ISSN 1308-4887
Sayı 30 • 2023/1

esiad yaşam

ege sanayicileri ve işinsanları derneği

31

ŞİMDİ TAŞLARI DOĞRU ÖRME ZAMANI

HOME SASALI

DOĞANIN TERAPİSİYLE TANIŞIN

- Mavişehir'e 10 dk.
- Geniş Bahçe ve Teras Alanları

- Site içi koşu ve yürüyüş parkuru
- 141m²'lik havuz ve Modern Fitness Center

NORM KAR İNŞAAT
KARCIOĞLU güvencesiyle

homesasali.com

Lider marka,
toptan fiyatın adresi

tespo

Lider markalar, toptan fiyatlar!

esiad içindekiler

esiad yaşam
ege sanayicileri ve işinsanları derneği

SAYI 30 • 2023 / 1

ESİAD ADINA SAHİBİ
Sibel ZORLU

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ferit KORA

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Özlen KAVALALI

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
İ. Hakkı KESİRLİ

YAYIN VE DANIŞMA KURULU
Ali TOPÇU, Ayşe TATARİ, Banu ŞEN, Bülent SAĞEL, Burcu KURCAN, Deniz SİPAHİ, Engin Uğur AĞIR, Fatih ARACI, Nihat DEMİRKOL, Sıtkı ŞÜKÜRER.

BU SAYIDA KATKIDA BULUNANLAR
Prof. Dr. Ahmet Övgün ERCAN, Ali Ekber YILDIRIM, Prof. Dr. Aslıhan AYKAÇ, Eylem Ulutaş AYATAR, Ezgi DEDE, Prof. Dr. Hasan SÖZBİLİR, Prof. Dr. Naci GÖRÜR, Selçuk PEHLİVANOĞLU, A. Serdar İBRAHİMCİOĞLU, Sertaç YERLİKAYA, Doç. Dr. Sıtkı EGELİ.

BASKI
Metro Matbaacılık Ltd. Şti.
Yahya Kemal Beyatlı Caddesi 94,
Begos 3.Bölge 35400 Buca İzmir
232.290 3311
25 Mayıs 2023 tarihinde basılmıştır.

YÖNETİM YERİ
Şehit Fethi Bey Caddesi 55,
Heris Tower Kat 8, 35210 İzmir
Telefon 232.483 8833 • Faks 232.483 3525
info@esiad.org.tr • www.esiad.org.tr

ESİAD Yaşam, Ege Sanayicileri ve İşinsanları Derneği yayın organıdır. Dergide yer alan görüşler yazarlara ait olup, ESİAD'ın görüşlerini yansıtmaz. İzinsiz alıntı yapılamaz.

www.twitter.com/egesiad
www.instagram.com/egesiad
www.youtube.com/egesiad
www.linkedin.com/company/egesiad

■**10** Ülkemizin en önemli sorunlarından deprem konusunda hazırladığımız dosyada birçok uzman ismin çözüm önerilerine yer veriyoruz. ■**40** Kurtuluş sonrasında ülke ekonomisine yön vermek adına düzenlenen İzmir İktisat Kongresi'nin 100. yılında, bu kez düzenlenen iki kongrede, akademisyenler ve ekonomi aktörlerinin geleceğe ilişkin fikirleri yarıştı. ■**56** Prof. Dr. Aslıhan Aykaç ile dayanışma ekonomisi üzerine söyleşi. ■**62** Türk Egitim Derneği Genel Başkanı Selçuk Pehlivanoğlu eğitim sistemleri konusunda görüşlerini paylaştı. ■**66** İzmir teknoloji üssü olma yolunda ilerliyor. Bilişim Vadisi Genel Müdürü A. Serdar İbrahimcioğlu, Türkiye Açık Kaynak Platformu ve 42 Okulları Direktörü Sertaç Yerlikaya ile söyleşi. ■**74** Acı kaybımız Selçuk Yaşar ve Kemal Zorlu'nun anılarını yaşatıyoruz. ■**78** Duayen sayfalarımızın konuğu: Oğuz Tatış. ■**84** Gezi: İskoçya'da keyifli bir tur. ■**92** Tarım yazarı Ali Ekber Yıldırım ile ülkemizde tarımın geleceği üzerine söyleşi. ■**98** Prof. Dr. Filiz Garip: "Göç idaresini düzenleyen uluslararası bir mutabakat gerekiyor" diyor. ■**102** Yazılım ve Bilişim Sanayicileri Kümelenme Derneği, İzmir'de bilgisayar yazılımı üretiminin kümelenmesinin sağlanması ve buraya doğru beyin göçünü hızlandırmak için çalışıyor. ■**108** 36. Uluslararası İzmir Festivali başlıyor. ■**110** Almula İdil Kılıç ve seramik eserleri. • KİTAP 114

ALKA

BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

1997
38.000 Ton / Yıl

2022
90.000 Ton / Yıl

2023
125.000 Ton / Yıl kapasiteli yeni tesisimizle

215.000 Ton / Yıl

ALKİM Kağıt

farkı kalitesi

www.alkimkagit.com.tr

ESİAD Yaşam'ın değerli okurları,

2023 yılı tüm milletimiz için büyük bir anlam taşıyor. Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına adım atmanın heyecanıyla başladığımız bu yıl, aynı zamanda ülkemiz için önemli tarihi olgulara sahne oluyor.

Ne yazık ki 6 Şubat'ta Kahramanmaraş'ta art arda 7.7 ve 7.6 büyüklüğünde meydana gelen, 10 ilimizi etkileyen depremler, büyük bir yıkıma ve felakete sebep oldu. On binlerce canımızı kaybettik. Hayatta kalanlar ailelerini, arkadaşlarını, evlerini, işlerini kaybetti. Hem geçmişleri, hem de hayalleri bir anda yok oldu. Ülke olarak yasa boğulduk.

Bu büyük felaket karşısında tek vücut hareket ederek bölgenin yaralarını hep birlikte sarmaya çalıştık. Uluslararası toplumun desteği de tüm dünya için dayanışma örneği oldu. İnsanoğlunun zor zamanlarda din, dil, ırk ayrımı olmadan ortak duygularda birleşebilmesinin yarattığı gücü bir kez daha gösterdi.

Anadolu'nun deprem gerçeği hepimizin gündemine, aklına bir kez daha yerleşti. Doğal felaketlerle başa çıkabilmenin tek yolunun bilimsel verilere dayanan politikaların ve hukuki düzenlemelerin etkili biçimde uygulanması olduğunu bir kez daha anladık. Popülist ve "mış gibi" yaklaşımların, içinde bulunduğumuz çağın gerekleriyle asla örtüşmediğini, sadece merkezi ve yerel yönetimlere değil hepimize önemli sorumluluklar düştüğünü gördük. Artık kentlerimizin, konutlarımızın, işyerlerimizin, tüm kuruluşlarımızın dirençli ve güvenli hale getirilmesi yolunda somut adımlar atmalıyız.

Diğer yandan son dönemde Türkiye'yi diğer ülkelerden negatif ayrıştıran ekonomik tabloya depremlerin sonuçları da eklendi. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının raporuna göre; konut hasarı, kamu alt yapısı ile imalat sanayii, enerji, haberleşme, turizm, sağlık, eğitim gibi sektörleri kapsayan özel kesim hasarlarının 1.538,9 milyar TL olduğu tahmin ediliyor. Buna sigortacılık sektörü kayıpları ve esnafın gelir kayıpları eklendiğinde, makroekonomik etkiler de dikkate alındığında, depremin yol açtığı felaketin Türkiye ekonomisi üzerindeki toplam yükünün yaklaşık 2 trilyon TL (103,6 milyar dolar) düzeyinde olduğu belirtiliyor.

Bu ekonomik yükün kaldırılabilmesi hiç de kolay olmayacak. Ekonomik boyutun yanında düzelmesi son derece zor ve zaman alacak olan toplum psikolojisi ve etkileri sadece bölge ile sınırlı olmayan eğitim konuları var.

2023 yılına dair hafızalarda yerini alacak bir diğer konu ise Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi. Dünyada örneği az görülecek nitelikteki deprem felaketine rağmen seçimlerin gerçekleştirilebilmesi Türkiye'nin demokratik gücünün en büyük kanıtı. Birlik ve beraberlik içinde hareket ederek, seçimlerin başarıyla ve güvenilir şekilde tamamlanmasından sonra hızla Türkiye'nin gerçek gündemine dönmemiz gerektiğini düşünüyorum. Seçim atmosferinin ülkemizde uzlaşma kültürünün yerleşmesi bakımından bir fırsat ve başlangıç olarak görülmesini diliyorum. Siyasi ve hukuki reformlara geri dönüldüğü, öngörülebilir bir ekonomi politikası uygulandığı, yüksek enflasyonla mücadele için yapısal tedbirlere başvurulduğu bir Türkiye'nin, gelişmiş dünya ülkeleri liginde yerini alacağına inanıyorum.

ESİAD olarak, ekonomik büyümemizin sürdürülebilir olması, AR-GE ve inovasyona dayalı projeler üretilmesi, yeşil ve dijital dönüşümün yanı sıra toplumsal dönüşümün gerçekleştirilebilmesi için katkı sunmaya devam edeceğiz.

Değerli Okurlar,

Bu çerçevede, ülkemizin ihtiyacı olan sanayici ve iş insanları ile finans kaynağını bir araya getirmek amacıyla, 21 Eylül 2023 tarihinde ESİAD Yatırım Zirvesinin ikincisini bu defa uluslararası katılımcılarla birlikte gerçekleştireceğiz. Kasım ayında da İzmir ve Ege Bölgesi iş dünyasının ülkemizin dijital dönüşümünde öncü olmasına hizmet edecek şekilde EGİAD iş birliğinde Dijital Dönüşüm Zirvesi düzenlemeyi hedefliyoruz.

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında, Türk milleti olarak Ulu Önder Atatürk'ün koyduğu hedeflerin ötesine geçebilmek ve gelecek nesillere çağdaş ve refah düzeyi yüksek bir ülke bırakabilmek için azimle üzerimize düşen görevleri yerine getireceğimize inanıyorum.

Bu düşüncelerle hazırladığımız dergimizi keyifle okumanızı diliyorum.

Sibel Zorlu
Yönetim Kurulu Başkan

JIMMY KEY

jimmykey.com

Sevgili ESİAD Yaşam okurları,

Türkiye, Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinin bir bölümünü bitirdi…

Milletvekilliği kısmında kim hangi partiden seçilirse seçilsin artık özlediğimiz demokratik, adil, laik ve eğitime büyük önem veren, bilime, teknolojiye dayalı, geleceğin Türkiye'sine siyasi görüş gözetmeksizin destek olmak zorundadır.

Kaybettiğimiz tüm değerleri geri kazanmak zorundayız. Her kurumun bağımsız ve adil olduğu ayrımcılığın yapılmadığı bir Türkiye'yi özledik.

Cumhurbaşkanlığı 2. tur seçimleri için tekrar sandığa gideceğiz.

Seçimlerin sonucu ne olursa olsun. Cumhurbaşkanı'nın en büyük görevi Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal ve uluslararası alanda tüm çıkarları için mantık ve sağduyu ile görevini Meclis kararları ile beraber demokratik olarak uygulamaktır.

EKONOMİ

2023 yılında bankalara 251 adet tebliğ gelmiş… Faiz, aşırı düşük kur, yüksek maliyetler ile uğraşan sanayicinin alınan tek taraflı kararlarla önü tıkanmıştır. Serbest ekonomi sisteminden çıkılarak her gün gelen yeni uygulamalarla adeta sanayicilik değil finans türevleri üzerine uzmanlaştık…

Gerçek enflasyon ortada olmasına rağmen döviz kurları üzerindeki baskı, TL / Döviz kredilerinin teminindeki zorluklar ve oranların yüksekliği, hem yeni yatırımları hem de mevcut tesislerde üretim, rekabet ve ihracatı ciddi anlamda zora sokmuştur.

Bankaların döviz ve TL kredilerine verdikleri yüksek oranların gösterge faizi ile alakası yoktur…

Piyasadaki tüm tüketici ürünleri, gerçek enflasyon oranlarını çoktan satın aldı ve en basit örneği ile 1,5 TL'lik İzmir gevreği 7 TL'ye çıktı.

EYT

EYT başlı başına bir problem olarak karşımızda… Fransa'da erkek emekli yaşı 64'e çıkarıldı diye ortalık yangın yerine dönerken ekonomik olarak daha çok çalışmaya, üretmeye, daha çok ihracat yapmaya yeni yatırımların yapılmasına ihtiyacı olan ülkemizde 40 yaşında bile emekli olan kişilerle nereye kadar gidebiliriz…

Hangi bütçeden bu emekli maaşlarını ödeyeceğiz.

Tüm bu olumsuz etkileri görmezden gelme şansımız yoktur. Böyle bir lüksümüz de yoktur.

Cumhurbaşkanlığı seçimi sonrası dövizin dengesiz artması, birikimlerin açığa çıkması çok daha önemli ekonomik sosyal problemleri önümüze getirecektir.

Akıl ve sağduyu ile tekrar üretim ve ihracat hamlesinin başladığı, dengelerin sağlandığı bir Türkiye'de buluşmak dileği ile...

Sevgi ve saygılarımla,

Ferit Kora

Ege Sanayicileri ve İşinsanları Derneği

Yayın Kurulu Başkanı

İLHAM VEREN BULUŞMA NOKTASI

BonVivant

PASAPORT

BonVivant Pasaport, *İzmir Körfezi'nin büyüleyici manzarasına sahip, hem terası hem de modern tasarımı ile* **geniş katılımlı toplantı ve konferanslara ev sahipliği yapıyor.**

İletişim ve Rezervasyon için

0 232 421 72 02 veya 0549 806 18 76

Atatürk Caddesi, No: 132 Kat: 6 ve 7 Daire: 71, Alsancak İzmir

bonvivant.com.tr bonvivantizmir BonVivantIzmir

DEÜ Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü
ve Jeoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Hasan Sözbilir:

“İzmir’de 17 diri fay ve potansiyel diri fay yer alıyor”

DEÜ Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü ve Jeoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hasan Sözbilir, deprem dosyamızda İzmir’in deprem risklerine ilişkin sorularımızı yanıtladı. Herkesin bilmesi gereken çok önemli bilgiler paylaştı...

Öncelikle Türkiye deprem haritasında İzmir en riskli kentler arasında öne çıkıyor. İzmir’deki fay hatlarıyla ilgili güncel veriler paylaşabilir miyiz? Hangi semtler en tehlikeli alanda yer alıyor örneğin? Bu konuda ilçeler ve fayları gösteren güncel yayımlayabileceğimiz bir harita var mı?

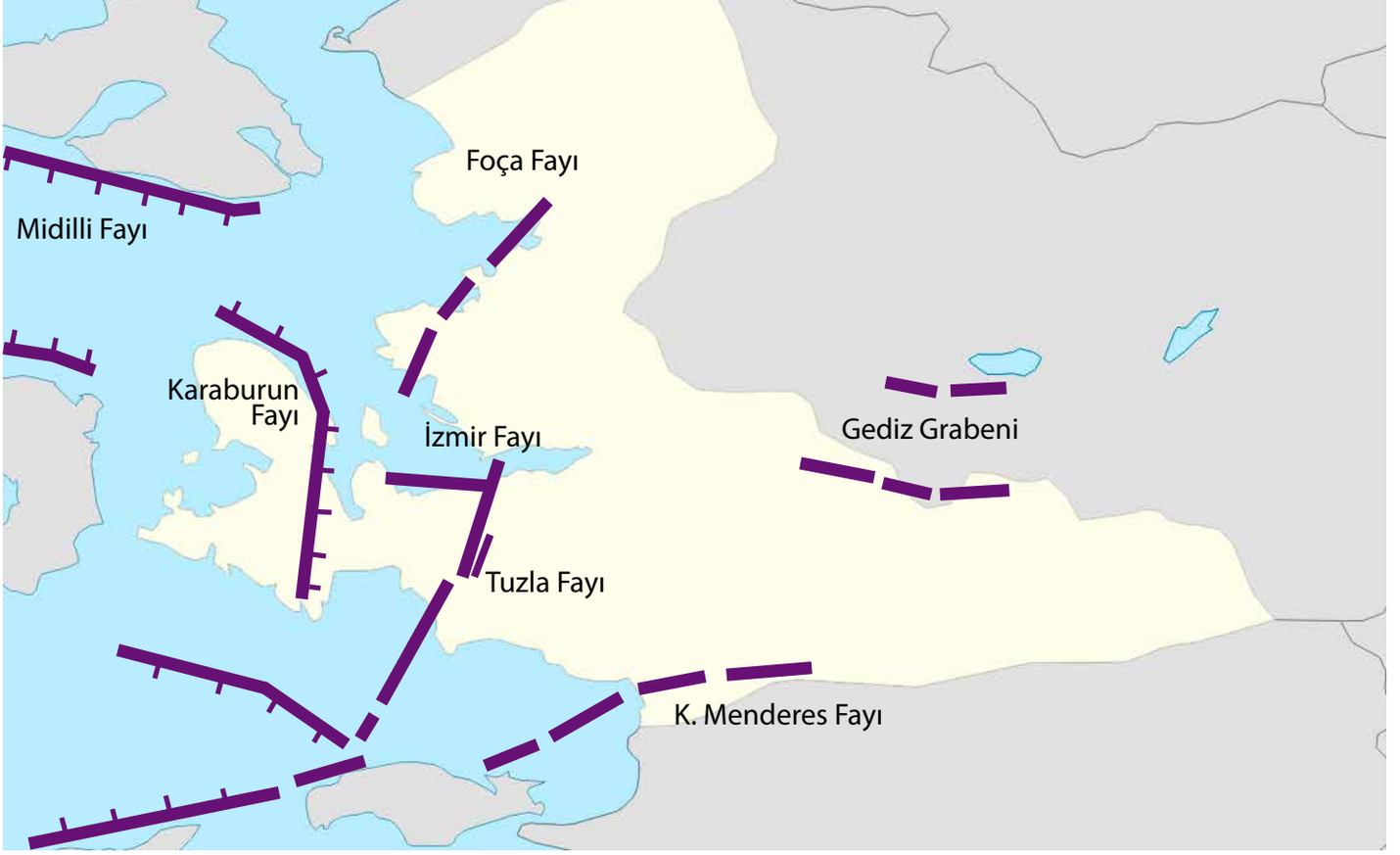
Öncelikle şu gerçeği bilmekte fayda var. Bir ilin deprem tehlikesinden bahsetmek için, o ilin doğrudan ya da dolaylı olarak en az bir deprem tehlike kaynağı olan Diri (Aktif) Fay dediğimiz jeolojik yapıyla olan ilişkisine bakmak gerekir... Mesela İstanbul iline bağlı yerleşimlerde Diri Fay yoktur. Sadece Marmara Denizi içindeki Kumburgaz Fayına göre, İstanbul’daki risk durumunu değerlendiriyoruz. Fakat İzmir deprem tehlike kaynakları açısından daha çok sayıda fay içeriyor ve o oranda da büyük risk taşıyor. İzmir il sınırları içinde 17 adet diri fay/potansiyel diri fay yer alıyor... Bunun yanında, Ege Denizini de içine alacak şekilde İzmir Konak merkezinden geçen 100 km yarıçaplı bir daire çizdiğimizde en az 50 adet, komşu illerdeki fay segmentlerinin de İzmir için deprem tehlike kaynağı oluşturabileceğini söyleyebiliriz. Sadece diri fay açısından değerlendirdiğimizde içinden diri fay gecen ilçelerimiz, Mordoğan, Gülbahçe, Seferihisar, Urla, Güzelbahçe, Narlıdere, Balçova, Konak, Işıklar, Altındağ, Pınarbaşı, Menderes, Gaziemir, Gümüldür, Özdere, Selçuk, Kemalpaşa, Torbalı, Kiraz, Tire, Foça, Aliağa, Bergama, Dikili, Çandarlı, Menemen, Güzelhisar gibi ilçelerimiz diri fay hatları üzerinde kuruludur.

Olası bir depremde sismik dalgaları şiddetli bir şekilde binalarımıza iletecek zayıf zeminlere sahip ilçeler açısından baktığımızda, deniz seviyesi, yani sıfır kotuna yakın olup da alüvyon dediğimiz henüz pekleşmemiş ve yeraltı su seviyesini yüzeye yakın derinliklerde içinde barındıran zeminlere sahip Mavişehir, Bostanlı, Karşıyaka, Menemen, Manavkuyu, Bayraklı, Urla sahilleri, Alsancak, Güzelyalı, İnciraltı gibi ilçeler sayılabilir…

Yapı stoku açısından baktığımızda, özellikle 2000 öncesi yapılmış ve gecekondu niteliğinde olan binaların çoğunlukta olduğu Konak, Hatay, Bornova, Gültepe, Toroslar, Buca, Kadifekale, Balçova, Pınarbaşı, Işıklar, Altındağ, Menderes, Menemen gibi yerleşimler deprem riski yüksek sınıfında değerlendirilebilir. Görüldüğü gibi, depremin tehlike kaynağı olan diri fayın varlığı, zeminin tipi ve binanın yaşı deprem tehlikesi ve risk düzeyini belirleyen en önemli 3 parametre olarak karşımıza çıkıyor...

Tuzla fayına dikkat çektiniz. Bundan biraz bahseder misiniz? Neden özellikle bu faya dikkat çektiniz, bu fay nasıl bir deprem tehlikesi yaratabilir? Hangi yerleşim bölgeleri, ne oranda etkilenir?

Bir fayın yakın gelecekte deprem üretme potansiyelinin olup olmadığı 2 yöntem ile incelenir: Fay üzerinde son yıllarda biriken güncel stres-yamulma miktarının ölçülmesi ve fay üzerinde gelişmiş 1900 yılı öncesi deprem aktivitesine bakılması, yani paleosismoloji dediğimiz yöntem ile fay içinde hendek açılması ve eski deprem izlerinin araştırılması… Acaba fay geçmişte kaç deprem üretmiş, bu depremleri hangi aralıkta üretmiş, son depremini ne zaman yapmış, son depremden sonra ne kadar zaman geçmiş gibi soruların yanıtı fay kesilerek bulunabilir. Bu kapsamda bugüne kadar İzmir’deki 5 fay üzerinde çalışmalarımızı tamamladık. TÜBİTAK desteğiyle yaptığımız bu çalışmalarda Tuzla fayının deprem tekrarlama aralığının yaklaşık 2000 yıl olduğu ve son depremini de 2000 yıl önce yaptığını belirledik. Bu durumda Tuzla fayının yakın gelecekte deprem üretmesi beklenmektedir.

İzmir'de zemin ile ilgili de çok fazla endişe var. Herkes bulunduğu bölgenin zemin durumunu öğrenmek istiyor. Bu konuda İzmir için bir değerlendirme yapabilir misiniz?

İzmir ili hem en zayıf zemin ve hem de en sağlam zeminleri içinde barındıran bir şehir... Bu durum ilce düzeyinde de böyle.. Mesela Gediz nehri deltası üzerindeki Menemen Ovası alüvyon dediğimiz zayıf zeminlerden yapılı, fakat Yamanlar-Yunt Dağına doğru olan kısımlardaki bina stoku altında sağlam kayalar bulunuyor. Benzer şekilde Hatay büyük bölümüyle sağlam kayalar üzerinde, fakat Mithatpaşa caddesinden kuzeye doğru olan kısmı zayıf zemin üzerinde... Bunun yanında Manavkuyu, Alsancak, Bostanlı, Karşıyaka, Mavişehir önemli bir bölümüyle zayıf zeminler üzerinde kurulmuştur.

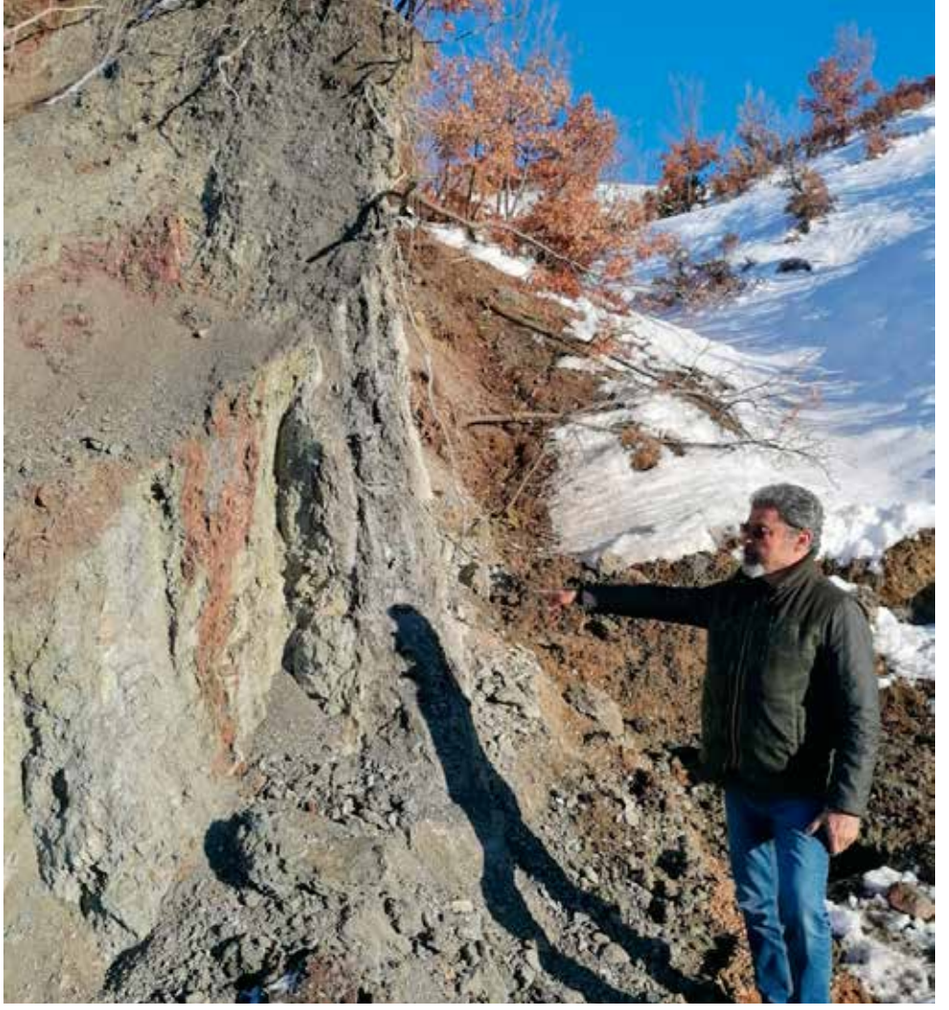
Kentin eski yapı stoku endişeyi arttırıyor. Yapı denetimiyle ilgili sorunlar, sıfır binalar için bile risk olduğu anlamına geliyor. Siz ne dersiniz?

İzmir'in yapı stoku ciddi anlamda problemli. Ben 1982'de geldim İzmir'e. O günden beri İzmir'de yaşıyorum. İzmir'de her ne kadar toplumun kültürü, eğitim ve bilinç düzeyi göreceli yüksek olsa da, bu durum maalesef yapı stokuna yansıyabilmiş değil. İzmir 1982 yılında da çarpık bir kentleşme modeline sahipti. Geçen 40 yıllık zaman dilimi sonrasında da değişen pek bir şey yok. Hatta daha da kötüye gitti diyebilirim. Son 23 yılda, benim gördüğüm tek anlamlı ve doğru yer seçimi EVKA konutları ve deprem konutları için seçilen rezerv alanlarıdır. İzmir'deki gökdelenlerin yeri yanlıştır. Bostanlı ve Mavişehir, Manavkuyu- Bayraklı'daki birinci

Tuzla Fayı 7 büyüklüğüne varabilen bir deprem üretirse, öncelikle bu fay üzerindeki yerleşimler, Menderes, Gaziemir, Buca, Karabağlar, Konak, Altındağ ile zemin ve yapı stoku problemli olan Bornova, Manavkuyu, Bayraklı, Torbalı. Alsancak, Karşıyaka, Bostanlı, Mavişehir, Bayraklı, Seferihisar, Payamlı, Doğanbey, Gümüldür gibi yerleşimler önemli ölçüde etkilenir.

"Afete dirençli bir Türkiye için, öncelikle 81 ildeki mevcut yapı stoku envanterinin çıkartılması gerekiyor. Sismik tehlike kaynaklarımızı tanımaya yönelik paleosismolojik çalışmaların tamamlanması gerekiyor. Bu tür çalışmalar için çatı görevi gören bir kuruma ihtiyaç var. Bina ile zemin etkileşiminin olduğu tüm çalışmalarda yer bilimlerinin iki ana disiplini olan jeoloji ve jeofizik mühendisinin imzası bulunmalı. Çalışmanın kalitesi ve doğruluğu için yetkin mühendislik kavramı devreye girmelidir. Bunun için lisansüstü düzeyde afet yönetimi ve Deprem Araştırma Enstitüleri kurulmalıdır. Burada yetişen mühendisler yetkinlik belgesiyle birlikte imzasını kullanabilmelidir."

derece tarım alanlarının yerleşim amaçlı seçimi yanlıştır. Yani son 40 yıldaki şehir ve bölge planlama doğal afet eksenli yerbilimsel kriterlere göre yapılmadığı için doğal afetlere ve özellikle de depreme dirençli bir İzmir maalesef oluşturulamamıştır. Bunun en büyük nedeni özellikle yerel yönetimlerde, liyakat temelli bilimin sesi yerine, geri kalmış düşüncelerin izinden gidilmesi ve konuyla ilgisiz insanların sığ danışmanlıklarında kalınmasıdır. Geldiğimiz noktada, Türkiye'de dünyanın en büyük depremleri yaşandığı halde, aynı sığ düşünce içinde kalınması, insan hayatına verdiğimiz değeri açık bir şekilde göstermektedir...

Tüm veriler incelendiğinde hem yapı hem zemini düşünürsek İzmir'in yerleşime uygunluk haritasının ortaya çıkartılması gerektiği anlaşılıyor. Ancak bu harita ortaya çıktığında onca yerleşim bölgesi nasıl yer değiştirecek? Bu konuda yeterli kaynak var mı? Merkezi ve yerel idare nasıl bir yol haritası izlemeli?

Bu konuda gerek üniversitemiz gerek AFAD ve gerekse de Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca önemli projeler yürütülüyor. İzmir'in en büyük problemi mevcut yapı stoku envanterinin ortaya çıkartılamamasıdır. 30 ilçemiz var. Ama 20 yılda sadece 4 ilçemizde yapı stokuyla ilgili çalışmalar yapılabildi. İzmir'de 10 üniversite var. Yerel yönetimler ile bu 10 üniversite STK'lar ile çalışarak şimdiye kadar 30 ilçemizin yapı envanterini rahatlıkla çıkartabilirdi... En basit bir konuda bile çok disiplinli ve bütünleşik bir çalışma içine giremiyorsak depreme karşı dirençli bir kent sadece hayallerimizde kalır. Biz üniversitelerimizi kullanmayı bilmiyoruz. Bir bilim insani 40 yılda yetişebiliyor. Biz böyle bir bilgi birikiminden nasıl yararlanacağımızı bilmiyoruz. Ama vakit gittikçe daralıyor. Bu ilin yerel üniversite ve STK gücünü kullanamaz isek, 30 ilçemizin yapı stokunu zamanında ortaya çıkarmamız hayalden öteye geçemez. Hiçbir ilçe bir bütün olarak boşaltılamaz. Bu gerçekçi ve uygulanabilen bir çözüm olmaktan çok uzak. Bunu, sadece deprem yapabilir. Antakya da olduğu gibi. Bir ilin, ilçenin, semt, mahalle, köy ve hatta bir binanın dahi yerinde kalıp kalmayacağına sadece ilgili bilim dallarının ortak imzasıyla karar verilir. Bu bilim dalları yetkin jeoloji-jeofizik ve inşaat mühendisleridir. Bu 3 bilim dalının imzası yer seçiminden binanın anahtar teslimine kadar birlikte atılmalıdır.

Büyükşehir Belediyesinin yürüttüğü kapsamlı bir çalışma var. Bir taraftan faylar araştırılırken bir taraftan da zemin araştırması yürütülüyor. Diğer yandan yapı envanteri çalışması da var. Bu konuda ne dersiniz?

İzmir'de zemin ve fay araştırmaları 50 yıldan beri yapılıyor. Bu araştırmalar önce Ege Üniversitesi bünyesinde 1955 yılında başlatılan Yer Bilimleri bölümlerinde, 1982 yılından sonra ise Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi jeoloji ve jeofizik ve inşaat bölümleri olarak varlığını sürdürüyor. Bu 50 yıllık süre içinde İzmir fayları ve zemini İzmir'deki yerel üniversite katkıları ve MTA, DSİ gibi kurumlar ile özel sektör çalışmaları şeklinde devam ediyor.

İzmir'deki diri faylar 2005 yılında MTA tarafından kapsamlı bir çalışma ile kamuoyuna tanıtıldı. İzmir zemininin tanımlanması ve deprem sırasındaki davranışıyla ilgili en kapsamlı çalışma İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin AFAD koordinatörlüğünde DEÜ-DAUM'a 2012'de yaptırdığı TÜBİTAK-KAMAG projesidir. Bu tarihlerden günümüze kadar İzmir fayları ve zemini ile ilgili çok sayıda çalışma bulunmakta. Bu kapsamda düşündüğümüzde İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yeni yürütmekte olduğu mikrobölgeleme projesinin önemli bölümü daha önce yapılmış veya yerel üniversiteler tarafından yapılmakta olup, bir tekrardan ibarettir...

Genel olarak afete dirençli bir Türkiye için yapılması gerekenleri nasıl özetleyebilirsiniz? Bir afet bakanlığının kurulması, yapı denetim yasasının değiştirilmesi gibi pek çok öneri geliştiriliyor. Siz ne dersiniz?

Afete dirençli bir Türkiye için, öncelikle 81 ildeki mevcut yapı stoku envanterinin çıkartılması gerekiyor. Sismik tehlike kaynaklarımızı tanımaya yönelik paleosismolojik çalışmaların tamamlanması gerekiyor. Bu tür çalışmalar için çatı görevi gören bir kuruma ihtiyaç var. Bina ile zemin etkileşiminin olduğu tüm çalışmalarda yer bilimlerinin iki ana disiplini olan jeoloji ve jeofizik mühendisinin imzası bulunmalı. Çalışmanın kalitesi ve doğruluğu için yetkin mühendislik kavramı devreye girmelidir. Bunun için lisansüstü düzeyde afet yönetimi ve Deprem Araştırma Enstitüleri kurulmalıdır. Burada yetişen mühendisler yetkinlik belgesiyle birlikte imzasını kullanabilmelidir. Bütün gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de MTA yapılanmasının Türkiye Jeolojik Araştırmalar Kurumu niteliğinde yeniden düzenlenmesinde yarar vardır. Afet yönetimi aşamasında mahalle ve köy ölçeğinde yerel halkın yetkin bir arama-kurtarma birimi oluşturulması ve her mahallede bu ekibin olaya müdahalede bulunabilmesi için gerekli aletleri içeren konteyner depolarının sürekli hazır bulundurulması gerekiyor.

11 ili etkileyen depremler için alanda araştırma yapıyorsunuz. Depremin diğer fayları da etkilediğine ilişkin yorumlara ne dersiniz? Bu kaymalar, Ege'ye kadar uzanır mı??

Türkiye 6 Şubat 2023 tarihinde dünya karasındaki en büyük depremlerden birini yaşadı. 11 ili doğrudan etkileyen 7 fay parçası 400 kilometreye varan uzunlukta bir yüzey kırığı oluşturacak şekilde 15 gün içinde kırıldı. Ciddi bir enerji boşalımı gerçekleşti ve bu enerji komşu faylara aktarılmaya başladı. Enerji aktarımının bir kısmı güneye Suriye-İsrail-Kıbrıs tarafına, bir kısmı kuzeye Elazığ-Bingöl ve Malatya tarafına, bir kısmı da doğu-güneydoğu yönünde Kayseri ve Adana taraflarına aktarılıyor. Bölgede Savrun Fayı, Sarız Fayı, Orta Anadolu Fayı ve Ölüdeniz Fayı gibi yıkıcı deprem üretme potansiyeli olan faylar var. Bilim dünyası Maraş ve Antakya depremlerine neden olan faylara komşu olan faylar üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapmaya başlamış durumda. Bu aşamada yanıt bulması gereken en önemli soru şu: Türkiye'de 6 Şubatta olduğu gibi birden fazla fayın birlikte çalışabileceği çok segmentli bir kırılma gerçekleşebilir mi? Gerçekleşebilirse böyle bir deprem silsilesi nerede gerçekleşebilir? Bunu bilmemiz gerekiyor. Aksi takdirde çok segmentli kırılma olması durumunda afet yönetimi anlamında üstesinden gelmek imkânsız.

Bu depremin Türkiye için sonuçları da yıkıcı. 11 ilin eski haline dönmesi, iç göçün durdurulması, deprem maliyetinin altından kalkılabilmesi gibi pek çok konu var…

Simdi afetin iyileştirilmesi ve yaraların sarılması gibi çalışmalar içeren yeniden yapılanma aşamasına geldik. Bu işgücü kaybını giderme, göçü önleme, deprem bölgesindeki eğitim sistemini yeniden düzenleme, aile birliği ve psikolojik yardim vb. gibi toplumsal refahı doğrudan etkileyen olgular için bilimsel temellere dayalı toplantılar ve kararlar alınmalı. Bu bağlamda Türk toplumu her katmanıyla sürece dahil olmalı ve siyaset üstü bir anlayış sergilenmelidir.

Prof. Dr. Ahmet Övgün Ercan:

“Doğa affetmez”

“Doğada öyle bir denge var ki siz imar barışından kendinizi affettirebilirsiniz, kaçak yaparsanız görmezden gelebilirler ama doğa asla affetmez. Tarım alanlarına yapılan yapıları doğa günün birinde mutlaka yıkar. Deprem teknik, bilimsel bir konudur. Bu dinle, kaderle izah edilemez, açıklanamaz.”

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından “Yeniliğe Davet” sloganıyla tüm Türkiye’yi geleceği inşa etmeye çağıran İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi’nde konuşan Prof. Dr. Övgün Ahmet Ercan, Türkiye’nin deprem ülkesi olduğunu belirterek “Günün birinde depremler olmuyorsa yer diriliğini yitirmiş demektir. O zaman yaşam da yok demektir. Depremin hep korku boyutuyla ilgilendik. Depremin üç tane bileşeni vardır. Sarsıntı, ısı ve ışık. 60 yıldır bilimle uğraşıyorum. Toplu iğnenin başı kadar bir hata görmedim. Çünkü deprem olmasa Meles Ovası olmazdı, Gediz Irmağı olmazdı. Manisa’daki, Aydın’daki jeotermal alanlar olmazdı. Memba suları olmazdı. Maden yatakları, petrol yatakları, dağlar, ormanlar olmazdı. En güzel incirin çıktığı, zeytinin yetiştiği Ege olmazdı. Bunları hep depremler yapıyor, yeri biçimliyor. Depremleri bir öcü gibi görüyoruz. Hata depremde değil. İnsanoğlu olmadan da deprem vardı” dedi.

Kaderle izah edilemez

Depremlerin nerelerde ve hangi büyüklükte olacağını bilebileceklerini ama zamanını henüz tahmin edemediklerini söyleyen Prof. Dr. Övgün Ahmet Ercan, “Kahramanmaraş depremi tarım alanlarında en büyük yıkımı yaptı. Doğada öyle bir denge var ki siz imar barışından kendinizi affettirebilirsiniz, kaçak yaparsanız görmezden gelebilirler ama doğa asla affetmez. Tarım alanlarına yapılan yapıları doğa günün birinde mutlaka yıkar. Deprem teknik, bilimsel bir konudur. Bu dinle, kaderle izah edilemez, açıklanamaz” diye konuştu.

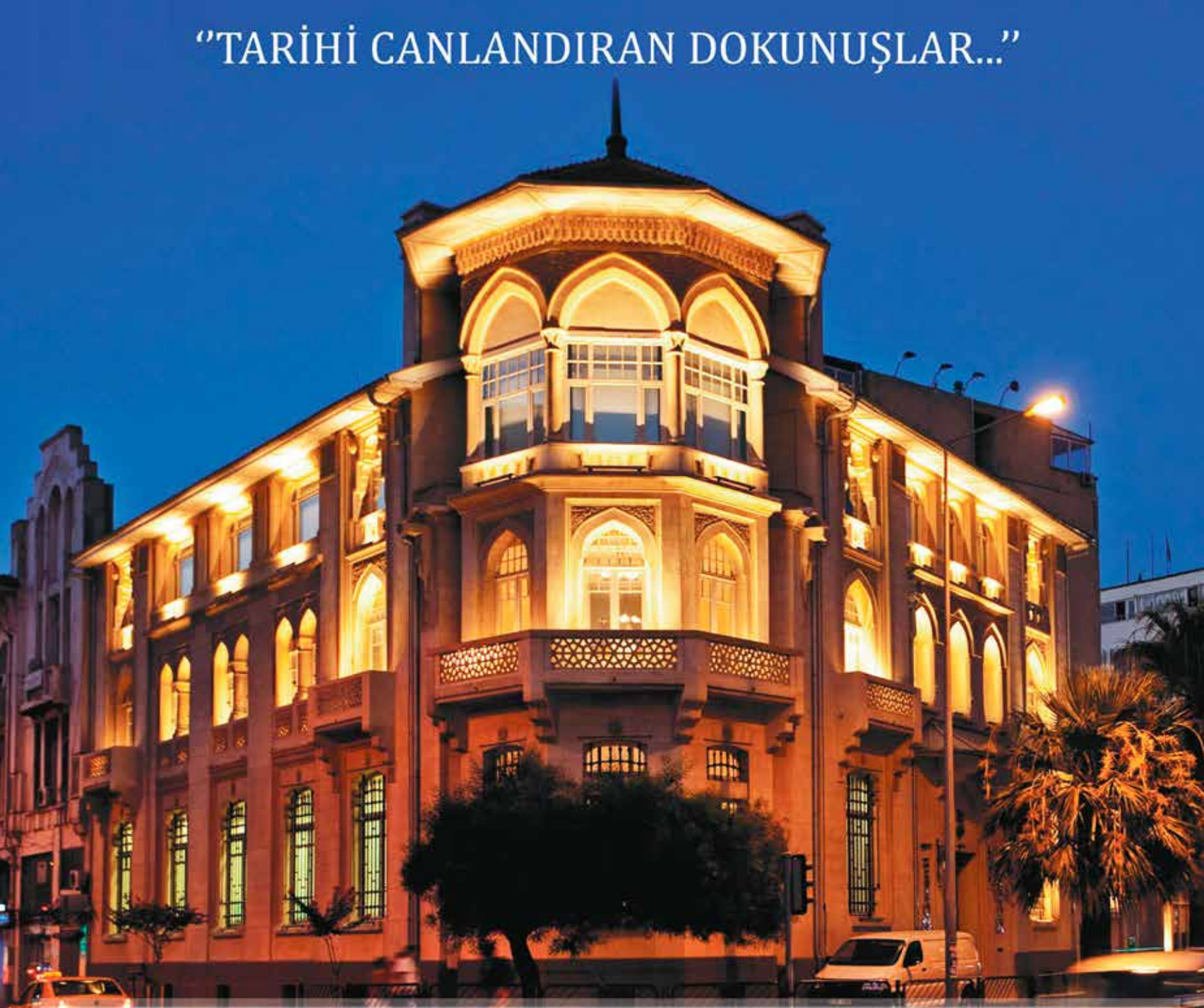
Bunun adı afettir

Gerçeklerle yüzleşmemiz gerektiğini söyleyen Prof. Dr. Övgün Ahmet Ercan, “Depremi afete dönüştüren üç konu var. Yeteneksiz yönetimler, ekonominin bozukluğu ve yoksulluk ile eğitim düzeyinin düşüklüğü. Eğer bunlardan bir tanesi ülkede gerçekleşmişse depremin adı afettir. Türkiye’de 6 Şubat’ta bunun bir tanesi değil üçü birden gerçekleşti” dedi.

İzmir’i hazırlamamız gerekir

“Türkiye’yi yetenekli insanların yönetmesi gerekiyor” diyen Ercan, İzmir’in geçmişindeki depremlere ilişkin bilgi verdi. Ercan, “Depremin bir yasası vardır. Bir yerde belli büyüklükte bir deprem olmuşsa gelecekte o yerde en az o büyüklükte deprem olur. Buna depremin yasası denir. İzmir’de depremler çok sık oluşmuyor. Yaklaşık 200 ile 350 yılda bir oluşuyor. Her an 7,2’lik deprem olacakmış gibi İzmir’i hazırlamamız gerekir. Ama İzmir’de her an deprem olabilir sözü doğru değil. 6 buçuk şiddetine kadar depremler İzmir’de yıkıcı olmaz. 6 buçuktan sonra yıkıcı olmaya başlar. Hiçbir zaman İzmir’de Kahramanmaraş’taki gibi 7,5, 7,6, 7,9’luk depremler olmaz” dedi.

"TARİHİ CANLANDIRAN DOKUNUŞLAR..."

umart
mimarlık

www.umart.com.tr - info@umart.com.tr • Mansuroğlu Mah. 295/2 Sokak Ege sun Plaza K:3 D:327 Bayraklı/İZMİR • Tel: 0232 435 55 18 - Fax:0232 435 55 19

Prof. Dr. Naci Görür:

“İzmir doğru yolda”

İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi’nde konuşan jeolog Prof. Dr. Naci Görür, “Öncelikle iş dünyası depreme hazır değil. Maraş ve Gaziantep üretim bakımından en önemli kentlerdi, ekonomi durdu. Ekip öldü, göçtü. Ekipman devre dışı kaldı” dedi. Naci Görür, İzmir’in depreme hazırlık ve dirençlilik çalışmalarına da değinerek mikrobölgeleme çalışmalarında kentin doğru yolda olduğunu söyledi.

Deprem öyle bir gerçek ki yok edemezsiniz

İzmir’in nasıl dirençli hale getirileceğinin altını önemle çizen Prof. Dr. Naci Görür, “İzmirliler olarak deprem nerede, ne zaman olacak sormayın. Bize yakışmıyor. Deprem önümüzdeki 40- 50 yıl sonra olsa ne olacak? O zaman ölecek insanlar bizim nesillerimiz olmayacak mı? O zaman neyin peşindeyiz? Ben korkuyu anlıyorum, insani bir duygudur ama ülke olarak, millet olarak bize yakışmıyor. Deprem bir gerçektir. Ülkenin en önemli sorunudur. Hukuk, adalet, yolsuzluk ne diyorsanız deyin ama en başa depremi koyun. Öyle bir gerçek ki yok edemezsiniz. Herhangi bir zamanda Türkiye’nin her yerinde deprem olabilir. Mademki depremler olagelecektir ve engelleyemiyoruz, deprem dirençli kentler oluşturmak zorundayız. Dirençli kentler oluşturursak herhangi bir deprem olduğunda 50-60 bin kişiyi toprağa vermeyiz. Depremden korkmayız” şeklinde konuştu.

Bilime inanalım

Deprem dirençli kentlerin mümkün olduğunu ifade eden Prof. Dr. Naci Görür, “Depreme dayanıklı, dirençli kentler oluşturan birçok ülke var. Bizler gibi ülkelerde 5 ve 6 şiddetindeki depremlerde canlar gitmiyor. O ülkeler genellikle bilime inanan, bilgi toplumuna dönüşmüş, çağdaş ülkeler ve insanlar. Millet olarak depreme dirençli kentler oluşturmak doğrultusunda yürümek mecburiyetindeyiz Yapmak için her şeyimiz var. Deprem dirençli kentleri nasıl yapabiliriz? 6 bileşen var ve bu bileşenler İzmir’i yani kenti oluşturuyor. Yönetim biçimi ve karakteristiği ilki. Burada İzmir’de belediye başkanı ve vali var. Burası bir deprem kenti. Deprem kentini yönetenler deprem nedir bilmeli, yönettiği kentin tehlike analizini bilmeli. Deprem olmadan önce zarar nasıl azaltılır bilmeli. Deprem ile ilgili kuruluşları koordine edebilmeli. Kenti deprem olduğunda orkestra yönetir gibi yönetebilmeli” dedi.

Birlikte değişelim

Deprem kentlerinin sakinlerinden de söz eden Prof. Dr. Naci Görür, “Bir kentin halkı eğer deprem bilinçli, bilgili, birikimli, kültürlü değilse siz o kenti asla depreme hazırlayamazsınız. Deprem kültürü olmayan halk, her türlü işi gizli kapaklı yapar. Ev yaptığı zaman yasak yapar, kaçak yapar. Eğitime kulak asmaz. Ailesine deprem planlaması yapmaz. Bazen de yasalara, etiğe uymayan şeyleri rant için yapar. Kurallara uymayan bir halkla bunu yapamayız. Biz böyle miyiz? Evet. İzmirliler farklı mı? Hayır. Gelin birlikte değişelim?” dedi.

Bu kehanet değil

Altyapı, köprü, içme suyu, kanalizasyon şebekesinin de depreme dayanıklı olması gerektiğini söyleyen Prof. Dr. Naci Görür, “Maraş depreminde insanlar içecek su bulamadı. Yanlış politikalarla altyapı da depreme dayanmadı. Deprem gelmeden önce altyapıyı yenilemek gerek. Havaalanı nereye yapılacak, yol nereye yapılacak dediğimizde olmaması gerekeni en güzel gösteren yer son yaşadığımız deprem” diye konuştu.

İnsanların can güvenliğini düşünmeyen bir devlete gerek var mı?

Bir kenti deprem dirençli yapmak için sadece yapı stokunu yenilemenin yetmeyeceğini belirten Prof. Dr. Naci Görür, “Kentsel dönüşümleri nerede fazla para varsa ona uygun yaptık. İnsanların en fazla ölümüne neden olan yapı stokudur. Yapı stokunu güçlendirmek, yenilemek, gerekirse insanları tahliye etmek gerek. Depremlerden önce bas bas bağırdım. 600 bin konut yapacağız, ucuz krediyle satacağız. Halk kuyruğa girdi. İstanbul’da 90 bin binanın çökme riski varken hükümetin yeni konut yapıp satması doğru değil. İlk önce İstanbul’da ölümü bekleyen insanların yapısını yenileyin. İnsanların can güvenliği yokken bile ne yönetim ne de halk olarak aldırış ediyoruz. Hiç kimse depremde ölmek istemiyoruz, deprem bizim kaderimiz değil demedi. Nasıl olur bu konuya bu kadar uzak durabiliyoruz. Bundan daha önemli ne var? Devletin en önemli konusu bu değil mi? İnsanlığın can güvenliğini önemsemeyen bir devlete gerek var mı? Bu devletin de toprakların da sahibi biziz. Güç de bizde. Deprem partiler üstü bir konudur. Bir bilim insanı olarak söylüyorum. Asla siyasi bir yanım olmadı, lütfen bundan sonra hangi partiye, inanca sahibi olursanız olun, herhangi bir partinin depremle ilgili ciddi planı ve iradesi olmuyorsa ona oy vermeyin” şeklinde konuştu.

Depremde molozu bertaraf etmek zorundasınız

Depremin en büyük çevre problemi olduğunu belirten Prof. Dr. Naci Görür, “Deprem molozu aydın ve çağdaş ülkelerde rastgele alelacele kaldırılmaz. Molozu bertaraf etmek zorundasınız. İnşaat malzemesi, kimyasal madde, demir, kağıt, plastik, asbest ne aklınıza gelirse var. Molozları bir yere koyduğunuzda biyokimyasal ve fizikokimyasal reaksiyonlar başlıyor ve konsantrasyonu artıyor. Yağmur da yağınca toprağı, yeraltı suyunu, akarsuyu kirletiyor. Balıkçı balığı tutuyor, sofranıza geliyor, toksit maddeleri yiyorsunuz Dünyanın bütün ülkelerinde depremde ölen insanlar kadar kişiler uzun bir sürede bu sebeplerden ölüyor. Önce geri kazanım gerek. Her şeyi mamul madde haline getirerek geçirimsiz olarak bohçalayıp gömüyorlar. Park haline getiriyorlar. Bunun örnekleri dünyada var” ifadelerini kullandı.

Ekonomi çöker

Bir kenti kent yapan en önemli unsurun ekonomi olduğunun altını çizen Prof. Dr. Naci Görür, “Öncelikle iş dünyası depreme hazır değil. Maraş ve Gaziantep üretim bakımından en önemli kentlerdi, bugün ekonomi durdu. Ekip öldü, göçtü. Ekipmanın çoğu çalışmıyor, devre dışı kaldı. Bir şey üretemiyorlar. Stoklar telef oldu. Pazar kaybettiler. Maraş, Gaziantep 10 seneden önce kendine gelemez. 10 senede dünya bu şehirleri hafızasından siler. İstanbul’da da deprem olursa ekonomi çöker. İstanbul, Türkiye ekonomisinin yüzde 60’ını karşılıyor. Türkiye genelinde ekonomi çöker. Ben iddia ediyorum. Ekonomik olarak bağımsızlığını kaybettiği gibi siyasi bağımsızlığını da kaybeder” dedi.

Afet Bakanlığı kurulmalı

İzmir’in deprem dirençlilik çalışmalarından da söz eden Prof. Dr. Naci Görür, “Burada İzmir doğru yolda. ODTÜ koordinatörlüğünde birçok üniversite bu çalışmalarda rol alıyor. Deprem mikrobölgeleme çalışmaları ile kentin nasıl yönetileceği, mekan kullanımı, planlamanın nasıl yapılacağı bilinir. Bu çalışmalar sayesinde belediye başkanı diyebilecek ki ‘Burada bina olmaz. İmar, iskan hiçbir şey olmaz’. Halk da buna uyacak. Uymuyorsa ağır cezalar uygulayacağız. Bu işin şakası yok. Bu iş o kadar zor değil. Kentlerimizi o kadar hata yapıp büyütmüşüz ki kendi hatamızla yüzleşmeye korkuyoruz. Bu işe bir yerden başlamalıyız. Türkiye Cumhuriyeti ilelebet varlığını sürdürmek istiyorsa Afet Bakanlığı kurmak zorunda. Devletin gelecek senelerin planlamasını yapması gerek. Türkiye Cumhuriyeti birçok bakanlıktan daha fazla bütçeyi bu bakanlığa verecek. Bu bütçeyle yerel yönetimlerle el ele kol kola, ulusal ve uluslararası kaynakları millete ayıracak. Biz 20 sene içerinde bütün Türkiye’yi depreme dirençli hale getiririz” diye konuştu.

“Deprem nerede olacak, hangi fay kırılacak konularında artık konuşmayacağım. Deprem biliniyordu. Bize Marmara Depremi’nden sonra Türkiye’de nerede deprem bekliyorsunuz diye sorduklarında Maraş derdik. 1999’dan sonra Maraş depremi geliyor diye çok söyledik. 3 Şubat’a kadar söyledim, 6 Şubat’ta da felaket oldu. Çok yazdık, çok çizdik ancak sesimizi duyan yok”

İzmir'de Türkiye'nin en kapsamlı deprem araştırmaları risk azaltma projeleri yürütülüyor

Türkiye'nin en kapsamlı deprem araştırmaları ve risk azaltma projelerini başlatan İzmir Büyükşehir Belediyesi, tüm çalışmaların sonunda bilimsel verilere dayalı olarak yerleşime uygunluk haritası oluşturacak.

"Yapı Envanteri", "Depremsellik ve Tsunami Araştırmaları" ile "Zemin Yapısı ve Davranış Modelinin Çıkartılması" başlıklarında üç kapsamlı proje yürüten İzmir Büyükşehir Belediyesi, tüm çalışmaların verileriyle Bütünleşik Afet Master Planı hazırlayacak. Böylece alınması gereken kentsel iyileştirme önlemlerini ortaya çıkartılacak. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin kendi kaynaklarıyla yürüttüğü çalışmaların, 2024'te tamamlanması hedefleniyor.

Tüm riskler belirleniyor

Depremsellik ve zemin araştırması için İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, ODTÜ ve Çanakkale 18 Mart Üniversitesi ile protokol imzalayan Büyükşehir, yapı envanteri çalışması için de İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ile işbirliği yaptı. Üç proje kapsamında bütünlüklü bir bakış açısıyla İzmir'i gelecekte etkisine alabilecek tıbbı jeolojiden taşkına zemin büyütmesinden heyelana ve sıvılaşmaya kadar tüm tehlikeler ve yaratabileceği riskler belirlenecek.

Bütçenin yüzde 10'u deprem çalışmalarına aktarılacak

Şubat 2020'de Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı'nı kuran ve deprem çalışmaları için İzmir Büyükşehir Belediyesi bütçesinden 200 milyon lira kaynak ayıran İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, önümüzdeki yıl itibariyle bütçenin yüzde 10'unun da sadece depreme karşı dirençlilik ve kentsel dönüşüm çalışmalarına aktarılacağını söyledi.

"Dört ana çizgimiz var"

İzmir'in jeolojik durumuyla ilgili çalışmaların yer üstüne dair yürütülen çalışmalarla birleştiğinde, İzmir'in meskun alanlarının yeni dağılışının ortaya çıkacağını söyleyen Başkan Soyer, "Bu yeni dağılımın tarifinde, dört ana kırmızı çizgimiz var. Fay hatları, yumuşak zeminli tarım alanları, dere yatakları ve doğal alanlar. Geleceğin İzmir'i, bu kırmızı çizgilerin arasında güvenle nefes alıp veren bir yuva olarak tasarlanacak" dedi.

İzmir'in 50 yıllık gelişme planını ortaya koyabilmek adına bu çalışmaları hızla yürüttüklerinin altını önemle çizen Başkan Soyer, "Amacımız, doğaya karşı değil, doğasıyla birlikte büyüyen bir İzmir inşa etmek. Böylelikle çocuklarımıza ve torunlarımıza yıkım ve felaketler değil, sağlıklı bir yaşam alanı miras bırakacağız. Şehrimizi afetlere karşı mekânsal olarak hazırlamanın yanı sıra mevzuat açısından da kapsamlı bir hazırlık içindeyiz" diye konuştu.

• Yapı stoku envanteri çıkartılıyor

İzmir merkezindeki yapıların çoğunluğunun deprem direnci düşük olduğu için İzmir'de yapı stoku envanteri çıkartılıyor. Depremden öncelikle etkilenen Bayraklı'da 31 bin 146 yapı incelendi. Bornova'da da çalışmalara başlandı. Ekipler, 62 bin yapının incelenmesi için çalışmalara yoğun şekilde devam

ediyor. Bu yıl Eylül ayında çalışmalar tamamlanacak. Proje İzmir'in tamamındaki 903 bin 803 yapıya yaygınlaştırılacak.

Envanter çalışması kapsamında kentlilerin yaşadıkları binalar hakkında en kapsamlı bilgiye erişimini sağlayan bina kimlik belgesi sistemi de geliştirildi. Böylelikle belediyeye resmi başvuru yapmaksızın bina ile ilgili ruhsat, mimari proje, toplanma alanı ve benzeri bilgilerine doğrudan erişim sağlandı.

Daha güvenli bir yapılaşma için başlatılan çalışmalar kapsamında belediye binalarında da analiz yapılıyor. Bu binalar ya güçlendiriyor ya da yıkıp yeniden yapılıyor.

Yapılara ücretsiz hızlı tarama hizmeti verilecek

Bugüne kadar İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak ilçeler ölçeğinde çıkarılan yapı envanteri tüm kente de yayılıyor. İzmir'in hangi ilçesinde olursa olsun başvuran her vatandaşa binalarının deprem karnesini çıkarmak için ücretsiz destek verilecek. Her İzmirli, belediyeye başvurarak depremle ilgili hızlı tarama hizmetinden yararlanabilecek.

Yapı durum tespiti başvuru süreci de başlatıldı. Bu hizmetten ruhsatlı yapı sahipleri faydalanabiliyor. Binalarda hızlı tarama yöntemiyle ön inceleme yapılacak. Yapının mevcut durumu, projesine uygun olup olmadığı incelenecek. Beton çekiç ve ultrason, röntgen cihazı gibi uygulamalar ile elde edilen sonuçlar analiz edilecek. Başvurulara göre, binanın yapısal durumu dikkate alınarak ön inceleme sırası belirlenecek.

İzmirliler afetplani.izmir.bel.tr, izmir.bel.tr ve bizizmir.com adresleri üzerinden başvurarak depremle ilgili hızlı tarama hizmetinden yararlanabiliyor.

• Faylar inceleniyor

10 üniversiteden 43 bilim insanı ve 18 uzman mühendis ile diri fay hatları haritalandırılıyor. Kenti etkileme riski taşıyan karadaki fay hatlarını incelemek ve tsunami tehlikesini modellemek için başlatılan çalışmalar sayesinde İzmir'in depremselliği ile ilgili somut ve net bilgilere ulaşılacak. İzmir'de 100 kilometre yarıçapında belirlenen alan üzerindeki Aydın ve Manisa illerinin de bir kısmını alacak şekilde tüm diri fayların haritalandırılacağı çalışmayla, İzmir'in gelecekteki afet güvenli mekânsal planlama ve yapılaşma yol haritası belirlenecek. 2021 yılında başlayan çalışma 2024'te tamamlanacak.

Karada 100 kilometre yarıçaplı alanda faylarla ilgili çalışma yapan uzmanlar, İzmir, Tuzla, Seferihisar, Kemalpaşa, Gülbahçe, Dağkızılca, Bergama, Manisa, Soma-Kırkağaç ve Akselendi fay zonlarında hendekler kazarak yaşlandırma örnekleri aldı; proje alanındaki diğer fay zonlarında da bu yöndeki çalışmalar devam ediyor. Karadaki deprem araştırmalarında bütün dünyada kullanılan hendekli paleosismolojik sistem kullanılıyor. Alınan örnekler incelendikten sonra, bu fay zonlarına yönelik deprem üretme potansiyelleri ortaya konulacak.

Denizde araştırmalar sürüyor

Karadaki araştırmaların yanı sıra İzmir kıyılarında denizde 37 noktada sondaj yapılarak tabandan örnekler alınıyor. İzmir'in tsunami tehlikesini ele almak üzere araştırmalara da başlandı. Körfez'de sondaj çalışmaları sürdürülüyor. Böylece sadece eski depremlerin izleri değil, tsunamilerin ve deniz tabanındaki gevşek malzeme içinde gelişen eski heyelanların izleri de takip edilebilecek.

• Zemin araştırması da yapılıyor

Fayların incelendiği depremsellik araştırması sürerken zemin yapısı ile zemin davranış özelliklerinin modellenmesi de Bornova'dan başlatıldı. İlçede 49 bin 900 metrelik sondaj açılması planlanıyor. Deprem dalgalarının hareketini anlamak amacıyla bin 565 noktada jeofizik ölçümler yapılıyor. Çalışmalar tamamlandığında ilçedeki her türlü afet tehlike ve riski göz önüne alınarak yerleşime uygunluğu değerlendirilecek.

Proje kapsamında Bornova Baseni olarak tariflenen Bayraklı, Bornova ve Konak sınırları içerisinde toplam 12 bin hektarlık alanda mikrobölgeleme etüt çalışması tamamlanacak. Kent merkezi 4 etap halinde bitirilecek. Bornova Baseninin ardından Karşıyaka-Çiğli, Balçova-Narlıdere-Güzelbahçe ve Karabağlar-Buca–Gaziemir'de mikrobölgeleme etütlerin yapılması planlanıyor.

Güvenilir kent merkezleri yaratılması hedefleniyor

2019'dan bu yana öncelikle 11 merkez ilçeye yönelik özellikle deprem ve diğer afetlere karşı dirençli kent yaratma amacıyla onaylı jeolojik jeoteknik etüt raporları doğrultusunda yerleşim alanlarının belirlenmesi, afet toplanma alanı olacak yeşil alanların oluşturulması, sosyal teknik altyapı alanlarının artırılması, afetlerde ve acil durumlarda önem arz eden ulaşım akslarının genişletilmesi, sağlıklı ve yaşanabilir çevrenin oluşturulması için plan revizyonları yürütülüyor. 11 merkez ilçede ilçe belediyeleriyle koordinasyon içinde 1/5000 ve 1/1000 ölçekli revizyon imar planları hızlı bir şekilde tamamlanıyor. Bu çalışmalarla kent merkezindeki yaşlı yapı stokunu dönüştürmek ve güvenilir kent merkezleri yaratmak amaçlanıyor.

Ayrıca imar planlarına uyumlu gelişmiş, yeterli sosyal donatı alanları ile geniş yol ağlarına ve afet toplanma alanı olabilecek yeşil alana sahip alanlarda 1999 öncesi yönetmelikleri doğrultusunda yapılaşmış ruhsatlı bazı yapıların dönüşümüne ilişkin sorunlar yaşandığı tespit edildiği için ilçe belediyeleriyle Mevcut Plandaki Durumu Korunacak Alan "k" sınırları çalışması yürütüldü. Bu çalışma, 1999 öncesi yapılan ya da riskli yapı tespiti bulunan ruhsatlı binalar yıkılıp tekrar yapıldığında inşaat alanından kaybetmeyecek şekilde tekrar aynı yapıların inşasına imkân verdi.

• Altyapı unutulmadı

Ulaşımda acil durum senaryoları

İzmir Büyükşehir Belediyesi, afet riskine karşı ulaşım sistemleri ve yol altyapısını güçlendiriyor. Acil durum senaryoları, planlamalar, alternatif rotalar üzerine çalışmalar tamamlandı. Deprem sonrasında kısa vadede sürdürülebilir hareketliliği sağlamak için çalışılıyor.

Ulaşım altyapısı ile ilgili olarak afet durumlarında en önemli konu koordinasyon olduğu için bu konuda da önemler alınıyor. Buca'daki İzmir Ulaşım Merkezi, kent genelinde 540 kent kamerasını izleyebiliyor. İzmir'de alt geçitler ve tünellerle ilgili olarak geçen yıl tatbikat planı yapıldı. Burada da tünellerdeki enerji ihtiyaçları sağlanarak tahliye senaryosu devreye alınacak.

Ulaşım ağının genişletilmesi konusunda ve depremde hasar görmemesi için de çalışmalar yürütülüyor. ODTÜ ile yapılan protokol kapsamında viyadük ve köprüler değerlendirildi. Yenileme ihtiyacı olanlar için proje çalışmaları tamamlanmak üzere. Ulaşımın deprem anında aksamaması için köprü ve menfez çalışmaları devam ediyor. 42 köprü bu sene tamamlanıyor. Karşıyaka'da alternatif bir yol oluşturuldu. 7 kilometrelik Buca Tüneli ve viyadük çalışmaları devam ediyor.

İZSU Deprem Eylem Planları da oluşturuluyor. İzmir'de suyun kontrol edildiği Scada sistemi var. Depremden sonra kente verilen suyun kesilmesi planlanıyor. Hasar tespit çalışmaları yapılarak arızalardan kaynaklı su baskınlarının önlenmesi, su şebekelerinin devre dışı bırakılması hedefleniyor. İlk 12 saatte arama kurtarma çalışmalarında İZSU ekipleri devreye girecek. Çadır alanlarına temiz su sağlanması, tuvalet ve duş alanlarına su ve kanal bağlantısı yapılması sağlanacak.

İZSU bünyesinde Deprem Raporu 2023 için bir çalışma başlatıldı. Yapı stoku risk haritası oluşturuluyor. Risk derecelendirmesi yapılacak. Buradan çıkacak sonuçlarla iyileştirme faaliyetlerine hız kazandırılacak. İZSU Deprem Eylem Planları da oluşturuluyor. Barajların devre dışı kalması durumunda dinlendirilen kuyular rezerv kuyulardan rezerv depolara aktarılıp kentin su ihtiyacı giderilecek. Tahtalı Barajı'ndaki idari bina, klor binası ile Çiğli Atık Su Arıtma pompa istasyonunda güçlendirme yapılacak.

pinebay
HOTELS & RESORTS

create lasting memories

pinebayholidayresort

Çamlimanı Mevkii, 09400 Kuşadası/Türkiye +90(256) 618 1919 book@pinebay.com

www.pinebay.com

Pine Bay Holiday Resort bir GÖÇTUR İştirakidir.

Belediye Meclisi'nde depreme ilişkin 3 gündem

İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nin Mart ayı ilk oturumunda kentsel dirençlilik çalışmaları kapsamında depreme dayanıklı yapıların oluşturulmasına yönelik üç önemli uygulama kararı başkanlık önergesi olarak meclise sunuldu.

• 5 kat ve üzeri yapılarda en az bir bodrum kat yapılması zorunluluğu

Maddelerden ilki, zemin açısından riskli yerlerde yapılan yapıları kapsıyor. Buna göre gevşek kum, çakıl veya yumuşak-katı kil tabakaları içeren zeminler veya sıvılaşma riski yüksek zeminlerde inşa edilecek yapılarda en az bir bodrum kat yapılması gerekiyor. İmar planına göre kat adedi 5 ve daha fazla olan binalarda en az bir rijit bodrum kat yapılması şartı getirilecek.

• İzolatör zorunluluğu

Yurttaşların deprem öncesi ve sonrası yoğun olarak kullandığı hastaneler, dispanserler, sağlık ocakları, itfaiye bina ve tesisleri, PTT ve diğer haberleşme tesisleri, ulaşım istasyonları, terminaller, enerji üretim ve dağıtım tesisleri, vilayet, kaymakamlık ve belediye yönetim binaları, ilk yardım ve afet planlama istasyonları, okullar, diğer eğitim bina ve tesisleri, yurt ve yatakhaneler ile müzelerde sismik izolatör kullanılacak.

Depremde, üst yapıyı zeminden ayırıp binayı sarsıntının şiddetinden koruyarak depremin yıkıcı etkisini hayli azaltan sismik izolatörün, 3 kat ve üzeri olan veya bina yüksekliği 10,5 metreyi geçen yukarıda belirtilen kullanımlardaki ayrık nizam yapılarda kullanımı istenecek. İhalesi Meclis kararından önce kamu tarafından yapılan veya yaptırılan yapılar, karardan muaf olacak. Bu yapılarda ayrıca bir binanın yol seviyesinden aşağı olan kısmını içeren rijit bodrum kat yapılması zorunluluğu ise aranmayacak.

• Kuruldan ön olur

Bodrum katlar dahil olmak üzere toplam kat adedi 13'ü aşan (13 kat hariç) yapılar için hazırlanan projelerin, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ilgili birimleri, ilgili meslek odaları ve ilgili ilçe belediyesi temsilcilerinden oluşturulacak inceleme kurulundan ön olur alması gerekiyor. İnceleme Kurulundan ön olur alınmadan yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi verilemeyecek. İnceleme Kurulu çalışma usul ve esasları ile yüksek yapılara ilişkin değerlendirme kriterleri ayrıca belirlenecek.

Mahalle deprem gönüllüleri projesi

Büyükşehir Belediyesi, olası bir depremin ardından kentte arama ve kurtarma çalışmalarını daha etkili şekilde sürdürmek için mahallelerde afet gönüllülerinden oluşan ekipler kuruyor. 1 Mart'ta Mahalle Afet Gönüllüleri projesiyle, ilk eğitim Buca'da verildi. İzmir genelinde bin 293 mahallede 10'ar kişilik ekipler oluşturulacak. Gönüllüler afetlerde arama ve kurtarma çalışmalarının daha sağlıklı şekilde sürdürülmesi için yetkililere hayati öneme sahip bilgiler verecek.

Sosyal yardımlar

Kadınlar, gençler, engelliler, çocuklar, mültecilerle ilgili afete hazırlık konusunda eğitim çalışmaları da sürüyor. Mobil mutfağı bulunan Büyükşehir, mobil fırın alımı da yapacak. Düzenli bir şekilde depo çadırı, barınma çadırı, yemek çadırı alımı yaparak kapasitesini artıracak. Merkez lojistik deposunun inşasına da başlanıyor. Kuzey ve güney aksında afet depoları oluşturulacak. İzmir'in kuzey aksında ikinci bir aşevinin açılması için de hazırlıklara başlandı.

Acil İzmir uygulaması geliştiriliyor

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilen Acil İzmir uygulaması, Türkiye'nin ilk deprem uygulaması. Enkaz altında kalma durumunda Acil İzmir uygulamasıyla konum bilgisi arama kurtarma ekiplerine iletiliyor. Ayrıca uygulama üzerinden gönüllü çalışmalarının koordinasyonu, toplanma alanlarının bilgilerine ulaşılması ve enkaz altında arama kurtarma çalışmalarına bluetooth teknolojisiyle destek sağlanması planlandı. Mevcut uygulamanın dışında sahra hastaneleri, yemek alanları, şarj istasyonları gibi tüm detayların harita üzerinde sunumu gibi geliştirilmesi devam eden çalışmalar var.

Afet Portalı geliyor

Haziran ayında yayına alınması planlanan Afet Portalı ile de İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak yapılacak tüm planlamaların afet merkezinde koordine edilmesi ve sahadaki ekiplerle dijital iletişim sağlanması hedefleniyor.

Afet Portalı ve Acil İzmir uygulaması sadece İzmir sınırlarında değil, tüm Türkiye'de kullanılabilecek yapıda kurgulanarak ihtiyaç duyan tüm şehirlerde aktif hale getirilebilecek.

SMS ile de yardım istemek mümkün

Mobil uygulaması olmayan kişiler için İzmir Büyükşehir Belediyesi SMS sistemi ile yerleşim yeri İzmir olan yurttaşlara SMS gönderimi yapabiliyor. Vatandaşların yardıma ihtiyacı varsa gelen SMS'te bulunan linke tıklayarak cep telefonu bilgisini ve konum bilgisini Büyükşehir ekipleriyle paylaşabiliyor. Büyükşehir ise Afet Portalı üzerinden yardım çağrısında bulunan tüm vatandaşların konumunu ve cep telefonunu görüntüleyebiliyor.

İzmirNET fiber optik altyapısı

Büyükşehir'in İzmir'de bin kilometrelik fiber optik altyapı ile 600 kilometrelik aktif fiber optik kablosu bulunuyor. Bu altyapı sayesinde ilk etapta İzmir'de bulunan 29 afet barınma alanına fiber optik kablo çekilerek İzmirNET ağına dahil edilecek. İzmir'de daha önceden belirlenmiş afet toplanma alanlarının da İzmirNET ağına dahil edilmesi çalışmalarına başlandı.

WizmirNET ücretsiz internet altyapısı

İzmir'de 520 noktada WizmirNET ücretsiz internet hizmeti veren Büyükşehir, bu hizmetin yaygınlaştırılması için afet toplanma bölgelerini de kapsayacak şekilde planlama yapıyor.

Ayrıca WizmirNET mobil uygulamasında devreye alınacak haberleşme modülünde WizmirNET ağı içerisindeki kullanıcıların afet anında güvende oldukları, konum ve benzeri kritik bilgileri de paylaşabilecekleri bir fonksiyon ekleniyor.

Taşınabilir haberleşme sistemi

Acil durumlarda iletişim ihtiyacı olan noktalarda Büyükşehir ağına bağlanabilecek taşınabilir ve güneş enerjisiyle çalışan iletişim altyapısı çalışmalarına başlandı.

Mobil haberleşme aracı

Mobil haberleşme aracıyla afet durumlarında uydu teknolojisi kullanarak hızlı iletişim sağlanması amaçlanıyor. Mobil haberleşme aracında solar sistem güç kaynakları ve jeneratör sayesinde kesintisiz enerji sağlanacak. Uydu interneti ile telefon, telsiz ve internet hizmetleri verilebilecek.

Termal ve lazer izleme sistemi

Afet sonrası İzmir'deki hasarların tespiti için yüksek çözünürlüklü kızıl ötesi ve hareketli termal kameraların kurulması sağlanacak. Kameraların konumlandırılacağı bölgelerde yangın belirleme ve erken müdahale çalışması yapılabilmesi sağlanmış olacak.

İZDEDA Kooperatif Başkan Yardımcısı

Aytekin Keskin:

“Halk Konut, Türkiye’ye örnek bir projedir”

30 Ekim İzmir depreminden etkilenmesine rağmen evleri ağır hasarlı olmadığı için devlet desteği alamayan İzmirli depremzedelere destek olmak amacıyla İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından geliştirilen Halk Konut Projesi Türkiye’ye örnek bir model olarak öne çıkıyor. Projenin ilk uygulaması Dilber Apartmanı’nın temeli 15 Ocak’ta atıldı.
İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer’in kooperatifçilik modelini depremzedeler için uygulamaya koyduğu Halk Konut projesiyle bugüne dek apartman sakinlerinin kurduğu 10 kooperatifle protokol imzalandı. Proje kısa bir zaman içinde 21 kooperatifle birlikte 3000 bağımsız birim ve yaklaşık 150 bin metrekare inşaat alanını kapsayacak. Projeyle kamu gücü kullanılarak müteahhit karı ortadan kaldırıldı ve yurttaşlar kendi evlerinin müteahhidi haline geldi. Kooperatiflere teknik danışmanlık, müşavirlik hizmeti veren Büyükşehir Belediyesi, tam kapasitesiyle vatandaşlara en uygun koşullarda kendi evlerini yapmasına imkân yaratıyor.
Projenin ayrıntılarıyla ilgili kooperatif kurarak Halk Konut modeline dahil olan İZDEDA Kooperatif Başkan Yardımcısı Aytekin Keskin ile konuştuk.

Öncelikle İzmir depreminin ardından yaşadığınız süreçten söz eder misiniz? Ne gibi sorunlar yaşandı?
Çok zor bir süreçti, her gün rutin olarak yaptığınız işlerin artık yapılamayacak olması, barınma sorunu, korku ve endişeyle yaşanan süreçten sonra yeniden hayata tutunmak istedik. Belirsizlik ve korku insanı endişeye sevk ediyor. Yıllarca zorluklarla alınmış eşyalarımız, yaşanmışlıklarımız, borç harç krediyle sahip olduğumuz evimiz bir anda yıkıldı. İlk 1-2 gün arkadaşlarda idare ettik ama kalıcı olacak barınma sorunu daha belirgindi. Kiralık yer bulmak zorlaşmıştı. Deprem sonrası ilk dikkatimi çeken büyük bir dayanışma olsa da, hızla artan kira fiyatları işleri daha zorlaştırdı.
Deprem esnasında DASK ve özel konut poliçesi içimizi rahatlatmıştı. Can kaybı yoktu. Evimizi yeniden inşa etmek için en büyük engel ekonomik sebeplerdi. Fakat sigorta konusunda tam bir hayal kırıklığı yaşadık. 134 bin TL’lik poliçelerimize 500 TL ile 11.000 TL arasında ödeme yapıldı. Süreci mahkemeye taşıdık. Eylül 2023 tarihinde ilk duruşmamız yapılacak. Pek umutlu değilim ama sonuna kadar mücadelemizi sürdüreceğim. Şu gerçeği anladık ki ateş düştüğü yeri yakıyor sorunu çözecek olanlar sorunu gerçekten yaşayanlar.

İZDEDA neden ve nasıl kuruldu?
Deprem sonrası çok büyük karmaşa ve belirsizlik vardı. Hayatımda ilk defa ağır, orta, az hasarlı riskli bina, rezerv alan, proje alanı, hak sahipliği gibi kavramlar ile karşılaştım.
Depremin olduğu bölgedeki yaş ortalaması 60 yaşın üstüydü. İnsanların hak kaybına uğramaları, bilgi eksikliği, konuda iletişim zorluğu gibi çok sorun oluştu. Bu amaçla depremi yaşayanlar için sosyal medyada platform oluşturuldu. Bu platform İzmir Büyükşehir Belediye Başkanının yönlendirmesiyle dernek statüsüne dönüştü. Türkiye’de ilk defa ciddi anlamda bir kamuoyu oluşmasına sebep oldu.

Halk Konuta nasıl dâhil oldunuz?
Halk konut modeli ilk başta benim oturduğum Dilber apartmanında başladı. Deprem sonrası yeniden konut yapımı için ilk aklımıza gelen müteahhit seçeneğiydi. Yaklaşık 40 müteahhit firmayla görüştük. Bütün depremzedeler aynı süreci yaşıyorlardı. Çünkü Türkiye’de konut imalat konusunda müteahhit ve TOKİ seçeneği dışında başka alternatif yok gibiydi. Müteahhitler çok yüksek fiyatlarla, teknik şartnameleri belli olmayan ve sadece fiyat odaklı yaklaşıyorlardı. Bir sürü belirsiz şartlar olmasına rağmen uygun fiyatlandırmayı yakalayamadık. Arkasından TOKİ’ye müracaat ettik 5 ay kadar onlardan da cevap gelmedi.
Sorunu yaşayan biri olarak Türkiye’deki alternatif konut üretim modelini incelemeye başladım. Kooperatif modeli dikkatimi çekti. Türkiye’de 2002’ye kadar kooperatif modeliyle konut üretimi %35 seviyesindeyken 2022’ye gelindiğinde bu oran yüzde 1’e düşmüş. Avrupa ve gelişmiş ülkelerde kooperatifle konut üretimi yüzde 60’ların üzerindeydi. Bizim ülkemizde kooperatifçilik kötü kullanılmıştı. Çok başarılı örnekler olsa da hak ettiği yere gelememişti. Başarı kısmında güven çok önemliydi. Kamu güvenini, kamu ahlakı ve kamu desteği olursa başarılı olur diye düşündüm.

Ege Şehir Planlama AŞ’ye proje sunduk, onlar da Başkan Soyer’in oluruyla kentsel dönüşüm projeleri üzerinde çalışıyorlarmış. Aramızda çok güzel bir enerji oldu. Tunç Başkan’ın insani duyarlılığı, samimi sıcak yaklaşımı ve vizyonu çok etkili oldu. Yaklaşık 8 ay Halk Konut modelinin teknik, hukuki, finansal ve diğer konuları görüşüldü.

Projenin ayrıntılarından söz eder misiniz? Siz neler yapıyorsunuz, İzmir Büyükşehir Belediyesi burada nasıl bir rol üstleniyor?
Biz Dilber apartmanı olarak kooperatifin her aşamasında olduk. Daha sonra İZBETON ve BAYBEL sürece katıldı. Modelin özgün tarafı; kar amacı olmadan kamunun sosyal belediyecilik anlayışını içerdiğinden "depreme karşı güvenli, konut imalatının ekonomik koşullarda sağlanmasına yönelik" sunulan teknik, satın alma desteği, proje tasdikleme, proje hazırlatma, proje kontrolü, inşaat sürecini denetleme bunu sadece yüzde 1 kar oranıyla yapması...

Yukarıda bahsettiğim destekler, piyasa koşullarındaki maliyetleri %50'ye kadar aşağıya çekebiliyor. Yani ortalama 100 metrekare bir dairenin piyasada yapımı 1,5 milyona mal edilirken yarısına kadar imal edilebiliyor. Halk Konut sadece dört duvardan oluşan güvenli bina yapımını üstlenmiyor, çevre ve iklim sorunlarına duyarlı konutlarla elektrik üretimi, yağmur hasadı, yeşil çatı, yapı sağlığı izleme şartları gibi günümüzün çevre ve iklim şartlarına uygun binalar yapıyor. Bütün bu süreçlerde kooperatif ortakları, belediye çalışanları ve yöneticileri ortak karar alıp tartışarak en doğru çözümleri buluyoruz. Katılımcılık ve şeffaflık oluşunca herkes daha çok güven duyuyor. Ortada para ve kar olmayınca bir işin nasıl olacağını yaşayarak öğreniyoruz.

Bu proje sizin göre neden önemli?
Halk Konut Türkiye'ye örnek bir proje. Kentsel dönüşüm çok zor bir süreç ve başarı oranı yüzde 0,1'dir. Kooperatifçilik ve kentsel dönüşüm Türkiye'de neredeyse ilk defa olması ve uygulanıyor olmasına rağmen biz çok olumlu sonuçlar alıyoruz. İzmir'in yapı stoku yüzde 85 riskli binalardan oluşuyor. Türkiye son birkaç yıldır çok hızlı fiyat artışları, enflasyon, hayat pahalılığı yaşıyor. İnşaat malzemelerinde yaşanan pahalılık konut fiyatlarına etki ediyor. Halk konut modeliyle, riskli binaların, depremde hasar almış binaların yenilenmesi, dönüşümüyle ortaya çıkan ekonomik değer artışının tamamına yakınının vatandaşa kalması çok güzel. Halk Konut kooperatif modeli, Türkiye'de konut ve barınma akdi konusunda yeni bir bakış açısı sunuyor.

Bu proje olmasaydı nasıl bir yol izlemeniz gerekirdi?
Bu proje olmasaydı umutsuzlukla bekleyiş süreci devam edecekti. Depremden sonra 600 bina yıkıldı. İnşaatı başlanan bina sayısı ise sadece yedi. Bu rakamlar zaten her şeyi açıklıyor.

Yapı kooperatifi ortağı ve kat malikisiniz aynı zamanda. Süreç ne durumda şu an?
15 Haziran 2022'de İzmir Büyükşehir Belediyesi şirketleriyle protokol yaptık. 15 Ocak 2023 tarihinde temel atıldı. Şu an 2. katı bitirdik fakat finansal kredi sorunlarımız devam ediyor.

Son olarak depreme dirençli bir İzmir için hükümete, yerel yönetime ve iş dünyasına düşen görevler nelerdir size göre?
Konut ve barınma hakkı ülkede birinci temel sorun olarak ortaya çıkıyor. İnsanların güvenilir ve ekonomik konutlara ulaşabilmesi için yeni konut politikalarına ihtiyaç var. Kira artışlarının kontrol edilmesi, 2 veya daha fazla evi olanlara ek vergilerin getirilmesi, konutun bir yatırım amacı olarak değerlendirilmemesine yönelik çözümler oluşturulmalı.
Türkiye çimento ve beton üretiminde dünyada 7. sırada yer alıyor. Betonların harici alternatif ürünlerde konut üretimi desteklenmeli. Örneğin ahşap ürünlerle yapılan konut yapımı bizde çok yaygın değildir fakat kaynak ve arz olarak çok güçlü taraflarımız var, yeter ki talep yaratılabilsin, yasal düzenlemeler gerçekleştirilsin. Dolayısıyla yönetimlerin kısa, orta ve uzun vadeli konut politikalarını yeniden gözden geçirip yeni tasarımlar yapmaları gerekir.

Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi
Yönetim Kurulu Üyesi

Ezgi Dede:

“Barınma krizi depremin etkisiyle derinleşecek”

Depremden sonra planlama daha da çok gündeme geldi. Kentlerin üst ve alt ölçekli plan revizyonları, imar uygulamaları ve korunmaları sürecinde mevcut durum ve izlenmesi gereken yol haritası konusunda Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Ezgi Dede ile konuştuk.

Deprem kuşağındaki ülkemizde şehirlerimizin üst ve alt ölçekli planları nasıl yapılmalı sizce?
Ne yapılmalı sorusuna gelmeden önce ne yapılmaması gerektiğini belirtmek isterim. Öncelikle bahsettiğiniz üst ve alt ölçekli planlara aykırı, herhangi bir mühendislik hizmeti almamış yapı denetiminden geçmemiş deprem ve diğer doğal afetlere dayanıklılığı tespit edilmeyen kaçak yapıların yasallaşması anlamına gelen imar aflarından ve uygulamalarından vazgeçilmeli.

Biliyoruz ki, ülke olarak fay hatlarının yoğun olduğu deprem bölgesinde yaşıyoruz. Anayasal bir hak olan barınmanın sürdürülebilir ve uygulanabilir olması, ancak oluşturduğumuz yaşam alanlarımızın sağlıklı, güvenli ve afetlere karşı dirençli hale getirmekle mümkün. Yani yaşadığımız doğa olaylarının afete dönüşmesini engellemek için bilim ve tekniğe başvurarak; konusunda uzman meslek odalarının, bilim insanlarının ve teknik insanların görüşlerinin ve uyarılarının dikkate alınması gerekli.

Bu konuda sorunuza gelecek olursak; İzmir şubemizin 30 Ekim 2020 Kuşadası-Sisam depremi sonrasında “Afetlere Karşı Dirençli Kentlere İhtiyacımız Var” başlığı ile hazırladığımız önerilerden İzmir özelinde kısaca bahsetmek isterim.
1/100.000 Ölçekli İzmir- Manisa Çevre Düzeni Planı ve 1/25.000 Ölçekli İzmir Büyükşehir Çevre Düzeni/Nazım İmar Planları yaşadığımız son depremler de dikkate alınarak şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı doğrultusunda yeniden hazırlanmalı, bu planların ana kararlarına, nüfus ve yoğunluk değerlerine uygun hareket edilmeli. İzmir merkez kentini oluşturan metropol alanın bütüncül olarak kurum ve kuruluş görüşleri alınmalı analiz ve sentez çalışmaları yapılmalı. İmar planına esas jeolojik ve-jeoteknik ve mikro bölgeleme etütleri mevcut imar planı olan alanlar dahil olmak üzere kent bütününde hazırlanmalı. Afet ve diğer kentsel risklerin yüksek olduğu İzmir kent bütününde kentsel risk analizleri ve sakınım planlaması çalışmaları yapılmalı. Afet ve diğer kentsel riskler için yapılmış risk azaltıcı önlem ve tedbirler plan kararlarına dönüştürülmeli.

Revizyon alanlarının belirlenmesinde belirli kriterler benimsenmeli ve bu alanların revizyon planları bir program dahilinde, etaplar halinde üst ölçekli plan kararlarına uygun hazırlanmalı.

İzmir’in planlamasına baktığımızda yanlış zeminlerde yoğunluk olduğunu görüyoruz. Bu bölgelerdeki yapı yoğunluğunu taşımak kolay görünmüyor. Yeni bir başlangıç yapmak nasıl mümkün olabilir?
Aslında İzmir özelinde baktığımızda, özellikle kent merkezi olarak tariflediğimiz ve deprem riski açısından fay hatlarının etki alanında bulunan yerlerde planların 80’li yıllarda yapıldığını, herhangi bir jeolojik ve jeoteknik raporu olmadan onaylanmış olduğunu biliyoruz. Özellikle bu alanlarda ivedilikle imar planına esas jeolojik ve jeoteknik araştırmalar bütünsel olarak yapılmalı.
Ülkemizde deprem gerçeğinin yanı sıra sel, yangın vb. afetlere karşı da önlem almak zorundayız. İmar planlarının ilgili kurum ve kuruluşlardan uygun görüş alınarak hazırlanması gerekir. Ancak mevcut planlara baktığımızda özellikle kent merkezindeki planlarda ilgili kurum kuruluş görüşü olmadan onaylı ve yürürlükte olduğunu görüyoruz.

Plan kararlarına altlık oluşturacak mevcut yapı stoku envanterinin oluşturulması ve yapı güvenliğinin deprem riski açısından değerlendirilmesinin sağlanması gerekir.
Yerleşim bölgelerini taşıma ve yeni yerleşim yerleri açma konusunda belirli kriterlerin olması çok önemli. Yani siz kentleri ovaya veya fay hatlarının geçtiği alanlara yapmış iseniz eninde sonunda

felaket gelir sizi bulur ve bu asla kader olmaz. Bu durumda kentleri sağlıklı bir şekilde belirli yasalar ve planlama kriterleri ile taşımanız mümkün olabilir.
30 Ekim 2020 Kuşadası-Sisam depreminin yarattığı yıkım ve sonrasında "çözüm" olarak sunulan yeni yapılı çevreler veya yoğunluk artışları ile yaşadığımız afetlerden ders çıkarılmadığına, temel bir insan hakkı olan barınma hakkının yine piyasanın insafına bırakıldığına tanık olduk. 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında ise en çok ihtiyaç duyulduğu anda şehircilik anlayışının ve kent planlamasının tamamen devre dışı bırakıldığını görüyoruz. Son yıllarda dramatik bir şekilde büyüyen barınma krizinin depremin de etkisiyle daha da derinleşeceğini öngörebiliriz. Çünkü tüm bu yaşananlara rağmen, üretilen konutlar temel barınma ihtiyacını karşılamaktan ziyade, hala yatırım aracı olarak görülmekte.
Öte yandan kentlerimizin sağlıklı ve güvenli bir şekilde planlanabilmesi ve inşa edilebilmesi için ifade edilen bilimsel çalışmaların yanında kamucu politikalar olmazsa olmazdır. Devletin konut piyasasına kamucu bir yaklaşım ile müdahale etmesini sağlayacak vergilendirme düzenlemeleri, kredi teşviklerine yönelik kısıtlamalar, kamu mülklerinin satışının yasaklanması gibi çok sayıda uygulama aracının ivedilikle hayata geçirilmesi gerek. Kaldı ki, Anayasanın 56. ve 57. maddeleri uyarınca devlet, vatandaşların sağlıklı ve güvenli kentlerde yaşamasını sağlayacak çalışmaları yapmakla yükümlüdür.

Yapı stoku meselesi de önemli. İzmir'in yapı stoku oldukça eski. Bu konuda ne dersiniz?
İzmir'in yapı stokuna baktığımızda özellikle kent merkezlerinde oldukça eski. Bununla ilgili İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesinin İzmir'in yapı envanterinin, mevcut yapı durumunu ortaya koymak için imzaladıkları protokol oldukça değerli. Umarız ki yukarıda da belirttiğim gibi yapılan tüm bu çalışmalar plan kararlarına altlık oluşturur.

Kent planlamasında yer bilimsel analizler ne kadar önemli?
Yaşadığımız depremlerin afete dönüşmesini engellemek ve depreme dayanıklı dirençli kentler oluşturmak olmazsa olmaz konuların başında gelir. Jeolojik açıdan tehlike ve risklerin belirlenerek imar planı kararlarına yansıtılması gerekmekte. İmar planına esas hazırlanan jeolojik-jeoteknik etütler planlanacak veya mevcutta planlı olan alanların yerleşime uygunluk değerlendirmesi ile plan kararlarını yönlendirecektir. Örneğin, imar planı yapılacak alanda jeolojik etüt raporuna göre "Yapı Yasaklı Alanlar" olarak tariflenen bölgelerde veya fay hatlarının üzerindeki yerleşim bölgelerinin ivedilikle tahliyesinin sağlanması ve bu bölgelerde yapılaşmaya izin veren imar kararlarının oluşturulmaması gerekir. Diğer yandan afetlere ilişkin olarak özellikle dere yataklarına da çok dikkat edilmeli. Bu konunun yetkilisi olan DSİ'nin ve İzmir kenti için İZSU'nun görüşleri eksiksiz olarak yerine getirilmeli. Şanlıurfa'da yaşadığımız sel felaketi bu durumu teyit edecek kötü bir örnek. Dere yataklarının yönünü değiştirmek, küçültmek veya daraltmak felakete davetiye çıkarır. Diğer bir husus ise afet sonrası toplanma ve barınma alanlarının belirlenmesi olmalı. Bu konuda ise bizim ilgili bakanlığa bir tavsiyemiz olacak. 3194 Sayılı Kanunu'nun Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde nasıl ki kamusal alan olarak tariflediğimiz; park, hastane, ibadet tesisi, eğitim alanları için planlama alanında yaşayan nüfusa göre, kişi başına asgari bir büyüklük tanımlanmış ise afet toplanma alanlarının da bu şekilde olması gerektiğini düşünüyoruz. Ayrıca afet toplanma alanları ve geçici barınma alanları da belirlenirken, bu alanların yer seçiminde jeolojik-jeoteknik etüt raporları ile ilgili kurum kuruluş görüşleri dikkate alınmalı.

Son olarak şunu söylemek istiyorum; yaşadığımız depremlerden ve acı kayıplarımızdan ders çıkararak, bir daha yaşanmaması için kamu yararını merkeze alarak bilim ve tekniğin ışığında kentlerimizi planlamalıyız.

İnşaat Mühendisleri Odası
İzmir Şube Başkanı

Eylem Ulutaş Ayatar:

“Halen tam anlamıyla denetim yapılabildiğini söyleyemeyiz”

İzmir’de 30 Ekim 2020’de meydana gelen deprem ile Hatay merkezde yıkıma neden olan depremin yapı-zemin ilişkisi bakımından benzerlik gösterdiğini söyleyen İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şube Başkanı Eylem Ulutaş Ayatar’dan bir bina yapım sürecinde yaşanan aksaklıklar hakkında bilgi aldık.

İzmir’in Bayraklı ilçesindeki yapıların yıkılmasında zeminin de etkisi vardı. Bu durumda İzmir’deki zemin yapısı hakkında genel bir değerlendirme yapabilir miyiz? Hangi ilçeler zemin açısından riskli?

Ege Denizi Sisam Adası açıklarında 30 Ekim 2020’de meydana gelen depremde, Bayraklı’da 12 binada tamamen veya kısmen göçmeler meydana gelmişti. Aynı zamanda, farklı zamanlarda hazırlanmış deprem yönetmeliklerine göre projelendirilmiş ve ruhsatlandırılmış yapılarda özellikle Bayraklı, Karşıyaka ve Bornova ilçelerinde yoğunlaşmış yapısal hasarlar oluştuğu gözlenmişti. Yani, depremin merkezine uzaklığı yaklaşık 70 km olan kent merkezinde oluşan hasarların, odağa yakın kısımlardan daha fazla olduğu görülmüştü.

Bu depremde, özellikle Bayraklı ilçesinin körfeze yakın derin alüvyal çökellerde yer alan binalarda yapısal hasarın gelişmesinin en büyük sebebinin basen etkisi olduğunu söylemek mümkün. Buna benzer bir etki, 6 Şubat’ta yaşadığımız depremde Hatay merkezinde yaşandı.

Depremde zemin konusu; taşıyıcı sistem tasarımı, malzeme ve işçilik kalitesi gibi yapının alacağı hasar durumunu etkileyen başlıca etkenlerden biridir. O nedenle, bu başlıklardaki imalat ve denetim eksikliği hasarın boyutunu artırıyor.

İzmir’in zemini açısından Çiğli, Karşıyaka, Manavkuyu, Bayraklı’nın sahil kesimi, Alsancak, Kordon, Güzelyalı gibi bölgeler dolgu ve alüvyon zeminde bulunuyor. Dolayısıyla bu bölgelerde depremin etkisi yapılara daha fazla olacaktır. Bunun yanı sıra Yamanlar, Atatürk Mahallesi, Evka 4, Buca, Bozyaka gibi bölgelerin ise kayalık zeminde bulunduğunu söylemek mümkün.

İnşaata başlanmadan önce zemin etüdü yapılıyor mu? Bu konuda ne tür sıkıntılar var?

Evet, özellikle 2000 yılından itibaren zemin etüdleri yapılmaya başlanıldı. Veri raporu ve geoteknik rapor olarak iki kısımda hazırlanan Zemin Etüd Raporlarının oluşturulmasında arazi çalışmalarında yer seçimi, sondaj sayı ve derinliklerinin belirlenmesi, laboratuvar süreçleri ve sonuçlarının değerlendirilmesi aşamalarını kapsayan veri raporu kısmında iyi bir denetimin sağlanması, sonrasında geoteknik konusunda uzman inşaat mühendisi tarafından gerekli görülen zemin iyileştirme çalışmalarının da yerinde denetimi oldukça önemli. Bu aşamalarda maalesef halen tam anlamıyla denetim yapılabildiğini söyleyemeyiz. Ayrıca, etüt raporlarının hazırlanmasında görev alan meslek disiplinleri arasında, raporun başlangıç aşamasından itibaren işbirliğinin kurulması gerek.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, hem fayları araştırıyor hem de zemin araştırması ile yapı envanteri çalışması yapıyor. Bu üç koldan yürütülen çalışmalar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Yapılan çalışmalara genel açıdan bakarsak, kentimizin bir bölümünün haritasını çıkarmak olarak değerlendirebilir. Yapılara etkisi noktasında önemli yeri bulunan zemine ve yapı stoğuna dair yürütülen çalışmalar; bundan sonrası için ne yapılmalı, nasıl yapılmalı sorularına bilimsel nitelikte altlık olacaktır. Kent bütününde karar verilmesi gereken bu süreçlerin çok yakın vadede tamamlanması mümkün olmamakla beraber, konunun öncelikli olduğu bilinciyle hareket edilmesi gerek.

Peki, riskli zeminlerin olduğu alanların boşaltılması, riskli yapıların dönüştürülmesi için nasıl bir yol haritası ve kaynağa ihtiyaç var?

Çalışmaların sonucunda ortaya çıkan tablonun değerlendirilmesi, planlanması ve kamu kaynaklarının kullanımında merkezi idare ve yerel yönetimler iş birliği içinde olmalı; meslek odaları ve üniversitelerin sürecin içerisinde yer almalarına önem verilmelidir. Bu noktada, planların eyleme dönüştürülmesi için kamunun kaynak aktarımı yapması gerektiğini özellikle vurgulamak gerekiyor.

Büyükşehir Belediyesi ile yapı envanteri çalışması için bir protokol yaptınız. Çalışmanın geldiği son noktadan bahsedebilir misiniz?
30 Ekim sonrası, Bayraklı'da başlatılan yapı stoku envanterinin çıkarılması ve yapıların deprem riski açısından değerlendirilmesi ve önceliklendirilmesi çalışmaları tamamlanmış durumda.

Bayraklı'da 31 bin 270 binanın bina kimlik belgeleri hazırlandı, saha ve varsa arşiv projesi üzerinden toplanan veriler ışığında önceliklendirilmesi yapıldı. Bornova ilçesinde ise 19 Eylül 2022 tarihinde imzalanan protokol sonrası başlatılan çalışmalarda yaklaşık 62 bin yapının sahada incelenmesi tamamlandı, arşiv projelerinin incelenmesi çalışmaları devam ediyor.

Bir binanın depreme dayanıklı olması için nasıl bir yol izlenmesi gerekli? Yapım aşamasında zemin etüdü, yapının depreme dayanaklılığının denetimi önem kazanıyor. Ancak denetim konusunda sıkıntılar var…
Yapı üretim süreci, birçok meslek disiplininin birlikte çalışmasını gerektiren bir süreçtir. Dolayısıyla proje aşamasındaki iş birliğinin önemi oldukça fazladır. Yapının tasarımında, yapının bulunduğu yer de dikkate alınarak doğru değerlendirilmenin yapılması, uygulamanın da sağlıklı hale getirilmesinin birinci adımıdır.

Uygulama aşaması ise üretimin kritik bölümlerinden biridir. Doğru malzeme kullanımı ve işçilikteki kaliteden taviz vermeden çalışılması gerekiyor. Bu aşamada meydana gelecek hatalar,

Bayraklı'da 31 bin 270 binanın bina kimlik belgeleri hazırlandı, saha ve varsa arşiv projesi üzerinden toplanan veriler ışığında önceliklendirilmesi yapıldı. Bornova ilçesinde ise 19 Eylül 2022 tarihinde imzalanan protokol sonrası başlatılan çalışmalarda yaklaşık 62 bin yapının sahada incelenmesi tamamlandı, arşiv projelerinin incelenmesi çalışmaları devam ediyor.

binanın hem ekonomik ömrünü etkiliyor hem de deprem sırasında alacağı hasarın büyüklüğünü belirliyor. Elbette proje ve uygulama aşamasında sıkı bir denetim sağlanması da gerekiyor.

Tüm bu aşamalarda görev alan aktörlerin; müteahhit, mühendis, mimar ve çalışan usta, kalfaların yetkinliklerinin sağlanması şart. Sistemin bu noktada açığı çok büyük, yasalar nezdinde yapılacak değişiklikle yetkinliklerin sağlanması zorunlu. Ancak, esas dönüşüm toplumsal düzeyde yaşanmalı; mühendislik hizmetlerinin önemi deprem öncesi kavranmalı, bir prosedürün yerine getirilmesi gözüyle bakılmaması gerekiyor.

Yapı stokuna dair envanter çalışması tamamlandığında ya yapıların güçlendirilmesi ya da yıkıp yeniden yapılması söz konusu olacak. Bunun için merkezi hükümet ve yerel yönetime düşen görevler nelerdir? Kaynak konusu da önemli. Mevcut ekonomik kriz düşünüldüğünde bunu yapmak nasıl mümkün olacak?
Merkezi hükümet ve yerel yönetime düşen tek bir görev var: Konunun siyaset üstü ele alınarak ortak çalışmaların yapılması. Çarpık kentleşmenin gözlendiği, mühendislik hizmeti almayan birçok yapının olduğu muhakkak. Özellikle 2000 öncesi yapıların birçoğunda dönemsel açıdan eksik/hatalı/özensiz imalatların olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla sayısının fazlaca olduğunu bildiğimiz bu yapıların güçlendirilmesi veya yıkılıp yeniden yapılması gibi çok büyük bir mesele var önümüzde. Bugün yaşadığımız ekonomik krizi de değerlendirdiğimizde, bu çalışmaların kısa vadede yapılamayacağı da muhtemel. İşte bu nedenle, yapı stoğuna dair çalışmalarda yaptığımız gibi, kamu kaynaklarının kullanımında önceliklendirilmenin yapılması, en baş sıralarda bu dönüşümün planlama dahilinde yapılması için kaynak aktarımının sağlanması gerekir.

Bina özelinde yapılacak performans analizleri sonucu uygun olan binaların hızlı yöntemlerle güçlendirilmesi konusunun da teşvik edilmesi gerek. Bunu biraz açabilir misiniz?
Yapıların güçlendirilmesi, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin 15. Maddesi gereği yapılacak bir analiz sonucu yapılıyor. Dolayısıyla yapılacak tüm güçlendirmelerin dayanması gereken yönetmelik, deprem yönetmeliğidir. Mevcut yapıların değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi çok özel bir uzmanlık alanı olup hem proje hem de uygulama aşamaları konusunda uzman mühendisler tarafından yapılmalıdır.
Depreme karşı güvenliğinden şüphe ettiğimiz ve sayısının da oldukça fazla olduğunu düşündüğümüz yapıların hepsini yıkıp yeniden yapım sürecine girilmesi mümkün ve akılcı değil. Bu nedenle, bazı yapıların güçlendirilmesi ile depreme karşı güvenliğini sağlamak gerekiyor. Uzman kişiler tarafından yapılan güçlendirmenin hayati önemini en son 6 Şubat'ta yaşadığımız depremde bir kez daha gördük ve test etmiş olduk. Dolayısıyla, göz ardı edilmemesi gereken güçlendirme konusuna özel olarak teşvik edici düzenlemelerin yapılması gerekiyor.

Uygulamadan kaynaklanan sorunlar da burada önem kazanıyor… Örneğin "Bunun için ilk olarak mühendislik eğitimini daha nitelikli hale getirmek gerekiyor. Yetkin mühendislik kavramının bir an önce yasalaşması önemli" demiştiniz. Şu an tam tersi bir durum olduğu söylenebilir mi?
Ülkemizde çok sayıda konusunda uzman mühendis mevcut; özellikle bu meslektaşlarımızın mesleki hikayelerini dinlediğimizde/okuduğumuzda gözümüze çarpan ilk şey aldıkları temel eği-

timdeki kalite. Ancak bugün, birçok ilde yeterli akademisyeni, fiziki imkanları vs. olmadan açılan üniversiteler mevcut. Bu durum, eğitimdeki kalitenin niteliğini belirlemektedir. Sonuçlarını düşündüğümüzde, her ilde bir üniversite açma hayalinin bedellerini toplum olarak ödeyeceğiz maalesef.

İnşaat Mühendisliği, iyi bir eğitimle başlaması gereken ve deneyimle olgunlaşan bir meslek disiplinidir. Üniversitelere girişte başarı sıralamasının mesleğin niteliği itibariyle çok düşük olarak belirlenmesi ve İnşaat Mühendisleri Odası olarak bunun değiştirilmesi yönündeki ısrarlı tutumumuza rağmen olumlu adımların atılmaması toplumun can güvenliğini de açıkça tehdit ediyor. Başarı sıralaması acilen değiştirilmeli.
Bir diğer konu da deneyimin getirdiği yetkinlik. Bu kavramın yasalaşması gerekli; yurt dışında olduğu gibi mesleki tecrübenin kanıtlanması ile belgelendirmenin yapılarak buna uygun şekilde rollerin belirlenmesi zorunluluk haline gelmiştir. İnşaat Mühendisliği yapı, geoteknik, hidrolik, kıyı liman, yapı işletmesi, ulaştırma ve yapı malzemesi gibi çok geniş uzmanlık alanlarını barındıran bir meslektir. Mühendisin, her konuda uzman olmasını ve üstelik buna dair sorumluluk almasını beklemek gerçekçi olmadığı gibi adil de değildir. Bugün yaşadığımız sorunların kaynaklarından biri de bu konudaki sistemsel bozukluktur. Bu nedenle, mühendislik eğitiminin daha nitelikli hale getirilmesi ve yetkin mühendislik yasasının çıkarılması geleceğimize dair atmamız gereken önemli adımlardan biridir.

Sorumlular için hukukun gerektiği gibi uygulanmaması da bu durumda önemli değil mi? Cezasızlık büyük bir engel oluşturmuyor mu?
Oldukça önemli elbette, ancak sorun sistem sorunu olduğu için sorumluların doğru belirlenmesi gerekir. Yapıların her aşamasında görev alanların niteliğini, yetkilerini, sorumluluklarını tanımlayan yasal mevzuatı düzenlerken doğru karar vermeyen ve değişimi yönündeki tüm uyarılara rağmen istekli olmayan siyasal irade ve yapı özelinde görev alan her aktörün sorumluluğu bulunuyor. Mevzuatta sorumluluk ve yetkiler doğru tanımlanmalı, belirlenen çerçevede sorumluluğunu yerine getirmeyenler için hukuki işlemler uygulanmalı.

"2000 öncesi yapıların güçlendirilmesi veya yıkılıp yeniden yapılması gibi çok büyük bir mesele var önümüzde. Yaşadığımız ekonomik krizi de değerlendirdiğimizde, bu çalışmaların kısa vadede yapılamayacağı da muhtemel. Yapı stoğu çalışmalarında yaptığımız gibi, kamu kaynaklarının kullanımında önceliklendirilmenin yapılması, dönüşümün yapılması için kaynak aktarımının sağlanması gerekir.

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı

Süleyman Sönmez:

“Negatif yüzde 1 ile pozitif yüzde1 arasında bir patikada büyüme beklentisi içindeyiz”

Depremin Türkiye’ye maliyeti hakkında ilk raporlardan biri TÜRKONFED’den geldi. Raporda, depremlerin ülke ekonomisi için 84,1 milyar dolar mali hasar yaratacağını öngörüldü. TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez’e sorular yönelttik.

Mevcut ekonomik kriz düşünüldüğünde bu mali hasar Türkiye ekonomisini nasıl etkileyecek?

Afetlere hazırlık ve ekonomik toparlanmaya yönelik geliştirdiğimiz bir modelleme ile 2020 yılında meydana gelen Elazığ ve İzmir depremlerinde de ön tespit raporları yayımlamıştık. O modelleme üzerinden yola çıkarak Kahramanmaraş merkezli 11 ilimizi etkileyen depremin ilk saatleri ile birlikte kriz merkezimiz koordinasyonunda acil temel ihtiyaçların karşılanmasına devam ederken aynı zamanda ilk ekonomik tespitlerin de geleceğin planlanmasında yol göstereceğine inandığımız için “Ekonomik Etki Analizi” gerçekleştirdik. Bu çalışmamızda konuttan iş gücüne, GSMH’den üretime 84,1 milyar dolarlık bir mali hasarın oluşacağını söyledik. Bunun yanında sanayinin yapı hasarından makine parkına, üretimden hazır siparişlerin ihracatına bir dizi kaybın daha olduğunu deprem bölgesindeki kentlerimizde incelemeler yaparken gördüm. Yan sanayinin kalbi olan küçük sanayi sitelerinde, OSB’lere göre daha fazla kaybın yaşandığını da biliyoruz. Raporumuzun devamında bu kayıplarımızı da değerlendirdiğimiz, deprem sonrası nasıl bir “Ekonomik Toparlanma” sorusuna yanıt verdiğimiz ve bir yol haritası sunan ikinci çalışmamızı da kamuoyu ile paylaşacağız.

Sonuç olarak sanayi tesislerindeki zararlardan, ihracat üzerindeki etkilere birçok parametre dikkate alındığında 100 milyar dolar gibi bir maliyete ulaşabiliriz. Bu milli gelirin yüzde 10-12’si kadar bir maliyet ve elbette makro dengelerimizi zorlayacak nitelikte bir maliyet. Bu 100 milyar dolarlık maliyet tabii ki zamana yayılacaktır. Pandemi dönemi ile birlikte artan finansmana erişim sıkıntısının deprem ile birlikte gerçekten hücrelere kan akışının sağlanması kadar önemli bir hale geldiğini de söylüyoruz. Dolayısıyla önümüzdeki 2-3 yıl ekonominin kaynakları zorlanacaktır. Bu maliyetler zamana yayılmış biçimde dış kaynak ve iç kaynakla (vergi, iç borçlanma) karşılanacak. Bu süreçte ekonomiyi çok iyi yönetmemiz lazım.

“Depremin 2023 yılı büyümesinde üretim ve iş günü kaynaklı yüzde 1,6 ile 1,7 arasında negatif bir baskı oluşturacağını öngörüyoruz. Konut stoku ve yapım kayıpları ile birlikte büyümenin 2023 yılında yaklaşık 4 puanlık bir kayıp yaşaması mümkün. Yılı eksi bir büyüme ile kapatabiliriz” dediniz. Bunu biraz açar mısınız?

Ülkemiz tüm dünyanın yaşadığı gibi pandemiden Rusya-Ukrayna savaşına, gıdadan enerjiye ve iklim değişikliği kaynaklı afetlere kadar pek çok krizi bir arada yaşıyor. Ancak biz bu dönemde tüm dünyadan ayrışan bir ekonomi politikası uyguluyoruz. Bu büyük felakete de mali piyasalarda yüksek enflasyon baskısının yaşandığı bir dönemde yakalandık. Dolayısıyla artık bu tabloya, depremlerin yarattığı ağır ekonomik kaybı da eklemek gerekiyor. Bu depremi yaşamasaydık bu yılı yaklaşık yüzde 2,5 ila 3 arasında bir büyüme ile kapatacağımızı öngörüyorduk. Çünkü ihracat pazarlarında yaşanan sıkıntılar, üretim ve kapasite kullanımında yaşanan ivme kaybı büyümede yavaşlamaya işaret ediyordu.

Ancak deprem tüm dengeleri bir anda değiştirdi. Hatırlanacağı üzere 1999 Marmara Depremi’nde yaşadığımız acının sonrasında ekonomik artçı şokları yaşamıştık. Mevcut tablo da özellikle önümüzdeki üç yılın zorlu geçeceğini gösteriyor. Kahramanmaraş depremlerinde hasarın boyutu milli gelirin yüzde 10-12’sine tekabül etse de bu kayıpların telafisinin önümüzdeki üç yıla yayılacağını öngörüyoruz. Sadece milli gelir kaybı ve iş günü kaybının 2023 GSYH üzerinde bu yıl yaklaşık 1,7 puan negatif baskı oluşturmasını bekliyoruz. Yeniden inşa sürecinin maliyetinin ve buna bağlı borçlanma ihtiyacının yaratacağı baskıyı da dikkate aldığımızda nega-

tif bir büyüme beklentimiz bulunuyor. Bundan sonraki süreçte depremin yan etkilerine ve harcamalara bağlı olarak negatif yüzde 1 ile pozitif yüzde 1 arasında bir patikada büyüme beklentisi içindeyiz.

Ekonomik toparlanma için önerilerinizi alabilir miyiz? Örneğin raporda bölgesel kalkınmanın hızla sağlanması açısından KOBİ'lere yönelik özel politikalar geliştirilmesinden söz ediliyor. Bölgesel yapılması gerekenler dışında Türkiye geneli için bir değerlendirme de alabilir miyiz?
Bölgedeki pek çok kentimiz ülkemizin hem bakliyat hem de yaş meyve sebze deposu. Küçük tarım işletmelerinden büyük sanayiye uzanan bir üretim var. Bu kentlerin ülkemize resmi rakamlarla 20 milyar dolarlık ihracat katkısı yaptığını görüyoruz. Bölgeden genel ihracata yapılan katkılar ve sınır ticareti ile birlikte 40 milyar dolarlık bir değerden söz edebiliriz. O nedenle üretim desenimizi yeniden şekillendirirken, yereldeki ekonomik potansiyeli ülkemizin kalkınmasının itici gücü haline getirmeliyiz. Devletimiz kredi ve teşvikler ile bölgeyi yeniden canlandırmaya çalışıyor ancak ilk etapta karşılıksız desteklerin ve hibelerin verilmesi önemli. Bu destek, traktörü enkaz altında kalan çiftçimizden atölyesindeki teçhizatlarını kaybeden küçük işletme sahibine kadar herkesi kapsamalı.
Bu noktada bizim TÜRKONFED olarak uzun yıllardır ısrarla vurguladığımız "TOKİ Modeli ile Bölgesel Kalkınmaya Destek Sağlanmalı: KOBİ'ler Kira Öder Gibi Fabrika ve Atölye Sahibi Olsun" önerimizin ekonomik toparlanmaya büyük katkı sağlayacağına inanıyorum. Bu model ile kent hayatı ve yerleşimlerin içerisinde yer alan yan sanayinin ve hizmetler sektörünün yüzde 99'unu oluşturan KOBİ'lerimiz için hem çevresel hem iktisadi anlamda yeni bir planlama ile pozitif etki oluşturan bir üretim kümelenmesi yaratılabilir. İlgili makamlar konut inşasının yanı sıra atölye ve fabrika tesisine de odaklanmalıdır.

Türkiye geneli için bir değerlendirme yapacak olursak, bizim risklere hazırlıklı olmak ve riski azaltmak için her şeyden önce her anlamda dayanıklılığımızı artırmamız gerekiyor. Bunun için yeni yollar ve yöntemler aramak yerine bilimsel ve akılcı politikalar ile ülke risk primimizi azaltıp hem kamu hem de özel sektörün yurt dışından daha uygun şartlarda finansman ihtiyacını karşılamalıyız. Önümüzdeki dönemde büyüme patikasına yeniden dönebilmek için enflasyon ile kararlı bir politika seti ile seferberlik ilan etmek, finansmana erişimizi artırmak, yaşanan şokun etkilerini de öncelikle koşulsuz destekler ile hafifletirken orta ve uzun vade teşvik ve kredi gibi geri ödeme mekanizmaları devreye almak gerekiyor. Bu alanlarda sağlıklı politika setini geniş bir istişare kültürü ile ortak aklı çalıştırarak oluşturduğumuzda yaşayacağımız riskleri azaltacağımıza ve hızlı toparlanacağımıza inanıyoruz.

Deprem bölgesindeki tüm illeri gezdiniz, oradaki 36 OSB'nin en az yarısında görüşmeler yaptınız. Ardından "Yardım taşımak yetmez, üretimi bölgeye taşımalıyız. Deprem bölgesinin insanını orada tutabilmek gerek" dediniz. Bir taraftan afet bölgesinden büyük bir göç var. Çok acil harekete geçilmesi gerek değil mi?
Şu anda bölgedeki işletmelerimiz açısından en büyük sorun yapısal hasar değil göç, yaralanma ve psikolojik şok nedeniyle yaşanan iş gücü kaybı. Patronlarını kaybeden işçiler, işçilerini kaybeden patronlar var. Bu bölgelerde yer alan KOBİ'lerimizin üretimi başka yerlere taşımak için kaynakları da bulunmuyor. Dolayısıyla deprem bölgesinin insanını orada tutabilmek için barınma ile iş gücünü entegre etmemiz gerekiyor.

Biz de bu düşünceden hareketle TÜRKONFED olarak SEDEFED ve Habitat Derneği iş birliğinde bir proje geliştirdik. Depremden etkilenen kentlerde kalıcı konutlar yapılıncaya kadar bölge halkının barınmanın yanı sıra sosyal ihtiyaçlarını da karşılayacak KASABA adını verdiğimiz sürdürülebilir yaşam merkezleri kuruyoruz. Hatay-Samandağ, Kahramanmaraş ve Adıyaman'da toplam 1.800 konteynerlik sürdürülebilir yaşam merkezleri kuracağız, şu anda ilk etap olarak Samandağ'daki kuruluma devam ediyoruz. Bu alanlar barınmanın yanı sıra sağlık, eğitim, çalışma alanları, atölyeler, kadın merkezleri, çocuklara özel alanlar ve sosyal donatıları da kapsayacak. Bir diğer hedefimiz

"Önümüzdeki dönemde büyüme patikasına yeniden dönebilmek için enflasyon ile kararlı bir politika seti ile seferberlik ilan etmek, finansmana erişimizi artırmak, yaşanan şokun etkilerini de öncelikle koşulsuz destekler ile hafifletirken orta ve uzun vade teşvik ve kredi gibi geri ödeme mekanizmaları devreye almak gerekiyor."

"Depremden etkilenen kentlerde kalıcı konutlar yapılıncaya kadar bölge halkının barınmanın yanı sıra sosyal ihtiyaçlarını da karşılayacak KASABA adını verdiğimiz sürdürülebilir yaşam merkezleri kuruyoruz. Hatay-Samandağ, Kahramanmaraş ve Adıyaman'da toplam 1.800 konteynerlik sürdürülebilir yaşam merkezleri kuracağız, şu anda ilk etap olarak Samandağ'daki kuruluma devam ediyoruz. Bu alanlar barınmanın yanı sıra sağlık, eğitim, çalışma alanları, atölyeler, kadın merkezleri, çocuklara özel alanlar ve sosyal donatıları da kapsayacak."

de bu alanları organize sanayi bölgeleri veya küçük sanayi sitelerine entegre etmek. Böylece bir yandan bölge halkının hayatlarını yeniden kurmalarına destek olurken diğer yandan da göçün önlenerek, istihdam ve iş gücü kaybının önüne geçilmesi ve üretimin bölgede kalmasına katkı sağlayabiliriz.

Bu depremin maliyeti bir yana, deprem hazırlık çalışmaları kapsamında Türkiye genelinde yapılması gerekenler var. Türkiye'deki tüm binaların güçlendirilmesi 450 milyar doları geçiyor gibi bir rakam söz konusuydu. Afete dirençli bir Türkiye nasıl mümkün olabilir, bu kaynak yaratılabilir mi?

Topraklarının çok büyük bir bölümü deprem kuşağında olan ülkemizde bundan başka şansımız yok. Artık bu acıları tekrar tekrar yaşamayalım. Yalnızca deprem de değil son olarak Şanlıurfa ve Adıyaman'da yaşanan sel felaketi gibi afetler için de önlemler almalıyız. Aslında bizim her alanda büyük bir beşeri ve entelektüel sermayemiz var. Bilim, akıl ve mantık ile hareket ederek, yeniden yapılanma sürecinde sadece kentlerimizi yapı stoku ile daha sağlam inşa etmenin ötesine geçmeliyiz. Bu noktada yer bilimcilerimiz, kent bilimcilerimiz, kent sosyologlarımız, kentin kamu-yerel-ekonomik aktörleri ile vatandaşların katılımında kent konseylerinin oluşturduğu ortak aklın çok önemli olduğuna inanıyoruz.

Kaynak ihtiyacını karşılamak içinse bu kaynağın içeriden sağlanacak kısmı için bütçe açığının genişlemesi ve özel kesimin tasarruf fazlası veren bir konuma gelmesi gerekecek. Dışarıdan sağlanacak kısmı için de faiz-kur dengesinin sermaye girişine elverişli bir yapıya gelmesini kaçınılmaz görüyoruz. Tabii az önce de belirttiğim risklere hazırlıklı olmak ve riski azaltmak için her anlamda dayanıklılığımızı artırmalıyız.

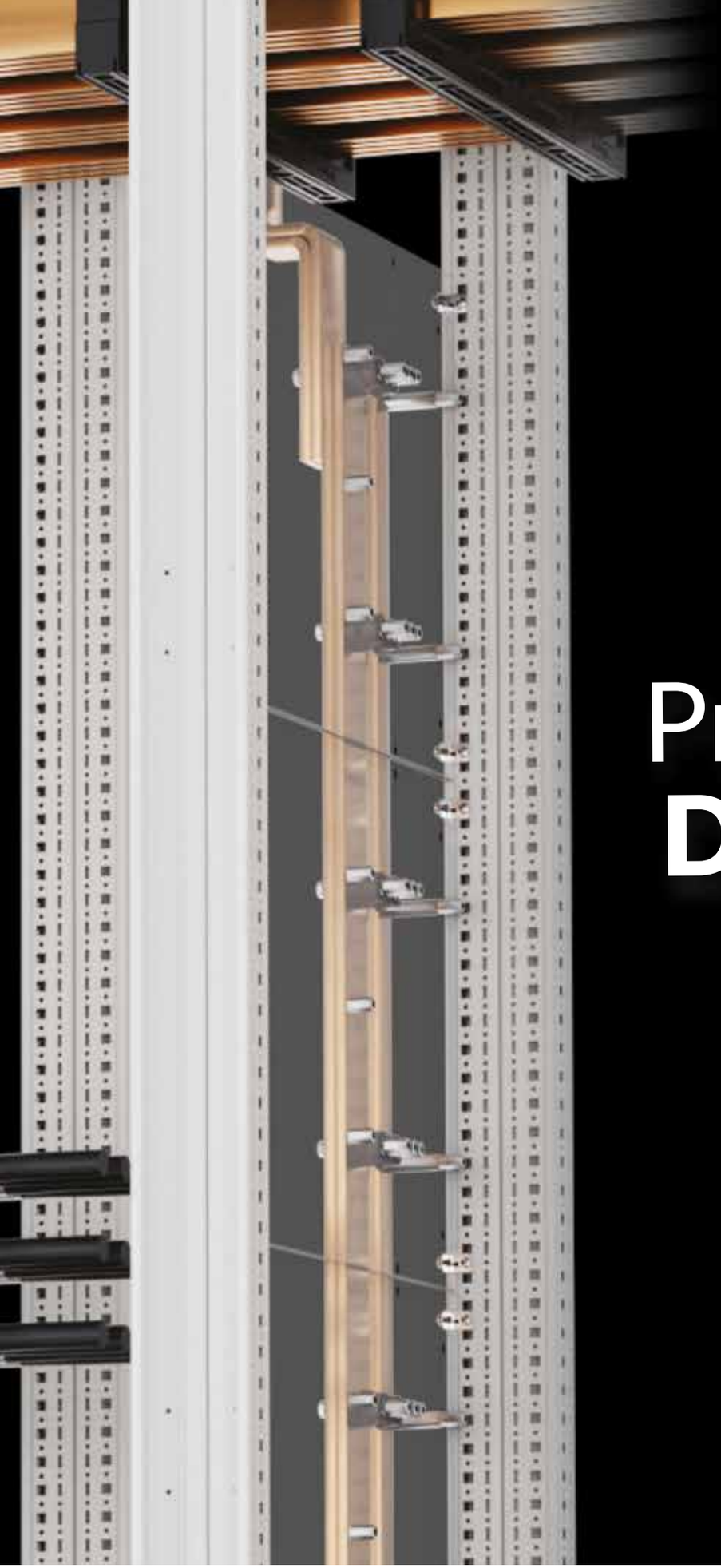
Bir taraftan seçimler yaklaşıyor. 2023 yılı ve 2024 yılı ekonomik öngörülerinizi alabilir miyiz? Kısa ve uzun vadede ekonomik toparlanma için nasıl bir yol izlenmeli?

Az önce büyüme beklentimizi konuşmuştuk. Bunun yanında depremin geniş bir coğrafyada yarattığı hasarın cari denge üzerinde negatif sonuçları olmasını bekliyoruz. 2022 yılında toplam 74,5 milyar dolara ulaşan sermaye girişi gerçekleşti. Bunun 48,8 milyar doları cari hesabın finansmanı için, 13,4 milyar doları portföy yatırımı çıkışı ve 12,3 milyar doları da rezerv birikimi için kullanıldı. Seçim öncesi yıl olması nedeniyle GSYH boyutunda yüzde -5,58'lik yüksek bir cari açık yılı oldu. Rakamsal bir tahmin yapamayız ama deprem hasarının finansmanı cari açık üzerinde ek bir baskı yaratacaktır. Yaşadığımız afetin mevcut kaynaklar üzerinde aşırı gerilim yaratmaması için 2023'te de açık vermekten başka alternatif yok gibi görünüyor. Bu veriler ışığında yaklaşık GSYH'nin yaklaşık yüzde 4'ü civarında bir cari açık verebiliriz.

Bu büyüklükte felaketlerin ciddi bütçe açıkları yarattığını gerek 1999 depreminde gerekse pandemide yaşayarak gördük. 2022 yılını GSYH'nin yüzde 2,52'sine ve 22 milyar dolara tekabül eden bir bütçe açığıyla kapattık. Depremin yol açtığı hasarın ardından bu açığın 2023'te yüzde 6,1'e, 2024'te ise yüzde 5,30'a ulaşmasını bekliyoruz. Bütçe açığının GSYH'nin yüzde 5'inin altına doğru azalması ancak 2025 yılında büyüme patikasına geri dönüşümüzle gerçekleşebilir. Deprem bölgesinde yaşanan kayıplarımız ile birlikte büyük bir göçün de başladığını göz önünde bulundurduğumuzda iş gücüne katılım ve istihdam yaratmanın da yeni dönemde önceliklerimizin başında geldiğini söylemek mümkün.

Öte yandan aklımız, fikrimiz, kalbimiz deprem bölgesinde olsa da seçim sürecine girmiş bulunuyoruz. Bu süreçte her şeyden önce siyaset ve depremi birbirinden ayrıştırmalı, yaşadığımız büyük felaketin siyaset üstü olduğunu unutmamalıyız. Kutuplaştırma ve ayrıştırma dili ile yürüyeceğimiz yol yok. Birleştiren, barıştıran, konuşturan, uzlaştıran bir toplumsal dili öncelikle siyaset başta olmak üzere büyük bir zihniyet değişimi ile gerçekleştirebiliriz.

Yaşadığımız büyük şok, siyasi görünümde gerek iktidar gerekse de muhalefet cephesinde bir toplumsal uzlaşmayı zorunlu kılıyor ve bunun Türkiye'nin geleceği için pozitif olduğunu düşünüyorum. Artık ortak umutlarımızı, ortak hayallerimizi, ortak geleceğimizi "BEN" değil yeniden "BİZ" olarak Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına taşımalıyız.

tekpan®
INDUSTRIAL ENCLOSURES & CABINETS

PDS
UPGRADE THE POWER

Profesyonellik **Detaylarda** *gizlidir.*

En iyi hizmeti sunmakla yetinmiyor,
her gün kendimizi geliştiriyoruz.
Tekpan olarak kaliteyi ve güvenliği
en küçük ayrıntılarda bile sağlıyoruz.

www.tekpan.com

daha
fazlası
için

AKUT Yarımada Ekibi Karar Kurulu Sözcüsü

Doç. Dr. Sıtkı Egeli:

“İzmir’deki AKUT ekipleri depremlere müdahalede son derece yetkin, kabiliyetli ve sayıca da kalabalıklar”

Son depremle sivil toplumun gücü daha da iyi anlaşıldı. Bu kapsamda AKUT gibi özel birimler, yapılar daha çok konuşulur oldu…
Kahramanmaraş depremi hem şiddeti hem de etkilediği bölgenin genişliği açılarından gerçekten çok büyük bir afetti. Kamunun sahip olduğu acil müdahale ve arama-kurtarma imkanlarını takviye etmek için yurdun dört bir yanından, hatta yurt dışından yardıma koşan ve birçoğu gönüllülerden oluşan arama-kurtarma ekiplerinin önemi ve afetler karşısında oynadıkları hayati rol bir kez daha gözler önüne serilmiş oldu.

Esasen Türkiye; deprem, sel, heyelan ve hatta son yıllarda orman yangını gibi büyük afetlere müdahale ve mücadelede, gerekli eğitime ve donanıma sahip gönüllülerin önemini ve değerini iyi bilen, bunu birinci elden deneyimlemiş bir ülke. Türkiye afetlere müdahalede sivil inisiyatif ve gönüllüler eliyle yürütülen arama-kurtarma kavramlarıyla bundan 25 yıl önce, 1998 Ceyhan ve 1999 Marmara depremleri sırasında AKUT Arama Kurtarma Derneği sayesinde tanıştı. O dönemde türünün ilk ve tek örneği olan AKUT’un gösterdiği olağanüstü performans ve yararlık diğerlerine de örnek oldu. Yıllar içinde başka STK’lar kurularak AKUT’un açtığı yolda ilerledi. Hatta devletimiz, AKUT’unkine benzer yapılanma ve yaklaşımlarla kendi acil müdahale teşkilatlanmasına yeniden şekil verdi.

Bu arada, son 25 yılda AKUT istikrarlı şekilde büyüdü, yetkinliklerini artırdı, çeşitlendirdi. Yurtiçi ve yurtdışında yüzlerce operasyonda yer aldı, binlerce yaşama dokundu, hayatlar kurtardı. İlk yıllarında sadece iki ekipten ve birkaç yüz gönüllüden oluşan AKUT Arama Kurtarma Derneği, bugün Türkiye’nin her köşesine yayılmış 30 ekibe ve üç bine yakın gönüllüye sahip. Bu konuda tüm dünyaya örnek olan, prestijli, güvenilir, marka değeri olan bir isme dönüştü.

AKUT Yarımada Ekibi Karar Kurulu Sözcüsü Doç. Dr. Sıtkı Egeli ile derneğin faaliyetleri üzerine konuştuk.

Sayın Egeli, son depremlerde de AKUT bir hayli önde rol aldı. Neler yaptınız son depremlerde?
Kahramanmaraş depreminde AKUT, sahip olduğu imkanları seferber ederek sahaya sürdü. Depremden 45 dakika sonra Acil Durum Yönetim merkezimiz kurulmuş ve Türkiye’nin her köşesindeki ekiplerimiz mobilize olarak bölgeye intikale başlamıştı. Kendileri depremzede olduğu halde Kahramanmaraş ve Gaziantep’teki AKUT ekipleri daha ilk dakikalardan itibaren enkazda çalışmaya başladılar. Saatler içinde diğer illerden bölgeye hava ve kara yoluyla gelen AKUT ekipleri de onlara katıldı. 30 AKUT ekibinin tamamı Kahramanmaraş depreminde görev aldı. 800’den fazlası sahada, 300’den fazlası masa başında olmak üzere toplam bin 100’ün üzerinde AKUT gönüllüsü, 4 arama köpeğimiz ve 59 aracımız operasyonlarda görev aldı. AKUT uluslararası operasyon tecrübesine sahip ve Birleşmiş Milletler/INSARAG nezdinde akredite bir STK olması sayesinde, diğer ülkelerden bölgeye gelen uluslararası ekiplere de destek oldu, bu ekiplerle ortak operasyonlar yürüttü. Sonuçta AKUT ekipleri Kahramanmaraş depreminde 229 canlı depremzedeyi, 12 hayvanı ve hayatını kaybeden 254 kişiyi enkazlardan tahliye etti.
AKUT ekiplerinin depremden etkilenen yerleşimlere bu kadar süratli şekilde ve bu denli büyük sayıda eğitimli ve donanımlı arama-kurtarma personeliyle müdahale etmiş olması, depremler başta olmak üzere afetler karşısında sivil inisiyatifin ve gönüllülerin önemini bir kez daha ve hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ispatladı.

Dünyaya baktığımızda AKUT gibi yapılara sıkça rastlıyor muyuz?
Dünya genelinde, acil müdahale ve arama-kurtarma işlevlerini yerine getiren sivil inisiyatif örnekleri ve gönüllü kuruluşlar diğer pek çok ülkede mevcut. Bazı ülkelerde örneğin itfaiye teşkilatlarının bile kısmen veya tamamen gönüllülerden oluştuğunu görüyoruz. Ama bünyesindeki gönüllü sayısı, eğitim ve donanım seviyesi, yetkinlikleri ve operasyonel tecrübesi itibarıyla ele alındığında, AKUT dünya ölçeğinde de

benzersiz ve diğer ülkelere örnek teşkil eden bir STK. Birleşmiş Milletler çatısı altında, çeşitli ülkelerin arama-kurtarma ekiplerinin yetkinliklerini uluslararası standartlara bağlayan ve akredite eden INSARAG isimli bir kuruluş var. AKUT bu oluşum içerisinde 2011 yılında Türkiye'den ilk akredite edilen arama-kurtarma ekibi oldu. Ve bu akreditasyon, zorlu bir sınav sürecinden sonra 2017 yılında yenilendi. AKUT, orta sınıfta, yani yabancı ülkelerde operasyon yürütebilecek kapasiteye sahip olduğu INSARAG'ca tescillenmiş dünyadaki ilk ve tek STK. Zira, diğer ülkelerin ekipleri itfaiye veya sivil savunma teşkilatları, dolayısıyla gönüllüler değil maaşlı profesyonellerin görev yaptığı kamu kuruluşları. Ayrıca AKUT, üç bine yakın gönüllü sayısıyla da INSARAG içerisindeki açık ara en büyük arama-kurtarma oluşumu.

AKUT'a yeni katılan bir gönüllünün operasyona çıkacak asgari yeterliğe ulaşması ortalama iki yıl, bazen daha da uzun zaman alabiliyor.

Yüzde 100 gönüllülük esasıyla işleyişine devam eden AKUT, ülkemizde izin almadan yardım toplayabilen az sayıda kuruluştan biri olarak mali kaynağını bağışlardan sağlıyor. AKUT'a ilgi nasıl? Gerek bağışlar gerekse gönüllü olarak çalışmalara katılma konusunda ilgi yüksek mi?

AKUT yüzde 100 gönüllülük esasıyla işleyişine devam eden bir STK. Dolayısıyla, AKUT bünyesindeki gönüllülerin hiçbirisi AKUT'tan maaş almıyor. Hizmetlerini hiçbir karşılık beklemeden sunuyorlar. Ama arama-kurtarma gerek ihtiyaç duyulan özel ekipman, gerekse eğitim ve ulaşım giderleri itibarıyla son derece maliyetli bir faaliyet. AKUT'un ihtiyaç duyduğu mali kaynak, vatandaşların ve kurumsal destekçilerin yaptığı bağışlardan geliyor. 1998 Ceyhan depreminde gösterdiği yararlıklar nedeniyle AKUT'a Bakanlar Kurulu Kararı'yla kamu yararına dernek statüsü verildi. Dolayısıyla, sizin de ifade ettiğiniz gibi, izin almadan, ama tabi ki makbuz karşılığı kayda geçerek bağış toplama ayrıcalığına sahibiz. Burada önemle vurgulanması gereken bir nokta, AKUT'un mali anlamda her bir kuruşun kaydının tutulduğu çok sıkı denetim süreçlerine tabi olduğu; İçişleri Bakanlığı'nın yanı sıra AKUT'un kendini her yıl mali denetim firmalarına da denetlettirdiği gerçeği. Çünkü, harcadığımız her bir kuruşun vatandaşlarca bize hayat kurtarmak için emanet edildiği her an aklımızda. Ve pek tabi ki, büyük-küçük fark etmez, vatandaşlardan ve kurumsal destekçilerden gelecek nakdi veya ayni bağışlara her zaman ihtiyacımız var.

AKUT'ta hiçbir karşılık beklemeden, özel yaşamından ve ailesi ile geçirebileceği zamandan fedakarlıkta bulunarak eğitimlere katılacak, operasyonlara çıkacak gönüllüleri bulmak gerçekten kolay olmuyor. Ama yine de AKUT'a ilginin yüksek olduğunu, çok sayıda gönüllü adayından başvuru aldığımızı söyleyebilirim. Aramıza yeni katılan gönüllülerin zorlu eğitimlerden geçip operasyona çıkabilecek, kendini ve başkalarını tehlikeye atmadan yaşamlar kurtarabilecek seviyeye kavuşturulması işin daha zor ve meşakkatli yönü. Çünkü, AKUT'a yeni katılan bir gönüllünün operasyona çıkacak asgari yeterliğe ulaşması ortalama iki yıl, bazen daha da uzun zaman alabiliyor.

Kahramanmaraş depreminden bu yana, her yaş grubundan, kelimenin tam anlamıyla başvuru patlaması yaşıyoruz.

Gençler size katılmada hevesli mi?

En azından benim mensubu olduğum Yarımada ekibi için söylemek gerekirse, gençlerin şimdi olduğundan daha fazla ilgi göstermesini arzu ediyoruz. Ama diğer taraftan, 20li veya 30lu yaşlarındaki genç insanlarımız hayatlarını şekillendirme mücadelesi içerisinde mesleki kariyerlerine ve ailelerine öncelik tanıyorlar ve bunu anlayışla karşılamak gerekiyor. Ayrıca, özellikle genç neslin AKUT ve benzeri gönüllü aktivitelere ilgisi biraz da gündemle ilgili. Bugüne kadar, 1999 Marmara depremini yaşamış nesil AKUT'u yakından tanıyordu ve onların hem AKUT'a hem depremlere yönelik farkındalıkları çok daha yüksekti. 2020 İzmir depreminden sonra, 1999 Marmara depremini hatırlamayacak kadar genç olanlar arasından da çok sayıda yeni gönüllü kazandık. Şimdi Kahramanmaraş depreminden bu yana, her yaş grubundan kelimenin tam anlamıyla başvuru patlaması yaşıyoruz. Başka bir ifadeyle, gençlerin ilgisi biraz da farkındalık ve gündemle ilgili. Tabi burada esas olan ister genç, ister orta yaş grupları olsun, ilginin kalıcı olması. Bu, hem yapılan bağışlar hem de AKUT gönüllülüğüne ilgi anlamında geçerli. Ülkemizde afetler karşısındaki duyarlılık biraz saman alevine benziyor. Afet anında büyük heyecana kapılan, bir şeyler yapmak için adeta çırpınan birçok insan, aradan sadece birkaç ay geçtiğinde normal rutinlerine dönüp hassasiyetlerini unutabiliyor, ya da bir sonraki afete kadar erteleyebiliyorlar.

İzmir ilindeki üç AKUT ekibi 2022'de bir araya gelerek karma bir ekip oluşturdu ve orta sınıftan, yani hasar görmüş yapılara en karmaşık teknik müdahaleleri yapabilecek yetkinlik seviyesinde olduklarını AFAD nezdinde akredite ettiren Türkiye'deki ilk birkaç ekipten birisi oldu.

AKUT'un İzmir ili özelindeki çalışmalarından söz edebilir miyiz?

İzmir, AKUT varlığı ve faaliyetleri açısından şanslı bir ilimiz. Türkiye'nin birçok ilinde hiç AKUT ekibi yokken, İzmir ilinde üç AKUT ekibi faaliyet gösteriyor. Bunlar; İzmir şehir merkezindeki AKUT İzmir ekibi, benim de gönüllüsü olduğum İzmir Yarımadası'ndaki ilçelerde faal AKUT Yarımada ekibi ve ilin güneyindeki AKUT Selçuk ekibi. İlaveten, İzmir ilindeki ihtiyaçlara süratle müdahale edebilecek coğrafi yakınlıktaki AKUT Manisa ve AKUT Kuşadası ekiplerimizi de unutmamak gerekiyor.

Türkiye sathına yayılmış 30 AKUT ekibinden her birisi, faaliyet gösterdiği coğrafyanın, yakın çevresinin şartlarına, ihtiyaçlarına uyum sağlayıp belli operasyon türleri üzerine daha fazla yoğunlaşıyor ve uzmanlık kazanabiliyor. Depremler Türkiye'nin en çok can yakan afet kategorisi olduğundan, tüm AKUT ekipleri doğal olarak kentsel arama-kurtarma (KAK) adını verdiğimiz faaliyet kategorisine öncelik verip yetkin olmak zorunda ve bu yönde sürekli hazırlık içerisindeler. İzmir ilindeki ekiplerimiz de bu bakımdan bir istisna değil. İzmir ilindeki üç AKUT ekibi 2022'de bir araya gelerek karma bir ekip oluşturdu ve orta sınıftan, yani hasar görmüş yapılara en karmaşık teknik müdahaleleri yapabilecek yetkinlik seviyesinde olduklarını AFAD nezdinde akredite ettiren Türkiye'deki ilk birkaç ekipten birisi oldu. Bu yönüyle, İzmir ilindeki AKUT ekipleri depremlere müdahalede son derece yetkin, kabiliyetli ve sayıca da kalabalıklar. Nitekim son Kahramanmaraş depreminde, İzmir ilindeki üç ekibimizin oluşturduğu karma ekip depremden birkaç saat sonra bölgeye ulaşarak üç ayrı ilde arama-kurtarma çalışmaları yürüttü, çok sayıda canlı depremzedeyi ve canını kaybedenleri enkazlardan tahliye etti.

Siz Yarımada bölgesiyle ilgileniyorsunuz. Siz nasıl bu yapının parçası oldunuz. Biraz bahseder misiniz?

Evet, ben İzmir ilindeki üç AKUT ekibinden birisi olan Yarımada ekibinin 2016 yılından bu yana gönüllüsüyüm. Doğup büyüdüğüm İzmir'e başka şehirler ve ülkelerde geçirdiğim 32 yılın ardından 2015 yılında geri dönüp Urla'ya yerleştiğimde, AKUT gönüllüsü olan bir dostum vesilesiyle AKUT'la ve Yarımada ekibiyle tanıştım. Bir yandan İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde öğretim üyeliği görevimi sürdürürken, diğer yandan da AKUT gönüllüsü olup farklı eğitimler aldım. Yarımada ekibiyle doğada kayıp şahıs arama, hayvan kurtarma, 2020 İzmir ve 2023 Maraş depremleri sırasında kentsel arama-kurtarma operasyonlarında yer aldım. Geçen yaz bölgemizdeki pek çok orman yangınına müdahalede görev yaptım.

AKUT Yarımada ekibi, faaliyet gösterdiği coğrafyanın şartlarına koşut olarak, sıklıkla kayıp şahıs ve hayvan kurtarma operasyonuna çıkan bir ekip. Ayrıca, Orman Genel Müdürlüğü'nden (OGM) gerekli eğitimleri aldıktan ve uygun koruyucu malzemelerimizi temin etikten sonra, 2022 yılından itibaren orman yangınlarını söndürme çalışmalarında da OGM ekiplerine destek sağlamaya başladık. Geçtiğimiz yaz İzmir Yarımadası'ndaki dört orman yangınına müdahalede aktif görev aldık. Ama sahip olduğumuz araçlar faal olduğumuz coğrafyanın genişliği karşısında yetersiz kalıyor. Bağışçıların destekleriyle bu açığımızı derhal kapatmamız gerekiyor.

Son dönemde Yarımada ekibi bünyesinde bir de köpekli arama grubu oluşturduk. Gönüllülerimize ait özel eğitimli yedi arama köpeğimizi ulusal ve uluslararası akreditasyon sınavlarına hazırlıyoruz.

Ülkemizde çok sınırlı sayıda bulunan özel eğitimli arama köpekleri konusunda tanınan, örnek gösterilen bir ekip olma hedefimiz var. Bir yandan da Güzelbahçe Belediyesi'nce ekibimize tahsis edilen alanda inşasına başlanan ve Yarımada ekibinin eğitim ve lojistik kullanımına yönelik kullanılacak yerleşkemizi süratle tamamlamayı hedefliyoruz. Yarımada üzerindeki diğer belediyelerimiz de ekibimize imkanları ölçüsünde desteklerini esirgemiyorlar.

Sonuç olarak, son bir yıl içerisinde eğitimli gönüllü sayısını ikiye katlamış enerjik, motivasyonu yüksek, koyduğu zorlu hedeflere ulaşmak için canla başla mücadele eden, dolaysıyla gönüllüsü olmaktan gurur duyduğum bir ekibimiz var.

Oaklins MEMBER FIRM | INHERA CAPITAL

Lokal
hem de global

Şirketinizi
özveri, tecrübe ve çevikliğimizle
bir sonraki aşamaya taşıyoruz.

Şirket satışı

Şirket satın alması

Ortaklıklar

Halka arz

Proje finansmanı

Finansal yeniden yapılandırma

Türkiye'de 20 yılda 8 milyar dolar büyüklükte 50+ işlem

Landis+Gyr manage energy better Luna'yı satın aldı LUNA ELEKTRİK ELEKTRONİK SAN. TİC. A.Ş. M&A - SATICI TARAF **Elektrik Ekipmanları ve Bileşenleri**	legrand İnform'u satın aldı inform M&A - SATICI TARAF **Elektrik Ekipmanları ve Bileşenleri**	stryker Muka'yı satın aldı MUKA M&A - SATICI TARAF **Sağlık Hizmetleri**	Servizitalia Ankara Laundry'nin çoğunluk hissesini satın aldı ANKARA LAUNDRY GROUP M&A - SATICI TARAF **İş Destek Hizmetleri**	PERA CAPITAL PARTNERS Autoking'in %50'sini satın aldı AUTO KING M&A - SATICI TARAF **Otomotiv / Tüketici ve Perakende / Private Equity**
EMF CAPITAL PARTNERS Monopoli Sigorta'nın %50'sini satın aldı Mono Poli Sigorta M&A - SATICI TARAF **Finansal Hizmetler / Private Equity**	DARBY PRIVATE EQUITY / FRANKLIN TEMPLETON INVESTMENTS — PERA CAPITAL PARTNERS Koza Gıda'nın %50'sini satın aldı Koza Gıda M&A - SATICI TARAF **Yiyecek ve İçecek / Lojistik / Private Equity**	arvato BERTELSMANN Ogli'yi satın aldı OGLI e-Solutions Platform M&A - ALICI TARAF **Lojistik / İş Destek Hizmetleri**	Rosti Tebplast'in çoğunluk hissesini satın aldı tebplast M&A - ALICI TARAF **Ambalaj**	FRIGOGLASS SFA Cool'un %86'sını satın aldı SFA COOL M&A - SATICI TARAF **Elektrik Ekipmanları ve Bileşenleri**

Oaklins

Yerel kuvvetli kökler, küresel esnek erişim
Etkin, yaygın, köklü, lider M&A organizasyonu
850+ profesyonel, 45 ülke, sektör uzmanlıkları

T: 0-212-281 8160 | info@inhera.com | www.oaklins.com | www.inhera.com

Türkiye ekonomisinin

Lozan Barış Görüşmeleri Konferansı; Batı Trakya, Boğazlar, Musul, Osmanlı borçları ve kapitülasyonlar konularında İngiltere ve Fransa'nın katı tutumları nedeniyle 4 Şubat 1923'te kesilmişti. İsmet Paşa başkanlığındaki Türk heyeti görüşmelerde bulunmak için yurda dönmüştü. İşte o günlerde Anadolu'nun her il ve ilçesinden seçilen temsilcilerin günler sürecek İzmir yolculuğu başlamıştı. Amaçları 15 Şubat 1923'te başlayacak Türkiye İktisat Kongresi'ne katılmaktı. Her il ve ilçeden 3 çiftçi, 1 tüccar, 1 sanatkâr, 1 bankacı ve 1 amele olmak üzere, temsilciler İzmir yollarına düşmüştü. Böyle bir kongre toplanması düşüncesi ve girişiminin nasıl doğduğunu Mahmut Esat Bey, TBMM'de bir sözlü soruya verdiği cevapta şöyle açıklıyordu: "12 Kasım 1922'de Başkumandan Paşa hazretlerine İzmir'den telgraf çektim. Memleketin iktisadiyatı uzun senelerden beri unutulmuştur. İktisat amilleri dinlenmemiştir. Bu meslek adamlarını dinlemek ve onların dileklerine göre bir iktisat programı meydana getirmek, doğrudan doğruya memleketin vicdanını ve kalbini dinleyerek bir program vücuda getirmek lazımdır. Bu hayırlı işin fahri başkanlığını kabul eder misiniz? diye sordum. Başkumandan Paşa hazretlerinden cevap aldım. Memnuniyetle kabul buyurdular."

Kongre, Kazım Karabekir Paşa Başkanlığında 15 Şubat yerine 17 Şubat'ta açıldı. Olumsuz iklim ve ulaştırma koşulları nedeniyle 300 kadar temsilci gecikirken doğu illerinden katılım sınırlı kaldı. Kongre, İkinci Kordon'da Osmanlı Bankası depoları olan Hamparsomyan mağazalarının bulunduğu uygun ve geniş bir mekânda 17 Şubat Cumartesi günü saat 10.00'da protokol konuşmaları ile başladı. Salonda 1135 seçilip gelen temsilci, bakan, milletvekili, askeri ve sivil üst düzey görevliler vardı. Davetliler arasında sadece 2 büyükelçi, Sovyet Rusya Büyükelçisi Arolof ile Azerbaycan Büyükelçisi İbrahim Abilof vardı. Saat 10:30 civarında Gazi Mustafa Kemal Paşa iktisadi düşünce tarihimizde çağını yargılayan, yarı sömürge toplum düzeninden kurtulmanın yolunu gösteren eşsiz konuşmasını yaptı.

geleceğine ikili ayar

Gazi Mustafa Kemal Paşa, İzmir İktisat Kongresi'nin açılışında yaptığı konuşmasının sonunda şunları söylüyordu:

"Bizim halkımız yararları birbirinden ayrılır sınıflar halinde değil, tersine varlıkları ve çalışma sonucu birbirine lâzım olan sınıflardan ibarettir. Bu dakikada dinleyicilerim çiftçilerdir, sanatkârlardır, tüccarlardır ve işçilerdir. Bunların hangisi birbirinin karşıtı olabilir. Çiftçinin sanatkâra, sanatkârın çiftçiye ve çiftçinin tüccara ve bunların hepsine, birbirine ve işçiye muhtaç olduğunu, kim inkâr edebilir.

Bugün var olan fabrikalarımızda ve daha çok olmasını umduğumuz fabrikalarımızda kendi işçimiz çalışmalıdır. Rahat ve mutlu olarak çalışmalıdırlar ve bütün bu saydığımız sınıflar aynı zamanda zengin olmalıdır ve hayatın gerçek lezzetini tadabilmelidir ki, çalışmak için kudret ve kuvvet bulabilsinler. Bundan dolayı programdan söz edildiği zaman, âdeta denebilir ki, bütün halk için bir "Emek Misak-ı Millisî"dir.

Ve böyle bir emek Misak-ı Millî'si mahiyetinde olan program etrafında toplanmaktan meydana gelecek olan siyasî şekli ise, sıradan bir parti yapısında düşünülmemek gerekir. Ve barıştan sonra meydana gelebilecek olan böyle bir siyasî şeklin şimdiye kadar olduğu gibi milletin kararlılığı ve imanı ile ve birlik ve dayanışmasının birbirine yardımcı olması ile başarılı olacağı hakkındaki inancım kuvvetlidir ve tamdır."

Aradan yüz yıl geçti ve ülkemizin geçmekte olduğu ekonomik darboğazdan kurtulma yolunu çizecek, geleceğini planlayacak "İktisat Kongresi" bu defa bir değil iki tane düzenlendi. Gelecek kuşak ve yöneticilere yol göstermesini dilediğimiz bu kongrelerde ortaya konan fikir ve görüşlerden bazılarının kısa özetlerini siz değerli okurlarımız ile paylaşıyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI EV SAHİPLİĞİNDE DÜZENLENEN KONGRENİN ANA TEMASI:

“Küresel Ekonomik Güç Olma Yolunda Türkiye Ekonomisi”

Hazine ve Maliye Bakanlığı ev sahipliğinde düzenlenen İzmir İktisat Kongresi’nin ilk oturumu ‘Türkiye Yüzyılında Türkiye Ekonomisi’ ana temasıyla toplandı.

Kongrenin ilk oturumunda İzmir Valisi Yavuz Selim Köşger, İzmir Ticaret Odası Başkanı Mahmut Özgener, İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Işınsu Kestelli, HAK-İŞ Konfederasyonu Genel Başkan Yardımcısı Osman Yıldız, Türkiye Genç İş İnsanları Konfederasyonu Erkan Güral, üniversite rektörleri, akademisyenler, iş dünyasının temsilcileri yer aldı.

“Türkiye Yüzyılı’ndaki ana hedefimiz dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmektir.”

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi ve İzmir İktisat Kongresi Akademik Koordinatörü olan Prof. Dr. Mehmet Hüseyin Bilgin, 100. Yılında İzmir İktisat Kongresi’nde yaptığı açılış konuşmasında, Cumhuriyet henüz ilan edilmeden önce, 17 Şubat 1923’te, İzmir’de tarihi Banka-Han binasında o zamanki adıyla “Türkiye İktisat Kongresi”nin toplandığını anımsattı.

Prof. Dr. Bilgin, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin ilk yüzyılında özellikle altyapı, eğitim, sağlık ve kentleşme alanlarında önemli ilerlemeler sağladığına dikkati çekerek, şu ifadeleri kullandı: “Öte yandan, sanayi sektörü de büyük ilerlemeler göstermiş ve Türkiye ekonomisi küresel ekonomiye entegre olmayı başarmıştır. Türkiye Yüzyılı’ndaki ana hedefimiz ise orta gelir tuzağını aşıp zenginler ligine katılmak ve dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmektir. Bu amaçla kronik cari açığımızın temel nedenlerinden biri olan enerjide dışa bağımlılığı azaltmamız, enflasyon gibi yapısal sorunları çözmemiz, selektif bir şekilde inovatif yönde sanayimizi dönüştürmemiz, yüksek katma değerli üretim ve ihracatımızı artırmamız gerekmektedir.”

Kongrede Cumhuriyet’in ilk yüzyılının iktisadi değerlendirilmesinin yapılacağını da dile getiren Bilgin, şöyle devam etti: “Bu kongrede, Türkiye Yüzyılı’nda dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında girme hedefinin yol haritası ortaya konulacaktır. Öte yandan küresel ekonominin gündemindeki konular da tartışılacak ve gelecek yüzyıla damga vurması beklenen gelişmeler de ele alınacaktır” dedi.

“İzmir, ülkemizin ekonomik bağımsızlığın temellerinin atıldığı gazi bir şehirdir”

İzmir İktisat Kongresi’nin, milletimizin Gazi Mustafa Kemal Atatürk liderliğinde cephedeki destansı mücadele ile elde ettiği bağımsızlığını iktisadi bağımsızlık ile de perçinleyen tarihi bir adım olduğunu belirten İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Özgener de “Bizler iş dünyası olarak verimlilik ve maliyet kontrolünü öne çıkarmalıyız. Dış ticarette eksenimizi genişletmeli, yeterince aktif olamadığımızı düşündüğüm Amerika, Afrika ve Güney Asya gibi bölgelere hep beraber odaklanmalıyız. Kur, faiz ve likidite risklerini çok doğru yönetmeliyiz. Yeşil ve dijital dönüşüme doğru hazırlıklarla başlamalıyız. Küresel

dönüşümle uyumlu yeni işler ya da eski işlere yeni biçimler bulmalıyız. Sonra da yeni kurulan dünyada kendimize bir yer tanımlayıp, yerimizi hep beraber alacağız. Bunu vaka ile kavga ederek değil uyum sağlayarak yapabiliriz. Türkiye için de yeni bir büyüme, millete yeni bir zenginleşme stratejisini saptayacağız. Çünkü ülkemiz hala küresel değer zincirlerine yeterince eklenemedi.Yabancı sermaye Türkiye'yi bir ihracat üssü olarak kullanmadı. Gelenlerin pek çoğu yalnızca bizim için üretmeye geldiler. Türkiye içinden enerji hatları geçen ülke olabildi ama içinden yeterince değer zinciri geçen ülke olamadı. Demek ki sanayinin yanı sıra bir yabancı yatırımcı stratejisi belirlememiz gerek. Firmalarımız hala çok içine kapanık. Yeni bir dışa açılma hamlesine ihtiyacımız var. Türkiyemiz başka ülkelerin tedarik zincirlerinde bir yer edinmemesinin kendi tedarik zincirinin güvenliği ile yakından

alakalı olduğuna çok daha fazla dikkat etmek durumunda. Döngüsel ekonomi hadisesini kent madenciliği konusunda gündeme almamızın zamanı da geldi. Yaşanan deprem felaketlerinden sonra sanayimizi tek bölgeye dayalı olmaktan çıkarmak öncelikli hedefimiz olmalı. Ülkemiz doğru yerde durursa, doğru kararları alırsa bu yüzyılda kazanacağı büyük imkanlar seti var" dedi.

"Küllerinden doğmuş bir milletin adı Türkiye"

Cumhuriyetin kurulduğu yıl tarımın milli gelirdeki payının yüzde 42,8 düzeyinde olduğunu söyleyen İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Işınsu Kestelli de, "Bu pay 1970'lerde yüzde 36'ya, 1980'de yüzde 25'e, 1990'da yüzde 16'ya, 2003'te ise yüzde 12,6'ya düşüyor. Başka bir deyişle Türkiye'de tarım ve hayvancılık oransal olarak; sanayi ve hizmet sektörlerindeki büyük gelişmenin gölgesinde kalıyor. Ülkemiz, bir dönem 62 milyar doları bulan tarımsal üretim gücüyle dünyanın 10 büyük tarım ekonomisinden biri ve iş gücünün yüzde 17'si halen bu sektörde istihdam ediliyor. Projeksiyonlar dünyada 2050 yılına kadar yüzde 70 oranında daha fazla gıda üretilmesi gerektiğini, mevcut sistem değişmezse gelecekte gıda kıtlığı ve açlığın en büyük problemlerden biri olacağını gösteriyor. Hükümetlerin ve yatırımcıların yenilikçi tarım politikalarının geliştirilmesi için ortak bir çaba göstermesi zorunlu. Tarım 5.0 da diyebileceğimiz akıllı tarım dünyasında güneş ve deniz suyu gibi bol ve temiz kaynaklardan yararlanılarak kurak bölgelerde mahsul yetiştirmek mümkün olacak. Genetik modifikasyon, sensörler, makinalar ve bilgi teknolojilerindeki ilerlemeler geleceğin tarımını bugün-

den şekillendiriyor. Dron ve uydu, yapay zeka, tarımsal robotik, gelişmiş saha yönetimi gibi coğrafi bilgi sistemleri ve vektör teknolojileri ile tarım dünyasında son derece büyük bir değişimin gerçekleşeceği dönemdeyiz. Tarımsal üretim gidererek daha fazla teknoloji isteyen bir dönüşüme uğrarken yaş ortalaması 55'e dayanan çiftçi nüfusumuz giderek yaşlanıyor. Bu yüzyılda sektörde başarı yakaladık, demek istiyorsak tarımın milli gelirdeki payını yüzde 10'un üstünde tutmalıyız" diye konuştu.

"Yeni nesil geçmişten gelen örneklerle geleceğine yön veriyor"

Türkiye Genç İş İnsanları Konfederasyonu Erkan Güral ise "Yüzyıl önce başlayan bu süreç Türkiye ekonomisinin, sanayisinin, sosyokültürel gelişiminin bir başlangıcı olarak İzmir'de gerçekleştirildi. Cumhuriyetimizin kuruluşu sonrasında oluşturulan sanayi yatırımları devlet eliyle başlamış olmakla beraber sonrasında ailelerin kurduğu sanayi tesisleriyle beraber büyümüştür. Genç jenerasyon geçmişten gelen örneklerle geleceğine yön vermek için çalışmalarını yürütüyor. Açılmış yolda ilerlemeleri bizler için ayrıca bir görevdir. Geçmişi bilirsek geleceğimizi ona göre şekillendiririz. Geleceğimizi planlamak için projeleri şimdiden ortaya koymamız gerekir. Katma değer ve istihdamın liderliğinde arkasından gelecek zenginlikler ülkemizin en büyük mirası olacaktır" ifadelerini kullandı.

"Emek kesimini temsilen katılıyorum"

Kongrede konuşan HAK-İŞ Konfederasyonu Genel Başkan Yardım-

cısı Osman Yıldız, "Hepimiz 100 yıl önce İzmir İktisat Kongresi'ne katılmak isterdik. Orada olamadık ama 100'üncü yılında görev almaktan çok büyük onur ve gurur duyuyoruz. Ben burada emek kesimini temsilen bulunuyorum" ifadelerini kullandı. 'Atatürk'ü farklı kılan bütün olumsuz şartlara rağmen çözüm üretmesiydi' diyen Yıldız, sözlerine şöyle devam etti: "Kongrenin modern Türkiye Cumhuriyeti ekonomisinin hangi model üzerine inşa edilmesi konusunda düzenlendiğini görüyoruz. Biz ekonomik modelle sosyal modelin iç içe olduğu bir anlayışı ortaya koyuyoruz. Bizim bir sıkıntımız var, sanki asgari ücretle çalışma Türkiye'nin bir modeli gibi algılanıyor. İşe girişle sonraki süreçleri ve niteliği ayırmamız lazım. İşverenlerimizle beraber Türkiye'nin dünyayla rekabet eden nitelikli üretimi için adım atmamız lazım."

Gelecek Dünyada Nasıl Bir Ekonomi Paradigması

"Türkiye Yüzyılında Türkiye Ekonomisi' ana temasıyla toplanan kongrenin en önemli oturumlarından biri "Gelecek Dünyada Nasıl Bir Ekonomi Paradigması" konusunda düzenlendi.

Hindistan'da bulunan Delhi School of Economics öğretim üyesi Prof. Dr. Partha Sen moderatörlüğünde gerçekleşen oturumda konuşmacılar geleceğin dünyasından örnekler sundu.

Henry T. Tillman, Grisons Peak Services, Birleşik Krallık

"Ben bir veri çılgınıyım. Sürekli veri topluyorum. 2008'de bir mikro veri tabanı oluşturdum" diyerek tek slaytlık sunumuna başlayan Henry T. Tillman, dünya genelinde son yıllarda etkili olan iş birliği grupları hakkında bilgi aktardığı sözlerini özetle şöyle sürdürdü:
"Şanghay İş Birliği Örgütü'ne şu an 9 ülke dahil. Kendi tarım politikaları var. Kendi sanayi politikaları var ve kendi para birimleri var. Bir diğer grup İsrail ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin başını çektiği Abraham Accords grubu var. 6 ülke var bu grupta ve pek çok ülke de katılmak istiyor. Asean ülkeleri Çin Halk Cumhuriyeti'nin de dahil olduğu bir başka grup. Brunei Sultanlığı, Kamboçya, Endonezya, Laos, Malezya, Lyanmar, Filipinler, Singapur, Tayland ve Vietnam bu grubun üyeleri. Hepsinin de doğrudan yabancı yatırım alma kabiliyetleri var. Tabii ki bir de Körfez Ülkeleri İşbirliği Örgütü var. Gördüğünüz gibi bir çok farklı işbirliği ve ticaret örgütü var. Bu grupların temel hedeflerinden biri de Amerikan dolarından bağımsız kendi para birimleri ile ticaret yapmak.

Dünyada özellikle son üç yılda çok büyük değişimler gerçekleşti. Birçok küçük ülke inanılmaz atılımlar yapıyor. Dünyanın ilk yapay zeka ile çalışan hastanesinin Bangkok'ta olduğunu biliyor musunuz? Bu ve benzeri başarı örnekleri gelişmiş ülkelerin dışında yaşanıyor. Brics ülkeleri şu anda dünya gayrisafi hasılasının yüzde 5'ini temsil ediyor. Bu arada 19 ülke Brics'e katılmak için başvuruda bulundu. Ayrıca Brics bankasının da bu yıl açılması bekleniyor. Dünya'nın hızlı değişimi bu gruplarla gerçekleşiyor. Türkiye Maliye Bakanının bu değişimi yakından takip ettiğini dünkü toplantıda yaptığı konuşmasından anladık. Bu gruplara katılım konusunda Türkiye'nin adı da geçiyor.

Türkiye, güneyle kuzey ve doğu ile batı arasında tam bir kesişim noktasında yer alıyor. 2030 yılı itibariyle bu yer çok daha önem kazanmış olacak. Türkiye için fırsatlar sürüyor."

Prof. Dr. Charles Yuji Horioka, Kobe Üniversitesi

Oturumun genel başlığına "Belirsizlik Çağı" alt başlığını ekleyerek sunumuna başlayan Prof. Dr. Charles Yuji Horioka, 50 yıl kadar önce Profesor John Kenneth Galbraith'ın aynı başlıklı kitabından paylaşımlar yaparak konuşmasını özetle şöyle sürdürdü: "Bugün insanlar geçmişten daha fazla belirsizlikle karşı karşıya. Çünkü piyasa ekonomisi, tek başına insanların büyüyen belirsizliklerle baş etmesini sağlayamıyor. Bugün 50 yıl sonra çok daha büyük belirsizliklerle karşı karşıyayız. Bu belirsizlikleri iki temel başlıkta inceleyebiliriz. Birincisi, depremler, tsunami, sel, ısı dalgaları, pandemi gibi doğal belirsizlikler. İnsan eliyle yaratılan belirsizlikler olarak tanımladığımız ikinci grubun örnekleri ise savaşlar, siyasi istikrarsızlık, çevre kirliliği, çevresel bozulma, nükleer kazalar, işsizlik, enflasyon ve yoksulluk.
Piyasa ekonomisi bu belirsizlikleri aşa-

mıyor. Hükümetler burada aktif rol üstlenmeli... Bir ekonomist olarak ben, geleneksel mal ve hizmetlerin en iyi şekilde özel sektör tarafından üretilebileceğini, kamu söktörünün ise özel sektörün başarısız olduğu alanlarda devreye girebileceğini düşünüyorum. Örneğin bir deprem olmadan önce hükümetlerin yapması gereken şeyler var. Bina yapımında çok katı kurallar oluşturmak gibi. Deprem uyarı sistemlerini kurmak gibi. Depremzedelerin barınma, gıda ihtiyaçlarını karşılamak gibi... Son birkaç yılda dünyada yaşadığımız belirsizliklerin üstesinden gelmek için hükümetlerin yapması gereken en önemli şey ise yeterli sosyal güvenlik ağları oluşturmak. Bu şekilde yardıma ihtiyacı olanlar, yoksullar, kazazedeler, işsizler, hastalar, savaş ya da suç mağdurları hızlı ve etkin bir şekilde ihtiyaçları olan yardımı alabilirler.

Peki, nasıl bir ekonomik rejime ihtiyaç var. Benim savunduğum katı bir piyasa ekonomisi değil, özel sektör ile kamu sektörünün bir arada yer aldığı bir karma ekonomi. Bu şekilde insanların yaşam kalitesi de artabilir."

Prof. Dr. Donghyun Park, Asian Development Bank, Filipinler

Küresel ekonominin geleceği ve bunun Türkiye için anlamı başlıklı bir sunum yapan Prof. Park, küreselleşmenin 2008 öncesinde dünya ekonomisine bir altın çağ yaşattığını; Çin Halk Cumhuriyeti gibi uyuyan bir devin, Rusya'nın, gelişmekte olan birçok ülkenin küresel ekonomiye dahil olmasının bu hızlı yükselişteki payının çok büyük olduğunu belirterek şunları söyledi: "Bu hızlı yükseliş 2008'de yaşanan kriz ile birlikte yavaşlama dönemini, 2020'de başgösteren pandemi ise küreselleşmeyi durma noktasına getirdi. Bu yavaşlamayı dünya gayrisafi hasılasındaki büyümede ve küresel sermaye akışı rakamlarında da görüyoruz. Doğrudan yatırımlarda da manzara aynı."

Dünyanın mal ve hizmet dolaşımında küreselleşmeden hızla uzaklaştığını da kaydeden Prof. Park, "Ancak, bilgi ve veri akışında küreselleşme hızla sürüyor. Sanal dünya için bir yeni altın çağ diyebiliriz. Fiziksel ticaret küreselleşmeden uzaklaşırken çevrim içi ticaret ve bilgi akışı tamamiyle küreselleşmeye gidiyor. Dijital teknoloji, bilişimdeki gelişmeler bütün sınırları yıkmış durumda. Bir başka önemli konu da dünya ekonomisinin ağırlık merkezinin imalattan hizmetlere doğru kayması. Bütün ülkeler yüksek katma değerli üretim yapmak için rekabet ediyor. Bilgi ve teknoloji şirketleri bütün dünyada değer olarak öne geçti. Kovid 19 pandemisi bir oyun değiştirici olarak küreselleşmenin yavaşlamasını sağladı. Artık evden çalışmak mümkün ve bunu sağlayan, bilgi teknolojilerinde yaşanan gelişme. Bölgeselleşmeye doğru bir yolculuk da başladı. Türkiye'nin girişimci insan yapısı çok kuvvetli ve bu yapı ülkenin önünde büyük fırsatlar yaratmaya aday" şeklinde konuştu.

KONGRE PROGRAMI VE KONUŞMACILAR

29 NİSAN, CUMARTESİ

Açılış Konuşması: Prof. Dr. Mehmet Hüseyin Bilgin, Kongre Akademik Koordinatörü

Türkiye Yüzyılında Türkiye Ekonomisi
Moderatör: Prof. Dr. Mehmet Hüseyin Bilgin, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Mahmut Özgener, İzmir Ticaret Odası
Işınsu Kestelli, İzmir Ticaret Borsası
Osman Yıldız, HAK-İŞ Konfederasyonu
Erkan Güral, Türkiye Genç İş İnsanları Konf.

Gelecekte Nasıl Bir Ekonomi Paradigması
Moderatör: Prof. Dr. Partha Sen,
Delhi School of Economics, Hindistan
Prof. Dr. C. Yuji Horioka, Kobe Üniversitesi
Prof. Dr. Donghyun Park, Asian Dev. Bank
Henry T. Tillman, Grisons Peak Services

Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ekonomisi
Mod.: Prof. Dr. Birol Çetin, Türk Tarih Kurumu
Prof. Dr. Mehmet Bulut, İst.Sabahattin Zaim Üniv.
Prof. Dr. Rahmi Deniz Özbay, İst.Ticaret Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşar Bülbül, İst. Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Halit Yanıkkaya, Gebze Teknik Üniversitesi

Finans Dünyasının Gözüyle Türkiye Yüzyılı
Moderatör: Hasan Arslan, TRT
İbrahim Ömer Gönül, SPK
Mehmet Ali Akben, BDDK
Alpaslan Çakar, Türkiye Bankalar Birliği
Prof. Dr. Servet Bayındır, İst. Sabahattin Zaim Üniv.

Türkiye Yüzyılında Orta Gelir Tuzağından Çıkışın Yol Haritası
Moderatör: Dr. Çetin Ali Dönmez,
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Prof. Dr. Keun Lee, Seul National Üniversitesi
Prof. Dr. M. Ege Yazgan, İst. Bilgi Üniversitesi
Prof. Dr. Ceyhun Elgin, Boğaziçi Üniversitesi
Prof. Dr. Nurullah Gür, Marmara Üniversitesi

Gelecek Dünyada Kalkınma, Girişimcilik ve Yenilik Ekosistemi
Moderatör: Ahmet Burak Dağlıoğlu,
T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi
Prof. Dr. Roy Thurik, Montpellier Business School, Fr
Prof. Dr. Marco Vivarelli, Sacro Cuore Katolik Üniv.
Prof. Dr. Rui Baptista, Lisbon Üniversitesi

30 NİSAN PAZAR

Dijitalleşen Dünyada Finansın Geleceği ve Fintech
Moderatör: Prof. Dr. J. A. Batten, RMIT Üniversitesi
Prof. Dr. Douglas Cumming, Florida Atlantic Üniv.
Prof. Dr. M. Kabir Hassan, New Orleans Üniversitesi
Doç. Dr. Ender Demir, Reykjavik Üniversitesi
Prof. Dr. Gülin Vardar, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Türkiye Yüzyılında Türkiye Ekonomisinin Gelişme Perspektifi
Moderatör: Hakan Güldağ, Ekonomi Gazetesi
Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu, Piri Reis Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Babacan, TCMB
Prof. Dr. Burak Arzova, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Gökhan Karabulut, İstanbul Üniversitesi

Türkiye Yüzyılında Doğal Afetlere Haz. Politikaları
Moderatör: Doç. Dr. Tahir Büyükakın, Kocaeli BB
Prof. Dr. Orhan Tatar, AFAD
Prof. Dr. Yoshinori Moriwaki, Hazama Ando Şirketi
Prof. Dr. Şükrü Ersoy, Yıldız Teknik Üniversitesi
M. Erdal Eren, Türkiye Müteahhitler Birliği

Büyük Afetlerde Yeniden İnşa ve Eko. Politikaları
Moderatör: Prof. Dr. Mesut Karakaş, Yıldız Tek.Üniv.
Prof. Dr. Naoyuki Yoshino, Keio Üniversitesi
Mehmet Akif Eroğlu, Sigortacılık ve Özel Emeklilik DDK
Selva Eren, Türk Reasürans
Levent Korkut, TOBB Sigorta Acenteleri İcra Komitesi

İklim Değişikliği ve Sür. Bir Çevre Yol. Türkiye
Moderatör: Vahap Munyar, Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi
Orhan Solak, T.C. Çevre, Şehir.ve İklim Değ.Bakanlığı
Prof. Dr. M. Levent Kurnaz, Boğaziçi Üniversitesi
Murat Sungur Bursa, Sürdürülebilirlik Akademisi

Türkiye Yüzyılında Girişimci Kadınlar
Moderatör: Dilek Güngör, Sabah Gazetesi
Aslı Elif Tanuğur Samancı, BEE'O Propolis
Yasemin Gür Solmaz, Gürmen Group
Berna Gözbaşı, BRN Yatak

Türkiye Yüzyılında Girişimci Gençler
Moderatör: Prof. Dr. Yusuf Baran, İYTE
Çağlayan Çetin, Trendyol Grup
Tarkan Anlar, Scotty
Safa Narlı, Narlight Aydınlatma

Genel Değerlendirme ve Kapanış

100. Yılında İzmir İktisat Kongresi'nde "Finans Dünyasının Gözüyle Türkiye Yüzyılı" başlıklı panel düzenlendi.

TRT Haber Ekonomi Müdürü Hasan Arslan'ın moderatörlüğünü yaptığı panelde konuşan Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Başkanı İbrahim Ömer Gönül, yeni finans merkezi kavramıyla İstanbul Finans Merkezi'nin (İFM), Türkiye'nin, dünya finansında odak olmasını sağlayacağını söyledi. İFM'nin açılmasıyla hem koordinasyonu sağlayacaklarını hem de yeni enstrümanlarla sermaye piyasalarını geliştirmeye çalışacaklarını dile getiren Gönül, "En önemli enstrümanlarımız, teknolojik yatırımlarımız, çeşitlendirilmiş sermaye piyasası araçları, güçlü insan kaynağı ve yenilenen mevzuatımız olacaktır" diye konuştu. Gönül, sermaye piyasalarına özellikle son iki senede oldukça büyük bir teveccüh oluştuğuna dikkati çekerek, şu değerlendirmede bulundu: "Hem arz tarafında şirketler sermaye piyasasında yerini almak için gayret gösteriyor hem de halkımız bu konuda daha çok bilgi sahibi olarak talep tarafını güçlendiriyor. Son iki senede artan halka arz sayılarımızla borsada işlem gören şirket sayımız 497'ye ulaştı. Şirketlerin piyasadaki toplam değeri ise 5,7 trilyon liraya ulaştı."

Gönül, yeşil finansman konusunda çok ciddi çalışmaları olduğunu belirterek, 2022 yılında yeşil borçlanma aracı, sürdürülebilir borçlanma aracı, yeşil sürdürülebilir kira sertifikası için rehber yayınladıklarına işaret etti.

"Ülkemiz krizlerden hep güçlenerek çıkıyor"

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) Başkanı Mehmet Ali Akben de 2001 yılında bankacılığın 63 milyar dolarlık bir hacmi taşıdığını ve bu kredi hacminin de sadece 15 milyar dolarının piyasada olduğunu söyledi.
Bu düşünüldüğünde 100. yılda gelinen noktanın ne kadar anlamlı olduğunun görüldüğünü anlatan Akben, Kovid-19 salgını, küresel kriz ve savaşlar, emtia fiyatları, enflasyon ve güvenlik gibi alanlarda birçok problemle karşı karşıya kalındığını kaydetti. Akben, dünyada bu olayların ardından çok büyük ekonomik krizler ve sosyal problemlerle karşılaşıldığını vurgulayarak, "Çok şükür ki ülkemiz bu krizlerden hep güçlenerek, hep bir şeyleri öğrenerek çıkıyor. Şu anda geldiğimiz noktada sektör bu kredilerin yüzde 30'a yakın bölümünü KOBİ'lere kullandırıyor. Yani tabana yaygın, geniş bir ağ" diye konuştu.
Son dönemlerde verilen kredilerin tahsisli kredi gibi ihracata, istihdamın teşvikine, üretime katkı sağlayacak ve cari açığı azaltacak şekilde kullanılması için birtakım tedbirler alındığını anlatan Akben, "Kredi mekanizması önemli, kredi kanallarının açık olması önemli ve bu kredilerin de yatırıma, istihdama, ihracata, cari açığa etki edecek şekilde kullandırılması önemli. Bunu da bankalarımız ciddi bir şekilde takip ediyor" değerlendirmesinde bulundu.

"İFM'nin mevzuatının, hukuk altyapısının oluşturulması ve tanıtımı çok önemli"

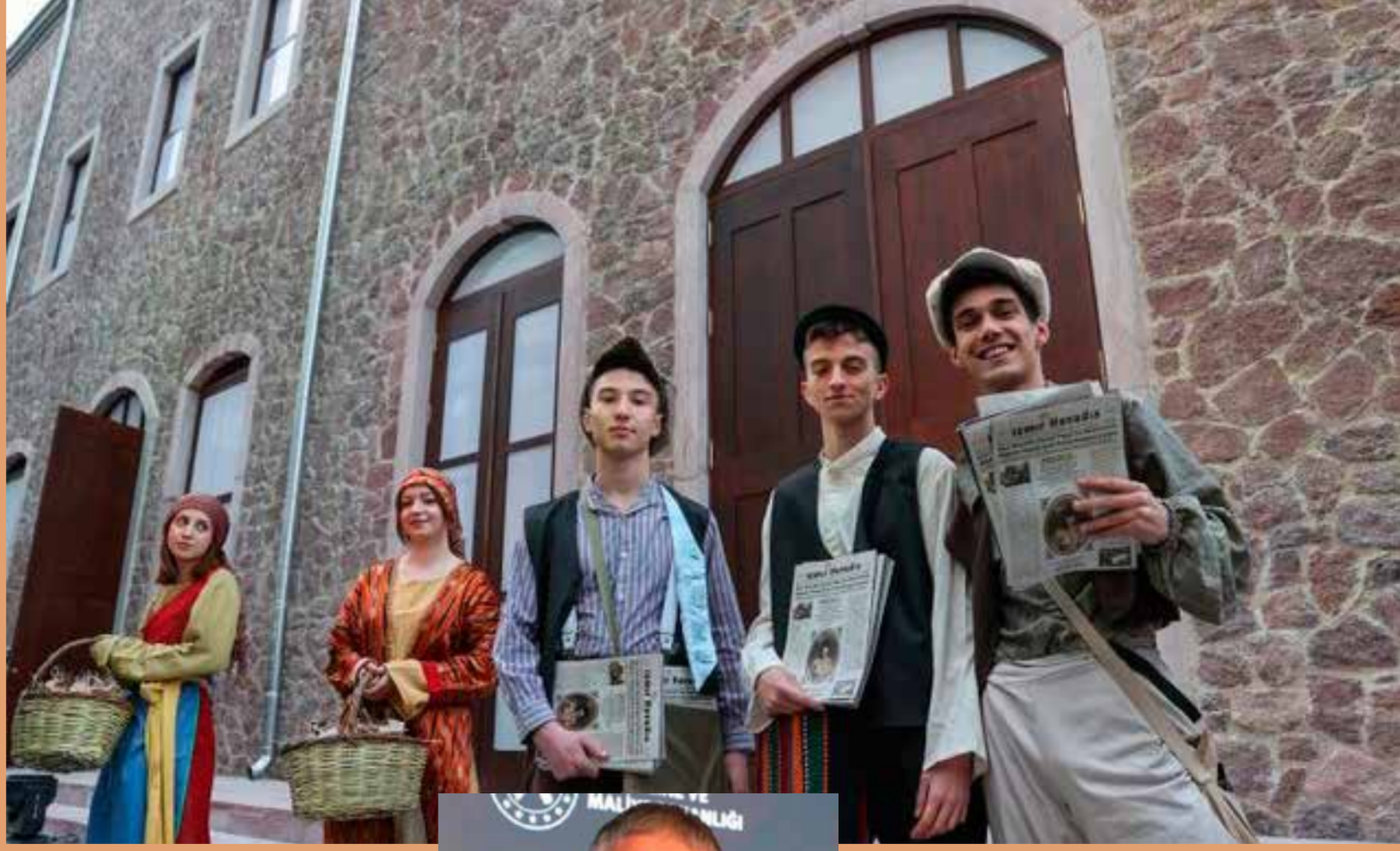
Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı ve Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar da küresel ekonominin gidişatına değinerek, dünyada toplam gelirden gelişmekte olan ülkelerin artan oranda pay almaya başladığını bildirdi. Çakar, hızlı büyüme ve gelişimin temelinde teknolojik gelişmelerin olduğuna dikkati çekti.

İFM'de faaliyetlere başladıklarını belirten Çakar, konunun finans merkezlerinin yalnızca bir yerde toplanması olarak değerlendirilmemesi gerektiğini, mevzuat, hukuk altyapısı ve tanıtımın da çok önemli olduğunu söyledi.

Sermaye piyasaları anlamında da gidilecek çok fazla yol olduğuna işaret eden Çakar, uluslararası fonları Türkiye'ye çekecek altyapının geliştirilmesi gerektiğini, bugüne kadar yapılanların sadece bir başlangıç olduğunu ifade etti.

"İFM, katılım finans alanında dünyada lider olabilir"

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Servet Bayındır da katılım finans uygulamalarının tarihçesi ve uygulama alanları hakkında bilgiler verdi.
Katılım finans yatırımcılarının sermayelerini park edeceği yerler aradığını dile getiren Bayındır, İFM'nin bu anlamda, çok kısa sürede, dünyada lider olabileceğini kaydetti.

100 yıl önce ülkenin dört bir yanından gelen katılımcılarla düzenlenen İzmir İktisat Kongresi'nin 1979 yılında yıkılan ve 2022'de yeniden yapımına başlanan binası hizmete açıldı.

İzmir'de 17 Şubat 1923'te ülkenin dört bir yanından gelen katılımcılarla toplanan İzmir İktisat Kongresi'nin 1979 yılında yıkılan binası, işlevine uygun olarak kongrenin yüz yıl önce toplandığı alanda yapılan yeniden yapıldı.

100 yıl sonra yeniden yapılan İzmir İktisat Kongresi'nin binası, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, AK Parti Genel Başkan Vekili ve İzmir Milletvekili Binali Yıldırım, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve İzmir Milletvekili Hamza Dağ ile İzmir Valisi Yavuz Selim Köşger ve çok sayıda davetlinin katılımıyla açıldı. Açılış töreninde konuşan Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, 100 yıl önce İzmir İktisat Kongresi'nin gerçekleştirildiği binanın yeniden ayağa kaldırıldığını ifade ederek, "1979 yılında yıkılan, Cumhuriyetimizin ortak hafızası açısından son derece önemli bir değer taşıyan tarihi bina, yeniden ayağa kaldırıldı. Cumhuriyetimizin kurucu kadroları, iktisadi bağımsızlığımızın en az siyasi bağımsızlık kadar önemli olduğunun idrakine sahiptiler. Bu sebeple, Cumhuriyetin ilan edilmesine daha aylar varken, 17 Şubat 1923 tarihinde, ülkemizin dört bir yanından ve dünyadan gelen katılımcılarla birlikte İzmir İktisat Kongresi'ni düzenlediler. İzmir İktisat Kongresi, milletimizin cephede yazdığı destanlarla elde ettiği siyasi bağımsızlığını, iktisadi bağımsızlık iradesiyle perçinleyen tarihi bir kongreydi" dedi.

İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi, İzmir'den dünyaya umut oldu

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 15-21 Mart tarihlerinde yapılan ve "Yeniliğe Davet" sloganıyla tüm Türkiye'yi geleceği inşa etmeye çağıran İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi'nin sonuç bildirgesi açıklandı. Sekiz aylık yoğun bir hazırlık sürecinin ardından gerçekleşen kongrenin 21 Mart'ta kamuoyuyla paylaşılan sonuç bildirgesinin Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci yüzyılının iktisat politikalarının belirlenmesinde tarihsel rol oynaması bekleniyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından "Yeniliğe Davet" sloganıyla, tüm Türkiye'yi geleceği inşa etmeye çağıran İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi hem sivil bir girişim hem de ortak akıl buluşması olarak tarihe not düştü. 19 Şubat-4 Mart 1923'te Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde yapılan İzmir İktisat Kongresi'nin ardından 100 yıl sonra yeniden İzmir'de düzenlenen kongreye alanında uzman 70'e yakın konuşmacı katıldı. Akademisyen, iktisatçı, siyasetçi, bilim insanı, sendika ve kooperatif başkanı, tarihçi, yazar ve sanatçı birçok uzman Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi'nde bir araya geldi.

İktisat felsefesinin ve politikalarının yeniden tanımlanmasına duyulan ihtiyacın her gün daha da arttığı küresel koşullarda İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi, 100 yıl önceki görkemli geçmişinden aldığı cesaretle yine İzmir'de bir ilke imza atılmasını sağladı.

Kongrenin sonunda 21 Mart'ta Türkiye'nin ikinci yüzyılının iktisat politikalarında rol oynayacak sonuç bildirgesi, tüm Türkiye ve dünyaya ilan edildi. Çiftçi, işçi, sanayici, tüccar ve esnaf temsilcilerinden oluşan gruplar, uzmanlar ve Türkiye'nin önemli iktisatçıları, bilim insanları, iş dünyası, sendika ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin oluşturduğu Yüksek İstişare Kurulu'nun emeği olan sonuç bildirgesi, onlarca ilke ve yüzlerce karardan oluşuyor. Bildirgenin giriş kısmı 4 bölüm ve 92 karardan oluşuyor. İşçi deklarasyonunda 16 ilke ve 51 karar, çiftçi deklarasyonunda 18 ilke ve 62 karar, sanayici-tüccar-esnaf bildirgesinde ise 27 ilke ve 98 karar bulunuyor. 3 deklarasyondan oluşan sonuç bildirgesinde ise toplam 61 ilke ve 211 madde yer alıyor. Sonuç bildirgesine "iktisatkongresi.org" adresinden ulaşılabiliyor.

Ön çalışmalar 8 ay sürdü

2022 yılının Ağustos ayında başlayan kongre hazırlık toplantıları çerçevesinde çiftçi, işçi ve sanayici, tüccar, esnaf temsilcilerinden oluşan dokuz paydaş buluşması yapıldı. Türkiye ölçeğinde geniş bir temsiliyet kabiliyetine sahip 180 kurumun temsilcilerinin katıldığı toplantıların ardından üç taslak bildirge kamuoyuyla paylaşıldı. Kongre hazırlık çalışmalarının ikinci safhasında ise uzman toplantıları yapıldı. Uzman toplantıları "döngüsel kültür" kavramının 4 ayağını oluşturan "birbirimizle, doğamızla, geçmişimizle ve değişimle uyum" başlıklarına uyarlanarak düzenlendi. Paydaş ve uzman toplantılarında görüşülenler, 3 farklı Yüksek İstişare Kurulu toplantısında değerlendirildi.

17-18 Mart 2023'te ise Tarihi Bıçakçı Han'da çiftçi, işçi ve sanayici-tüccar-esnaf gruplarının katılımıyla yeniden paydaş buluşmaları yapıldı. Paydaş buluşmalarında işçi, çiftçi ve sanayici-tüccar-esnaf grupları, 2022'nin Ağustos ayından beri üzerinde çalıştıkları bildirgeleri son hâline getirdi.

Kongre hazırlıkları kapsamında Gençlik Forumu ve Kadın Forumu'nun yanında Çocuk, Sokak İktisadı ve Eğitim Çalıştayları da düzenlendi. Hazırlanan bildirgeler, kongrenin son günü olan 21 Mart'ta tüm delegelerin oylarına sunuldu ve sonuç bildirgesi ortaya çıktı.

Tunç Soyer: "Gerçek anlamda demokrasi inşa edildi"

Kongrenin sonunda konuşan ve "8 aydır uzun bir maraton koştuk" diyerek sözlerine başlayan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, "Defalarca uzun saatler boyunca bir araya geldik, işçiler, çiftçiler, sanayiciler, tüccarlar, esnaflar. Aynı 100 yıl öncesinde olduğu gibi. 100 yıl önce 17 Şubat-3 Mart tarihleri arasında İzmir'de yapılan İktisat Kongresi'nde Misak-ı İktisadi esasları ortaya kondu. 100 yıl önce atalarımız o olağanüstü zor koşullarda geleceğin Türkiyesi'ni, kurulacak devletin iktisat politikalarını belirlemek üzere bir araya geldi. Aşar vergisinin kaldırılması, bir sanayi bankasının kurulması, köy enstitülerinin temellerinin atılması gibi birçok önemli karar aldılar" dedi.

"Geleceğin Türkiyesi'nin inşası için bir araya geldik"

Türkiye'de yine koşulların çok zorlu olduğunu ve İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi'nin bu nedenle çok önemli olduğunu belirten Başkan Tunç Soyer, "Türkiye'de çok katmanlı krizler yaşanırken geleceğin Türkiyesi'nin inşası için bir araya geldik. 8 ay boyunca o umudu yeniden yeşertmek için çocuklarımıza, torunlarımıza huzurla yaşayacağı bir Türkiye'yi yaratabilmek için neler yapılması gerektiğini, hangi karar ve ilkelerin alınması gerektiğini belirlemek üzere toplandık" dedi.

"Her şey değişecek"

Kongrenin sonuç bildirgesine de değinen Başkan Soyer, sözlerini şöyle sürdürdü: "Aynı 100 yıl öncesinde olduğu gibi Türkiye'nin her yerinden 180 sivil toplum kuruluşu, vakıf, dernek temsilcileri, 500'ün üzerinde delegeyle bir araya geldiler. 200 üzerinde akademisyen doğa, tarih, inovasyon, demokrasi masalarında işçilerimizin, çiftçilerimizin, sanayicilerimizin, tüccarlarımızın, esnaflarımızın aldıkları kararları kendi bilimsel disiplinleri çerçevesinde kavramsallaştırmaya çalıştılar. Ve nihayet 50 uzman akademisyenden oluşan Yüksek İstişare Kurulu tüm yapılan bu çalışmaları tekrar tekrar revize etti. Bütün bu çalışmalardan sonra kongrede tek tek bütün delegelerin huzurunda kararları oylamaya sunduk. Bu arada yedi gün süren ana kongremizde 80'in üzerinde ulusal ve uluslararası çok kıymetli akademisyen, siyasetçi, aktivist, çok kıymetli konuklar sunumlar yaptı. Ve çok önemli kararlar alındı. Ama alınan kararların önemi kadar önemli olan yöntemimizdi. Gerçek anlamda bir demokrasi inşa edildi. Ve bu demokrasiyle de herkesin farklı çıkar grupları olarak tarif ettiği işçiler, çiftçiler, sanayiciler, tüccarlar, esnaflar ortak bir gelecek tasavvuru kurdular. Belki de içerik kadar önemli olan bu biçimdi. Bu gelecek tasavvuru bir gelecek inşası anlamına geliyor."

"Kongrenin verdiği kararların takibini sağlayacağız"

Başkan Tunç Soyer, her yıl kongrenin verdiği kararların takibini sağlayacak buluşmalar yapacaklarını da belirterek "İktisat Kongresi 21 Mart günü son bulmadı. Aksine her sene bu kongrenin verdiği kararların, tespit ettiği ilkelerin takibini sağlayacak buluşmaları gerçekleştirmeye karar verdik. Alınan kararların bir yıl içinde nerelere vardığı, hangilerinin gerçekleştiği, gerçekleşmesi için neler yapılması gerektiği hususlarını müzakere etmek için tekrar bir araya gelinecek. Alınan kararların sonuna kadar takipçisi olacağız" dedi.

"Türkiye'de çok katmanlı krizler yaşanırken geleceğin Türkiyesi'nin inşası için bir araya geldik. 8 ay boyunca o umudu yeniden yeşertmek için çocuklarımıza, torunlarımıza huzurla yaşayacağı bir Türkiye'yi yaratabilmek için neler yapılması gerektiğini, hangi karar ve ilkelerin alınması gerektiğini belirlemek üzere toplandık"

İKİNCİ YÜZYILIN İKTİSAT KONGRESİ'NDEN SATIR BAŞLARI...

Sabancı Üniv. Öğr. Üyesi Prof. Dr. Fuat Keyman

İzmir İktisat Kongresi›nin 100 yıl sonra İzmir'de yeniden düzenlenmesi önemli. İzmir'in ayrıcalığı, böyle bir konferansı burada yapması ile bir kere daha tescil edilmiş oldu. İzmir'e teşekkür ediyoruz.

TÜRKONFED YDK Başkanı Şükrü Ünlütürk

Aklımızda tek bir soru olmalı. Neden mutluluğu, refahı, sağlığı ve özgürlüğü hep birlikte yaratıp paylaşmayalım? Bize düşen bu soruya yanıt vermek ve geleceğin inşasında bu temelin harcına maya katarak her şeyi onun üzerine eklemektir. Kongrenin "Yeniliğe Davet" sloganını ben bu bilinçle ortak hayale davet olarak yorumlamak istiyorum.

ESİAD YİK Başkanı Sıtkı Şükürer

İkinci yüzyılda Cumhuriyet demokrasiyle sarmalanacaktır ve zamanı gelmiştir. Tüm kurum ve kurallarıyla işleyen bir demokrasi bu ülke insanının hakkıdır. Beklentimiz, demokrasinin ılık güneşi bizlerin olduğu kadar bizleri yönetecek olanların da idrakine sinmiş olsun. Güzel günlerin ışığı, toprağa, tohuma, çocuklarımıza bereket getirsin.

Boğaziçi Üniversitesi Prof. Asım Karaömerlioğlu

İzmir, Cumhuriyet Türkiyesi'ne hep geleceğin inşasının ipuçlarını, yeni siyasal ve kültürel hayatın yönelimini gösteren bir şehirdir. Bu 1923 sonrasında da böyleydi. Bugün de böyle. İzmir her zaman Türkiye'nin ufkunun ve umudunun önünü açtı.

İktisatçı yazar Dr. Serdar Şahinkaya

100 yıl öncesinde yapılan kongreyi iyi anlamak gerek. Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları İktisat Kongresi'ni sınıfsal ayrımları iterek geri kalmışlığı el birliğiyle aşma davası olarak gördü. Tunç Soyer'in yaptığı da bu. 100 yıl sonra bugün de geleceğin Türkiyesi'ni İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi şekillendirecek.

Oxford Üniversitesi iktisatçı Prof. Ian Goldin

Kongrede üretilen belgeleri inceledim. Çok harika içerikler var. Çok derin. Çok geniş tabanı yansıtan belgeler. Bunları ekonomik politikalara nasıl dönüştürebiliriz? Oldukça kritik öneme sahip.

ESİAD Başkanı Sibel Zorlu

Ege'nin ileri gelen iş adamlarının kurduğu ESİAD'ın 30. yılında seçilen ilk kadın başkanıyım. Türkiye'de yasalarla ilgili olarak eril uygulamaların ön plana çıktığını görüyoruz. Cam tavandan bahsetmek yerine içinde bulunduğumuz çerçeveyi değiştirmek gerekiyor. Bir toplantıda bir kadın arkadaşımızın söylediği gibi, bizim asıl kadın ayak izini yükseltmemiz lazım.

TÜRKONFED Başkanı Süleyman Sönmez

Cumhuriyet tarihinin dönüm noktası olan İktisat Kongresi'ni bizlere miras bırakanların izinden, sizlerle yürüyor olmaktan gurur duyuyorum. İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi'nin yarattığı yeni iklimle bugünün ve geleceğin Türkiyesi'nin hayaliyle yeni yollar bularak yürüyeceğiz. İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi'ni Türkiye'nin İktisat Kongresi olarak değerlendiriyorum. "Biz" duygusuyla bu ortak ruha gelebilmemize vesile olan, 8 aylık bir çalışma ürününe önderlik eden Tunç Başkan'a ülke için, demokrasi için, gelecek için çok özel bir teşekkür etmek istiyorum.

İzmir Ticaret Odası Başkanı Mahmut Özgener

100 yıl önce yapılan İzmir İktisat Kongresi'nin tarihimizin dönüm noktalarından biri olduğunu çok rahatlıkla söyleyebiliyoruz. İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi de dünyada büyük değişimlerin yaşandığı bir dönemde yapılıyor. Birinci İktisat Kongresi'nde olduğu gibi bu kongrenin de toplumun tüm kesimlerinin temsil edildiği katılımcı anlayışla düzenlenmesini önemli buluyorum.

DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu

Bizim de katkı sunmaya çalıştığımız, Tunç Başkan'ın tüm toplantılara bizzat kendisinin katıldığı ve büyük bir titizlikle yürüttüğü bu çalışma son derece önemli. Bu kongreyi, çok özel bir tarihsel dönemde gerçekleştiriyoruz. 100 yıl önce birinci İktisat Kongresi toplandığında hem dünyada hem de bu topraklarda yeni bir dönemin ilk adımları atılıyordu. 100 yıl sonra bugün de dünyamız ve ülkemiz açısından yeni bir çağın eşiğinde bu kongreyi yapıyoruz.

Almanya eski Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yard. Joschka Fischer

Türkiye zorluklardan yola çıkarak başarılı bir ekonomik başarı elde edebilir. Yeni AB, Türkiye için büyük fırsatlar sunuyor. Ben çok umutluyum. Belki İzmir'den de etkilenmiş olabilirim. Gelecek için çok umutlu olabiliriz.

TEPAV Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güven Sak

Uzun bir süreden beri Türkiye'de anı yaşıyoruz ama 2022 yılının Ağustos ayından beri İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin katkısıyla İktisat Kongresi hazırlıkları kapsamında "Bundan sonra ne olabilir?" diyerek geleceği düşünme fırsatı bulduk. Türkiye'de olup bitenleri anlamak için ana bakmamak gerekiyor; orta vadede bakmak gerekiyor. Aynı 1923'teki gibi…

İrlandalı müzisyen/aktivist Sir Bob Geldof

Biz hepimiz, eski beklentilerin artık geçerli olmadığı bir dönemde yaşıyoruz. Artık bilinenler üzerinden politika üretilemiyor. Bu kongre de değişimi hedefliyor, farklı bir arayışla gelişim istiyor. Sayın başkan, ne yaparsanız yapın, başlayın. Çünkü cesarette akıl vardır, sihir vardır, güç vardır. Bizim aklımız var, gücümüz var sihrimiz var.

Yazar Bekir Ağırdır

Bu kongre sadece bilenlerin söyledikleri bir kongre değil. El birliğiyle yeni bir hikaye yazmak isteyenlerin kongresi. Sadece kendimize dair bir hikaye aramıyoruz, dünya için de bir hikaye arıyoruz. Başarabiliriz.

Gazeteci-yazar Nur Batur

Türkiye'nin bugünleri aşabilecek gücü var. Bu çalışma Türkiye'nin ikinci yüzyılına bir yol haritası niteliği taşıyor. Her alanda ortak aklın ürünü ortaya çıktı. Bu yol haritasını ortaya çıkarmak kadar uygulamak da önemli. Umut ediyorum ki bu yol haritasını uygulayacak ekip Türkiye'de var.

Gazeteci-yazar ve iktisatçı Uğur Gürses

Cumhuriyet kurulmadan önce yapılan İktisat Kongresi çoğulcu bir katılıma sahne oldu. İzmir, birlikte yaşamanın, farklı etnik katmanların kültür alışverişinin etkili olduğu bir yerdir. Kültürel etkileşim ise yeniyi aramayı, yenilikçiliği tetiklemiştir. İzmir'in İktisat Kongresi için seçilmesi tesadüf değildir.

GELECEĞİN İNŞASI
İKİNCİ YÜZYILIN İKTİSAT KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ ÖZETİ

GİRİŞ
Bizler, tüm Türkiye'de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları, sendikalar ve meslek örgütleri, ülkemizin işçi, çiftçi, sanayici, tüccar ve esnaflarını temsilen Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılının iktisat politikalarına yön vermek için İzmir'de bir araya geldik.
İşçi, çiftçi, sanayici, tüccar ve esnaf paydaş grupları daha önce hazırladıkları ilke ve kararları, diğer paydaşların ve uzmanların görüşlerini dikkate alarak ana kongre sürecinde nihai hale getirdi. Üç paydaş grubu, uzmanlar ve Yüksek İstişare Kurulu'nun önerileriyle bu bildirgenin giriş bölümü hazırlandı. Bugün, aylarca süren bu çalışmanın sonuçlarını geleceğe taşımak üzere bir aradayız.

"Geleceğin İnşası" adlı bu bildirgemiz, 21 Mart 2023 akşamı İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi'nin delegeleri tarafından oylanarak büyük oranda oy çokluğuyla edilmiştir. Şerhler bu belgeye işlenmiştir.

İZMİR ve İKTİSAT
İzmir ve iktisat arasındaki köklü ilişki, şehrin tarihsel kimliği ve kültür tarihinde saklıdır. 8500 yıllık kadim kültürüyle İzmir, tarihi boyunca farklı uygarlıklar doğurmuştur. İzmirliler, tüm farklılıkları ile bir arada yaşayabilmenin sihrini bulmuş, şifrelerini keşfetmiş, çok sesli ve çok renkli yaşam biçimlerini refaha dönüştürmüştür.
İzmir'in ticaretten akademiye, edebiyattan müziğe, şehircilikten mimariye uzanan sayısız yeniliğe ev sahipliği yapması, işte bu çok güçlü iktisadi ve kültürel koşulların bir sonucudur.

15-21 Mart tarihleri arasında İzmir'de ev sahipliği yaptığımız İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi, İzmir şehrinde asırlarca yaşanmış bu güçlü kültürün izlerini, geleceğin inşası için bir çıpa kabul etmektedir. Bu çıpanın özü, uyum içinde yaşama kültürüdür.

İKTİSADIN YENİ FELSEFESİ
Kongremiz için hazırlıklara başladığımız Ağustos 2022 tarihinden itibaren geçen sekiz ayda, geleceğin iktisadının doğayla uyum, hukukun üstünlüğü, ifade özgürlüğü, insan hakları ve demokrasi üzerinde yükselmek zorunda olduğunu açıkça idrak ettik.

Eşitsizlik yerine kapsayıcılık, insan merkezli yaşam yerine ekoloji ve otokrasi yerine demokrasi geleceğin demokratik hukuk devletlerinin temel meselesidir. Bu değerler, Birleşmiş Milletler'in on yedi sürdürülebilir kalkınma hedeflerinde de yer almakta ve geleceğe yön vermektedir.

İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi boyunca gerçekleştirdiğimiz buluşmalarımızdan çıkan kararlar bize gösterdi ki ekoloji ve ekonomi arasında güçlü bağlar kurmak, insanlığın gezegenimizdeki geleceği açısından hayati öneme sahiptir.

Bunun için, yüz yıl önce birinci İktisat Kongresi'nde ekonominin can damarı olarak kongrede yer alan çiftçiler, işçiler, tüccar, sanayici ve esnafın arasında bugün bir paydaş daha yer alıyor: Doğa.

İnsanı merkez, doğayı çevre olarak gören bakış; yani doğanın kaynaklarını sınırlı, insanın ihtiyaçlarını sınırsız olarak tanımlayan iktisadi yaklaşım ortadan kalkmaya mahkumdur. Bunun yerine, doğadaki kaynakların döngüsel, insan ihtiyaçlarının ise sınırlı olduğu kabul edilmelidir. Doğadaki sonsuzluktan öğrenen bir başka iktisat felsefesi ve bilim kültürü geliştirmek insanlığın en temel önceliklerinden biridir.

Bu yeni iktisat felsefesi, insanlığın geçmişe dönmesi veya refahın azalması anlamına gelmemektedir. Tersine, eşitsizliğin azalması, verimlilik, insana yaraşır işler, inovasyon ve insan refahının artması için yepyeni bir ufuk açmaktadır.
Bencillik yerine dayanışmayı, bireysel zenginlik yerine bereketi ve ihtiyaç fazlası tüketim yerine yaşamın bizatihi kendisini koyan bu iktisat felsefesi, geleceğin iktisat tasarımının başlangıç noktası olmalıdır.

GELECEĞİN TÜRKİYESİ'NİN İKTİSAT STRATEJİLERİ

■ Tüm kurum ve kurallarıyla işleyen bir demokrasi bu ülke insanlarının temel hakkıdır. Geleceğin Türkiyesi'nde Cumhuriyetimiz halkın öznesi olduğu yeni bir demokrasi anlayışıyla taçlanacaktır. Bu, iktisadi kalkınmanın ön koşuludur.

■ İktisadi gelişimin de temel dayanağı olan hukukun üstünlüğü ilkesi koşullar ne olursa olsun kati şekilde güvence altına alınacaktır. Demokrasinin evrensel ilkelerine, hukukun üstünlüğüne dayalı ve doğa haklarını kapsayan yeni bir sivil anayasa hazırlanacaktır.

■ İnsan hakları ile doğa haklarının ortak bir yaşam kültüründe buluştuğu ekonomik ve sosyal koşullar desteklenecektir. İfade özgürlüğü, toplanma ve örgütlenme özgürlükleri, kültürel ve manevi varlığın korunması, adalete erişim hakkı, bağımsız yargı, en temel sosyal ve siyasi haklar olarak sürdürülebilir bir iktisadi gelişme için zorunluluktur. Bu haklar geleceğin Türkiyesi'nde her bir vatandaş için koşulsuz olarak güvence altına alınacaktır.

■ Ülkenin beşeri ve fiziksel kaynaklarının makro yönetimi ve planlaması için Stratejik Planlama Teşkilatı kurulacaktır. Bakanlıklar arası iş birliği ve veri paylaşımının hukuki temeli oluşturulacak ve bunun önü açılacaktır.

■ Türkiye'nin yerel yönetimleri geleceğin iktisadının ana aktörleridir. Türkiye ekonomisi yerelden kalkınmanın üzerinde yükselecektir.

■ Veri yönetimi ve dijitalleşme ülkenin temel önceliklerinden biri kabul edilecektir. Ülkedeki değişim bu somut göstergelere dayalı olarak izlenecek, bunun için kalıcı bir veri toplama, analiz, sentez, işleme ve paylaşım altyapısı kurulacaktır. Bu altyapı yalnızca kamu kurumlarını değil, ülkenin tüm paydaşlarını kapsayacaktır.

■ Her bir vatandaşın karar mekanizmalarına katılımı sağlanacak, bu mekanizmalar desteklenecek, kamunun makro planlamaları katılımcılık anlayışıyla hazırlanacaktır. Yaşamın her alanında kamu, sivil toplum ve özel sektör birlikteliğine dayalı politikalar oluşturulacaktır. Gençlerin ve çocukların da karar mekanizmalarına aktif katılımı teşvik edilecek, bunun için gerekli mekanizmalar kurulacaktır.

■ Yerel yönetimlerin bütçe ve yetkileri artırılacak, merkezle ilişkileri yeniden tanımlanacak, salt temsili demokrasi yerine, hayatın her alanını kapsayan yerel yönetimler demokrasisi Belediyeler eliyle güçlendirilecektir. Halkın yerelde kendi yaşamıyla ilgili kararlar alması sağlanacaktır.

■ Siyasal ve toplumsal yaşamın her alanında toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayacak yasal düzenlemeler gerçekleştirilecektir. Kadınların siyasete ve istihdama katılımı, yönetim kademelerinde görev almaları için önündeki tüm engeller kaldırılacaktır. İstanbul Sözleşmesi yürürlüğe konulacaktır.

■ Temsilde adaleti esas alan bir seçim sistemi oluşturulacaktır. Siyasi Partiler Kanunu katılımcı bir anlayışla yeniden düzenlenecektir. Siyasi Etik Yasası çıkarılacaktır.

■ Devletin ekonomideki düzenleyici ve denetleyici gücü etkinleştirilecektir. İktisadi gelişme hiçbir toplumsal kesimi dışarıda bırakmayacak, ekoloji ve ekonomi arasında ayrılığı ortadan kaldıracak şekilde yönetilecektir.

■ Halkı önceleyen iktisat politikaları, ülkenin yetişmiş beşeri sermayesine söz ve katılım hakkı tanınarak hazırlanacaktır. Her konuda liyakate dayalı, şeffaf ve hesap verebilir kadrolar için en uygun koşullar oluşturulacaktır. Ekonomi, analize ve senteze dayalı bütüncül bir planlamayla, ihtimaller ve riskleri öngören anlayışla yönetilecektir.

■ Gelir ve servet eşitsizliğinin azaltılması için tedbirler alınacak ve hiçbir toplumsal kesimi geride bırakmayan bir iktisadi yaklaşım sağlanacaktır. Beşeri ve fiziki kaynakların daha etkin kullanılmasıyla küresel hasıladan alınan pay artırılacak ve bu suretle gelişen refahın toplumun tüm kesimleri arasında adil paylaşımı tesis edilecektir.

■ Belirli bir dönemde bir gerçek kişinin servetindeki artış ve harcama tutarlarının beyan edilen gelirle mukayesesini esas alan vergi denetim mekanizmaları oluşturulacaktır. Vatandaşlık ve vergi ödeme bilincini zedeleyen geniş kapsamlı ve sürekli yinelenen vergi affı düzenlemelerine gidilmeyecektir.

■ Toplam vergi gelirlerinin dağılımında; gelir üzerinden alınan vergilerin gider üzerinden alınan vergilere göre oransal olarak ağırlık taşıması sağlanacaktır.

■ Etkin vergi denetimi sağlanarak, gelir ve tasarruf artışının vergi beyanları ile uyumunu esas alan bir denetim düzeni oluşturulacak, rantlar ve kayıt dışı vergi alanı kapsamında alınacaktır.

■ Vergileme politikaları yeşil ekonomiyi teşvik etme esasıyla düzenlenecektir. Vergilemede emek ve sermaye kazançlarının vergilenmesinde "ayırma nazariyesine" itibar edilmesi bir sosyal politika olarak benimsenecektir.

■ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası başta olmak üzere ekonomi ile ilgili düzenleyici ve denetleyici kurumların araç bağımsızlığı sağlanacaktır. Para politikalarını yürüten kamu kurumları arasında mutlak eşgüdüm sağlanacaktır. (Bir işçi delegesi şerhiyle kabul edilmiştir)

■ Enflasyonla mücadelede bilimsel yaklaşımlar esas alınacaktır. Enflasyonla mücadele gibi kısa vadeli öncelikler yerine getirilirken dar ve orta gelirli yurttaşlar korunacaktır. Kamu kurumlarında israf engellenecektir.

■ Gelişme, insan ve doğa haklarını kapsamayan, yalnıza maddi kazanca endeksli göstergeler yerine "mutluluk endeksine" dayalı olarak değerlendirilecektir. Bu endeks, mutluluğu etkileyen, ancak maddi kazançla ölçülemeyen değerleri de içerecektir.

■ Teşvikler iktisadi gelişmeyi sağlayan işlere yönlendirilecek, kaynakların verimli bir şekilde kullanımı sağlanacaktır. İhracat ve teknolojiye yönelik yatırımlar, katma değeri büyüten teşvikler yaygınlaştırılacaktır. Verilen teşviklerin sonuçları bütüncül olarak değerlendirilecektir. İstikrarı bozan teşviklere son verilecek, yeni öncelik ve stratejiler belirlenecektir. Teşvikleri doğru kullanmayan firmalar destekleme kapsamı dışına alınacaktır.

■ Çalışmak isteyen tüm kesimler desteklenerek iş gücüne katılım artırılacaktır. İstihdama erişim, işe alım süreçleri, görevde yükselme ve atamalarda bilgi ve deneyimin esas alındığı şeffaf bir sistem uygulanacaktır.

■ Sosyal güvenlik ve sağlık düzenlemeleri, aktüerya dengesi gözetilerek yurttaşların yaşam kalitesini geliştirecek şekilde yeniden yapılandırılacaktır. Sosyal desteklere erişim hızlandırılacak, herkese kendi maddi ve manevi varlığına uygun işlere sahip olma imkanı tanınacaktır.

■ Sosyal hareketliliği ve fırsat eşitliğini teşvik eden eğitim politikaları aracılığıyla 21. Yüzyıla uygun yetkinlikler ve beceriler kazanan gençlerin istihdama ve iyi işlere erişiminin önündeki tüm engeller kaldırılacaktır.

■ Eğitim sistemi; laik, demokratik ve eleştirel düşünmeyi esas alan bireysel yetenek ve becerileri destekleyici, ülkenin beşerî sermayesini ve entelektüel kapasitesini geliştirici bir yaklaşımla ele alınacaktır.

■ Mesleki eğitim, ülkenin ve çağın ihtiyaçlarına uygun bir içerik ve işleyişe kavuşacak biçimde planlanacaktır.

■ Yüksek öğretim sistemi, akademik özerkliği ve bilimsel özgürlüğü temel alan bir yaklaşımla yenilenecektir. Bir uzmanlık alanı olan öğretmenlik mesleğinin saygınlığını artıracak ve ekonomik koşullarını geliştirecek yasal düzenlemeler yapılacaktır.

■ Eğitimde her türlü ayrımcılık ortadan kaldırılacak, toplumun her kesimi için eğitimde fırsat eşitliği sağlanacak ve ülkenin yeteneklerinin ortaya çıkarılmasını sağlayan mekanizmalar hayata geçirilecektir.

■ Üniversiteler ile tüm sektörler ve sivil toplumun çalışmaları arasında iş birliği güçlendirilecektir.

■ İnsanca yaşamaya imkan veren ve yeni işler üreten iktisadi büyüme desteklenecektir. Geleceğin Türkiye'sinin en önemli özelliği, rant değil, insan ve doğa merkezli kalkınma olacaktır. Ülke içinde ve dışında iş birlikleri kurulacaktır. Katma değeri yüksek üretim ve ihracatı esas alan politikalar uygulanacaktır.

■ Yurtta ve dünyada barış dış politikanın temel ilkesi kabul edilecektir. Dış politika, toprak bütünlüğüne saygı, iş birliğine dayalı ve evrensel ilkelerle uyumlu bir şekilde barışçıl bir eksene oturtulacaktır. Anlaşmazlıkların barışçıl yollara çözümü esas alınacaktır.

■ Türkiye'nin güvenli bir üretim üssü ve uluslararası ticarette bir odak noktası olması için gerekli politika ve stratejiler uygulanacaktır.

■ Pandemi sonrası dünyada gelişen ekonomik koşullar ucuz tedarik zincirleri yerine güvenli ve hatta yakın mesafeli tedarik zincirlerinin ön plana çıkmasını sağlamıştır. Bu sebeple dünyanın en büyük ithalatçıları arasında yer alan Avrupa üretim sektörleri Türkiye ekonomisini kısa sürede canlandırmak için önemli bir fırsat sunmaktadır. Türkiye, coğrafi yakınlığı nedeniyle bu ülkeler için güvenli ve yakın mesafedeki ürün tedarikçisi olarak kendini konumlandıracaktır. Öte yandan, Türkiye'nin kendi güvenli tedarik zincirlerini oluşturması için her türlü beşeri ve fiziki yatırımlar hızlandırılacaktır. (Bir grup işçi delegesinin şerhiyle kabul edilmiştir)

■ Etik ve adil ticaretin Türkiye ve dünya genelinde yaygınlaşması için etkin bir program uygulanacak, üreticinin ve tüketicinin birbirini şeffaf tanıyabildiği tedarik zincirleri desteklenecektir.

■ Ülkenin gelişmiş olan sektörlerinde inovasyona dayalı gelişme, yeni gelişmekte olan sektörlerinde ise lisans anlaşmalarına dayalı büyüme programları uygulanacaktır.

■ Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) sektörlere dinamizm getirecek şekilde yeniden yapılandırılacak, özel sektör, sivil toplum ve KİT'lerin ortaklığına dayalı girişimler desteklenecektir.

■ Ülkenin her karış toprağı için amacına uygun ve fiziki planlamaya dayalı kullanım stratejileri hazırlanacaktır. Bu çerçevede deniz alanları, ekosistemin korunduğu bölgeler, meralar, tarım alanları, tarihi alanlar, endüstriyel alanlar, ticaret bölgeleri ve yerleşim alanları arasındaki çatışmalar tümüyle ortadan kaldırılacaktır. Kritik alanlar korunacaktır. Mekansal planlama ülkenin farklı ihtiyaçlarını gideren bu katmanlar arasında eşgüdüm üzerine kurulacaktır. Bu doğrultuda, havzalar ölçeğinde bölgesel gelişme planları hazırlanacak, bu bölgeler birbirlerini ve dünya tedarik zincirlerini verimli bir şekilde besleyebilecek şekilde tasarlanacaktır. Mavi büyüme stratejisi çerçevesinde deniz alanları diğer mekânsal planlarla uyumlu bir şekilde yönetilecektir.

■ Mekansal planlar ile diğer ulusal ve bölgesel planlar arasında tam uyum sağlanacaktır.

■ Önemli tarih ve doğa alanları koruma altına alınarak etkin bir şekilde yönetilecektir. Geleneksel mimarinin, tarih ve doğa mirasının korunması ile kuşaklar arası kültür aktarımı iktisadi kalkınmanın ana kolonlarından biri kabul edilecektir. Sanat üretimi, tasarım ve diğer tüm yaratıcı endüstriler geleceğin Türkiyesi'nin temel sektörlerinden biri olarak kabul edilecektir. Tüm bu çalışmalar için ifade özgürlüğü güvence altına alınacaktır.

■ Türkiye'de yatırımların mekânsal dağılımı yeniden ele alınacaktır. Geleceğin Türkiyesi'nde bölgeler arası eşitsizliğin ortadan kaldırılması için bütüncül bölge planları doğrultusunda önlemler alınacak, bu amaca yönelik teşvik mekanizmaları uygulamaya konarak teşviklerin etki analizi yapılacaktır.

■ Geleceğin dünyası, kentlerin dünyasıdır. İnsan yaşamının yerküredeki devamlılığı için şehirlerde atılacak adımlar hayati önem taşımaktadır ve yeni bir iktisadî anlayışın hayata geçirileceği başlıca mekânlar kentlerdir. Afetlere dirençli, güvenli, döngüsel, doğayla uyumlu ve kriz yönetiminin başarıyla yürütüldüğü şehirler iktisadi gelişmenin temel yapı taşları olacaktır.

■ Kentler, yaşayanlarının da görüşleri alınarak inşa edilecek, bu ilke kentsel yenileme ve yeni kent projelerinde de uygulanacaktır. Döngüsel kültür kentlerinin inşası için Türkiye içinde ve uluslararası ölçekte kararlı adımlar atılacaktır.

■ Kapsayıcı bir konut politikası olmadan iktisadi kalkınma sağlanamaz. Türkiye'de yaşayan herkesin nitelikli, dirençli konutlarda barınma hakkı vardır. İkinci Yüzyılın Türkiyesi'nde kentsel dönüşüm projelerinde soylulaştırma, mülksüzleştirme politikalarına son verilecek ve doğa ile uyumlu sosyal konut politikası geliştirilecektir.

■ Türk Bankacılık Sistemindeki bankaların, plasman desenlerinde reel sektörün finansal ihtiyaçlarına dönük kararlar alması özendirilecektir. Planlamayla belirlenmiş alanlara kaynak sağlayacak güçlü ve kamu sermayeli bir kalkınma bankası kurulmalıdır.

■ Başta İstanbul ve çevresi olmak üzere yoğun üretim bölgeleri doğal afet yaşama ihtimalleri çerçevesinde değerlendirmeye alınacak ve riski yüksek bölgelerdeki ekonomik aktiviteler güvenli bölgelere kaydırılacaktır.

■ 6 Şubat 2023'te büyük hasar gören onbir ilin tarihi ve kültürel dokusunu da koruyarak bütüncül planlanması ve yeniden inşası en stratejik bölgesel projelerinden biri kabul edilecektir.

■ Avrupa Birliği tam üyeliği müzakere sürecine kararlılıkla devam edilecektir. (Bir işçi delegesi şerhiyle kabul edildi)

■ İklim krizi insanlığın geleceği için çok büyük bir tehdittir. Karbondioksit salımını azaltmak ve Avrupa Yeşil Mutabakatı ile uyumlu bir biçimde karbon nötr kalkınmanın başarılması için gereken tüm yasal düzenlemeler yapılacaktır.

■ Tarım yeni yüzyılın stratejik sektörlerinden biridir. Tarımda kendine yeterlilik ve gıda güvenliği kamunun güvencesi altına alınacaktır. Küçük aile işletmeleri ve kooperatiflerin gelişmesi desteklenecek, tarıma dayalı sanayide etkin bir paydaş olmaları sağlanacaktır.

■ Geleceğin Türkiyesi'nin birinci önceliği dünyanın değişen koşullarında iktisadi dayanıklılığı sağlamaktır. Bunun temel yolu demokrasinin evrensel kurallarına sahip çıkmaktır. Türkiye, tıpkı yüz yıl önce olduğu gibi bugün de bu büyük dönüşümü inşa etmeye muktedirdir.

■ Yerküredeki yaşamın yenilenmesi için dünya insanlığının önünde sayısız fırsat vardır. Gelecek, kaçırılan değil, kullanılan fırsatlarla şekillenebilir. Yeniliğe hazır olmak ve dayanışma, bu yenilenme sürecinin iki ana taşıyıcısı olacaktır.

Bizler, İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi'nde buluşan delegeler, insan onuruna yaraşır bir yaşam sürebilmek için Türkiye'yi ve dünya insanlığını yeniliğe ve dayanışmaya davet ediyoruz.

Dayanışma ekonomisi günümüz sorunlarına ne gibi çözümler üretiyor

Prof. Dr. Aslıhan Aykaç

Günümüzde sosyal ekonomi ya da dayanışma ekonomisi gündemde. Ekonomik kriz ve küresel salgın bu kavramları yeniden tartışılır kıldı. "Dayanışma Ekonomileri" kitabının yazarı Prof. Dr. Aslıhan Aykaç, küresel eşitsizliğin, hem sınıflar arası hem de ülkeler arası eşitsizliğin giderek arttığı, en zengin ve en yoksul kesimler arasındaki makasın açıldığı bir dönemde dayanışma ekonomilerinin özellikle buna karşı bir tepki olarak, alternatif bir ekonomik anlayış olarak öne çıktığını söylüyor.

Peki, dayanışma ekonomisi nedir ve günümüz sorunlarına nasıl çözümler üretiyor? Prof. Dr. Aslıhan Aykaç geleceğin ekonomi uygulaması olarak bakılan "dayanışma ekonomisi" üzerine sorularımızı yanıtladı.

Kapitalist üretim ağının alternatifi olarak son yıllarda sıkça tartışılan sosyal ekonomi ya da dayanışma ekonomisini en somut haliyle nasıl anlatabiliriz? Üretimde ve bölüşümde dayanışmayı esas alan bir ekonomi dediğimizde nasıl bir yapının kurulmasından söz ediyoruz?

Sosyal ekonomi, dayanışma ekonomisi ya da uluslararası kurumlar tarafından benimsenen ifadeyle sosyal ve dayanışma ekonomileri yerel toplulukların tabandan gelen ve kolektif inisiyatifler biçiminde örgütlenerek birtakım ekonomik faaliyetler yürütmesi olarak düşünülebilir. Bu faaliyetler üretim, tüketim ya da her ikisini de kapsayan etkinlikler olabilir; elle tutulur bir ürün ya da bir hizmet sunumu etrafında örgütlenebilirler. En eski ve bilinen örnekleri kooperatifler, esnaf veya meslek örgütlerinin finansman odaklı sandıkları olsa da bugün gıda toplulukları, zaman bankaları, alternatif ve yerel para birimleri gibi örneklerden de söz edilebilir. Burada herhangi bir örgütsel biçimin ya da herhangi bir ürünün önceliğinden bahsetmek, genel bir tanım sunmak çok mümkün değil, çünkü her yerelin ihtiyaçları ve bu ihtiyaçlar için kullanabilecekleri kaynakları birbirinden farklı.

Dayanışmayı esas alan bir yapının ekonomik hedeflerin yanına toplumsal hedefleri de koyması gerek.

"Kooperatifler, topluluklar arası takas veya tamamlayıcı iş birlikleri kurulacak. Böylece yaygınlaşan dayanışmacı modeller daha geniş kitlelerin eşitlikçi bir ekonomik yaklaşımın parçası olmasına araç olacak."

Toplumsal hedefler derken neyi kastediyorsunuz?

Örneğin dezavantajlı kesimlerin ekonomiye katılımı, istihdam ve vasıf inşası, gelir dağılımının ekonomik ve sosyal eşitlik yönünde iyileştirilmesi gibi hedefleri içermesi gerek. İkinci olarak burada yerellik çok önemli, çünkü küresel tedarik zincirleri ve çok uluslu şirketlerin hakimiyetinde bir ekonomik yapı, gelişmekte olan ülkeler ve farklı boyutlarda eşitsizliklerin gözlemlendiği ülkelerde bir bağımlılık ilişkisine neden oluyor. Oysa yerel kaynakların üretici faaliyetlerde kullanılması, yerel insan kaynağının istihdam edilmesi bu bağımlılık ilişkisini zayıflatma gücüne sahip. Kuşkusuz burada rekabet ve ölçek açısından zorluklar var ama daha geniş çaplı bir katılımla daha dirençli döngüler elde etmek mümkün. Bu da daha fazla dayanışmacı birimin daha farklı ekonomik alanlarda örgütlenmesi, birbirleriyle bir ağ ilişkisi içinde ölçek geliştirmesi, ekonominin hem üretim hem bölüşüm ayağını örgütleyerek tamamlayıcı bir döngü kurmasıyla mümkün. Diyelim ki bir tarım kooperatifinin ürünleri söz konusu, bunun tüketimini gıda toplulukları organize edecek, nakliyesini taşımacılık kooperatifi yapacak, eğer daha geniş alanlara pazarlanacaksa internet sayfasını bir yazılım kooperatifi tasarlayacak. Kooperatifler, topluluklar arası takas veya tamamlayıcı iş birlikleri kurulacak. Böylece yaygınlaşan dayanışmacı modeller daha geniş kitlelerin eşitlikçi bir ekonomik yaklaşımın parçası olmasına araç olacak.

Ekonomik kriz ve küresel salgın sosyal ekonomi ve dayanışma ekonomisini daha da öne çıkardı. İş birliği ve dayanışmanın önemi anlaşıldı. Siz bu süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dünyada özellikle son otuz yılda sosyal ve dayanışma ekonomilerinin yaygınlaştığını gözlemliyoruz. Sizin de belirttiğiniz gibi ekonomik kriz ve küresel salgının bunda çok etkisi var. Somut olarak gözlemlediğimiz şey küresel eşitsizliğin, yani hem sınıflar arası hem de ülkeler arası eşitsizliğin giderek arttığı, en zengin ve en yoksul kesimler arasındaki makasın açıldığı. Dayanışma ekonomileri de özellikle buna karşı bir tepki

olarak, alternatif bir ekonomik anlayış olarak öne çıkıyor. İkinci bir mesele de özellikle pandemi, Ukrayna krizi, doğal afetler gibi durumlarda hızlı ve anlık tepkiler olarak ortaya çıkan dayanışma modelleri. 6 Şubat'ta yaşanan depremlerin ardından Türkiye'de gözlemlediğimiz dayanışma bunun güçlü bir örneği. Ancak bu noktada dayanışma ve yardımlaşmanın aynı şey olmadığına dikkat çekmek istiyorum. Evet, her iki durumda da dayanışmadan, kolektif bir mobilizasyondan ve yerel örgütlenmelerden söz ediyoruz ama dayanışma ekonomileri süreklilik arz eden üretim ve bölüşüm faaliyetleri olmasıyla afet dayanışmasından ve yardımlaşmadan ayrılıyor. İki durum arasındaki benzerlik ise her ikisinin de sivil inisiyatife dayalı olması, yerel olması ve belli bir sosyo-ekonomik duruma cevap vermeyi hedeflemesi.

Bu kavramlarda kooperatifler öne çıkıyor. Üretici ve tüketici kooperatifleri, çalışan kooperatifleri, sosyal kooperatifler… Sosyal ekonomi dediğimizde kooperatifler, vakıflar, sosyal girişimler nasıl bir yerde konumlanıyor? Türkiye'de bu konuda nasıl bir manzara var?

Kooperatifleri, sosyal girişimleri ve enformel yerel toplulukları bir arada değerlendirmek mümkün. Vakıflar, dernekler ve diğer sivil toplum kuruluşları daha çok sivil toplum ya da toplumsal hareketler bağlamında değerlendirdiğimiz örgütsel yapılar. Bunlar kar amacı gütmeyen ve ekonomik faaliyetleri kendi ihtiyaçlarıyla sınırlı olan yapılar. Zaman zaman dayanışma ekonomilerinin de bu statüler altında örgütlendiği görülüyor, fakat bunun nedeni sosyal ve dayanışma ekonomilerine yönelik hukuki tanımın ve mevzuatın yetersiz olması. Türkiye'de sosyal ve dayanışma ekonomileri hızla gelişen bir alan, ancak bu alanı düzenlemeye yönelik kurumsal yaklaşım ve hukuki zemin ne yazık ki çok yetersiz kalıyor.

"Türkiye'de sosyal ve dayanışma ekonomilerine yönelik kapsayıcı bir mevzuat yok. Kooperatiflerle ilgili yasal düzenlemeler ise çok parçalı ve dağınık."

Türkiye'de eğitim, sağlık, kadın girişimciliği gibi farklı alanlarda kooperatifler bulunmasına rağmen genel "kooperatif" türü dışında "sosyal kooperatif" anlamında bir tanım ya da bu alana dair bir yasal düzenleme yok sanırım. Yeni bir kooperatifçilik mevzuatına mı ihtiyaç var?

Öncelikle Türkiye'de sosyal ve dayanışma ekonomilerine yönelik kapsayıcı bir mevzuat yok. Kooperatiflerle ilgili yasal düzenlemeler ise çok parçalı ve dağınık. Türkiye'de kooperatifler üç ayrı bakanlığın politika alanına giriyor: Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Ancak mesela bir eğitim kooperatifi hem Ticaret Bakanlığı'nın hem de Milli Eğitim Bakanlığı'nın mevzuatına tabii kalıyor. Bir başka örnekte tiyatro kooperatifleri Ticaret Bakanlığı'na bağlı olsalar da Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan destek alabiliyor ya da buradaki politika yapımına tabi tutuluyor. Bunların dışında sosyal kooperatifler, yazılım veya bilişim kooperatiflerinin ne tür bir yasal ve kurumsal çerçeveye tabii tutulacağı belirsiz kalıyor, bürokratlar da bu sorulara cevap veremiyor.

Burada başka bir şeye daha dikkat çekmek istiyorum. Sorun sadece kooperatifler de değil, kooperatifler dışındaki daha enformel, yerel ve küçük ölçekli gruplar, mahalle topluluklarının, gıda topluluklarının, küçük üreticilerin de mevzuata, desteğe, tanınmaya ihtiyacı var. Bu gruplara yönelik girişimcilik bilgisini artıracak, üretimde verimlilik, adil ticaret ve eşitlikçi bölüşüm konularında destek sunacak yapılara ihtiyaç var. Yeni örgütlenmelerin, yeni faaliyetlerin ortaya çıkması politika yapımında ve hukuki düzenlemelerde de yeni ihtiyaçlar doğuruyor.

Avrupa Birliği'nde, şirketlerin yaklaşık %10'u ve toplam istihdamın %6'sının sosyal dayanışma ekonomisi içinde olduğu söyleniyor. Sosyal ekonominin dünyadaki örneklerinden bahsetmek mümkün mü? Nasıl uygulama örnekleri görüyoruz?

Dünyada çok fazla ve çok çeşitli örnek var. Uluslararası Kooperatifler Birliği'nin güncel verilerine göre dünyada çalışan nüfusun %10 kadarı kooperatifler tarafından istihdam ediliyor. Sosyal ve dayanışma ekonomileri olarak düşündüğümüzde ve enformel birimlerin ekonomik varlığını da dahil ettiğimizde bu rakam çok daha yüksek. Bu tür pratikler hem formel sektörde hem de enformel sektörde ortaya çıkıyor. Örneğin, WIEGO, kayıt dışı istihdamda yer alan kadınları bünyesinde buluşturan küresel bir ağ. Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre dünyada toplam istihdamın % 60'tan fazlası kayıt dışı, ama kayıt dışı olmaları örgütlü olmadıkları anlamına gelmiyor. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde emek yoğun sektörlerde veya kent çeperinde kalan kesimlerin çalıştığı hizmetler sektöründe bu durum çok yaygın. Ancak gelişmiş ülkelerde de formel sektörde çok çeşitli sosyal ve dayanışma ekonomileri örnekleri görmek mümkün. Örneğin Alman toptan ve perakende satış sektöründen REWE, sektörünün en köklü ve en yüksek gelire sahip kooperatifi. Sanayi üretimi yapan İspanya'nın Bask bölgesindeki Mondragon kooperatifi de bilinen en eski sanayi kooperatifi ve yine sektöründe kooperatifler arasında dünya birincisi.

İkinci olarak bu örnekler hem kentte hem de kırsal kesimlerde ortaya çıkıyor, kentlerde çöp toplayıcıların örgütlenmesi –ki İzmir'de de bir örneği var-, eğitim kooperatifleri, tiyatro kooperatifleri örnek olabilir; kırsalda tarım üretiminin topluluk destekli tarım gibi örneklerle sürdürülebilirlik kazanması, permakültür toplulukları başka örnekler. Dünyadaki en yüksek gelirli 300 kooperatifin 100 tanesi tarım ve gıda sektöründe faaliyet gösteriyor. Üstelik bu tarım kooperatifleri yalnızca gelişmekte olan ülkelerde değil, önemli bir kısmı da gelişmiş ülkelerde.

Dünyadaki örgütlenme sürecinin üçüncü bir boyutu da ekonomik kriz, pandemi veya doğal afetler gibi anlarda sosyal ve dayanışma ekonomilerinin sosyal ve ekonomik sorunlara tepki vermedeki esnekliği ve etkinliği.

Sosyal ve ekonomik sorunlara hızlı çözüm üretilebiliyor diyorsunuz…

Evet… Küçük ölçekli olmaları, yerelden örgütlenmeleri, sorunlara yerinde müdahale etme kapasiteleri sayesinde sosyal ve dayanışma ekonomileri böyle hassas süreçlerde öne çıktı. 2007'den itibaren Yunanistan'da yaşanan ekonomik kriz, özellikle Atina, Selanik, Volos gibi kentlerde dayanışma pratikleri-

DAYANIŞMA EKONOMİSİNİ YAŞAMIN HER ALANINA TAŞIMAK MÜMKÜN GÖRÜNÜYOR

"Türkiye'nin 2017 yılından beri Freedom House tarafından 'özgür olmayan ülke' kategorisine alınması, ifade özgürlüğüne yönelik sansür ve baskı siyasi yapıdaki kırılganlığın bir göstergesi oldu. Türkiye'nin kaybettiği toplumsal uzlaşı zeminini yeniden kazanabilmesi için hızlı bir biçimde demokratikleşme ve ekonomik istikrar yönünde politika değişimine ihtiyacı var."

nin gelişmesine neden oldu. Pandemi sürecinde birçok ülkede mahalle mutfakları, gıda bankaları, online eğitim programları eve kapanan, ekonomik zorluklar ve sosyal baskıyla mücadele etmek zorunda kalan hanelere çare oldu. Ben bu sorulara cevap verirken Türkiye 6 Şubat'ta yaşanan iki büyük depremin yaralarını yine dayanışma ve yardımlaşma pratikleriyle sarmaya çalıştı. Bu süreçte bir taraftan dünyadan ve Türkiye'den bir yardım seferberliği gözlenirken, diğer taraftan bu yardımların ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması için bir gönüllüler ordusu dağıtım ve ulaştırma faaliyetleri için emek harcadı.

"Bugün sosyal hayatın tüm bileşenleri, kamu sektörünün ve özel sektörün aktörleri ekonomik kararlarını alırken bu kararların sosyal, çevresel sonuçlarını da düşünmek zorunda. Bu dönüşümün odağında sosyal ve dayanışma ekonomileri yer alıyor."

Örneğin Londra Belediye Başkanı Sadiq Khan, işçi kooperatiflerine ve demokratik olarak yönetilen diğer işletmelere destek olmayı hedefleyen bir çalışmayı başlattı…

Yerel yönetimlerin sosyal ve dayanışma ekonomilerine destek olması çok önemli, çünkü bu sayede yerel kaynakların kullanılması, yerel nüfusun istihdam edilmesi ve özellikle eşitsizlikten kaynaklanan toplumsal sorunların yerinde çözülmesi mümkün oluyor. Yalnızca yerel yönetimler değil, yerelde faaliyet gösteren firmalar, kamu kurumları ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar da mal ve hizmet tedariklerini sosyal ve dayanışma ekonomilerden yaparak piyasa merkezli bir ekonomik anlayışı insan merkezli bir ekonomik anlayışa dönüştürebilirler. Dünyada bugün bu bağlamda konuşulan kavramlardan biri de sosyal satın alma. Sosyal satın alma pratikleri fayda maliyet analizini ekonomik verimlilikle sınırlandırmak yerine ekonomik ve sosyal faydayı bir arada düşünen bir yaklaşım. Dolayısıyla, bugün sosyal hayatın tüm bileşenleri, kamu sektörünün ve özel sektörün aktörleri, ekonomik kararlarını

alırken bu kararların sosyal, çevresel sonuçlarını da düşünmek zorunda. Bu zihniyet dönüşümünün odağında sosyal ve dayanışma ekonomileri yer alıyor.

Peki, mevcut ekonomik sorunlarımız için yapısal çözümler sosyal ekonomide mi yatıyor?

Güzel soru, şimdi bu noktada sosyal ve dayanışma ekonomilerinin ne kadar etkin bir alternatif olduğunu değerlendirebilmek için bu işleyişin risklerini de göz önüne almamız gerekir. Sosyal ekonomi, hâkim ekonomik anlayışı sorgulamaya açan, piyasayı insani değerlerin önüne koyan zihniyete meydan okuyan, temel ekonomik varsayımlarımızı sorgulamaya açan bir alternatif. Örneğin ekonomik faydanın her zaman parayla ölçülmemesi, örneğin piyasanın tüm kar hedeflerine, verimlilik hesaplarına ve sermaye birikimi beklentisine karşılık kamu yararının korunması, ya da küresel tedarik zincirleri ve marka değerine karşılık yerel üretimin, ekolojik ürünlerin tercih edilmesi gibi… Ancak mevcut ekonomik sorunlarımıza yönelik yapısal çözümler için önce sorunu doğru saptamalı, piyasadan ne anladığımızı, metalaşmanın sınırlarını, değer kavramını ama özellikle emek değerini, eşitsizliğin kaynağını masaya yatırmamız gerekir. Bu da kapitalist sistemin eleştirel bir çözümlemesiyle mümkün.

Türkiye'nin sosyal ekonomiye ağırlık vermesi olası mı size göre? Ağırlık verilecekse ilk etapta yapılması gerekenler nedir?

Türkiye, sosyal ekonomi, dayanışma ekonomileri ve kooperatifçilik açısından altın çağını yaşıyor. Kooperatifler sürekli olarak gündemde. Özellikle göçmenler, kadınlar ve benzeri dezavantajlı gruplara yönelik kooperatifçilik girişimleri giderek yaygınlık kazanıyor. Bu süreci besleyen iki unsur var. Birincisi Dünya Bankası, BM Kalkınma Programı gibi uluslararası örgütlerin, kooperatifleri birer kalkınma ve güçlenme aracı olarak görmesi ve proje destekleri, hibeler ve diğer programlarla kuruluşlarını desteklemesi. İkincisi ise hem merkezi yönetimin hem de yerel yönetimlerin kooperatifleri görünürde bir sosyal politika aracı olarak, gerçekte ise bir siyasi propaganda mekanizması olarak kullanması. Bu gelişme umut verici olsa da ne yazık ki her iki durumda da kooperatifler gerçek amacından ve evrensel kabul gören yedi kooperatifçilik ilkesinden uzaklaşmış oluyor. En büyük sorun ise bu oluşumların özerkliklerini kaybetmeleri. Proje bazlı oluşumlarda proje desteği veya hibe tükendiğinde, siyasi destekli örneklerde seçim sonrası yönetim değiştiğinde bu oluşumlar korunaklı alanlarını kaybediyor ve kendi ayakları üzerinde duramıyorlar.

"Sosyal ve dayanışma ekonomileri kalkınmaya ya da siyasi hedeflere yönelik birer araç değil, yerel talepleri temsil eden birer bağımsız aktör olarak algılanmalı."

Bu duruma karşı ne yapmak gerekir?

Eğer Türkiye'de sosyal ekonomiye ağırlık verilecekse öncelikle bu gruplarla konuşulmalı, sorunları ve talepleri tespit edilmeli, sonra da bunlara yönelik yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılmalı. Sosyal ve dayanışma ekonomileri üç farklı bakanlığın yetki alanında ve bundan daha fazlasının mevzuatına tabi olmak yerine örgütsel yapısına uygun bir biçimde özerk bir kurum tarafından kapsayıcı, demokratik bir biçimde bir çerçeveye alınmalı. Sosyal ve dayanışma ekonomileri kalkınmaya ya da siyasi hedeflere yönelik birer araç değil, yerel talepleri temsil eden birer bağımsız aktör olarak algılanmalı. İkinci olarak Türkiye hem BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları hem de Paris İklim Anlaşması çerçevesindeki hedeflere uygun bir biçimde sosyal ekonomileri, yerel üretimi destekleyici ulusal hedefler saptamalı ve buna uygun politikalar yürütmeli. Son olarak kadın istihdamına yönelik politika ihtiyacının altını çizmek istiyorum, çünkü Türkiye'nin en büyük sorunlarından biri kadınların işgücüne katılımının düşük olması. Sosyal ve dayanışma ekonomileri toplumsal cinsiyet eşitliği için araçsal bir önem taşıyor. Kadınlar sosyal ve dayanışma ekonomileri aracılığıyla hem ekonomik hem de politik olarak güçleniyorlar. Bu da iki politika alanının tamamlayıcı bir biçimde işlemesi gerektiğine işaret ediyor.

Türkiye'de siyasal bilinç var mı?

Burada iyimser olmak ya da olumlu bir cevap vermek oldukça zor. Bir sosyal ekonominin parçası olmak, bir kooperatife üye olmak ya da insan merkezli bir ekonomik anlayışı benimsemek bir öğrenme sürecini tetikleyebilir, insanların sosyal farkındalıklarını artırabilir, ama bunun sürekli olması gerekir. Bu tür girişimlere olmuş bitmiş, gerçekleşmiş hedefler yerine sürekli oluşan, gelişen, evrilen deneyimler olarak bakmak gerekiyor. Dayanışma bir sonuç değil bir süreç, bu süreçte biz kolektif çemberimizi ne kadar genişletebiliriz, hayatımızın hangi alanlarında ekonomik faydanın yerine herkes için insana yakışır yaşam standardını, piyasa yaklaşımının yerine kamu yararını koyabiliriz, bunları düşünmemiz lazım. Türkiye'de bu deneyimlerin sayıları artsa da gördüğümüz hayal kırıklığı yaratan örneklerin başarı hikayeleri kadar çok olduğu. Bu da Türkiye'deki sosyal ve dayanışma ekonomisi girişimlerinin hala çok deneysel bir düzeyde olduğunu düşündürüyor.

Seçim sürecine girdik. Vaatler açıklanıyor. Siz seçim sonrası manzarayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ekonomik krizin son bir yıldır yoğunlaşan etkisi, hiperenflasyon durumu ve Türk lirasının değer kaybı ülkenin kırılgan durumunun başlıca göstergeleriydi. Bunun yanı sıra 2013 yılından beri demokratik haklardaki gerileme, örneğin Türkiye'nin 2017 yılından beri Freedom House tarafından "özgür olmayan ülke" kategorisine alınması, ifade özgürlüğüne yönelik sansür ve baskı siyasi yapıdaki kırılganlığın bir göstergesi oldu. Ancak 6 Şubat depremleri bu kırılganlığı başka bir boyuta taşıdı. Depremlerin yarattığı insani, fiziki ve mali kaybın ötesinde kolektif travma durumuyla karşı karşıyayız. Depremin hemen sonrasında müdahalelerin gecikmesi, arama kurtarma çabalarının yetersizliği, sıklıkla vurgulanan koordinasyon eksikliği halkın hoşnutsuzluğunu başka bir noktaya taşıdı. Üstüne üstlük üniversite öğrencilerinin yurtlarının boşaltılması ve online eğitim ile hali hazırda mutsuz ve umutsuz gençlik bir kere daha hayal kırıklığı yaşadı. Böyle bir bağlamda seçimlerin mutlaka ve mutlaka değişim getirmesi gerektiğini düşünüyorum, Türkiye'nin kaybettiği toplumsal uzlaşı zeminini yeniden kazanabilmesi için hızlı bir biçimde demokratikleşme ve ekonomik istikrar yönünde politika değişimine ihtiyacı var.

Türk Egitim Derneği Genel Başkanı

SELÇUK PEHLİVANOĞLU:

“Eğitim sistemimiz tüm koşullardan bağımsız olarak ülkenin öncelikli politika alanı olmak zorunda”

Türk Eğitim Derneği (TED) Genel Başkanı Selçuk Pehlivanoğlu ile Türkiye'deki eğitim sistemi üzerine konuştuk. "Eğitim sistemimiz tüm koşullardan bağımsız olarak ülkenin öncelikli politika alanı olmak zorunda" diyen Pehlivanoğlu, eğitim politikalarında atılan adımların ülkenin ekonomisine katkısının altını çiziyor.

Öncelikle Türkiye'deki eğitim sistemindeki sorunlar nedir size göre? Bununla ilgili nasıl bir yol haritası öneriyorsunuz?

Ülkemizde eğitim sisteminin en temel sorunu fırsat eşitsizliği. Yani öğrencilerin eğitim sistemi içindeki başarı farklılıklarının içine doğduğu ailenin koşullarından, anne-babasının mesleğinden, eğitim seviyesinden, zengin ya da fakir oluşundan bağımsız olmaması. LGS verileri ile ilgili yapılan analizler bu konuda çok önemli bulgular sunuyor. Örneğin LGS'de anne-babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenci ile anne-babasının eğitim düzeyi lisansüstü eğitim olan öğrenci arasında 120 puan fark var. Ülkeler arası değerlendirmelerde de en başarılı öğrencilerimiz sosyo-ekonomik olarak avantajlı olan ailelerin çocukları. Türkiye, 43 ülke arasında PISA'da en iyi performans gösteren öğrencilerinin sosyoekonomik olarak avantajlı öğrenciler olduğu ülkelerin başında geliyor. En düşük ve en yüksek başarı ortalamalarına sahip bölgeler arasındaki başarı farkı da aynı sınıf seviyesindeki öğrenciler için neredeyse 3 yıllık öğrenme sürecine karşılık geliyor. Bu veriler aslında odaklanmamız gereken ilk hedefin her çocuğa içine doğduğu koşullardan bağımsız olarak nitelikli bir eğitim verilmesi olduğunu açıkça ortaya koyuyor.

Sistemi baskılayan, eğitimin niteliği ile ilgili tartışmaları bile gölgede bırakan bir diğer sorun ise sınav odaklılık. Bireyin eğitiminde nasıl bir ortaöğretim veya yükseköğretime devam edeceğine karar vermede kullanılabilecek araçlardan sadece biri olan sınavlar, eğitim öğretim sürecinin olağan bir parçası olarak işlev göstermenin ötesine geçmiş durumda; tüm eğitim sisteminin amacı sınav odağında şekilleniyor. Bu süreçte okullarda verilen eğitim de kıymetini kaybetti; iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirmekten çok "sınavı kazanma" amacına hizmet eden bir araca dönüştü. Gelinen noktada "sınav için eğitim" anlayışı tüm eğitim sistemini esir aldı. Sınav odaklı sistem, pek çok sorunu beraberinde getirdiği gibi, öğrencilere temel becerilerin dahi kazandırılamaması ile sonuçlanıyor. Çocuklarımız için okula gitmek öğrenmek anlamına gelmiyor:

- İlkokulu bitirmiş yaklaşık yedi çocuktan biri okuduğu basit bir metni dahi anlayamıyor.
- 12 yıllık zorunlu eğitimi tamamlayan bir öğrenci sadece 9 yıl eğitim almış kadar öğrenme düzeyine sahip olabiliyor.
- İlkokul ve ortaokulda haftada 5 saat matematik dersi verilmesine rağmen 2022 LGS'ye giren yaklaşık 85 bin öğrenci bir soruyu dahi doğru yanıtlayamıyor.
- 2022 YKS'de TYT'de tek bir neti olmayan aday sayısı yaklaşık 97 bin.

95 yıllık bir sivil toplum kuruluşu olarak düşünce kuruluşumuz TEDMEM marifetiyle sözünü ettiğim kök sorunlar başta olmak üzere eğitim sistemini çıkmaza sürükleyen, çocuklarımızın geleceğini ilgilendiren tüm sorunlar için politika önerileri geliştiriyoruz. İçinde bulunduğumuz seçim sürecinde de eğitimin en öncelikli politika alanı olması gerektiğine dikkat çekmek istiyoruz. Bu ihtiyaç doğrultusunda eğitim sistemimizde öncelikle ele alınması gereken meseleleri 6 başlıkta bir araya getirerek inceledik:

- Ezbere Dayalı Eğitim Sistemi
- Mesleki Eğitim
- Öğretmenlik
- Kademeler Arası Geçiş Sistemleri
- Yükseköğretim
- Krizlere Dayanıklı Eğitim Sistemi

Her bir meselenin önemini, mevcut durumunu, temel sorunlarını ve sorunlara yönelik çözüm önerilerini içeren bu çalışmamızla yeni dönemde "Yeni Bir Eğitim Anlayışı Şart!" diyoruz. Çalışmamıza çok yakın zamanda tedmem.org sayfamızdan erişebilirsiniz. Bu çalışmadan öne çıkan önerilerimizi şöyle sıralayabilirim:

- Eğitim sistemimiz çocuklarımızın zihinsel gelişimlerine ket vuran ezberden arındırılmalı.
- Testlerde sunulan şıklar dışında düşünemez hale gelen, zihinsel esnekliğini kaybeden çocuklarımızın sosyal-duygusal becerileri geliştirilmeli.
- Düşük beceri düzeyinde sıkışıp kalan, açık bir tehdit haline gelen genç nüfusa çağın gerektirdiği beceriler kazandırılmalı.
- Genç işsizliği öteleyen değil, engelleyen bir mesleki gelişim anlayışı oluşturulmalı.
- Yükseköğretim, işsizlik öncesi gençleri oyalama yeri olmaktan çıkarılmalı.
- Çocuklarımızı geleceğin becerileriyle donatabilecek bir sistem tasarlanabilmesi için okulda verilen eğitim kıymetli hale getirilmeli.
- Çocuklarımızı, 'çocuk' kelimesiyle yan yana gelmemesi gereken endişe, karamsarlık, mutsuzluk gibi kavramlar yumağının içinden çıkarmak için sonuç odaklı sınav sistemi yerine süreç odaklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanılmalı.
- Eğitim sistemimiz nicelik salgınından kurtarılmalı, her kademede niteliği önceleyen politikalar geliştirilmeli.

"Finlandiya'da merkezi olarak belirlenen, disipline özgü kazanım ve içeriklerden oluşan bir çekirdek müfredat (core curriculum) var. Yerel düzeyde eğitimden sorumlu kişiler, bu çekirdek programdan hareketle kendi bölgesinin/ ilinin müfredatını oluşturabiliyor. Böylece, müfredat merkeziyetçi olsa da yerele özgü ihtiyaçlara göre uyarlanabiliyor. İhtiyaca göre yerelleşmeyle birlikte Finlandiya'nın başarısının anahtarı aslında öğretmen yetkinliğinden geçiyor. Finlandiya'da öğretmen olabilmek için zorlu değerlendirme süreçlerinden geçmek gerekiyor."

Yeni bir çağın eşiğindeyiz. Teknoloji çağında artık bazı mesleklerin yok olacağı ve yeni mesleklerin ortaya çıkacağı öngörülüyor. Eğitimde buna yönelik bir hazırlığımız var mı?

Yakın zamanda Dünya Ekonomi Forumu (World Economic Forum) tarafından Mesleklerin Geleceği 2023 (Future of Jobs 2023) raporu paylaşıldı. Bu raporda iş dünyasında en çok ihtiyaç duyulan en önemli beceriler arasında analitik beceriler kadar öz-yeterlilik becerileri de ön plana çıkıyor. Öz-yeterlilik becerilerinin başında ise içinde yaşadığımız krizler çağında değerini her gün yeniden anladığımız dayanıklılık, esneklik, çeviklik geliyor. Bunu motivasyon, öz farkındalık, merak, yaşam boyu öğrenme, güvenilirlik, detaylara dikkat, empati ve aktif dinleme takip ediyor. En önemli ilk 10 beceri arasına ilk kez giren becerilerden biri ise teknoloji okuryazarlığı. Geleceğin işlerinin gerektirdiği niteliklerin "bilgi" odağından "beceri ve yetkinlik" odağına kayması ve bilgiyi hatırlamanın değil bilgiyi kullanarak yeni fikirler üretmenin önem kazanması; eğitim sistemimizi ivedilikle ezberden ve bilgi odaklılıktan, çocuklarımızı da bu zihinsel yükten arındırmak zorunda olduğumuzu gösteriyor. Bu dünyada artık yalnızca diploma sahibi olmak yeterli değil. Bilginin hızla yenilenerek üretildiği çağımızda birey ve toplumun geleceği, bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerine bağlı. Bu becerilerin kazanılması ve hayat boyu sürdürülmesi ise bilgi üretimine dayalı, yenilikçi eğitim sistemleri ile mümkün olabilir. Sınav odağında şekillenen eğitim sistemimizin ne yazık ki dönüşen dünya ile uyum içinde olduğunu söyleyemiyoruz.

Finlandiya'daki eğitim sistemi bir model olarak anlatılıyor. Sınav sisteminden oyun ve ders kavramına kadar pek çok uygulamada fark var. Bunun gibi modeller üzerinden eğitimde iyileştirme yapılabilir mi?

Finlandiya, disiplinler arası çalışmaya odaklanan ve 21. yüzyıl öğrenenlerine uygun bir pedagoji olarak tanımladığı "olguya dayalı öğrenme" yaklaşımını (phenomenon-based learning approach) 2016 yılında zorunlu hale getirdi. Üst düzey düşünme becerilerini içeren bu yaklaşım, temel olarak sorgulamaya dayalı öğrenmeyi merkeze alıyor. Bununla birlikte Finlandiya'da merkezi olarak belirlenen, disipline özgü kazanım ve içeriklerden oluşan bir çekirdek müfredat (core curriculum) var. Yerel düzeyde eğitimden sorumlu kişiler, bu çekirdek programdan hareketle kendi bölgesinin/ilinin müfredatını oluşturabiliyor. Böylece, müfredat merkeziyetçi olsa da yerele özgü ihtiyaçlara göre uyarlanabiliyor. İhtiyaca göre yerelleşmeyle birlikte Finlandiya'nın başarısının anahtarı aslında öğretmen yetkinliğinden geçiyor. Finlandiya'da öğretmen olabilmek için zorlu değerlendirme süreçlerinden geçmek gerekiyor.

Yalnızca Finlandiya değil; PISA, TIMSS, PIRLS gibi uluslararası değerlendirmelerde yüksek performans gösteren ülkelerin öne çıkan özelliklerinden ülkemiz için çıkaracağımız dersler şüphesiz ki mevcut. Ancak, ülkemiz için yeni bir eğitim sistemi anlayışını hem iyi örnekleri analiz ederek hem de ülkemizin öncelikli ihtiyaçlarını ve hedeflerini doğru temellendirerek kurgulamalıyız.

Eğitim sistemi pek gündeme gelmiyor, çok da konuşulmuyor ama size göre bir ülkenin ilerlemesinde, kalkınmasında, refahında nasıl bir etkisi var. Eğitim sisteminde yaratılacak değişim yeni yüzyılda ülkenin geleceğini nasıl etkiler?

Daha önce de ifade ettiğim gibi, eğitim sistemimiz tüm koşullardan bağımsız olarak ülkenin öncelikli politika alanı olmak zorunda. Bu hem bireylerin refahı için hem de ülkemizin refahı için bir gereklilik olmanın çok ötesinde. Son yıllarda gerçekleştirilen çalışmalar, dünya ortalamasında ilave bir yıllık eğitim süresinin gelecekte %8-10 arasında daha yüksek bireysel gelirle ilişkili olduğunu gösteriyor. Eğitimle kazanılan beceriler aynı zamanda işgücü piyasasında daha yüksek istihdam ve daha düşük işsizlik olasılığı ile de ilişkili.

Eğitim politikalarında atılan adımların ülkenin ekonomisine katkısını OECD verileri üzerinden hesaplayan çalışmalar mevcut. Buna göre, örneğin erken çocukluk eğitimine erişimi artırmanın Türkiye'nin gayri safi yurt içi hasılasında %5.5, okulları özerkleştirmenin %3 civarında bir artışa karşılık geleceği tahmin ediliyor. Bu veriler eğitim ve ekonomi arasındaki güçlü ilişkiyi ortaya koyan verilerden yalnızca birkaçı. Erken çocukluk yıllarından itibaren sağlık ve beslenme ihtiyaçları giderilen; zihinsel, psikomotor ve sosyal-duygusal gelişimi bütüncül bir şekilde desteklenen çocuklar hiç şüphesiz ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmenin ve beşerî sermayenin güvencesi olacaklar.

Türk Eğitim Derneği'nin çalışmalarından da söz edebilir miyiz? Burs vererek öğrencilerin önünün açıyor. Bu konuda derneğe verilen destek yeterli mi size göre? İş dünyası taşın altına elini koyuyor mu?

Türk Eğitim Derneği 95 yıldır ülkemize eğitim alanında hizmet veriyor. Ekosistemimizin en önemli bileşenlerinden biri olan burs sistemimiz yalnızca maddi burs değil nitelikli burs ilkesini benimsiyor. "Eğitimde fırsat eşitliği" misyonu doğrultusunda 1928 yılından bu yana imkânı olmayan on binlerce başarılı gence burs olanağı sağlıyoruz. Burs nedir sorusunun yanıtını sözlüklerde ve zihinlerde bulmak güç değil. Ancak biz, burs algımızı size şöyle anlatalım: Türk Eğitim Derneği olarak biz, "Ben varım, beni görün" diyen her çocuğa ulaşmayı hedefleriz. Bu amaçla, burs=para algısını kırıp geçeriz. Çünkü biz çocuklarımıza sadece maddi destek değil, asıl olarak bir hayat sunarız.

Ülkemizde yaşanan deprem felaketinin hemen ardından da ilk gün bir koordinasyon ekibi kurduk. Hayırseverlerden gelen, kurum ve paydaşlarımız tarafından toplanan 43 TIR'dan oluşan yardımları çalışanlarımız, velilerimiz ve gönüllülerce TED koordinasyonunda bölgeye ulaştırdık. Bu yardımları AFAD'ın bilgisi ile gerçek ihtiyaç sahiplerine gönderdik. Bölgede işbirlikleri ile üç mutfak, bir fırın kurduk, bölge okullarımız binlerce kişiye barınma ve yemek hizmeti verdi. Depremzede çocuklarımız için oyuncak kampanyası yaptık. TED okullarına 1500'e yakın depremzede öğrenci eğitim ücreti alınmaksızın, kitap ve kıyafet ihtiyaçları karşılanarak misafir öğrenci statüsünde nakledildi. 'Çocukların bir eli hep boştadır, öksüz çocuklarımızın ise iki eli, çocuklarımızın ellerinden biz tutalım' diyerek ve 'Deprem Geleceğimizi Yıkmasın' kampanyasını düzenleyerek depremde ebeveyn kaybı yaşamış öğrencilere sahip çıkıp, eğitimlerini destekleyeceğiz. Yalnızca maddi yardım değil psiko-sosyal destek de sunacağız. Bu süreçte binlerce öğrenci desteğimizi beklediği için ciddi bir kaynak ihtiyacımız var. Bu kaynağı yaratmak amacıyla markalar, firmalar ve sanatçılarla ortak çalışmalar yapıyoruz. Ortalama destek süresini 8 yıl olarak öngördüğümüz uzun bir yolumuz var, herkesi desteğe davet ediyoruz.

Bilişim Vadisi Genel Müdürü

A. SERDAR İBRAHİMCİOĞLU:

“İzmir, gelişen bir inovasyon merkezi olmaya aday”

Türkiye'de Bilişim Vadisi'nin varlığının önemini nasıl açıklayabilirsiniz? Nasıl bir katma değerden ve çoklu etkiden söz ediyoruz?

Bilişim Vadisi, sadece teknoloji geliştiren girişimlerin yer aldığı bir teknopark değil. Türkiye'nin sanayi ve teknoloji adına gelecek vizyonunu şekillendirmek için atılan adımlardan bir tanesi. Bu vizyon, Türkiye'nin savunma sanayinde kaydettiği başarının sivil teknolojilere aktarılması için "Milli Teknoloji Hamlesi" başlığı altında şekilleniyor. Bilişim Vadisi'nin Türkiye için önemini belirleyen faktörler arasında etki gücü ve başarılı projeleri kadar aslında stratejik planı da yer alır. Vadi, bilişim ekosisteminin dönüşümünde rehberlik ve liderlik göstererek öncü rol oynayan bir teknoloji geliştirme bölgesi konumunda kendini pozisyonlandırıyor. Girişimci ekosisteminde oluşturduğu kültürel dönüşüm Türkiye'nin katma değeri yüksek teknoloji üretiminde kalıcı etkilere neden oluyor.

Bildiğiniz üzere, "yüksek katma değerli ürün" ifadesi, pazarda daha yüksek bir fiyatı veya primi haklı çıkaracak benzersiz özelliklere, niteliklere veya faydalara sahip bir ürün veya hizmeti ifade eder. Bu ürün, katma değeri düşük ürünlere nazaran temel işlevselliğin ötesine geçer ve genellikle kalite, yenilik, kişiselleştirme veya özel uzmanlık açısından müşterilere ek değer sunar. Yüksek katma değerli bir ürün tipik olarak ileri teknoloji, yoğun araştırma ve geliştirme, üstün tasarım, profesyonel işçilik veya bu faktörlerin bir kombinasyonunu içerir. Amaç, ürünü rakiplerinden farklılaştırmak ve tüketicilerin zihninde artırılmış bir değer algısı oluşturmaktır. Bir ürünün ya da hizmetin katma değerini yükselten parametreler "yenilik, uzmanlık, kalite, sürdürülebilirlik, marka ve itibar" başlıkları altında değerlendirilebilir. Bilişim Vadisi, bütün bu parametrelerin gelişim göstermesi adına çalışmalarını sürdürüyor ve operasyonel olarak da gerçekleştiriyor.

Bu başlıkları açabilir miyiz?

Öncelikle yenilik, risk alma becerisini kendinde barındırma dinamiğine sahip olan "girişimci ekosistemiyle" mümkün. Bilişim Vadisi, kuluçka merkezlerinde girişimcilere tanıdığı fiziksel desteklerle yeni başlayan girişimlere önemli bir kolaylık sağlıyor. Ayrıca hızlandırıcı ve demoday programlarıyla ekosistem içindeki unsurların birbirleriyle irtibatta kalarak bilgi aktarmalarının önü açılıyor. Mobilite alanında faaliyet gösteren Ar-Ge firmalarının girişimcilere yönelik mentorluk faaliyetleri, girişimcilerin ihtiyaç duydukları uzmanlıklara ve finansal desteklere erişimini sağlıyor.

Bilişim Vadisi'nin yüksek katma değerin bileşenlerinden biri olan uzmanlık başlığı alanında yürüttüğü tek faaliyet girişimcilerle Ar-Ge firmalarını buluşturması değil. Sektörle ve firmalarla olan iş birliklerine ek olarak üniversitelerle birlikte gerçekleştirdiğimiz projeler ve çalıştaylar akademide ve sektörde edinilen güncel bulguları derinlemesine analiz etmemize ve bunlar doğrultusunda aksiyon almamıza yardımcı oluyor.

Uzmanlık, yatay çalışmalardan ziyade dikey analizlere ve odak noktalarına ihtiyaç duyar. Kümelenme merkezlerimizle ve bu merkezlerin Bilişim Vadisi platformunda birbirleriyle olan ilişkileri aracılığıyla hem uzmanlığın ihtiyaç duyduğu odaklanmayı hem de inovasyon kültürünün ihtiyaç duyduğu network'ü sağlıyoruz. Tasarımın da katma değere olan etkisinden söz ettim. Vadi içinde yer alan Tasarım Kümelenme Merkezi; mimari tasarım, kamusal sanat, endüstriyel tasarım ve moda tasarım alanlarında tasarım firmaları ile Ar-Ge firmaları arasında iş birlikleri sağlayarak tasarım ekosisteminin gelişmesine katkı sunuyor.

Son olarak, itibar ve sürdürülebilirlik aslında birbirlerinden beslenen başlıklar. Bilişim Vadisi'nin birçok paydaşının işbirliği ile gerçekleştirmeyi hedeflediği teknoloji tabanlı kalkınmaya yönelik lider pozisyonunu üstlenmesi ona itibar değeri oluşturmuştur. Firmalar, dahil oldukları teknoloji geliştirme bölgesinin marka değerinden ve itibarından faydalanmak isterler. Bilişim Vadisi'nin itibarı ve sektördeki marka değeri, sürdürülebilir katma değer üretimini mümkün kılmaktadır.

Teknoloji, yazılım üretmek, geleceğin dünyasında rol sahibi olmak demek. Bu konuda neredeyiz?

Türkiye, artan turcorn şirket sayıları ve kritik teknolojilerde kat ettiği gelişmelerle uluslararası arenada önemli bir konuma yükseldi. Teknoloji ve dijitalleşme günümüzde ekonomik sermayenin ve refahın temel itici gücü olsa da tek başına yeterli değil. Bu teknoloji üretiminin bütüncül bir strateji ve politikalarla birlikte ilerlemesi asıl ülkemizin dünyanın geleceğinde alacağı rolü belirlemektedir. Türkiye, teknolojiye yönelik stratejilerinde bağımsızlığı önceleyerek planlarını Milli Teknoloji Hamlesi vizyonuyla çerçevelemektedir.

Milli Teknoloji Hamlesi kendi stratejisini üç kavram üzerine temellendirir. Coğrafi olarak bir bölgeye ait olmayı ifade eden "yerlilik", bir ulusa ait olanı ifade eden "millilik" ve fikri değer içeren ürünün başka fikri çıktıları doğrudan içermemesi yani bunların kendine has fikri değeri olmasını ifade eden "özgünlük" kavramları bu temeli oluşturur. Bilişim Vadisi, platformunda yer alan markaların gelişiminde bu değerler doğrultusunda hareket etmekte ve ekosistemini kilit teknolojiler geliştiren firmaları uçtan uca destekleyecek bir modelde şekillendirmektedir.

Milli Teknoloji Hamlesi vizyonu kapsamında, milli çıkarların yanı sıra, yerelden küresele etki eden faydalı teknolojiler aracılığıyla insani değerlerin yaşaması ve dünyada geleceğin teknolojilerini şekillendirmek de amaçlanıyor. Biz burada, küresel gelişmeleri takip etmenin ve pazarda rekabet etmenin ötesinde faydalı teknolojilere yönelik ürettiğimiz çözümlerle geleceğin teknolojilerini şekillendirmeyi de hedefliyoruz. Elbette, bu hedefleri gerçekleştirmenin başında yazılım gibi dijital dönüşümün temelini oluşturan araçlarda da nitelikli insan sermayesi açısından kendi kendimize yetebilmemiz gerekiyor. Bu bağlamda, Bilişim Vadisi'nin proje yürütücüsü ve TÜBİTAK TÜSSİDE'nin proje ortağı olduğu Türkiye Açık Kaynak Platformu Projesi'yle, ülkemizdeki yazılımcı sayısının artması ve ülkemizin yazılım ve teknoloji ihraç eden bir ülke hâline gelmesi adına çalışmalar yürütüyoruz. Yine bu çalışmalar kapsamında, lisans maliyetlerini azaltıp dışa bağımlılığı düşürerek küresel ölçekte değer üretimi sağlayan çalışmalarla ithal ikameye katkı sağlıyoruz.

Türkiye, yıkıcı teknolojilerin piyasanın ezberlerini bozduğu bu yeni dönemi, küresel rekabette daha güçlü olmamızı sağlayacak sürdürülebilir ekonomik kalkınma ve toplumsal refah artışı için bir fırsat olarak değerlendirmektedir.

Üç kentte üç kampüs var…

Bilişim Vadisi İstanbul, Kocaeli ve İzmir'de sahip olduğu 3 kampüsü ile ülkemizin katma değerli ürün üreten hinterlandının tam ortasında yer alması avantajını mega teknoloji koridoru misyonuyla önemli bir stratejiye dönüştürüyor.

Bilişim Vadisi Bakü

İzmir teknoloji alanında önemli bir potansiyele sahip bir kent olarak görülüyor. Bu anlamda İzmir'in potansiyelini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Elbette, mega teknoloji koridoru için seçtiğimiz noktaların stratejik açıdan bir anlamı var. Bu sebeple İzmir'in de önemli avantajları bulunuyor: Üniversiteleri, sanayisi ve uluslararası ticaret potansiyelini görüyoruz.

Ülkemizin Ege kıyısında yer alan İzmir, zengin bir kültürel mirasa ve teknolojik ilerleme için güçlü bir temel oluşturan canlı bir ekosisteme sahip. En son teknolojileri benimseme ve girişimciliği teşvik etme konusundaki proaktif yaklaşımıyla İzmir, gelişen bir inovasyon merkezi olmaya aday. İzmir'in teknolojik yolculuğu, akademik kurumlar, araştırma merkezleri ve endüstri iş birliklerini içeren çeşitli unsurlarla güçlü bir ekosistem potansiyeli barındırıyor. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve Dokuz Eylül Üniversitesi gibi saygın üniversitelerin varlığı, akademik donanım ve inovasyon kültürünü içeren yetkin araştırmacı havuzunu besliyor. İzmir, bu kaynaklar aracılığıyla entelektüel sermayesini kullanmak ve kritik teknolojilerde yol kat etmek için verimli bir konumdadır.

Bilişim Vadisi'nin de katkısıyla çok sayıda teknoloji girişimcisinin operasyon üssü olarak İzmir'i seçmesiyle gelişen bir girişimci kültürüne tanık olacağını düşünüyoruz. Destekleyici bir ekosistemin ve nitelikli insan sermayesinin birleşimi, yeni girişimlerin gelişmesi için verimli bir zemin oluşturdu.

Bilişim Vadisi İzmir gibi platformlar ve hızlandırıcılar, mentorluk, finansman ve ağ oluşturma fırsatları sunarak yeni başlayan girişimlerin ilk aşamadaki zorlukların üstesinden gelmelerine ve fikirlerini uygulanabilir işlere dönüştürmelerine olanak tanıyor.

Bilişim Vadisi İzmir kampüsü de açıldı. Nasıl bir kampüs hizmete alındı, neler yapılacak? Bilişim Vadisi İzmir'in gelecek vizyonundan da söz eder misiniz?

Bilişim Vadisi Kocaeli'de sağladığımız altyapıları Bilişim Vadisi İzmir'de sürdürülebilir bir tasarımla inşa ettik. Kendi ağaçlarını ve bitki örtüsünü koruyarak buna uygun bir mimari tasarım gerçekleştirdik. Bununla beraber en ince ayrıntısını düşünerek İzmir kampüsünün dijital altyapılarını, tasarımcıların kullanabileceği yüksek işlemcili bilgisayar altyapılarını oluşturduk. Koridorun dijital ağının çalışabilmesi için güçlü bir fiber altyapı sağladık.

Bilişim Vadisi İzmir, geliştireceği yüksek teknolojiyle uluslararası firmaları Türkiye'ye çekecek. Kurulacak Ar-Ge ve kuluçka yapılarıyla da girişimcilere destek verecek. Sivil teknolojileri odağına alan Bilişim Vadisi'nin geliştirdiği ulusal ve uluslararası iş birliği ağını İzmir'de de sürdürmesi, istihdama ve üretime katkı sağlayacak. Sanayinin dijitalleşmesinde ve yazılım endüstrisinin gelişmesinde önemli katkılar sunacak. Bilişim Vadisi İzmir, prototip geliştirme ve test atölyeleriyle yenilikçi çalışmalara da ev sahipliği yapacak.

63 bin metrekare kapalı alana sahip İzmir kampüsünde 6 binden fazla kişiye istihdam sağlanacağından söz ediliyor…

Evet, ben de buradan teyit edeyim. Bilişim Vadisi İzmir, tüm etapları tamamlandığında 63 bin metrekare kapalı alana sahip olacak, Yapılan bu yatırım ile İzmir'deki teknoloji geliştirme bölgelerinin kapalı alan kapasitesi 2 buçuk katına çıkacak. Bilişim Vadisi İzmir, 6 bin Ar-Ge, yazılım ve tasarım çalışanı ile teknoloji girişimcisine ev sahipliği yapacak bir kapasitede olacak.

İzmir kampüsünde kaç firma var, kaç firmaya ulaşması bekleniyor?

Şu anda tamamlanan etabı ile fiziki olarak 1200 Ar-Ge çalışanına hizmet verebilecek kapasitedir. 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında %100 uzaktan çalışmaya muafiyet verildiğinden çok daha fazla çalışana hizmet verebilecektir. Uzaktan çalışma olanakları düşünüldüğünde çok daha fazla Ar-Ge personeline hizmet verecek bir yapı olmuştur. Bununla birlikte tüm etaplar tamamlandığında 200 nitelikli teknoloji girişimcisine ev sahipliği yapacaktır.

İzmir kampüsünde sağlık ve tarım teknolojileri başta olmak üzere mobilite, bağlantı teknolojileri, akıllı şehirler, siber güvenlik, tasarım ve oyun teknolojilerine odaklanılması hedefleniyor. Bu alanların öne geçmesinin sebebi nedir?

Bilişim Vadisi Kocaeli

Bilişim Vadisi'nin kuruluş vizyonunda da belirtildiği üzere sivil teknolojiler ana başlığında dikeyler belirlenmiştir. Bu odak noktaları, savunma sanayii dışında kapsayıcı teknoloji alanları olarak seçildi. Yakın zamanda tanık olduğumuz pandemi de sağlık sektöründe teknolojinin önemini bir kez daha gözler önüne serdi. Tıp alanında ülkemiz nitelikli bir seviyede. Bu seviyeye teknolojik inovasyonun da dahil edilmesiyle sağlık sektöründe çok ileri aşamalara geleceğimize inanıyorum. Pandemi gibi dünyada sarsıcı etkiler yaratacak bir diğer mevzu da gıda. Akıllı tarım gelecekte ortaya çıkacak muhtemel gıda krizleri adına yatırım yapılması gereken bir alan. IoT ve drone yazılımlarının tarımda başarılı örneklerinin verimlilikte ne gibi olumlu etkiler oluşturduğunu biliyoruz. Örneğin akıllı şehirler dikeyimiz tarım ve sağlık başlıklarını içermektedir. Bu sektörlere ilişkin teknoloji çalışmalarında üniversitelerimizin ve sanayimizin bölgesel üstünlüklerinden etkin şekilde faydalanacak bir modeli kurmuş olacağız.

Bu kampüs gençler için nasıl bir anlam ifade ediyor?

Aslında teknoloji geliştirme bölgelerinin demografik yapısını büyük oranda gençler oluşturur. Bilişime yönelik bölümlerde okuyan gençler üniversitede edindikleri teorik bilgiyi pratiğe dökme şansı yakalayacaklar. Ayrıca genç girişimciler kuluçka merkezimizdeki destekler ve mentorluklar aracılığıyla kendi girişim fikirlerini hayata geçirme imkânı bulacaklar. Şirketleşmek istediklerinde hukuki ve mali danışmanlık desteklerinden istifade edecekler. Dijital oyun geliştirmek istediklerinde tasarım bilgisayarları ile kurduğumuz altyapıdan faydalanabilecekler. 7/24 kullanabilecekleri çalışma alanları ve staj imkanları da onları bekliyor olacak. İzmir'de açılan kampüsümüz, kurduğumuz mega teknoloji koridoruna açılan bir kapı.

Bilişim Vadisi'nin uluslararası bir markaya dönüştürülmesi vizyonu var. Bunun için nasıl bir planlama söz konusu?

Duvarsız teknopark olarak tanımlayabileceğimiz Bilişim Vadisi, ekosistem çevikliği ve dijital girişimcilik uygulamaları ile ekosistemin kültürel dönüşümüne öncülük ederek, mega teknoloji koridoru vizyonu ile de sınırlarını hem ulusal hem de uluslararası düzeyde geliştiriyor.

Ulusal anlamda Türkiye'de Kocaeli merkez olmak üzere koridorun uzantısı olan İstanbul ve İzmir'de marka değerini artıran Bilişim Vadisi, uluslararası arenada da çalışmalarını sürdürerek, mega teknoloji koridorunu Bakü'ye kadar uzattı. Bakü bizim için sadece Azerbaycan'dan ibaret değil. Orta Asya'ya açılabileceğimiz teknoloji koridorunun ilk kapısını açmış olduk. Devamında yine geçtiğimiz yıl imzasını attığımız Türk Devletleri Teşkilatları (Özbekistan, Kırgızistan, Kazakistan, Azerbaycan) ve Türkiye arasında Teknoloji Geliştirme Protokolü imzalayarak uluslararası alanda varlık gösterme adına önemli bir başlangıç gerçekleştirdik. Bununla beraber Azerbaycan'daki güçlü şirketlerin yatırım fırsatlarını Bilişim Vadisi bünyesindeki şirketlerimizle buluşturacağız. Bu Bilişim Vadisi'nin mega teknoloji koridoru kapsamındaki uluslararası atılımları.

Uluslararası marka vizyonunun bir başka adımı da uluslararası markalar çıkarmaktır. Bilişim Vadisi'nde bulunan Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG), Milli Teknoloji Hamlesi vizyonunu gerçekleştirmenin yanı sıra, mobilite ekosisteminde de dönüştürücü bir rol oynuyor. Mobilitenin altında; dijital coğrafi sistemler, 3D baskı, 5G haberleşme teknolojileri, malzeme teknolojileri, enerji teknolojileri gibi birçok sivil teknoloji alanında gelişmelere katkı sağlayarak Milli Teknolojisi Hamlesi ışığı altıda sivil teknolojilere geçişin önemli adımlarından biri olarak gösteriliyor. Bu da yerelde oluşturduğumuz değerle uluslararası alanda markalar çıkarabileceğimizi gösteren değerli bir örnek.

Son olarak Bilişim Vadisi, tersine beyin göçlerine de tanık oluyor. Niocycle markasıyla Bilişim Vadisi'nde çalışmalarını sürdüren Taha Uluhan bu örneklerden bir tanesi. 1995 yılında Almanya'da doğan Uluhan, daha 23 yaşındayken Mercedes'te Compact Cars ve SUV araçların Ar-Ge direktörüyle birlikte çalışma fırsatı yakaladı. Bunları yaparken bir yandan da elektrikli araçlarda kullanılan lityum-iyon bataryaların ve içindeki malzemelerin en verimli şekilde geri dönüştürülmesi üzerine projelerde çalışıyordu. 2021'de Mobilite Hızlandırma Programı ile Türkiye'ye dönen Uluhan, ülkemizdeki fırsatlardan yararlanmak için Almanya'dan beyin göçü gerçekleştirdi. Bilişim Vadisi'nin Mobilite Hızlandırma Programı, hem yurt içinde hem yurt dışında yer alan insan sermayesine fırsatlar sunarak mobilite teknolojilerine yönelik yenilikçi çözümlerin ve faydalı teknolojilerin ülkemiz ekosistemine dahil olmasına olanak sağlıyor.

Türkiye Açık Kaynak Platformu
ve 42 Okulları Direktörü

SERTAÇ YERLİKAYA:

“İzmir’in yeni nesil teknoloji üssü olarak Türkiye’yi yeni bir seviyeye taşıyacağına inanıyorum”

Türkiye Açık Kaynak Platformu ve 42 Okulları Direktörü Sertaç Yerlikaya ile Türkiye'de açık kaynak yazılım ekosisteminin oluşturulması, yazılımcı sayısının artırılması ve ihraç edilebilir yazılım ürünleri geliştirilmesi için kurulan Platform ile dünyadaki en iyi yazılım okullardan birisi olan Ecole 42 üzerine konuştuk. Yerlikaya, İzmir için ise "İzmir'in yeni nesil teknoloji üssü olarak Türkiye'yi yeni bir seviyeye taşıyacağına inanıyorum" dedi.

Öncelikle biraz sizi tanıyabilir miyiz?

Uzun yıllardır strateji ve iş geliştirme alanında çalıştım. Boğaziçi Üniversitesi Endüstri 4.0 Platformu kurucu üye ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında danışman rolüm ile de Türkiye'nin sanayi ve teknoloji stratejilerini hazırlayan uzmanlardan birisi oldum. Sanayi ve teknolojinin dönüştüğü bu dönemde birçok yeni nesil projeyi de Bakanlık adına başlatmış oldum. Bunlardan belki de gelecek Türkiye'si için etkisi en yüksek olanlardan birisi Türkiye Açık Kaynak Platformu ve 42 Okulları projesi oldu. Türkiye Açık Kaynak Platform yöneticiliğinin yanı sıra halen Dünya Ekonomik Forumu 4. Sanayi Devrimi Merkezi Yönlendirme Komitesi üyesi, Dünya Ekonomik Forumu ile Beceri Açığının Azaltılması Hızlandırma Programı Ülke Koordinatörü görevlerine devam etmekteyim.

Açık Kaynak Platformu'nun amacı ve son çalışmalarından söz edebilir misiniz?

Türkiye, birçok ülkenin aksine %50'si 32 yaş altında olan genç bir nüfusa sahip. Diğer taraftan yazılım temelli yeni teknolojilerde de atılım yapacak hem kurumsal hem de yetenek kapasitesini içinde barındırıyor. Pandemi ile birlikte teknolojik dönüşümlerin hızlanması ve uzaktan çalışmanın da uluslararası bir norm haline gelmesi Türkiye'yi teknoloji üretiminin de odak ülkelerinden biri haline getirdi. Türkiye Açık Kaynak Platformu, 11. Kalkınma Planı hedefleri ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2023 Stratejisi doğrultusunda, Türkiye'de açık kaynak yazılım ekosisteminin oluşturulması, yazılımcı sayısının artırılması ve ihraç edilebilir yazılım ürünleri geliştirilmesi amacı ile kamu ve özel sektör şirketleri, STK'lar, üniversiteler, eğitim kurumları ve topluluklar tarafından 2020'de oluşturulan bir inisiyatif. İstanbul ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansları tarafından desteklenen platformun kuruluşunda yürütücü olarak Bilişim Vadisi ve TÜBİTAK TÜSSİDE görevlendirildi.

Platform, hem kamu hem de özel sektörde açık kaynak yazılım kullanımını teşvik etmek, açık kaynak yazılım projelerini desteklemek ve Türkiye'deki açık kaynak topluluğunu bir araya getirmek için çeşitli etkinlikler düzenliyor.

Her ay yazılım alanında farklı bir konuda sektör, girişimci, akademi ya da kamu temsilcilerinden oluşan uzmanların yer aldığı Açık Seminer programı ile farkındalığı artırarak bilgiyi yaygınlaştırmakta, Teknofest'te 7 senedir düzenlenen Türkçe Doğal Dil İşleme ve Pardus hata bulma yarışmaları ile sektöre yeni girişimciler, araştırmacılar kazandırmaya devam ediyor.

Türkçe Doğal Dil İşleme çalışmaları ile (https://tdd.ai/) geliştirilen mukayese aracı Türkçe'nin zorlu problemlerini çözen kütüphaneleri bir araya getiriyor, Türkçe dil verilerini açık kaynak olarak araştırma ve geliştirmecilere sunuyor.

Diğer taraftan yazılımcı sayısını ve yetkinliği artırmak için platform üyelerinden Havelsan, Ulakbim'in oluşturduğu Akasya projesi ile ilk uygulaması Cisco Akademi ile Kapadokya Üniversitesi'nde gerçekleştirilen yenilikçi yazılım ve bilişim müfredatı ile bu sene ön lisans, lisans ve yüksek lisansta 450 öğrenciye açık kaynak, veri analitiği, siber güvenlik başta olmak üzere yazılım geliştiriciliği eğitim fırsatı sunuldu. Akasya projesi, yazılım geliştirme eğitimlerindeki eğitmen eksikliğini özel sektör işbirliği ve teknoloji kullanımı ile kapatarak yazılım ordusuna ulaşmayı hızlandırmak amacına yönelik çalışmalarına devam ediyor.

Türkiye, Avrupa ve Ön Asya'da başarılı araştırmacıların olduğu, başarılı projelerin yürütüldüğü bir ülke. Destek ve teşvik programlarının bu doğrultuda ürünleştirmeyi ve sürdürülebilir bir şekilde ürün desteğinin verilmesini sağlayacak yönde yapılanması önem teşkil ediyor.

Türkiye'de bilişim dünyasının lokomotifi yazılım sektörü. Bu konuda ne durumdayız?
Türkiye, savunma sanayi, finansal hizmetler, sağlık teknolojileri alanlarında rekabetçi bilişim şirketleri çıkardı. Bunları mobilite ve yapay zeka teknolojilerini takip etmekte. Küresel trendler gelişmelere yön verirken krizler de fırsatlar yaratıyor. Yazılım başta olmak üzere bilişim alanında yapılan yatırımlar Türkiye'deki maliyetlerin de uygun olmasından dolayı ülkemiz için avantaj. Daha güçlü ekosistemlerle bu avantajı gelire ve daha çok yatırıma dönüştürmeliyiz.

Yazılım ve teknoloji ihraç eden bir ülke olmadan geleceğin dünyasında yer alamayacağımızı biliyoruz. Bu konuda merkezi hükümet, iş dünyası, yerel yönetimler, eğitim ve benzeri kurumlara düşen roller nelerdir?
İhracat yapabilmek için ürün geliştirmek, iyi projeleri ürünleştirerek ticarileştirmek kritik bir konudur. Türkiye, Avrupa ve Ön Asya'da başarılı araştırmacıların olduğu, başarılı projelerin yürütüldüğü bir ülke. Destek ve teşvik programlarının bu doğrultuda ürünleştirmeyi ve sürdürülebilir bir şekilde ürün desteğinin verilmesini sağlayacak yönde yapılanması önem teşkil ediyor. Diğer taraftan tek başına yazılım ihracatı diye bakmak yeterli değil konuya. İmalat sanayinin ve ticaretin gelişmesinde de yazılım teknolojileri dönüştürücü rol oynuyor. İmalat sanayinde ihraç edilen ürünlerde orta-yüksek ve yüksek teknoloji payının artması demek, doğrudan içinde yazılım teknolojisi olan makine ve ekipmanlar demek. Dolayısı ile makine temelli sanayi yaklaşımından teknolojik ürün ve servis temelli dördüncü sanayi devrimi yaklaşımına geçişte kamu ve iş dünyasında, eğitim kurumlarında kültürel ve organizasyonel dönüşümler önemli rol oynuyor. Dönüşümlere can suyu da destek ve teşvik mekanizmalarının satırlarının arasında gizli. Bunların yanı sıra uluslararası şirketlerin ağlarına girmek ve uluslararası işbirlikleri kurmak daha hızlı gelişmeyi sağlayan fırsatlar. Şirketler ne kadar hızlı ihracata yönelik faaliyetlerde bulunurlarsa o kadar hızlı büyüme ve yatırım alma fırsatını elde ediyorlar.

Bilişim Vadisi İzmir kampüsü açıldı. Kent için bunun anlamını nasıl okumak gerek?
Bilişim Vadisi, Türkiye'nin mega projelerinden. İstanbul'dan Kocaeli'ne Kocaeli'nden İzmir'e kadar uzun bir vadiyi temsil ediyor İzmir kampüs ile birlikte. Büyümek için odaklanmak gerek. İzmir hem sanayi hem de teknoloji yatırımlarını çeken bir bölgemiz.

Pandemi ile belki depremin de çarpan etkisini göreceğimiz gibi kalifiye iç göç alan bir bölge de oldu son yıllarda. Bilişim Vadisi'nin İzmir'de kampüs açması ile birlikte doğal gelişen bu göç resmi bir statü bulmuş oldu. O nedenle İzmir'in daha fazla teknoloji girişimcisine, teknoloji çalışanına ve yatırımına ev sahipliği yapacağını söylemek sürpriz olmaz. Diğer taraftan iklimi, doğası ve insanı ile uluslararası zenginliği de bölgeye çekmeye devam edecektir.

2013 yılında Paris'te kurulan Ecole 42, 20'den fazla ülkede on binin üzerinde öğrencisiyle dünya çapında en iyi kodlama okulu olarak biliniyor. Türkiye'de İstanbul ve Kocaeli'nden sonra bu okulun üçüncüsünün İzmir'de açılmasıyla ilgili çalışmalar yürütülüyor. Biraz Ecole 42'den söz edebilir miyiz?

Ecole 42, Paris'te 2013 yılında kurulmuş, bu sene dolayısı ile 10. yılı kutlayacak olan, yeni nesil teknoloji eğitimini ve yenilikçi eğitim felsefesini temsil eden dünyadaki en iyi yazılım okullardan birisi. Bugün 28 ülkede 49 kampüste 18 bin üzerinde öğrenciye, eğitmensiz akran öğrenmesine - öğrenciler arasında öğrenmeye- dayalı bir model sunulan okulda, ücretsiz kodlama ve programlama eğitimi veriliyor. Oldukça kapsayıcı bir eğitim modeli sunan okula başvurmak için sadece 18 yaşını doldurmuş olmak gerekiyor. Web sitesi üzerinden mantık ve algoritma testi alan adaylar, belirli bir puanı geçtiklerinde havuz eğitimine katılmaya hak kazanıyorlar. Bu süreci "havuz" benzetmesi çok basit bir şekilde tanımlıyor: Havuza başlamak için yüzme bilmeye gerek yok, ama dört haftanın sonunda yüzme öğrenenler ana eğitime devam edebiliyorlar. Okullar 7/24 açık, kodlama öğrenmek isteyenlere tüm fırsatlar ücretsiz olarak sunuluyor.

Okulda program içi ilerleme, sanki bir oyunmuş gibi puan alınarak sağlanıyor. Bu puanlarla seviye atlayan öğrenciler, yeni projeler ve öğrenme yollarının kapısını açabiliyor. Öğrencilerin eğitimi tamamlaması için 21 seviyeyi bitirmesi gerekiyor. Öğrenciler, havuz eğitiminden itibaren kendi kütüphanelerini oluşturarak ilerliyorlar. Web tasarım, grafik tasarım, UNIX gibi temel konuları öğrendikten sonra 9-13. modüllerde şirketlerde staj yapan öğrenciler, staj sonrasında siber güvenlik, yapay zeka, nesnelerin interneti gibi uzmanlaşmak istediği farklı alanlara yönelebilir. Programın ortalama dünyadaki bitiş süresi 3,5–4 yıl. Bu, öğrencilerin hızına bağlı.

Diploma en çok sorulan soru. 42 okulları tüm dünyada tamamlanan projelere ve stajlara bağlı olarak seviye 6 seviye 7 meslek diploması veriyor. Seviye 6 lisans, seviye 7 yüksek lisans meslek diploması demek. Türkiye'de meslek diplomaları MYK tarafından verilmekte, genellikle seviye 5 meslek yüksekokulu seviyesinde kalmakta. Bu konu ile ilgili çalışmaları Bakanlık olarak başlattık.

Bugün itibarı ile ana eğitimi tamamlayan öğrencilerimiz stajlarına Platformun üye şirketlerinde başladılar: Tübitak Bilgem, Arçelik, Veripark, Profelies, Turkcell gibi. Yaklaşık yirmi öğrenci de Havelsan ile proje çalışmalarını yürütüyor. Ayrıca Ödeal ile havuzdan itibaren başlattığımız bir Fintek burs programımız da mevcut.

İzmir'in yüksek teknoloji ve bilişim vadisi olma hayali var. İzmir; insan kaynağı, barınma, yaşam standardı, lojistik, uluslararası havalimanı gibi imkanlarıyla yüksek teknoloji üretimi konusunda çok uygun bir lokasyon olarak görülüyor. Siz ne dersiniz?

Benim için İzmir çok özeldir. Liseyi İzmir'de okudum. İzmir'de çalıştığım dönemde de eşimle tanıştım. İzmir, sağlıklı, keyifli ve mutlu yaşamak için en merkezi şehirlerimizden. Yeni nesil teknoloji yetenekleri de şirketlerden sadece iş garantisi değil sosyal fayda ve yaşam standardına katkı da bekliyorlar. İzmir'in yeni nesil teknoloji üssü olarak Türkiye'yi yeni bir seviyeye taşıyacağına inanıyorum.

- Metal Ambalaj Sistemleri
- Flekso ve Rotogravür Mürekkepleri
- Gazete ve Dergi Mürekkepleri
- Sheet–Fed Ofset Mürekkepleri
- Güvenlik Mürekkepleri
- Serigrafi Mürekkepleri
- Laminasyon Tutkalları
- Pigment

TOYO INK

For a Vibrant World

TOYO Matbaa Mürekkepleri

www.toyoink.com.tr

TOYO INK GROUP

Duayen sanayici Selçuk Yaşar'ı kaybettik

Ülkemize ve kentimize büyük hizmetler vermiş, duayen iş insanı Selçuk Yaşar'ı kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşadık. Yaşar Holding Onursal Başkanı, değerli büyüğümüz Selçuk Yaşar'ı, 13 Şubat 2023 Pazartesi günü İzmir Karşıyaka Beşikçioğlu Camisi'nde düzenlenen öğle namazı akabinde sonsuza uğurladık. Ailesine, iş ve spor dünyasına başsağlığı dileklerimizi bir kez daha iletiyoruz.

1925 yılında dünyaya gelen değerli büyüğümüzün yaşamına kısa bir göz atmak ve yaptığı hizmetlere ilişkin Yaşar Topluluğu'nun yayınladığı yaşamından kesitleri saygıyla paylaşıyoruz.

Selçuk Yaşar orta ve lise öğrenimini Saint Joseph'te, üniversite öğrenimini bugünkü adıyla Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde tamamladı. Çalışma hayatına 1945 yılında başladı.

1954 yılında Zuhal Krom ile evlendi ve çiftin, Feyhan, Selim ve İdil olmak üzere üç çocuğu dünyaya geldi.

Selçuk Yaşar'ın, girişimci, yeniliğe açık yapısı, babası ve ailesiyle birlikte Türkiye'nin ilk boya fabrikası DYO'nun kurulmasında önemli rol oynadı. Ülkemizde yabancı sermaye ortaklığıyla kurulan ilk şirketlerden olan DYOSAD, inşaat boyalarının ardından sektörünü geliştirerek sanayi boyaları ve matbaa mürekkeplerine yatırım yaptı ve Yaşar Topluluğu'nun kuruluşuna giden yolda atılan ilk adım oldu.

Selçuk Yaşar, 1970'li yılların zor koşullarında ülkesinin kalkınmadaki en temel ihtiyacının tarıma dayalı sanayinin gelişmesi olduğuna inanarak 1973'te Pınar Süt'ü kurdu. Sektöre büyük bir gelişme yaşatan Pınar Süt, Türkiye için bölgesel ve toplumsal kalkınma modeli oldu. Bu aynı zamanda ülkede tarım ve hayvancılığının da gelişimi demekti. Selçuk Yaşar, yem ihtiyacını karşılama, nitelikli yemler üreterek hayvan verimini artırma amaçlarıyla yem ve besicilik faaliyetlerine yatırım yaptı. Girişimci ruhuyla yine bir ihtiyacı görerek Pınar Et'i kurdu.

1970'li yılların başında Çeşme'nin turizm potansiyelini görerek ilk beş yıldızlı tatil köyü Çeşme Altın Yunus'u hizmete açtı. Yaşar, kültür balıkçılığı sektörün doğuşuna da öncülük yaptı. Entegre hindi üretim tesisi de hayvancılık sektöründe değerli yatırımlardan biri oldu.

Kurumsallaşmaya ve sürdürülebilirliğe çok önem vererek şirketlerinin "Bilim Birlik Başarı" ile yönetilmesini ilke edinen Selçuk Yaşar'ın ülkenin iyi eğitim almış gençlerle büyüyeceğine ve gelişeceğine olan inancı ile üniversite kurma hayali, 2001 yılında gerçekleşti. Yaşar Üniversitesi, on bine yakın öğrencisi ve akademisyenleri ile ulusal ve uluslararası alanda öne çıkan üniversitelerden biri olma yolunda ilerliyor.

Kurduğu şirketler, vakıflar ve üniversite ile ülkemize sayısız eser kazandıran Selçuk Yaşar, 2004 yılında Yaşar Topluluğu Onursal Başkanı oldu.

TOPLUM GÖNÜLLÜSÜ

TÜSİAD'ın kuruluşunda ve ilk yönetim kurulunda sorumluluk alan Selçuk Yaşar, Ege Sanayici ve İş İnsanları Derneği kuruluşuna da öncülük etti, Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı'nı yaptı.
Boya Sanayicileri Derneği ve Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği'nin kurulmasına da kaktıda bulundu.
Sanayici ve aydın kişilerin sadece ekonomik kalkınmaya değil, toplumsal kalkınmaya da önem vermesi ve katkıda bulunması gerektiğine inandı. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ve Selçuk Yaşar Spor ve Eğitim Vakfı ile toplumsal alanda yatırımlar yaptı.
Gençlik dönemlerinde aktif spor yapan Selçuk Yaşar, üyesi ve başkanı olarak en büyük destekçisi olduğu Karşıyaka Spor Kulübü'nün Onursal Başkanı'ydı.
Selçuk Yaşar duyarlı bir iş insanı olarak çeşitli konularda kitap ve makale yazarak fikirlerini paylaştı. Tecrübelerden ders çıkarmanın ve eğitimin gereğini hep vurguladı.
Kurum içi ve kurum dışı birçok yayının çıkarılmasına öncülük eden Selçuk Yaşar, yayıncılığa 1961 yılında 'DYO'dan Haberler' dergisi ile başladı. Daha sonra uzun yıllar 'Bilim Birlik Başarı' dergisini yayınladı. Ege Ekspres Gazetesi, Gazete Ege, Devir Dergisi gibi yayınlar da çıkaran Selçuk Yaşar, güçlü bir iletişimciydi.

İLHAM DOLU YAŞAM

"Bilim Birlik Başarı" ilkesiyle, ülke sevdasıyla Türkiye'yi sayısız ilklerle buluşturan Selçuk Yaşar'ın yaşamı hepimiz için kıymetli örnekler ve ilhamla dolu. Selçuk Yaşar, şirketlere, vakıflara, kuruluşuna öncülük ettiği sivil toplum kuruluşlarına, toplumda dokunduğu insanların yaşamına yenilikçi, araştırmacı, yapıcı, vizyoner, girişimci ve öncü kişiliğiyle değer kattı.
Danimarka İzmir Fahri Konsolosluğu yapan, Danimarka Kraliçesi tarafından "Üstün Hizmet Nişanı"na layık görülen Selçuk Yaşar'a, Ege Üniversitesi ve Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi "Fahri Doktora" unvanını verdi.
Yaşar, 1997'de ülke ekonomisi ve topluma katkıları sebebiyle "Devlet Üstün Hizmet Madalyası" ile onurlandırıldı.

İzmir; iş dünyası, spor camiası ve sosyal yaşamda çok önemli çalışmalara imza atan, çok büyük bir değerini yitirdi.

Kemal Zorlu'yu sonsuzluğa uğurladık

İş insanı olarak turizmden, tekstile, enerjiden, mobilya sektörüne kadar birçok alanda önemli yatırımlar gerçekleştiren, özellikle plastik boru sektöründe Ege Yıldız ve Egeplast markalarıyla Türkiye'de ilklere imza atılmasına liderlik yapan, spora, sanata ve eğitime verdiği katkılarda gönüllere taht kuran Kemal Zorlu'nun vefatı, iş ve spor camiasında büyük üzüntü yarattı. Kemal Zorlu son yolculuğuna, 27 Mart 2023 günü önce Çiğli Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'ndeki Mazhar Zorlu Holding'de, ardından da Alsancak Hocazade Camii'nde binlerce kişinin katıldığı törenle uğurlandı.

KEMAL ZORLU KİMDİR?

Kemal Zorlu, 1950 yılın 16 Kasım günü, Altay Spor Kulübü'nün efsane başkanlarından, duayen işadamı Mazhar Zorlu'nun oğlu olarak İzmir'in Alsancak semtinde dünyaya geldi.
Henüz 12 yaşındayken Altay'ın kurduğu ve Türkiye'nin ilk minik takımı olma özelliği taşıyan ekibin kaptanlığını yaptı. Altay yıldız ve genç takımlarıyla, İzmir Genç Karmasında futbol oynadı. Ancak eğitimi nedeniyle futbola devam edemedi. Almanya'da Goethe Enstitüsü'ndeki Almanca öğreniminin ardından, Tubingen'de bir süre pratik yaptı. Daha sonra Wursburg'da bir plastik eğitim programına katıldı. Avusturya'nın Viyana kentinde bulunan ve plastik teknolojileri konusunda Avrupa'nın en iyi programlarından birini uygulayan okulu bitirdi. Bu süreçte Viyana'daki öğrenci derneklerinde etkin çalışmalarda bulundu.

Türkiye'ye döndükten sonra Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi'ni bitiren Kemal Zorlu, 8 yaşından itibaren babasının kendisine adım adım öğrettiği iş hayatına, profesyonel yönetici olarak giriş yaptı.
Turizmden tekstile kadar birçok sektörde faaliyet gösteren, ancak özellikle plastik boru sektörünün öncülerinden Mazhar Zorlu Holding'i başarıyla yöneten Kemal Zorlu, İzmir'de oluşturulan tüm faaliyetlerde öncü olarak yer aldı. Sermayenin ve bilgi birikiminin birleştirilmesinin hedeflendiği bu girişimlerden KİPA, EGS, ENDA ve GÜÇBİRLİĞİ HOLDİNG ile GÜÇ ENERJİ'nin düşünce düzeyinden, yaşama geçirilme düzeyine kadar her aşamasında aktif olarak yer aldı ve yönetim kurullarında görev yaptı.

1995 yılında toplumun her kesiminden 3 bine yakın ortağı bir araya getirerek kurduğu Güçbirliği Holding, Türkiye'nin ilk çok ortaklı şirket modellerinden biri oldu. Yine Türkiye'de bir ilki gerçekleştirerek yaptığı rüzgar enerjisi yatırımı, boru hattına alternatif olarak görülen taşıma doğalgaz projesini geliştiren, Türkiye'nin en kaliteli ipliklerini ve ilk organik pamuğu üreten Güçbirliği Holding'in, en büyük yatırımlarından biri olan İzmir Basmane Meydanı'ndaki Dünya Ticaret Merkezi Projesi engellendi.
Kemal Zorlu, iş hayatındaki yoğun çalışma temposuna rağmen, bir çok sivil toplum kuruluşunda yöneticilik ve başkanlık görevini de yerine getirdi. Türkiye Sanayici İşadamları Derneği, İzmir Ekonomik Kalkınma Kurulu, Başkanlar Kurulu, EGEV, EGİAD, ESİAD, İzmir İl Fakirleri Derneği ve Alsancak Rotary Kulübü gibi derneklerde görev yaptı.

Kemal Zorlu, hayatının hiçbir döneminde sosyal hayattan ve spordan kopmadı.

Altay'ın 1983-84 sezonundaki 2. Lig şampiyonluğunda Futbol Şube Başkanı olarak önemli bir rol oynadı.

1992'de Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu'na seçilen Kemal Zorlu, yaklaşık 5 yıl Profesyonel, Amatör Kurul Başkanlığı görevini yürüttü.

Bir dönem Atletizm Federasyonu Başkan Vekili olarak görev yapan Zorlu, 25 yıl Gençlik ve Spor Bakanlığı Merkez Danışma Kurulu'nda yer aldı.

1973 yılında Semra Zorlu ile hayatını birleştiren Kemal Zorlu, evli, iki çocuk ve iki torun sahibiydi.

İZMİR İŞ DÜNYASININ DUAYENİ

Oğuz Tatış:

"Önümüzdeki günlerde herkes şahsi menfaatlerini bir kenara bırakmalı ve memleket menfaatine olan fikirlerin şemsiyesi altında toplanmalı."

İzmir'de pek çok ilke imza atmış, binlerce kişiye istihdam sağlamış bir duayen sanayici ve iş insanı Oğuz Tatış bu sayıda konuğumuz oldu. ESİAD'ın kuruluşunda emeği geçen ve ilk Yönetim Kurulu Başkanlığı yapan Tatış ile keyifli bir sohbet yaptık.

Günümüzde sorumluluklarını öne alarak bize iş insanı tanımı yapmanızı isteyerek başlasak...

Bir iş insanı öncelikle sosyal olmalı… Sosyal olmayan birinin iş yaşamında başarılı olmasının imkanı yok. Topluma her açıdan yardımcı ve yönlendirici gayretleri olan, toplumun kalkınması için sorumluluk alabilen bir yapıya ulaşmış olması gerekiyor iş insanının…

Her şey para değil! Para hiçbir şey aslında. İş insanı olarak biz yaptığımız hizmetlerle iftihar ederiz. Biz burada İzmir Türk Koleji'nde yetiştirdiğimiz çocuklarla iftihar ederiz. İstihdam ettiğimiz kişi sayısı, ödediğimiz vergi bizim iftihar kaynaklarımız. İyi niyetli iş insanlarının tamamı bu şekilde düşünür. İhracat yapan ülke ekonomisine kazandırdığı dövizden haz alır. Bunlar iş insanlarını besleyen unsurlardır. Yoksa yetiştirilme tarzı ile bir yere maaşlı girse belki daha iyi şartlarda yaşam sürdürebilir.

Yaşam felsefeniz ve devamla iş hayatındaki payı konusunda neler söylersiniz?

Çalışmayı, iş yapmayı, üretmeyi son derece seven bir insanım. Ailem çok değerlidir. Eşim, çocuklarım, torunlarım benim yaşamımın odağındalar. İş hayatı bir sürü zorluklarla dolu bir patika ve bu zorluklara göğüs gerebilmenin temelinde aile yaşamının yarattığı huzur yatıyor. İnsan sabah işine huzurlu başladığı zaman o günü güzel geçiyor. Bu benim büyük şansım çünkü her sabah işime yüzde doksan dokuz onda dokuz huzurlu geliyorum. Fırsat yarattığımız her zaman Türkiye'nin dört bir yanını eşimle birlikte geziyoruz. Gezmek; dost biriktirmek, toplumu tanımak, yaşadığın coğrafyanın tarihi ve doğal güzelliklerini keşfetmek, insan zenginliğine ulaşmak demek. Ayrıca gezerken iş hayatınıza ilişkin yeni fikirler üretebiliyorsunuz. Bazılarının aklına gezi denince yurt dışı geliyor ama bizim memleketimiz tam bir hazine… Gençlere önce kendi memleketlerini tanımalarını öneriyorum. Geçenlerde "Saklı İstanbul" adında bir kitap okudum, rehberler eşliğinde birçok kez her yerini gezdiğimi sandığım İstanbul'un "i"sini bile gezmediğimi fark ettim. Bir de 45 yıldır yaptığım koleksiyon var, Orhan Gazi'den başlayan Osmanlı sikkeleri ve Türk paraları koleksiyonu… İki cilt halinde kitap yaptım, Osmanlı paraları ile ilgilenenler için tam bir bilgi kaynağı oldu. onunla da kendimi rahatlatıyorum. Yaşam felsefemin özeti böyle…

Ailenizin eğitimden sanayiye doğru bir yolculuğu oldu. Aileden iş insanı olmak nasıl bir şey? Aile işinden başka bir alanda çalışmak ister miydiniz?

Zor bir soru… Bunu hiç düşünmedim ama iş hayatını sürdürürken bir Amerikan firmasına ücret karşılığı danışmanlık hizmeti vermiştim. Ben ülkesini çok ama çok seven bir adamım. 74 yaşındayım ve ülkeme faydalı olmak için hala gayret gösteriyorum. Aile işinde değil de profesyonel olarak çalışsaydım da

İş insanı olarak biz yaptığımız hizmetlerle iftihar ederiz. Biz burada İzmir Türk Koleji'nde yetiştirdiğimiz çocuklarla iftihar ederiz. İstihdam ettiğimiz kişi sayısı, ödediğimiz vergi bizim iftihar kaynaklarımız. İyi niyetli işinsanlarının tamamı bu şekilde düşünür. İhracat yapan ülke ekonomisine kazandırdığı dövizden haz alır. Bunlar iş insanlarını besleyen unsurlardır.

"Yeni nesil çok iyi yetişti, iyi fikirler ortaya koyuyorlar. Onları destekler ve teşvik edersek daha iyilerini de yapacaklarına, yeni fikirlerle geleceklerine inancım tam."

bu hislerim ön planda olurdu. Ancak iş sahibi ile profesyonel yönetici arasında temel bir fark var. Onlar yüklendikleri sorumluluk ile birlikte iş sahibi kadar sosyal ve paylaşımcı olamıyorlar. Ben kendi işimde karar alırken çalışanlarımla paylaşımda bulunarak yol alıyorum ama profesyonel bir yönetici olsaydım biraz zorlanacağımı da söyleyebilirim.

Çocuklarınız da sizle birlikte çalışıyorlar değil mi?
Evet, birlikteyiz. Karakter olarak benim kopyam onlar da.

Başka bir alanda çalışmak gibi bir istekleri oldu mu?
Olmadı, aile işlerine sahip çıkmak istediler. Kayhan Amerika Boston College'dan mezun oldu, Yiğit Amerika'da George Town Üniversitesi'nden mezun. Babson Koleji'nde de mastır yaptı. Her ikisi de okuldan mezun oldukları dönemde çok güzel teklifler almalarına rağmen aile işi ile ilgilenmeyi tercih ettiler.

Karar alırken ortak akıldan yana mısınız? İnandığınız bir konuda karşı çıkanlara direnir misiniz?
Son senelerde çocuklara, daha öncesinde profesyonel yöneticilere her zaman danışırım. Hedef belirlerken ve karar öncesinde kendi fikirlerimi de ayrıntılı şekilde anlatırım. Şu anda bizim gündemimizde olan bir yatırım konusunda ben bambaşka bir yöndeydim ama iki oğlumun karşı yöndeki görüşüne uyarak karar aldık. Bu, 2 megavatlık güneş enerjisi yatırımı ve Çiğli'deki fabrikamızın 15 dönümlük bir yerine bu yatırımı yapmak istedim. Çocukların pek içine sinmedi ama "Olur" dediler. İzinler filan alındı ama "Baba, bu arsanın değeri çok yüksek, daha uygun bir yer bulalım" dediler ve yatırımı 6-7 ay erteledik. Şimdi buldukları bir başka araziye yapıyoruz. Yeni nesil çok iyi yetişti, iyi fikirler ortaya koyuyorlar. Onları destekler ve teşvik edersek daha iyilerini de yapacaklarına, yeni fikirlerle geleceklerine inancım tam. Bazı konularda ısrar ettiğim oluyor. Bizim okul mutfağımızda günlük 5 bin kişilik yemek çıkıyor. Bu hizmeti bir yemek firmasından temin etme fikri ile geldiler ama ben hep karşı çıktım ve en sonunda "Bunu benim hatırım için yapmayın. Bu konuyu da bana bir daha getirmeyin" dedim. Biz mutfağımızda çocuklara yemek yapıyoruz. İşi dışarıya da versek denetleyeceğiz ama bizim mutfağa giren her malzemeyi büyük bir özenle seçiyoruz. Sonuçta bu konuyu bir daha açılmamak üzere kapattık.

Dünyanın en büyük sorunları nedir sizce… İklim krizi mi? Ülkeler arasındaki gelir adaletsizliği mi? Teknolojinin gelişmesi ve işsizliğin artması mı? Neler söylersiniz?

İklim krizini her geçen gün daha çok hissediyoruz. Mevsimler kayıyor, yaşıyoruz bunu ve yapılması gerekenlerin hala göz ardı edilmesini hiç ama hiç anlamıyorum. Dünyamızı korumak hepimizin görevi. Küresel ısınmanın yavaşlatılması, önlenmesi için uluslararası kuruluşlarca tespit edilen kurallara bütün ülke hükümetlerinin uyması için toplumun her bireyinin bilinçli olarak baskı yapması lazım. Bu yıl yaşanan kuraklığın çok olumsuz sonuçları olacak. Enerjiyi etkileyecek, hidroelektrik santralleri su bulamayacak. Susuzluk tarımı, gıda üretimini etkileyecek. İkinci olarak göç krizini önemli buluyorum. Yoksul ülkelerden gelişmiş, para kazanılabilen ülkelerin şehirlerine doğru bir göç var. Bizim ülkemizde de İstanbul'a bir akın var ve nüfusu 16 milyona dayanan bir kentin sorunları da çözülemez hale geliyor. Afrika'da büyük bir açlık, yoksulluk var, insanlar Avrupa'ya akın ediyor. Bu göçmenleri ülkelerinde tutabilmek, onların kendi ülkelerinde para kazanmalarını sağlamak için zengin ülkeler gerekli destekleri sağlamalı, oralarda yatırım yapmalılar. Ben ülkemize göç eden 9 milyonu aşkın insanın geri gideceklerini de sanmıyorum. Çünkü burada daha iyi imkanlar olduğunu gördüler. Bir diğer çözülmesi gereken konu karşıtlıkların giderilmesi… Eskiden Doğu bloğu ile Batılı ülkeler arasında azaltılması uzun yıllar alan bir soğuk harp vardı ve günümüzde tekrar alevlendi. Bu hareketlilik ülkemizin dış politikasına da yansıyor. Bir yanda Amerika ve NATO diğer yanda Rusya ile ilişkilerimizde sallantılar yaşıyoruz. Yeniden başlayacak bir soğuk harp dönemi tüm ülkelerin zararına olur. Silahlanma tüm ekonomileri uluslararası ticareti zor duruma sokar. Bu tehlikeli gidişin de önlenmesi lazım.

Türkiye ekonomisinin büyümesi için daha çok üretmesi ve istihdam alanları açması gerekiyor. Ortaklaşmak, karşıtlıkların giderilmesi ve ötesinde ülke sorunlarının hızla çözülmesi için iş dünyası ve siyasetçiler arasında nasıl bir iletişim olmalı?

Şunu iyi tespit etmek lazım. Özellikle son on yılda siyasetçiler ile yeni zengin olmuş kişiler arasında bir çıkar ilişkisi oluştuğunu gözlemliyoruz. Uzun yıllar sanayicilik yapan kişilerden bu tarz çıkar ilişkisi içinde olan neredeyse yok denecek kadar azdır. Siyasetçi ile iş insanları arasındaki ilişkiyi çıkar ilişkisi dışına çıkarmak lazım. Bu da iş insanlarının sahip oldukları iş ahlakını öne çıkarmaları ve buna direnmeleri ile mümkün olur. Önlerine çıkartılan engelleri mutlaka kanunlar çerçevesinde aşmanın yolunu bulmaları lazım. Belki biraz zaman kaybı yaşanır ama engeller mutlaka aşılır. Özellikle milliyetçi hislerini en yüksek noktada tutmaları ve siyasetçilere sürekli önerilerde bulunmaları, kendi sektörleri ile ilgili bilgi vermeleri, sorunları çözümleriyle birlikte anlatmaları gerekiyor.

Hoş, ben kendi alanıma baktığımda Milli Eğitim Bakanlığı öyle hatalar yapıyor ki anlaşılmaz. Örümcek ağları sarmış etraflarını kimseyi dinleyemiyorlar. Oysa ki bizlere ulaşmaları ve önerilerimizi almaları gerekli. Biz bütün aklımızı, çözümlerimizi sunarız. Yapıp, yapmamak onlara kalmış.

Türkiye çok zengin bir ülke ve bu zenginliğin içinde fakirlik yaşanan bir durumdayız. Bu da beni çok ama çok üzüyor. İhracattan enerjiye, sanayiden tarıma sorunlar sarmalında gidiyoruz. Aslında çok basit çözümler var. Örneğin yol yapımları yerine sulama projelerini tamamlamak, memleketin özü olan tarıma gerekli önemi vermek, çiftçimizi sosyal ve maddi desteklerle kazandıracak üretime yönlendirmek ve bu sayede şehirlere göçü tersine çevirmek mümkün.

Sivil toplum kuruluşlarının bu iletişim sürecinde daha fazla rol alması gerekmiyor mu?

STK'ları ne yazık ki susturdular. Korkuttular ve uyarı görevlerini yapmaları engellendi. TÜSİAD Başkanı bir açıklaması sonrasında bir günde istifa etti. STK yönetimleri konuşamıyor. Bu kilitlenmeyi açmak lazım çünkü memleketin ilerlemesini sağlayacak fikirler STK'ların içinde yeşeriyor. Bu fikirlerin siyasilere yön göstermesinin önünü açmak lazım. Memleketin ilerlemesi, gelişmesi, ekonomik büyümenin sağlanması için STK'ların şartlar ne olursa olsun konuşması, fikirlerini savunması lazım.

"Dünyamızı korumak hepimizin görevi. Küresel ısınmanın yavaşlatılması, önlenmesi için uluslararası kuruluşlarca tespit edilen kurallara bütün ülke hükümetlerinin uyması için toplumun her bireyinin bilinçli olarak baskı yapması lazım. Bu yıl yaşanan kuraklığın çok olumsuz sonuçları olacak. Enerjiyi etkileyecek, hidroelektrik santralleri su bulamayacak. Susuzluk; tarımı, gıda üretimini etkileyecek."

Tatış,sık sık eşi ile birlikte seyahate çıkıyor. Dünyanın dört bir yanındaki kentlerde yeni dostluklar kuruyor.

"Bizden daha soğuk bir iklime sahip Ukrayna savaş halinde bile dünyaya buğday satarken, biz daha geniş topraklarda bu işi beceremiyoruz. Köylerden kente göçenler, şimdilerde geçim sıkıntısına düştükleri kentlerden köye dönmeye çabalıyor. Devletin bu isteğe sahip çıkıp köye dönüşü hızlandırma çalışmasını planlı bir şekilde yapması lazım. Sanayi kuruluşlarımızın kapasiteleri dolu. Türkiye'nin yeni yatırımlar için gerekli birikimi yok. Yatırımsız yapılabilecek tek hamle tarım. Bağlı olarak tarıma dayalı sanayi projelerine de destek verilirse ekonominin çarklarına yeni bir ivme kazandırılabilir."

Ülkemiz ekonomik sorunlarla boğuşuyor. Bu sorunların aşılabilmesi için önlemler açısından sizin yaklaşımınızı öğrenebilir miyiz?

Öncelikle devletin çarklarını verimli şekilde çalıştırmak için üretimden uzak atıl kadroları üretime yönlendirecek mekanizmaları kurmak lazım. Türkiye ekonomisinin kurtuluşu için en acil önlem "tarıma dönüş" olacaktır. Çiftçilerimize olağanüstü destekler sağlayarak, devlet arazilerini dahi tarımsal üretime açarak, tarım ve hayvancılıkta devrim niteliğinde gelişmeler sağlamalıyız. Bizden daha soğuk bir iklime sahip Ukrayna savaş halinde bile dünyaya buğday satarken, biz daha geniş topraklarda bu işi beceremiyoruz. Köylerden kente göçenler, şimdilerde geçim sıkıntısına düştükleri kentlerden köye dönmeye çabalıyor. Devletin bu isteğe sahip çıkıp köye dönüşü hızlandırma çalışmasını planlı bir şekilde yapması lazım. Sanayi kuruluşlarımızın kapasiteleri dolu. Türkiye'nin yeni yatırımlar için gerekli birikimi yok. Yatırımsız yapılabilecek tek hamle tarım. Bağlı olarak tarıma dayalı sanayi projelerine de destek verilirse ekonominin çarklarına yeni bir ivme kazandırılabilir. Ekonominin diğer kaldıracı tabii ki turizm, turizm çok akılcı planlarla desteklenmeli. Hepimizin bildiği üçüncü "T" teknoloji… Türkiye'nin üniversite sayısı azaltılmalı ve yeni teknolojilere yelken açabileceğimiz teknik üniversitelere ağırlık verilmeli, özellikle tekniker yetiştiren eğitim kurumları öncelik almalı… Elimizdeki en önemli güç olan gençlerimizi üretime yönlendirebilirsek bu ülke kendisini kısa zamanda toparlar. Bunun için bir de heyecan gerekir. Hep birlikte yeni bir başlangıç heyecanını yurt sathında yaygınlaştırabilmeliyiz. Öte yandan enflasyon yapılan ücret artışlarını kısa zamanda yutuyor. Bu sarmaldan ülkenin kurtulması, devlette ve toplumda tasarruf bilincinin üst düzeye taşınması elzem olanların başında geliyor.

Bu ülkenin insanları mutlu olmayı hak ediyor. Sizin ülkemiz insanı için mutluluk şartlarınız nedir?

Bu ülkenin imkanları mutlu bir toplum ortaya çıkarmak için yeterlidir. Ancak bu sen ben ayrımı, insanların ötekileştirilmesi ortadan kaldırılmalı, insanlara huzur verilmeli… Nedir bu Türk, Kürt, Alevi, Sünni ayrımı… Biz bu ülkede bütün azınlıklar ile birlikte neden huzur içinde yaşayamıyoruz. Farklılıkların bu ülkenin zenginliği olduğu günleri yeniden yaşamamız lazım. Kavga siyasetini artık hiç kimse istemiyor. Huzursuzluk ortamını hiç kimse istemiyor. İşi olan, çalışan, ihtiyaçlarını karşılayabilen insanların yüzü güler. Bu ülkede yaşayan herkesin işi aşı olmasıdır öncelikli mutluluk şartı…

Yaşadığımız sorunların temelinde eğitim sisteminin rolü olduğu söyleniyor. Türkiye'ye nasıl bir eğitim modeli önerirsiniz?

Çok kapsamlı modeller önerilebilir ama ben konuyu çok basite indirgemek istiyorum. Acil çözümler üretmemiz lazım. Çünkü Türkiye'nin kaybedecek zamanı kalmadı. Benim tecrübelerimle kendi kafamda çizdiğim bir eğitim modelini anlatacağım. Birçok eleştiri aldığım bir model aynı zamanda. Eğitimin başına gelsem, ilk yapacağım iş bütün sınavları kaldırmak olur. Mevcut eğitim sistemi sınavı başaracak çocuklar yetiştiriyor. İlkokul dördüncü sınıftan itibaren LGS için çalışmaya başlıyorlar. Öğrenmekten çok, "bu problem nasıl çözülür" ezberine yöneliyorlar. Bu eğitime dinamit koymak demek. Üniversite giriş sınavlarını da kaldırırım. Üniversiteler isterlerse yazılı olmamak kaydıyla kendi sınavlarını yapabilir. Bırakalım üniversiteler bir müddet bocalayıp, kendi çözümlerini kendileri bulsunlar. Bu konuda çok önemli bulduğum bir anımı örnek olsun diye paylaşmak istiyorum. Okulumuzdan bir öğrencimiz sınavda Türkiye ikincisi olmuştu, başarısını kutlamak için aileyi davet ettik. Kardeşi ve anne, babası ile birlikte geldiler. Bak-

tım çocuk boş bakıyor, bitmiş… Babası kardeşini işaret ederek, “Bunu da yetiştireceğim” deyince, ”Sakın ha! Gözünü seveyim. Seninle bu konuyu ikili görüşmek isterim” dedim. Nasıl üzüldüm anlatamam. Ne yazık ki eğitim sistemimizin yetiştirdiği çocuklarımızın hali bu vaziyette… İkinci konu, herkes hayatta kendisine bir branş seçiyor. Sayısal ya da sözel gibi… Bu seçim yapılıyor ama biz mühendis olmak isteyene edebiyat, avukat olmak isteyen çocuklarımıza kimya ve fizik öğretmek için bir sürü para harcıyoruz. Liseye gelinceye kadar genel bilgilendirmeyi yapıp, lisede ise herkese branşına göre eğitim vermek lazım. Teknisyen olmak isteyene matematik ve fen bilimlerini yüklersin ama avukat olana kimya öğretmek için çaba harcamazsın. Avukat olduğunda bilgiye ihtiyacı varsa bir bilirkişiden öğrenir ve savunmasını onun vereceği rapora göre hazırlayabilir.

Üniversiteleri de 4-5 yıllık meslek üniversiteleri ile 2 yıllık tekniker yetiştirecek üniversiteler olarak sınıflandırmak lazım. Ancak bu üniversitelerin gelir ve avantajlarını da eşitlemek lazım. Eğitim kalitesini yükseltip, branşlaşmayı da sağlayıp üst düzey mezunlar veren bir yapıyı kurabilirsek bu ülkeyi kalkındırabiliriz düşüncesindeyim. Eğitim sistemini doğru çözümlerle sürdüren bir sürü ülke var. Fen derslerini bile seçmeli olarak ayırmış durumdalar. Biz ise ilkokuldan başlayarak çocuklara Fatih Sultan Mehmet’i ve İstanbul’un fethini 6 kere öğretiyoruz. Bu sınav düzeni ile çocuklarımızı ateşe atıyoruz. Maalesef bu düzenin temelinde de maddi çıkarlar yatıyor. Dershaneler, özel derslerle yerinde sayan atıl bir kadro çocuklara sınav tecrübesi kazandırmak için çalışıyor.
Biz lise 2’den itibaren basket takımına oyuncu bulamıyoruz. Hepsi üniversite sınavına çalışıyor. Sosyal hayatlarını yaşayamıyor bu çocuklar. İnsanların medeni cesaret kazanması yaşadıkları sosyal deneyimlerle pekişir. Bizim medeni cesaret sahibi gençler yetiştirmemiz lazım. Bazı okullar biliyorum başarı ölçeğini sınav başarısına bağlamış. Ne sporda ne de sosyal etkinliklerde adı anılıyor. Neymiş, sınav başarısı varmış. Peki, dereceye girmiş, birinci olmuş binlerce öğrenci var. Nerede bunlar? Yoklar maalesef…

Tatış 45 yıldır Orhan Gazi’den başlayan Osmanlı sikkeleri ve Türk paraları koleksiyonu yapıyor. İki cilt halinde kitabı basılan Osmanlı paraları tam bir bilgi kaynağı...

Peki, özel bir soru daha… Öğretmenleri nasıl yetiştireceğiz?
Biz yeni mezun öğretmenleri 2 yıl boyunca stajyer olarak derslere sokarak, deneyimli öğretmenlerimiz nezaretinde eğitiyoruz ve bu uygulamamızdan çok iyi neticeler alıyoruz.

Öğretmen yetiştiren üniversitelerde de eğitim kalitesinin artırılması gerekli. Tabii ki iyi bir planlama ile birlikte… Türkiye’nin kaç tane Türkçe öğretmenine ihtiyacı var? Kaç tane resim öğretmenine ihtiyacı var? Bunların tespit edilip ona göre kontenjan açılması lazım.

Bir otobiyografi kitabı yazmışsınız. Anladığım kadarı ile bir tane de sırada bekliyor.
İkincisine niyet var. Başlamak istiyorum ama zaman yaratmam lazım. Türkiye’nin problemleri başlığı altında bir kitap olacak.

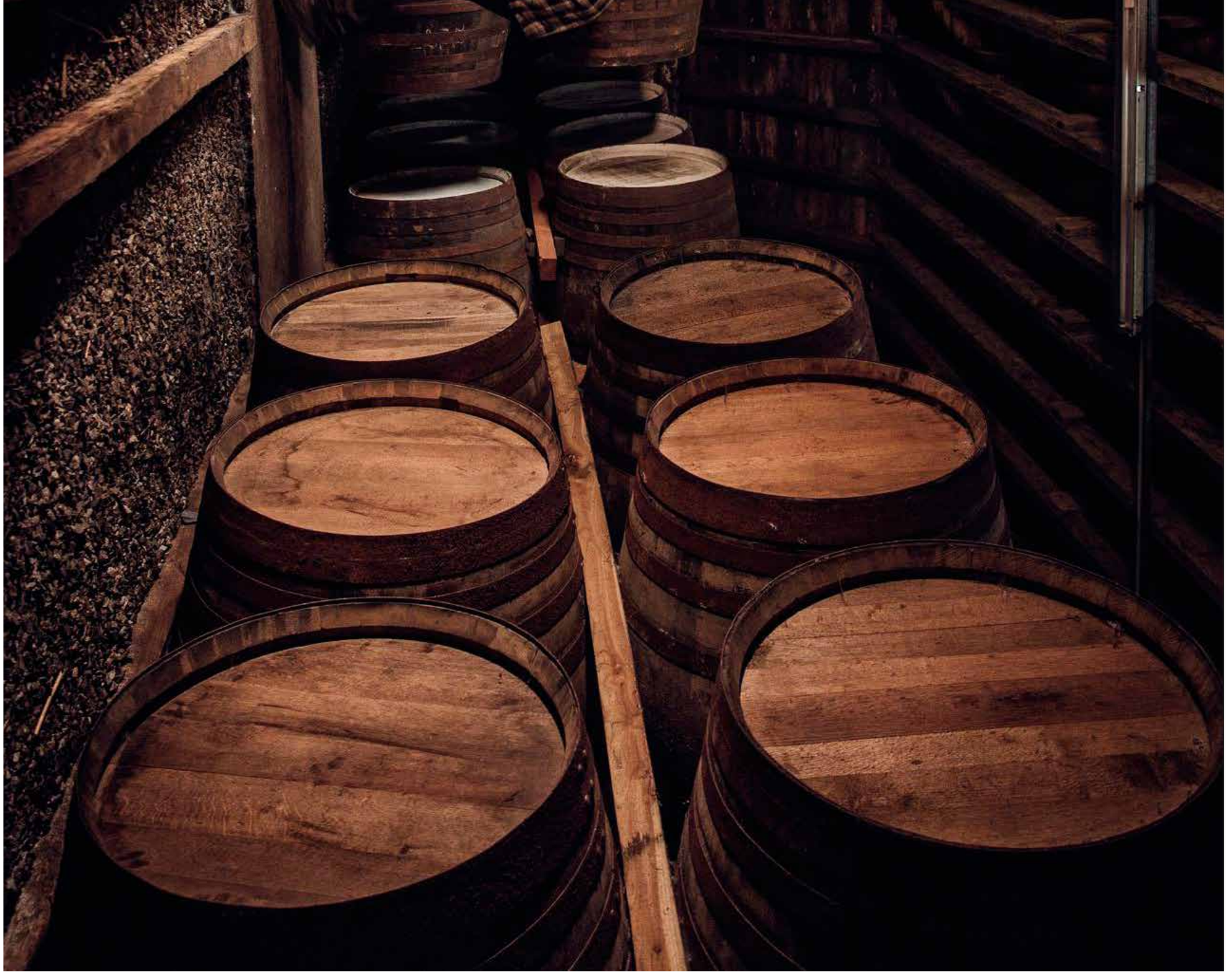
Ülkemize olan sevgimiz fikirlerimizi topluma ulaştırmayı gerekli kılıyor. Deneyim kazanmış iş insanlarının fikirlerinin konuşulması lazım. Ürettiğim birçok fikrin arasından bir tanesi uygulamaya konsa memleketin menfaatine olur.

Otobiyografiyi yazmaya ne zaman karar verdiniz?
2014 yılında yurt dışında yaşadığım dönemde başladım yazmaya, bir süre ara verdikten sonra devam ettim. Tamamen kendim kaleme aldım. Sonra bir editör düzeltmeler yaptı. İlk baskısı biraz tepki gördü, hukukçulara inceletik. Birkaç yazar dostumuzun tenkitlerini aldık sonra ikinci kez basıldı kitap.

Gençlere tavsiyelerinizi sorsak.
Her şeyden önce siyaset harici memleketlerini sevsinler. Herkes öncelikle memleketini sevmeyi öğrensin. Ben senelerce Japonlarla iş yaptım. Japonların en çok sevdiğim tarafı çalıştıkları firmalara aşık olmalarıdır. Ülkelerine olan sevgileri inanılmaz boyutlardadır. Bizim özümüz de onlara çok benziyor. Ülkemizi sevdikçe ne orman yakar, ne denizlerimizi kirletir ne de hata yaparız. Ülkemiz çok yıpratıldı, inanılmaz bir yeniden yapılanma mücadelesine gireceğiz. Özellikle önümüzdeki günlerde herkes şahsi menfaatlerini bir kenara bırakmalı ve memleket menfaatine olan fikirlerin şemsiyesi altında toplanmalı.
Gençlere tavsiyem çok çalışsınlar ve memleketlerini severek çalışsınlar.

İskoçya'da keyifli bir tura davetlisiniz

İskoçya'da viski üreticisi olmak en prestijli ve ciddi işlerden biri. Beş bölgeye yayılmış 120'den fazla fabrika var. Üreticiler İskoçya ekonomisi için büyük bir kaynak yaratıyor çünkü viski ülkenin en büyük ihraç ürünü.

Viski üretimi büyüleyici ama uzun bir süreç. Bir viskinin resmi olarak 'İskoç' olarak adlandırılması için, İskoçya'da en az üç yıl eskimiş ve 'İskoç Viski Yönetmeliği'nde kesin olarak belirtilen kurallara göre üretilmiş olması gerekiyor.

İskoçya Avrupa'nın en güzel doğasına sahip olmakla birlikte ülkede turizmin önemli bir parçası da viski üretilen bölgelerdeki fabrikalara yapılan turlar.

Bu bahar aylarında sizleri biraz serin ama muhteşem bir doğanın kucağında keyifli bir keşfe davet ediyoruz. Bu gezide iskoç viskilerinin ününün nereden geldiğini öğrenecek, harika butik otellerde konaklayarak ülkenin muhteşem doğasının uyanışına da tanık olacaksınız.

Highland Turları

En büyük ve en kuzeydeki bölge olan Highlands ile başlıyoruz. Bu bölge, bazı ünlü isimler de dahil olmak üzere çok çeşitli imalathanelere sahip.

Bölgede öne çıkanlar

Cromlix'in yakınında bulunan Deanston aslında kapılarını 1785'te açan bir pamuk fabrikasıydı. İskoçya tarımdan sanayileşmeye geçerken yeni başlangıçların ön saflarında yer aldı. Pamuk endüstrisi düşüşe geçtiğinde, değirmen, bir içki fabrikasına dönüştürüldü ve ilk şişe Deanston Highland Single Malt Scotch Whisky 1974'te üretildi. Proses, Teith Nehri'nden gelen suyun bir granit kütlesi üzerinden akarak onu çok yumuşak hale getirmesiyle başlar. Markanın sırrı tamamen bu yumuşak suya dayanıyor.

Tullibardine, Highland Spring'e de ev sahipliği yapan Blackford köyünde... 1947'de William Delmé-Evans, daha önce bir bira fabrikası olan Tullibardine'i dönüştürmeye başladı. Yakındaki kaynaklardan gelen suyu test eden Delmé-Evans, viski damıtmak için mükemmel yeri bulduğunu anladı. Bu ziyarette sadece 4,8 km uzaklıkta bulunan ikonik otel Gleneagles'ta konaklayabilirsiniz.

Blair Athol Distillery, İskoçya'daki en eski viski fabrikalarından biri. Lüks İskoçya Üyesi Fonab Castle Hotel & Spa'ya da ev sahipliği yapan pitoresk Pitlochry kasabasında yer alıyor. Blair Athol'un kadim su kaynağı ise Allt Dour, Ben Vrackie'nin yamaçlarındaki araziden geçerek viskinin kalitesine muhteşem bir katkıda bulunuyor.

İskoçya'nın en doğusundaki fabrika Glen Garioch 1797'de kuruldu. Aberdeen yakınlarındaki tarihi Oldmeldrum kasabasında yer alıyor. Yalnızca küçük, partiler halinde üretilen Glen Garioch, gerçekten de ender bulunan, doyurucu bir Highland maltını sevenler tarafından el üstünde tutuluyor. Konaklama için mükemmel bir yer olan Marcliffe Hotel&Spa, fabrikaya arabayla sadece 40 dakika uzaklıkta...

Batı kıyısında, muhteşem bir körfezin başında The Torridon var. 365 harika çeşide sahip bir "Viski Bar"a ev sahipliği yapan tesis, tadım deneyimleri ile turizm firmalarının favorisi...

Biraz daha batıda Talisker fabrikası, Loch Harport'un kıyısında harika manzaraya sahip bir konumda. Bu çekici, dolgun malt viskinin tadını çıkarmak çok kolay çünkü Kinloch Lodge oteli bir saatten daha kısa bir mesafede ve restoranında hem tadım hem de harika lezzet eşleştirmeleri sunuyor.

Inverness'in 24 km dışında İskoçya'nın en eski içki fabrikası olan Glen Ord Damıtımevi'ni ziyaret edebilirsiniz. Black Isle'dan gelen arpa, White Burn'den gelen suyla buluşarak canlı renkli bir Scotch - The Singleton of Glen Ord yaratıyor. Burada iyi bir yenilenme geçiren George döneminden kalma malikane Rocpool Reserve, konaklama için harika bir tercih...

Inverness'in yaklaşık 40 mil kuzeyinde, merak uyandıran, karmaşık tatlara sahip pürüzsüz, zengin viskileriyle ünlü içki fabrikası Glenmorangie var. Uzmanlar için ideal tadım deneyimleri sunan marka, Glenmorangie House'ta konaklayanlar için ücretsiz Glenmorangie Distillery ziyaretçi merkezi turu sunuyor.

Lowland Turları

Lowland Bölgesi, Edinburgh ve Lothians'ın yanı sıra Glasgow ve Clyde Valley'i ve dolayısıyla İskoçya'daki daha kolay erişilebilir içki fabrikalarını içeriyor. Daha tatlı ve çiçek tonlarıyla hafif gövdeli maltlar, yeni tadımcılar için ideal olarak kabul ediliyor.

Bölgesel öne çıkanlar

Edinburgh Royal Mile'ın tepesinde, bir tur atabileceğiniz ve bir tadım veya harmanlama seansına katılabileceğiniz The Scotch Whiskey Experience'ı ziyaret edebilirsiniz. Daha derinlemesine bir deneyim için ise Scotch Whisky Eğitim Okuluna kayıt olabilir ve bir gününüzü burada geçirebilirsiniz.

2021'de Edinburgh West End'de 'The Johnnie Walker Experience' açıldı. Bu sekiz katlı bina, 200 yıllık tarih boyunca insanlara rehberlik eden ve İskoçya'nın lezzetlerini içeren çok duyusal, sürükleyici bir ziyaretçi deneyimi sunuyor. Burayı ziyaret etmek için mutlaka ön rezervasyon yaptırmak gerekiyor.

Dunstane Houses, Edinburgh'da aile tarafından işletilen, beş yıldızlı bir butik otel. Sahipleri Shirley ve Derek Mowat, Orkney'de büyüdüler ve Highland Park da dahil olmak üzere eski duvar dolaplarında 70'ten fazla çeşitle şehirdeki en kapsamlı nadir viski seçeneklerinden birine sahipler. Burada konaklarsanız bu koleksiyonu görebilir ve tadım deneyimleri yaşayabilirsiniz.

Fingal, 5 yıldızlı lüks bir yüzen otel. Ülkenin dört bir yanından en iyi viskilerden bazılarını içeren tek bir fıçı koleksiyonuna ev sahipliği yapan gemideki muhteşem bar The Lighthouse'un konforunda içki fabrikalarını gezmeyi seçebilirsiniz.

Edinburg'tan biraz kuzeye çıkarsanız St Andrews'de Eden Mill'i bulacaksınız. Eden Nehri kıyısındaki tarihi bir içki fabrikası olan Eden Mill, 150 yıldır bölgede alkollü içki üreten ilk şirketti ve 2018'de St Andrews'de damıtılan ilk tek malt viskiyi piyasaya sürdüler.

İkonik golf tesisi içinde bulunan Old Course Hotel, arabayla sadece 10 dakikalık kısa bir mesafede ve golf meraklıları için uygun bir konaklama seçimi.

St Andrews'e arabayla yaklaşık 15 dakikalık mesafedeki Kingsbarns, restore edilmiş tarihi bir çiftlik arazisinde yer alan, turlar ve tadımlar sunan, aile tarafından işletilen bir içki fabrikası...

Son olarak, Macallan tarafından Speyside'da üretilen kendi Kinross House viskileri de dahil olmak üzere çok çeşitli birinci sınıf viskileri tadabileceğiniz bir viski odasına sahip özel bir kullanım mekanı olan Kinross House'a gidebilirsiniz. Konukları büyüleyici bir viski tadım deneyimine götürmek için bir viski uzmanı da ayarlanabilir.

EGE YILDIZ

"plastik boruda kalite"

SUYA YÖN VEREN ÖNCÜ KURULUŞ

Türkiye'nin ilk sabit contalı, segmanlı borusu!

Ege Yıldız PVC Pis Su Boru ve Ek Parçaları

Sıcaklığa ve basınca dayanıklı!

Ege Yıldız PPRC Sıhhi Tesisat Boru ve Ek Parçaları

Sessizliğin keyfini çıkarın!

Ege Sleep Sessiz Boru ve Ek Parçaları

Campbeltown Turları

İskoçya'nın en küçük viski bölgesinde sadece üç içki fabrikası var, ancak yine de bazılarının "son derece dayanıklı ve ayırt edici" olarak tanımladığı bir malt viskiye değer verenler için bir ziyareti garanti eder.

Glen Scotia, İskoçya'nın en küçük içki fabrikalarından biridir, Springbank Whiskey Distillers ise İskoçya'daki en eski bağımsız aile işletmesi.
Argyll'in engebeli sahil şeridinde yer alan Crinan Hotel, hem Glen Scotia'yı hem de Springbank Whiskey Distillers'ı ziyaret etmek için çok iyi bir konuma sahip.

Speyside Turları

Kuzeydoğudaki dünyaca ünlü Speyside viski bölgesi; İskoçya'daki tüm içki fabrikalarının yarısından fazlasına ve ayrıca viskilerin olgunlaştırılmasına yardımcı olan meşe fıçılarının üretildiği Birleşik Krallık'ın tek faal kooperatifine (Speyside Cooperidge) ev sahipliği yapıyor. Speyside'dan gelen viskiler, genellikle diğer Scotch tek maltlarından daha hafif, tatlı ve rafine tatlara sahip olma eğilimindedir.

Bölgesel öne çıkanlar

Glenlivet ve Aberlour içki fabrikaları, harika derinlemesine tadım seansları sunarken, Macallan ziyaretçilere modern bir tur yaptırıyor. Glenfiddich'in Spirit of Innovation Turu, ziyaretçileri viski yapım sürecinin her adımını yaşatan bir yolculuğa çıkarıyor.

Islay Turları

Viski adası olarak bilinen Islay, Argyll sahilinin hemen dışında yer alıyor. Nispeten küçük boyutuna rağmen, karakteristik turbamsı, dumanlı bir tada sahip viski üreten dokuz içki fabrikasına ev sahipliği yapıyor.

Bölgesel öne çıkanlar

İçki fabrikaları adaya yayılmış durumda; Bowmore, Bruichladdich ve Kilchoman adanın tam kalbinde yer alıyor. Burada Kildalton fabrikaları olarak bilinen yan yana üç tanesini daha görebilirsiniz. Adada en son 2019 yılında Ardnahoe fabrikası açıldı. Buna karşın Bowmore'un 1779'a kadar uzanan İskoçya'daki en eski içki fabrikalarından biri olduğu söyleniyor. Machrie Otel'de, Lagavulin Damıtımevi işbirliği ile düzenlenen 3 servisli öğle yemeği fırsatını yakalayanlar bir hayli şanslı sayılır..

Ayrshire'daki Glenapp Kalesi, konuklarını düzenli olarak tekneyle Islay'e veya Mull of Kintyre'ye götürüyor. Glenapp'a daha yakın Kirkoswald'da, viski şişeleyicileri A.D. Rattray, ziyaretçilerin şişeledikleri karışımları test edebilecekleri bir viski deneyimi oluşturdu.

Lüks Turlar

Şoförlü araba ile gezi, hiç şüphesiz İskoçya'yı görmenin en iyi yolu... Lüks gezi turları Little firmasının uzmanlık alanı. Özel tur tasarım hizmetlerinden tur şoförlerinin olağanüstü bilgisine kadar, Little'ın ekibi siz ve arkadaşlarınız için unutulmaz bir gezi yaratmak için oldukça deneyimli görünüyor.

İskoç içeceklerinin dünyadaki ününün başlıca etkenlerinden biri ülkenin iklimi... Bol yağış alan ülkede, içki fabrikaları mutlaka bir su kaynağının yanında kurulmuş.

Speyside'ta bulunan kooperatif, İskoçya'daki tüm içki fabrikalarının yarısından fazlasına viskilerin olgunlaştırılmasına yardımcı olan meşe fıçılarını üretiyor.

Ayrshire'daki Glenapp Kalesi, konuklarını düzenli olarak tekneyle Islay veya Mull of Kintyre'de bulunan fabrikalarda düzenlenen tadım etkinliklerine götürüyor.

TARIM YAZARI

ALİ EKBER YILDIRIM:

“‘Petrol Üreten Ülkeler’ kavramının yerini ‘Gıda Üreten Ülkeler’ kavramına bırakacağına ve Türkiye’nin de burada en önemli ülkelerden biri olacağına inanıyorum.”

Ali Ekber Yıldırım diyor ki: “Cumhuriyet’in ikinci yüzyılında tıpkı kuruluşta yapıldığı gibi tarıma ilişkin yeni hedefler ve yeni kararlarla ülkemizin tarımsal potansiyelini, gücünü ortaya çıkaracak bir yapının kurulması ve uygulanması lazım.”

Konya vilayetimizin yüzölçümünden küçük Avrupa ülkelerinin milyarlarca dolarlık tarım ürünü ihracatı yaptığı ortadayken ülkemizin gıda enflasyonunda dünya liderliğine doğru yol almasının izahı bir hayli zor bir durum.
Tarım konusunda bunca yıl sürdürülen başarısız politikaları, neler yapılması gerektiğini tarım yazarı Ali Ekber Yıldırım'a sorduk.

Tarımın stratejik önemi ile başlayalım mı? Dünyada ve ülkemizde tarımın yeri için neler söylersiniz?
Tarım, hem Türkiye hem de dünya için her zaman stratejik bir öneme sahipti. Ancak pandemi ile birlikte sanki yeniden keşfedilmiş gibi tarım daha çok ön plana çıktı. Çünkü insanlar evlerine kapandı ve aç kalır mıyız endişesine kapıldılar. Eskiden bize "Bu kadar tarımsal üretim yapıyoruz ama adamlar teknolojide öylesine ilerlediler ki 10 tır domates satsan 1 tane akıllı telefon alamıyorsun" deniyordu… Ben de cevap olarak "Ama akıllı telefonu yiyemiyorsunuz" diyordum. İşte, bu diyalogun testi yapıldı bence çünkü pandemi çıkınca kimse telefon satan dükkanlara koşmadı, herkes marketlere koşup makarna, bulgur, pirinç gibi gıda ürünleri stoklamaya başladı. Bu da tarımın ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Tarım ve teknoloji birbirinin alternatifi değildir. Bir ülke tarım üretimi de yapar teknoloji de üretebilir. Biz Rusya'dan buğdayın yanında S400 savunma sistemi de satın alıyoruz.

Gıda üreten ülkeler bütün dünyada öne çıkacak.

Türkiye'de çok yanlış bir algı var. Sanki bir tane tarlamız var ve biz orada ya fabrika kuracağız ya da tarım yapacağız. Türkiye iklim olarak da coğrafya olarak da baktığımızda tarımda zaten çok büyük bir potansiyele sahip. Eskiden tropikal meyveler dışında her ürünün yetiştiği ülke diyorduk. Şimdi tropikal meyveler bile yetişiyor Türkiye'de. Tarım, sanayiye hammadde üreten bir sektör aynı zamanda… Yarattığı istihdam, yapılan ihracat gibi birçok yönüyle baktığımızda da tarım artık vazgeçilmez. Günümüzde petrolün bile yerini alan, petrol üreten ülkeler yerine artık gıda üreten ülkelerin ön plana çıkacağını düşünüyorum. Böyle bir yapıya geldik. Tarım artık bir ülke için bağımsızlık göstergesi haline geldi. Pandemi ortaya çıktığında ülkelerin ilk yaptığı iş elindeki ürünleri tutmak oldu. Rusya başta olmak üzere birçok ülke ihracat kısıtlamasına gitti. Sağlık ve gıda ürünlerinde bu kısıtlamaları gördük. Yeterli toprağı olmayan ülkeler, üretemedikleri için tarım ürünü ithal edebilir ama Türkiye gibi imkanları bol olan bir ülke üretmiyor ve dışa bağımlı hale geliyorsa bu büyük tehlike demek. Tarım Bakanı bile "Paramız olsa da ithalat yapamayacak günlere geldik" dedi. Gerçekten de o günleri yaşıyoruz.

Evet, bir de "gıda milliyetçiliği" diye bir kavram oluştu değil mi?
Ülkeler artık "Önce kendi vatandaşım" diyerek elindeki tarım ürününü, gıdayı tutmaya çalışıyor. Özellikle Çin Halk Cumhuriyeti'nin yoğun stok yapması ile birlikte, 2020 yılında Çin 4 milyon ton mısır alırken 2021'de 8 milyon tona, 2022'de ise 20 milyon tona çıkardı. Herkes vatandaşını korumak için stok yapmaya başlayınca ortaya çıkan bu duruma da gıda milliyetçiliği dendi. Rusya ekonomik işbirliği yaptığı Orta Asya ülkelerini hariç tutarak bazı ürünlerde ihracat kısıtlamasını sürdürüyor. Bizde bile birçok üründe ihracat yasağı var. Özellikle bitkisel yağlarda uygulanıyor yasak. Nedeni de bu ürünleri ancak bize yetecek kadar üretiyoruz. Bugün ihraç edersek, yarın daha pahalıya ithal etmek zorunda kalacağız. Bu da bir gıda milliyetçiliği… Dolaylı olarak üreticiye zarar veriyor. Çünkü ihracat, üreticinin sigortası gibidir. Ürünün ihracatı yasaklandığında içerde fiyatlar düşüyor, üretici de ihracat yapamadığı ürünü karlı satamadığı hatta zarar ettiği için ertesi yıl üretmiyor. Eğer ihracatı yasaklayacaksanız, çiftçiye de onun mağdur olmaması için bir destek sağlamanız lazım.

Ülkemizdeki çiftçi sayısı giderek azalıyor. Bununla ilgili tespitleriniz neler ve devamla çıkarılan Büyükşehir Yasası'nın bu azalmaya katkısı oldu mu sizce?
Evet, genel anlamda düşüyor. TÜİK'in bir rakamı var. "Türkiye'deki çiftçi sayısı 500 binin altına düştü" deniyor. Bu 500 bin rakamı Bağ-Kur'a kayıtlı olan çiftçi sayısı. Çiftçi sayısı düşüyor ama Türkiye'de Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı Çiftçi belgesine sahip 2,2 milyon çiftçi var. Bu rakama devletten destek beklemeyen Çiftçi Kayıt Sistemi dışındaki küçük çiftçiler dahil değil. Bu Büyükşehir Yasası ile birlikte Türkiye'nin kırsal nüfusu bir gecede yüzde 20'lerden yüzde 8'e düştü. Köyler mahalle haline geldi. Sonradan Büyükşehir Belediyesi'ne başvurulması halinde "Kırsal Mahalle" statüsüne geçebilme gibi bir düzenleme getirildi ama çoğunluk artık şehirli sayılıyor. Bu yasa sonrasında bazı kentlerde tarıma önem ve destek verildi. Örneğin İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin tarıma verdiği desteklerle kentte çiftçi sayısında bir azalma görülmedi. Kırsalda insanlar çiftçiliği sürdürdüler ama tarıma destek vermeyen yörelerde ise bu yasa bir imar rantı gibi görüldü. Arazisi değerlenen köylü buradan gelir elde edeceğini düşündü. Bu şekilde tarımdan uzaklaşanlar da oldu. Bu konuda Türkiye'de çok dile getirilmeyen daha önemli bir nokta, kırsaldaki nüfus yaşlandı. Ortalama 56-57 yaşlardan bahsediliyor. Ben de gittiğimde bunu görüyorum. Bu yaşlı nüfusa devlet birtakım destekler sağlıyor. Bir ara 600 liraydı, bildiğim kadarı ile şimdi bin liraya çıktı. Bu destek aslında çiftçi görülen kişileri üretimden koparan faktörlerden biri. Köyde yaşadığı için ona bin lira verdiğinizde, ayrıca bakıma muhtaç diye ona bakan birine de bir o kadar para verdiğiniz zaman köyde onu üretim yapmaktan koparıyorsunuz çünkü o parayla köyde kendince geçinebiliyor. Bir anlamda bu kişiler fiili emekli oluyor. Bunun yanı sıra maliyetler arttığı ve kar elde edemeyeceğini düşündüğü için üretim yapmayıp tarlasını boş bırakanlar var.

Tarım Bakanlığı Tarım Kanunu'nda bir değişiklik yapıyor.

Bakanlık bir taslak üzerinde çalışıyor. En çok üzerinde durulan konulardan biri iki yıl üst üste ekilmeyen arazilerin Tarım Bakanlığı tarafından kiraya verilmesi. Bakanlık çiftçiye; "O araziyi boş bırakamazsın, öncelik o köyden isteklilere, daha sonra kooperatif benzeri kurumlara, onlar da olmazsa kim isterse ona kiraya vereceğim" diyecek. Bu çalışma bile Türkiye'de büyük bir tarım arazisinin ekilmediğinin Bakanlık tarafından doğrulandığını gösteriyor. Aynı taslakta yer alan bir başka madde, çiftçinin üretim yaparken Bakanlıktan izin alma şar-

tını getiriyor. Diyelim ki buğday üretimi yapacaksınız. Bakanlık hem bölgesel hem de ülke çapında bir kota belirleyecek. Bakan Vahit Kirişçi; "Bizim ihtiyacımız eğer 20 milyon ton buğdaysa biz 25 milyon ton üretmeyeceğiz, Yüzde 10 fazlasıyla 22 milyon ton üreteceğiz" diyor. Bakanlık "Tarım Cebimde" diye bir uygulama başlattı. Akıllı telefon ile bu sisteme girdiğinizde İzmir'in kotası görülecek. Kota dolmuşsa çiftçinin bir başka ürün ekmesi istenecek.

Çok yönlü üretim planlaması

Bakanlık buna bir planlama olarak bakıyor ama bu şekilde planlama yapılması doğru değil. Planlama çok daha geniş kapsamlı ele alınması gereken bir mesele. Bu sene mesela çok ciddi bir kuraklık var. Sizin izin verdiğiniz bölgelerde yeterli ürün verimi alınmayabilir. Buğdaydan örnek vermeye devam edelim. Bu sene kışlık buğday için çok iyi bir fiyat verildi ve üretim yüzde 10 artış gösterdi. Çiftçi önümüzdeki sene de buğdayda fiyatın iyi olacağını düşünmeye başladı ve ayçiçeği yerine, pamuk gibi birçok ürün yerine buğday ekimine yöneldi. Planlama kimin ne ekeceğine karar vermekle olmaz. Bunun dış ticaret yönü var. Uygulayacağınız destek politikası, içerdeki fiyat denetimi politikası gibi yönleri var. Bunların hepsinin birlikte planlanması lazım.

Tam destek politikasını sormak üzereydim ki siz bahsettiniz. Tarım alanlarının hobi bahçesi olarak satılması ve üzerlerine sanayi bölgeleri kurulmasına ilişkin görüşleriniz neler?

Türkiye'de tarım desteği denince, muhalefet de iktidarda olan hükümet de "Bir para vaadi" yapıyor. Halbuki destek üretimi teşvik eden, onu yönlendiren araçlarla donatılmalı… Buğday örneğini verdim. Çiftçimiz buğday ve arpanın fiyatının iyi olduğunu görünce bu ürünlere yöneldi. Peki, ayçiçeği neden ekmiyor? Çünkü 2021'de ayçiçeğinin kilosunu 16 liradan satıyordu. 2022'de ayçiçeği fiyatı 10 liraya kadar düştü. Çiftçi para kazanamadığı ürünü neden eksin… Pamukta da aynı şey yaşandı, fiyat 26 liradan 11 liraya kadar düştü. Desteklemede geç kalındı ve tepkiler karşısında 50 kuruş, 1 lira gibi çok yetersiz destek primleri açıklandı. 2022'de 1 milyon ton pamuk ithal edilmişti, 2023'te tekstil sanayi için daha çok pamuk ithalatı yapılacak. Parayı bizim çiftçimiz yerine başka ülkelerin çiftçileri kazanacak. Desteklemeyi üretim planlamasının bir aracı yapmak, hangi üründe üretim fazla ise ona daha az destek açıklayarak üreticiyi oradan kaçırmak, daha fazla ihtiyacın olduğu ürünün desteğini artırarak çiftçiyi yönlendirmek mümkün. Ama destek para dağıtımı olarak görülüyor ülkemizde.

"Destekleme politikasını üretim planlamasının bir aracı yapmak, hangi üründe üretim fazla ise ona daha az destek açıklayarak üreticiyi oradan kaçırmak, daha fazla ihtiyacın olduğu ürünün desteğini artırarak çiftçiyi yönlendirebilirsin ama destek para dağıtımı olarak görülüyor ülkemizde."

"Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Yasası çerçevesinde her ilde valinin başkanlığında oluşan bir Toprak Kurulu var. O kurullara tarım arazilerinin imara açılması için bir sürü başvuru yapılıyor ve bu izinler İzmir de dahil birçok şehirde arada hatırlı bir kişi varsa çok kolay veriliyor. Halbuki hükümetin yaptığı en iyi işlerden biri büyük ovaları koruma altına almak olmuştu. Bu ovalar bir tür sit alanı ilan edildi ama sadece ilan edilmekle kaldı."

Tarım topraklarının amaç dışı kullanımı ciddi problem.

Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Yasası var ama bu yasa uygulanmıyor. Yakın zamanda Urfa'ya gittim. Cumhuriyet tarihinin en önemli projesi biliyorsunuz GAP Projesi. Bütün barajlar yapıldı ve bunlardan Harran Ovası'na su getirildi ve susuz tarım yapılan, ekilmeyen bu topraklara su ile birlikte ciddi bir verimlilik geldi. Şu anda ovada ciddi bir yapılaşma var. Yöredeki akademisyenler sadece Harran Ovası'nda yüz bin dönüm bir alanın betonlaştığını söylediler. Bunu duyduğumdan beri sanki bir yakınımı kaybetmiş gibi derin bir üzüntüye düştüm. Bu koruma yasası çerçevesinde her ilde valinin başkanlığında oluşan bir Toprak Kurulu var. O kurullara tarım arazilerinin imara açılması için bir sürü başvuru yapılıyor ve bu izinler İzmir de dahil birçok şehirde arada hatırlı bir kişi varsa çok kolay veriliyor. Halbuki hükümetin yaptığı en iyi işlerden biri büyük ovaları koruma altına almak olmuştu. Bu ovalar bir tür sit alanı ilan edildi ama sadece ilan edilmekle kaldı. Mesela Eskişehir'deki Alpu Ovası'na termik santral yapılması için girişimde bulunuldu. Kırklareli'nde de bir diğer girişim yapıldı. Koruma altını alındı ama uygulaması yapılmadı. İzmir'de Menderes tarafı tamamen hobi bahçeleri ile kaplandı. Çiftçi para kazanamayınca, biri geliyor tarlasına 10 yılda kazanamayacağı bir para teklif ediyor. Ondan sonra tarla 20 küçük parsele bölünüp hobi bahçesi olarak satılıyor ve bu uygulamayı bütün yöneticiler seyrediyor. "Hobi bahçelerini yıkacağız" deniyor ama kimsenin bir adım attığı yok. Düşünsenize ülkemizde birçok belediye de hobi bahçesi yapıp kiraya veriyor. Hobi bahçelerinin dünyada en iyi uygulamalarından biri Almanya'da yapılıyor. Bu bahçeler belediyelerin ya da kilisenin arazilerinde kuruluyor. Dernekleri, federasyonları var. Hobi bahçesinde konaklamak yasak. Yapılaşmaya asla izin verilmiyor. Ayrılanlar olduğunda dernek o parsele yeni bir kiracı buluyor. Bizde havuzlu, otoparkı olan hobi bahçeleri var.

Yeni moda:Tarıma Dayalı Organize Sanayi Bölgeleri

Bir de bu Tarıma Dayalı Organize Sanayi Bölgeleri var. Bir moda gibi yayılıyor. Uygunluğu araştırılmadan her yerde ya bir meraya ya da verimli bir tarım arazisi üzerine Tarıma Dayalı OSB kuruluyor. Meralar hayvancılık için çok değerli. Buraları OSB'lere terk edersek, et neden pahalı, süt neden pahalı diye hiç sormayalım. Tarım alanlarının korunması için mutlaka merkezi hükümetin ve yerel yönetimlerin çok titiz bir çalışma ile önlem alması gerekir. Oysa pek çok bölgede köylülerin elindeki arazilere çeşitli nedenlerle el konuyor. Örneğin Amasya Taşova'da bütün köyün arazisi bir OSB'ye tahsis edildi. Köyün en değerli ürünü kurutulmuş bamya. Türkiye'de en çok orada üretiliyor. Direniş uzun zamandır sürüyor. Sanayi; gelişme, ihracat ve istihdam olarak görülüyor. Tarım ise yöneticiler tarafından değersizleştirildikçe, tarım toprakları kaybediliyor.

İklim krizi ve kuraklık sorunu da sürüyor. Üretimin aksamaması için ne gibi önlemler alınmalı?

İklim krizi tüm dünyada ortaya çıkan sorunların temel kaynaklarından biri. Hatta pandeminin bile iklim krizinden çıktığına ilişkin görüşler var. Eskiden 10 senede bir kuraklık sorunu yaşanıyordu şimdi ise her sene kuraklık sorunu ile baş etmeye çalışıyoruz. 2021'de Güneydoğu ve İç Anadolu'da yoğun bir kuraklık vardı. Bu iki bölge bizim toplam buğday üretimimizin neredeyse yarısını karşılıyor. Kuraklık nedeniyle toplam buğday üretimimiz 20 milyon tondan

17 milyon tona düştü. 2022 ve 2023'te ise ülkemizin tamamında bir kuraklık yaşanıyor. Aralık 2022 verilerine göre Türkiye genelinde yağış miktarı yüzde 57 azalmış görünüyor. Bazı bölgelerde ise bu rakam yüzde 70-80'lere kadar yükseliyor. Sıcaklık ise 2 katına çıktı. Türkiye'nin Aralık ayı sıcaklık ortalaması 1990-2020 yılları arasında 4,8 derece olarak saptanmış. 2022'de ise sıcaklık 8 dereceye çıkmış. Ege ve Akdeniz'in ortalama sıcaklığı ise 10 dereceyi de geçmiş.

Suyun değerini yeni anlıyoruz

Kuraklıkla ilgili önlemlerin çok önceden alınması gerekirken, tıpkı sağlıkta nasıl koruyucu önlem yerine hastalık sonrasında tedavi yapıyorsak kuraklıkta da bir kriz çıkmasını bekleyip ondan sonra önlem almayı düşünüyoruz. Bu konuda aslında Tarımsal Araştırma Enstitüleri iyi çalışıyor. Ben de takip ediyorum. Kuraklığa dayanıklı çeşitlerin üretimi konusunda iyi çalışmalar var. Ekmeklik buğday ile ilgili 20'ye yakın çeşit geliştirildi. Makarnalık buğdayda ise 10-12 çeşit geliştirildiğini biliyorum. Nohut çalışmaları ve birçok üründe çalışmalar var fakat bunlar sahada çiftçi ile buluşturulamıyor. Bunları çiftçiye kullandırıp yaygınlaştırmak, kuraklığa dayanıklı çeşitleri geliştirmek konusunda sıkıntı var. Su sıkıntısı tabii ki daha da önemli. Suyun ne kadar değerli olduğunu daha iyi görmeye başladık. Türkiye su zengini değil ama suyu zenginmiş gibi harcıyor. Tasarrufa önem vermeden suyu hoyratça harcıyoruz. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de suyun yüzde 70'i tarımsal sulamada kullanılıyor. Yine GAP projesinden örnek vereceğim. Enerji ve sulama projesi olan GAP'ta enerji yatırımlarının yüzde 98'i tamamlandı, sulama yatırımlarında ise yüzde 32'deyken birkaç proje iptal edilerek bu tamamlama oranı yüzde 58'e yükseltildi. Milyarlar harcayarak barajlar yapıp suyu depoladık ama barajlardan Havran Ovası'na suyu açık kanallarla getiriyoruz. Buharlaşma ve kaçaklarla suyun yüzde ellisi kayboluyor zaten. Suyu çok verimli kullanmamız lazım. Artık teknoloji gelişti, nem oranı ölçümleriyle toprağın su ihtiyacını tespit edip, damla sulama gibi verimli sulama yöntemleriyle suyu ihtiyaç alanına sevk edebiliyorsunuz ama biz hala birçok bölgede ne yazık ki vahşi sulama yöntemini kullanıyoruz. Son dönemde devletin verdiği desteklerle damla sulama ve basınçlı sulama yöntemlerinin kullanımlarındaki artışla biraz teselli bulsak da bu gelişmenin hızlanması lazım. Çiftçinin sulama konusunda bilinçlendirilmesi çalışmalarına da ağırlık vermeliyiz. Adam damla sulama sistemini kurmuş ama öylesine fazla bir sulama yapıyor ki bütün etraf göl olmuş durumda.

Bize olması gereken bütün nitelikleri ile sektörü ayağa kaldıracak bir tarım bakanını tarif edebilir misiniz?

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Tarım Bakanı sıradan bir bürokrat gibi, geleceği Cumhurbaşkanının iki dudağı arasında olan, etkisiz bir görev yapıyor. Ben yurt dışına gittiğimde orada karşılaştığım tarım bakanları ülkelerinin en önemli kişileri arasında sayılıyor. Yeni Zelanda'da tarım bakanlığı denmiyor, adı "Önemli Sektörler Bakanlığı".

Ülkenin gıdasını temin eden bakanlığın oralarda hükümet içinde de önemli bir ağırlığı, saygınlığı var. İkincisi, tarımı bilmesi, tarımı bir anlamda sevmesi, tarımı koruması, önemini anlaması ve anlatması gereken kişidir tarım bakanı… Oysa bizim ülkemizde atandığı zaman "Başka bakanlıklar düşünmüştüm ama bu benim hiç düşünmediğim bir bakanlıktı" diyen Tarım Bakanı da gördük. Dünyadaki gelişmeleri iyi okuyan, yaşanan iklim krizi ile mücadeleye destek veren, tarıma yönelik alınması gereken önlemleri takip eden ve uygulayan, tarımın nereye yönleneceğini bilen biri olması lazım.

Seçim sonrasında Tarım Bakanı ile her ay bir araya gelecek bir sektör kurulunda kimlerin ve hangi kuruluşların olması gerek sizce…

Tarım çok geniş bir sektör… Hayvancılık yapanlar var, bitkisel üretim yapanlar var, tarımsal ürünleri değerlendirip ihracatını yapanlar var, sanayide değerlendiren kurumlar var, girdi temin edenler var, üretici örgütleri var. Dolayısıyla sektörün paydaşları dediğimiz her kesimi temsil eden hatta tüketici temsilcilerinin de olduğu bir kurul olması lazım. Aslında yeni sistemde böyle kurulların olacağı söylenmişti. Bazı yapılar da oluşturuldu. Mesela Ekonomi Kurulu ve Sağlık Kurulu var, Dış Politika Kurulu var ama tarım ile ilgili bir kurul yapılanmadı. Cumhurbaşkanı da bu Tarım Kurulunun eksikliğini bir konuşmasında vurgulamış ve kurulması gerektiğini söylemişti. Bir de Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu var. Aslında Cumhurbaşkanlığı Sistemindeki bu kurul yapılanmasının işleyişi şöyle bir olumsuz yaratıyor. Yapılacak bütün işler bu kurullarda hazırlanıyor. Oradan bakanlıklara veriliyor ve uygulanması isteniyor. Örneğin dış politika ile ilgili bir karar alınıyor kurulda ve Dışişleri Bakanlığı'na verilerek, "Sen bunu uygula" deniyor. Tarımla ilgili bir kurul olmadığı için oradan bakana bir şey gelmiyor, Bakan da tarım konusunda bilgili değilse ülkenin tarımı bir çöküş içine giriyor tabii ki.

Eklemek istedikleriniz var mı?

Önümüzdeki seçim Türkiye için önemli olduğu kadar tarım için de çok önemli. Tarım ve Toprak Koruma Yasalarında birtakım değişiklikler öngörülüyor. GSMH'nin yüzde birinin tarıma verilmesi gibi konuların yeniden ele alınması, gıda fiyatlarındaki yüksek artışların önlenmesi için mutlaka girdi bazında, tarladan başlayarak sofraya kadar olan sürecin iyi yönetilmesi lazım. Bugüne kadar gıda fiyatlarındaki artış konusu hep marketlerde çözülmeye çalışıldı. Oysa ki sorun tarıma etki eden tüm politikaların girdi maliyetlerine yaptığı etkiden kaynaklanıyor. Gelecekte "Petrol Üreten Ülkeler" kavramının yerini "Gıda Üreten Ülkeler" kavramına bırakacağına ve Türkiye'nin de burada en önemli ülkelerden biri olacağına inanıyorum. Böyle bir potansiyeli var. Cumhuriyet'in ikinci yüzyılında tıpkı kuruluşta yapıldığı gibi tarıma ilişkin yeni hedefler ve yeni kararlarla ülkemizin tarımsal potansiyelini, gücünü ortaya çıkaracak bir yapının kurulması ve uygulanması lazım.

PROF. DR. FİLİZ GARİP:

“Göç idaresini düzenleyen uluslararası bir mutabakat gerekiyor”

Princeton Üniversitesi’nde Sosyoloji ve Kamu Yönetimi Profesörü Filiz Garip’in araştırmaları göç, ekonomik sosyoloji ve eşitsizlik konularının kesişiminde yer alıyor. Prof. Garip’e göre göç aslında herhangi bir ülkenin kontrol edemeyeceği kadar komplike bir olay. Bu nedenle Garip, “Belki de ihtiyacımız olan iklim değişikliğine karşı adımlar atmak için imzalanan Paris Anlaşması’na benzer göç idaresini düzenleyen uluslararası bir mutabakat” diyor.

Öncelikle göç dünya genelinde bir sorun. Bu sorun hangi boyutlarda diye sorsak ne dersiniz?

Göçü bir sorun olarak görebiliriz, bir fırsat olarak da değerlendirebiliriz. Mesela, dünya genelinde birçok ülke sığınmacıların hareketlerini bir kriz olarak tanımlarken, bir yandan da yüksek vasıflı çalışanları çekebilmek için vize programları oluşturuyor. Buradan göçmenlere verilen tepkilerin göçmenlerin

kim olduğuna bağlı olarak değiştiğini görüyoruz.

Dünyadaki göçmen sayıları yıllar içinde artış gösterdi. Ancak bu artış dünya nüfusunun artışıyla orantılı. 1960 yılında yaklaşık 100 milyon insan doğduğu ülkenin dışındaki bir ülkede yaşıyordu. 2015 yılında bu sayı 240 milyona çıkmıştı. Aynı zaman zarfında dünya nüfusu 3 milyardan 7,5 milyara yükseldi. Yani nüfusa oranla göçmen sayısı aslına artmadı; son elli yılda hep yüzde 3 civarında seyretti.

Sadece mültecilere, yani savaş ve benzeri hayatı tehdit eden durumlarla yerlerinden edilen kişilere baktığımızda daha büyük dalgalanmalar görüyoruz. Şu anda dünyada yaklaşık 32 milyon mülteci statüsünde insan var. 2012 yılında Suriye'deki ve Ukrayna'daki çatışmaların öncesinde bu sayı 16 milyon civarında idi. Yani 10 yıl içinde ikiye katlandı.

Türkiye'de göç sorunu dediğimizde karşımıza nasıl bir manzara çıkıyor? Zira Türkiye'deki mevcut göç politikası tartışmalı. Açık kapı politikasından AB ile yapılan anlaşmalara kadar birçok konu başlığı var…

Göçmenlere, savaştan ve zulümden kaçanlara kucak açmak aslında Türkiye olarak bizi tanımlayan bir hareket. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana ve Suriye'den göçün öncesinde Türkiye milyonlarca korunmaya muhtaç insanı kabul etti. Benim ailem 1978 ve 1989 yıllarında Bulgaristan'daki komünist rejimin Türk azınlıklara uyguladığı baskıdan kaçıp Türkiye'ye sığınan yüzbinler arasındaydı.

Türkiye; Suriye'deki yıkımdan kaçanlara kapılarını açmakla kalmadı; aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi göçün hız kazandığı 2013 yılında ülkenin göç yönetimi çerçevesini oluşturan yasayı oy birliğiyle onayladı. Bu yasayla Türkiye, Suriyeli sığınmacılara geçici koruma statüsü sağlayan ilk ülkelerden bir oldu. Bütün bunlar dünyada göçmen karşıtlığının ve ırkçılığın arttığı bir dönemde oldu. İnsan haklarının sürekli altını çizen Avrupa Birliği ülkeleri bu dönemde üzerlerine düşen sorumluluğu maalesef üstlenmediler. Bunun yerine geçici fonlar sağlayarak sığınmacıların Türkiye sınırları içinde kalması için uğraştılar.

Bu yeni değil aslında. Dünyada toplam yaklaşık 32 milyon mültecinin yüzde 74'ünün orta ve dar gelirli gelişmekte olan ülkelerde kaldığını görüyoruz. Türkiye, Suriyeli sığınmacı sayısının en yüksek olduğu ülke. Bu önemli bir sorumluluk ve dünya genelinde daha adil bir şekilde paylaşılmalı. Gelişmiş ülkeler mültecileri uzakta tutmaya çalışmak yerine üzerlerine düşen görevi üstlenerek daha fazla mülteciyi kabul etmeliler.

Göç sorunu aynı zamanda uluslararası bir konu. Çözümle ilgili de uluslararası bir mutabakata ihtiyaç var. Göçmen ve mültecilerin AB ile pazarlık konusuna dönüştürülmesi, Yunanistan'daki geri itme politikaları düşünüldüğünde konu daha da netlik kazanıyor. Nasıl bir yol haritasına ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?

Göç küresel dinamiklere bağlı gelişen bir şey. Dünyada üretim gibi belli sektörlerin, gelişmekte olan ülkelere kayması, örneğin finans sektörünün gelişmiş ülkelerde yoğunlaşması işgücü piyasalarını küresel hale getirdi ve ülkeler arası göçü tetikledi. Mesela, Amerika Birleşik Devletleri gibi gelişmiş ülkelerde yüksek vasıflı çalışanlar büyük şehirlere akın ederken onları destekleyecek hizmet sektörü çalışanlarına ihtiyaç doğdu. Bu da hem yüksek eğitimli hem de düşük eğitimli çalışanlara talebi

"Göç aslında herhangi bir ülkenin kontrol edemeyeceği kadar komplike bir olay. Küresel sebepleri olduğunda küresel çözümleri çağırıyor. Belki de ihtiyacımız olan iklim değişikliğine karşı adımlar atmak için imzalanan Paris Anlaşması'na benzer, göç idaresini düzenleyen uluslararası bir mutabakat."

artırdı; bu talebi çoğunlukla göçmenler karşıladı. Aynı zamanda ülkeler arası ilişki ya da çatışmalar insanları yerinden etmeye devam etti.

Buradan şöyle bir ders çıkarabiliriz. Her ülke ne kadar kendi sınırları korumaya, kendi göç hareketlerini düzenlemeye çalışsa da göç aslında herhangi bir ülkenin kontrol edemeyeceği kadar komplike bir olay. Küresel sebepleri olduğunda küresel çözümleri çağırıyor. Belki de ihtiyacımız olan iklim değişikliğine karşı adımlar atmak için imzalanan Paris Anlaşması'na benzer göç idaresini düzenleyen uluslararası bir mutabakat.

Bir taraftan uyumla ilgili çalışmaların yapılmadığını görüyoruz. Bu, gelecek için ne tür riskler barındırıyor?

Türkiye'deki merkezi ve yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının uyuma yönelik çalışmaları halihazırda var. Ancak göçmen sayısının çokluğu ve kaynakların kısıtlı olması göçmenlerin tümüne ulaşmayı zor kılıyor. Bu konuda uluslararası sivil toplumun ve Avrupa Birliği'nin katkılarının sürmesi ve daha kalıcı hale gelerek uzun vadeli planlamaya izin vermesi önemli. Sosyal uyuma yönelik daha kararlı ve kapsayıcı adımların atılması gerekiyor. Mesela geçici koruma altındaki okul çağındaki Suriyeli çocukların şu anda sadece yüzde 64'ü okullara kayıtlı. Bu oran 2014'teki yüzde 30'luk orana göre önemli bir artış gösterdi. Ama şu an hala Suriyeli çocukların üçte birinden fazlası okul dışında ve erken evlendirilme, çocuk işçiliği gibi risklere karşı savunmasız durumda. Aynı şekilde Türkçe öğrenim olanakları konusunda sıkıntılar var. 2020 Suriyeliler Barometresi'ne göre, bin 300'den fazla Suriyeli yetişkinden oluşan bir örneklemin yalnızca yaklaşık yüzde 27'si kendilerini ileri veya anadil seviyesinde Türkçe konuşur olarak görüyor. Dil yoksunluğu göçmenlerin topluma ve istihdama katılımını zorlaştırıyor. Bu konudaki çalışmaların da hızlandırılması gerekiyor.

Seçim vaatlerine bakınca özellikle Suriye'den gelenlerin ülkelerine gideceğine dair söylemler gördük. Bu, mümkün mü size göre?

Göçmenlerin geri dönme ihtimali yeni ülkelerinde kaldıkları süre uzadıkça azalır. Bunun yanında bir de şu anki göçmenlerin önemli bir kısmının burada doğan ya da büyüyen çocuklar olduğunu ve de Suriye'deki ortamın muhalif olarak değerlendirilen göçmenler açısından hala güvenli olmadığını göz önüne aldığımızda geri dönüş oranlarının düşük olacağını tahmin edebiliriz.

Diğer yandan yaşanan deprem iç göçü de tetikledi. İşin bu boyutunu nasıl değerlendirmeliyiz?

İç göç için de benzer dinamikler geçerli. Deprem dolayısıyla evinden olan insanlar yeni yerlerinde ne kadar uzun kalırsa geri dönme ihtimalleri o kadar düşüyor. Bunun için deprem bölgelerinde hasar giderme çalışmaları ne kadar hızlı ve kapsamlı olursa o şehirlere geri dönüş mümkün hale gelir ve nüfus kaybının kalıcı olması engellenir. Ancak ne olursa olsun göç edenlerin belli bir kısmı yeni yerlerinde kalacaktır. Mesela Amerika Birleşik Devletleri'nde Katrina Kasırga felaketi sonrası göç edenlerin yaklaşık dörtte biri New Orleans'a geri dönmedi.

Göçün toplumsal, ekonomik, sosyal boyutları var. Bugünden yarına çözülebilecek bir konu da değil belki. Ama siz öncelikli yapılması gerekenleri nasıl anlatabilirsiniz?

Göçmenlerin büyük bir kısmı on yılı aşkın bir süredir Türkiye'de. Büyük bir çoğunluğun Türkiye'de kalacağını öngörmemiz zor değil. Bu nedenle geri dönüşten ziyade göçmenlerin uyumunun sağlanmasına yatırım yapmamız gerekiyor. Göçmen çocukların tümünün eğitim sistemine dahil edilmesi, göçmen çalışanların vasıflarına uygun istihdamı ve tüm göçmenlerin dil öğreniminin pekiştirilmesi amaçlanmalı. Bir de göçmenler hakkında yanlış bilinen doğrular resmi kanallarla düzeltilmeli. Sosyal medya ve diğer platformlardaki bu tür bilgilerle körüklenen toplumsal gerilimler, Türkiye'nin yerinden edilmiş insanlara kucak açma konusundaki köklü geçmişiyle örtüşmüyor.

TOLKAR®

SMARTEX®

Teknolojik, Ekolojik, Ekonomik Farklar

DÜNYANIN EN EKONOMİK ve EN GELİŞMİŞ

ÇAMAŞIR YIKAMA SİSTEMLERİ

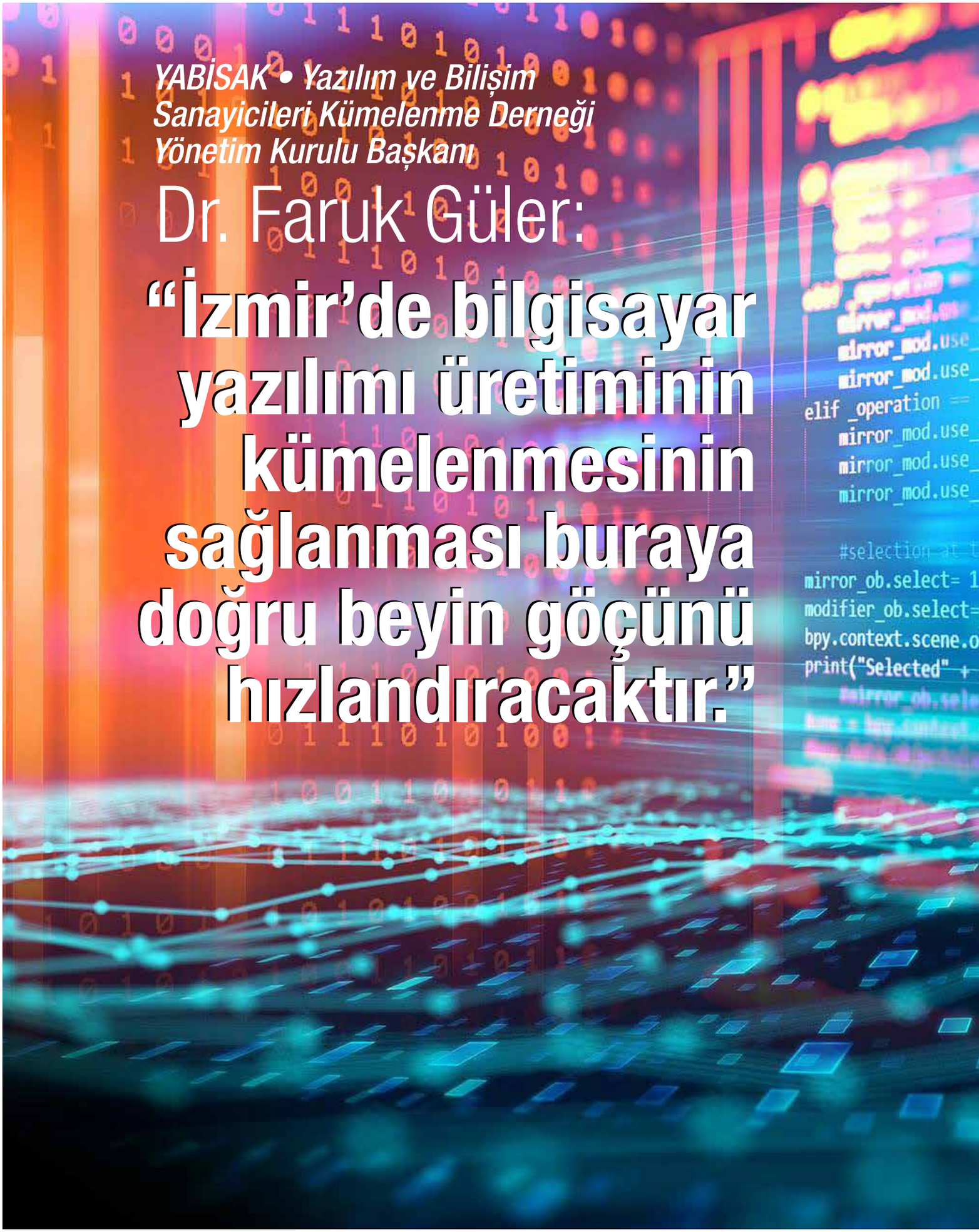

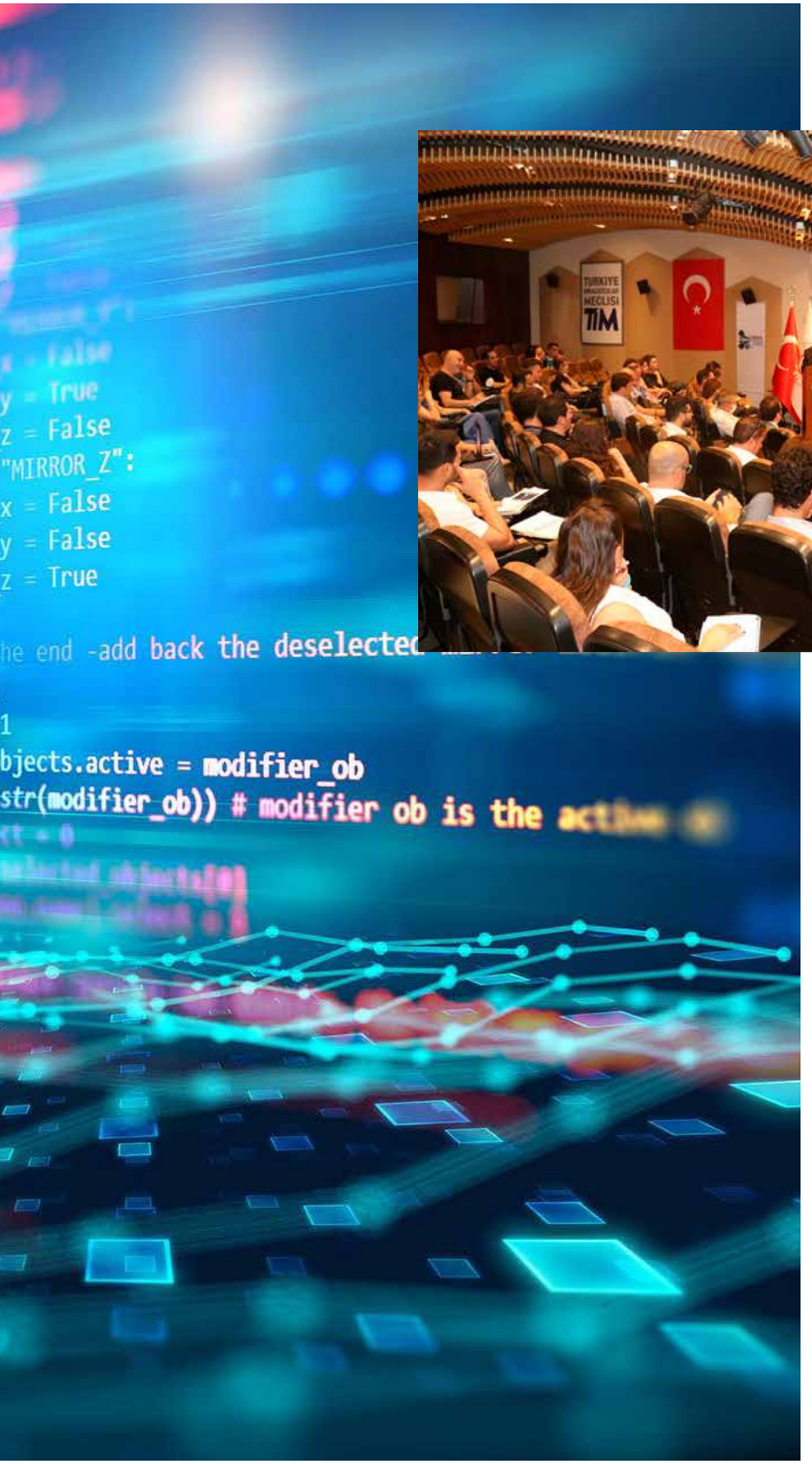
www.tolkar.com.tr

YABİSAK • Yazılım ve Bilişim Sanayicileri Kümelenme Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Dr. Faruk Güler:

“İzmir’de bilgisayar yazılımı üretiminin kümelenmesinin sağlanması buraya doğru beyin göçünü hızlandıracaktır.”

Yazılım sektörü son yıllarda bilişim teknolojilerine yapılan yatırımların etkisiyle birçok dijital sektörün doğuşuna vesile olarak büyük bir hızla büyüyor. Bilişim, tüm sektörlerin gelişiminde önemli rol oynayarak tüm dünyada büyük bir ivme ile büyürken, ülkemizde ve bölgemizde durumun ne olduğu üzerine YABİSAK Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Faruk Güler'e sorular yönelttik.

Dr. Faruk Güler

Yazılım ve Bilişim Sanayicileri Kümelenme Derneği'nin (YABİSAK) kuruluşu ne kadar zamandır planlanıyordu? Kuruluş sürecini anlatır mısınız? Tabii ki derneğin amacını da özetlemenizi rica edelim…

Bildiğiniz gibi ülkemizin hızlı bir şekilde gelişmesi ve refah seviyesinin artması katma değeri yüksek ürünler ihraç etmesine bağlıdır. Yazılım sektörü son 10 yılda internet, mobil telefonlar ve artan kurumsal bilişim teknolojileri yatırımlarının etkisiyle oyun, dijital dönüşüm ve mobil uygulamalar gibi birçok dijital sektörün doğuşuna vesile olarak çarpıcı bir hızla büyüme eğilimindedir. Bugün otomotiv, makine, elektrik-elektronik, havacılık ve savunma sanayi, tekstil, gıda, tarım hangi sektöre bakarsanız bakın, içerisinde yazılımı ve bilişimi görebilirsiniz. Örneğin, günümüzde orta segment bir araçta 150 milyon satırdan fazla kod bulunmaktadır. Artık aracın motoru ve tasarımı kadar otonom sürüş sistemi, sürücü destek uygulamaları ve güç aktarım yönetim yazılımları önem kazanmaktadır. Dolayısı ile yazılım ve bilişim sektörü tüm sanayilerin gelişiminde kilit rol oynuyor. Bu sektör tüm dünyada büyük bir ivme ile büyürken, ülkemizde ve bölgemizde de atağa kalkmış durumdadır. Bunu bir fırsata dönüştürmemiz, yazılım ve bilişim sektörünü mutlak surette geliştirmemiz, çok daha yüksek seviyeye çıkarmamız gerekiyor.

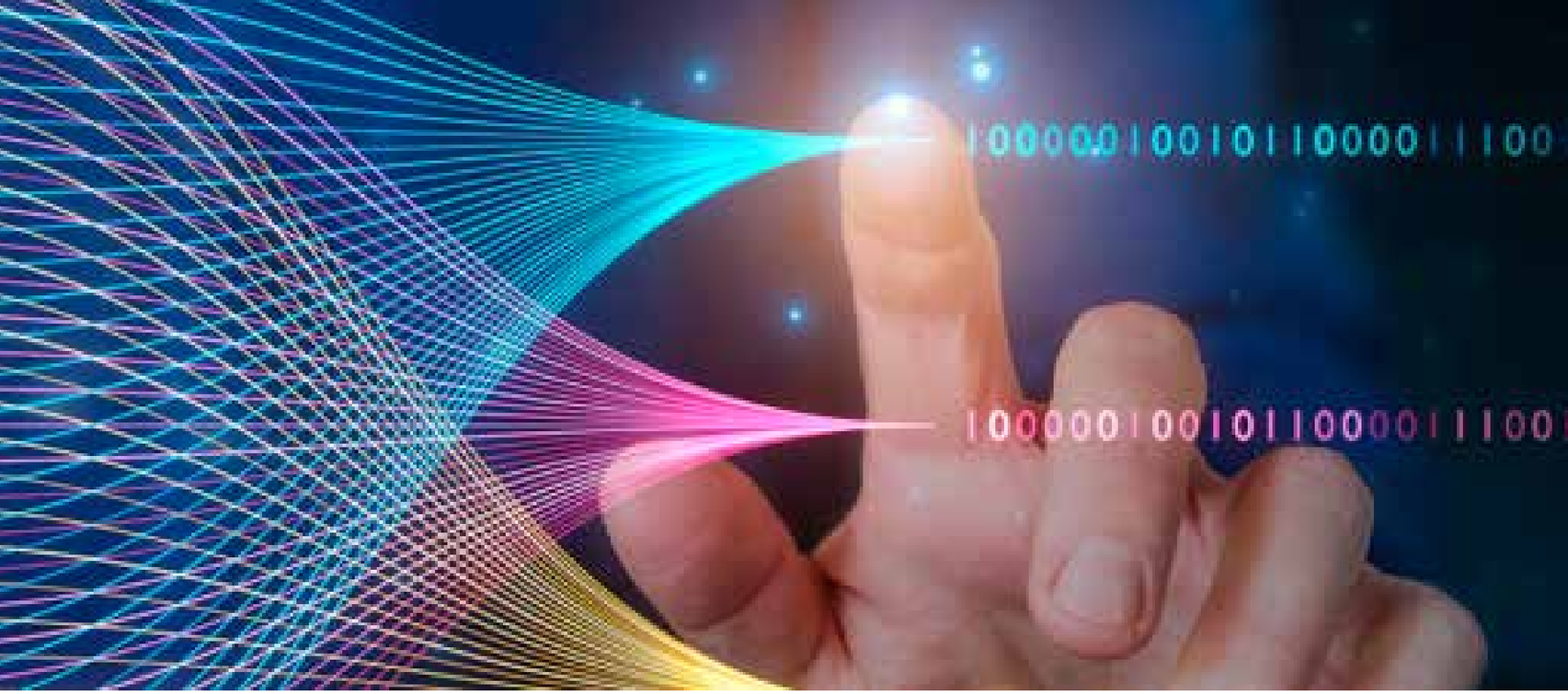
Ege Bölgesi ve İzmir, yaşam kalitesi açısından dünyada tercih edilen yerler arasındadır. Bu sektör konumdan bağımsız bir sektördür. Bilgisayarını kurabildiğin her yer ofise dönüşebilir. Sektörün içindeki kişiler ofisten ya da evden çalışsa da dışarı çıktığı anda yaşadığını hissedeceği, düşüncelerini kendisi gibi kişilerle paylaşabileceği ve ürettiklerine değer katılabilecek konularda fikir alışverişi yapabileceği kişilerle bir arada olmak, aynı havayı solumak istiyor. Tüm bu bileşenleri İzmir'de el birliği ile çalışarak yaratabiliriz. Bu büyük bir fırsat ve fırsatı değerlendirmek için bu sektöre sahip çıkılması, sektörün sesinin duyurulması gerekiyor.

YABİSAK'ın kurucuları, Türkiye'de yatırımcının önünü açarak daha fazla yatırım yapmasını sağlayacak ortamlar hazırlamaya çalışan kurumlardan oluşmaktadır. Resmi olarak 4 Ocak 2021'de kurulan derneğimizin fikri çalışmalarının başlangıcı bundan üç yıl öncesine dayanıyor. İzmir Kalkınma Ajansı sektörün önünü açacak stratejileri ortaya koymak amacıyla bir toplantı ile tüm paydaşları bir araya getirdi. Sektörü bir araya getirecek bir yapılanmaya duyulan ihtiyaç, bu toplantının somut çıktılarından birisidir.

Amacımız; İzmir merkezli olarak Ege Bölgesinde ulusal ve uluslararası rekabetçiliğin arttırılması için yazılım ve bilişim sanayi ekosistemini geliştirmeye yönelik faaliyetlere liderlik etmektir.
Vizyonumuz; Türkiye'yi dijital dünyada global bir oyuncu noktasına taşımak için, Ege Bölgesini küresel yazılım ve bilişim sanayinin cazibe merkezi haline getirecek sivil toplum kuruluşu olmaktır.

Derneğe üye olarak kimler katıldı? Kimler üye olabiliyor? İzmir dışından üye kabul ediyor musunuz?

Söz konusu bir kümelenme yaklaşımı olunca, tüm şehir tarafından sahiplenilmesi büyük önem arz ediyor. Bu girişimde, şimdi kurucu üyemiz olan tüm kurumlarla evvelinde görüşmeler gerçekleştirip, tam desteklerini alarak işe koyulduk. ESİAD - Ege Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği, EGEV - Ege Eko-

nomiyi Geliştirme Vakfı, Ege İhracatçı Birlikleri, EGİAD - Ege Genç İş İnsanları Derneği, İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği gibi köklü STK'larımız kurucu üyelerimiz arasında. Aynı zamanda üniversitelerimiz; İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Yaşar Üniversitesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi yine kurucu üyelerimiz arasında. 2022 yılında İzmir Ekonomi Ünivesitesi de üye olarak bizlere katıldı, üniversite sayımız artıyor.
Üyelerimizin yüzde 76'sını şirketler, 13'ünü üniversiteler ve teknoparklar, yüzde 11'ini STK'lar oluşturmaktadır.
İzmir'den de İzmir dışından da üyelerimiz bulunuyor. Bu sektörde faaliyet gösteren firmalar başta olmak üzere destekleyici tüm kurumların üyeliğine derneğimiz açıktır.

İzmir için en çok arzu edilen yazılım ve bilişimde kümelenme konusunda nasıl bir rota izliyorsunuz? Kuruluştan bu yana gelişmeler ne yönde?
Pandeminin içine doğmuş bir derneğiz. Sektörü bir araya getirmek ve geliştirmek amacıyla emin adımlarla ilerliyoruz. Bu gibi yapılarda komitelerle çalışma alanlarını yönetmenin önemine inanıyoruz. Bu doğrultuda Yeni Üye Kazandırma Komitesi, Stratejik Planlama Komitesi, Eğitim ve İstihdam Politikaları Komitesi, Finansmana Erişim, Teşvik ve Hukuk Komitesi, Ulusal ve Uluslararası İş Birliklerinin Geliştirilmesi Komitesi gibi tüm faaliyet alanlarımızı kapsayan komitelerimizle çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Kurulduğu bölgede yazılım ve bilişim ekosisteminin ihtiyaç ve beklentilerini karşılamaya yönelik kümelenme çalışmaları yaparak, bölgeye ya da ülkeye sektörden yabancı ve yerli yatırımcıları çekerek, sürdürülebilir yatırım ortamını geliştirmeyi hedefliyoruz. Bunu sağlamak için yürüttüğümüz kümelenme çalışmaları kapsamında sektörün taraflarını oluşturan şirketler, sivil toplum kuruluşları, odalar ve borsalar, üniversiteler ve kamu kurum/kuruluşları ile birlikte hareket ederek bölgenin ve ülkenin potansiyellerinin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunuyoruz. Bölgemizin ve ülkemizin bugüne kadar yapılmış analiz ve raporlarında tespit edilen iyileşmeye ve gelişmeye açık alanlarına yönelik tüm taraflar ile birlikte hareket ederek çözümler geliştirmek yoğunlaştığımız ana başlıklardır.

Tarih boyunca gruplar, tek başlarına elde edebilecekleri her şeyden çok daha büyük faydalar elde etmek için bir araya geldi. Bir artı birin ikiden çok daha büyük bir sonucu ifade ettiği günümüzde, bir araya gelen farklı kurumların yarattığı gücü, sinerjiyi, çeşitliliği ve ortaya çıkacak fırsatları düşünün. Biz olduğumuzda ikiden çok daha büyüğüz. Ne kadar çok farklılığımızı bir araya getirebilirsek, yepyeni olasılıklar doğururuz; farklı niteliklerimizle gücümüz katlanır. Tüm bunların ışığında YABİSAK, birlikte büyümeye odaklanıyor.

İş birliği ağları kurma hem şirketlerin çalışanları hem de işletmeler için

"Tarih boyunca gruplar, tek başlarına elde edebilecekleri her şeyden çok daha büyük faydalar elde etmek için bir araya geldi. Bir artı birin ikiden çok daha büyük bir sonucu ifade ettiği günümüzde, bir araya gelen farklı kurumların yarattığı gücü, sinerjiyi, çeşitliliği ve ortaya çıkacak fırsatları düşünün. Biz olduğumuzda ikiden çok daha büyüğüz. Ne kadar çok farklılığımızı bir araya getirebilirsek, yepyeni olasılıklar doğururuz."

"Hedeflerimizin başında İzmir'e yerli ve yabancı sektör firmalarını çekmek ve ekosistemi geliştirmek yer alırken; üniversitelerle iş birliği yaparak sektörün ihtiyaçları doğrultusunda eğitim programlarının geliştirilmesi, öğrencilerin okurken aynı zamanda sektör tecrübesi kazanmasına yönelik programların İzmir üniversitelerinde uygulanmaya başlanması gibi çalışmaları hızla hayata geçirmeyi planlıyoruz."

günümüzün en temel başarı unsuru, olmazsa olmazıdır. İnsanı odağına alan YABİSAK'a katıldığınız anda büyük bir ekibin parçası olursunuz. Tedarik zinciri bağlantılarınız gelişir. Üreten ve tüketen kurumlar buluşur. Baştan uca tüm adımlarda ihtiyaç duyacağınız çözümlere ilk elden ulaşma şansını yakalarsınız. Şehrimizin önde gelen iş insanları ile ağ kurarak fikir alışverişinde bulunur, önceki deneyimlerinden öğrenir, birlikte iş geliştirir ve nihayetinde yeni fikirler üretirsiniz.

Sektörün ihtiyaç duyduğu eğitim programlarına erişim kolaylığı sunan YABİSAK, sektördeki yeni trendleri takibine alır, güncel ve bilgili kalma fırsatı vermek için atölye çalışmaları, webinarlar, konferanslar, eğitimler organize eder. Yeni mezunların ve mezun olacakların sektöre uyum sağlamış, ihtiyaçları karşılar nitelikte yetişmesi için çalışır.

Türkiye'den dünyaya açılmak için fırsatlar yaratır. Bunu yaparken desteklerden faydalanarak, üyelerini gözetir. Uluslararası kümelenmeler ve üyeleriyle temas kurar, birlikte çalışma ve iş geliştirme fırsatları yaratır. Yeni pazarlara erişim konusunda pazar bilgisi sağlar, yeni iş bağlantılarının sağlanması amacıyla, yurtdışında firma ziyaretleri düzenler, teknoloji transfer projeleri geliştirir, yatırımcı heyetleri getirerek yeni birleşmeler sağlar.

YABİSAK, faydalanılabilecek teşvikler, destekler, AB Projeleri gibi finans kanallarını araştırır ve bulgularını üyelerine aktarır. Birlikte projeler üreterek üyelerini geliştirir. Finansman tavsiyeleri sunar. Melek yatırımcı ve risk sermayesi şirketleriyle start-up'lar için fon yaratır.

YABİSAK, fiziki alan ve tesis ihtiyaçlarını belirler, karşılanması için projeler üretir. Altyapının geliştirilmesi için girişimlerde bulunur. Yatırım alanlarının ihtiyaçları karşılar nitelikte gelişimi için çalışır.

Son projelerimizden birkaç örnek vermek gerekirse yazılım sektöründe üyelerimizin yeni istihdam edeceği çalışanın eğitim ihtiyaçlarının derneğimiz aracılığı ile İzmir Kalkınma Ajansı finansmanında karşılanması söz konusu olacaktır. İlk projemiz başladı. Bu proje ilerlerken yeni projeleri de devreye alarak ilerleyeceğiz.

Eğitim konusu kritik bir konu, en fazla üzerine eğilmemiz gereken bir konu. Bu bağlamda Ecole 42 gibi akran öğrenmesi metodunu kullanarak sektöre yeni beyinler kazanmaya yönelik çalışmaları da destekliyoruz. Bu noktada ESİAD ile iletişim halinde süreci yürütüyoruz.

Yine geçtiğimiz günlerde girişim sermayesi şirketleri ile yazılım ve bilişim sektörünü bir araya getirdik. Hedefimiz yatırım kaynaklarına birinci elden ulaşımın sağlanması. Yatırım fonu şirketleri ile girişim sermayesi şirketlerini birebir tanıştırmak, network kurmak. Bu programlarımız devam edecek.

Yine sektöre tanınan birçok teşvik bulunuyor, sektör firmalarımızın bu konuda bilgi birikimini artırmak, farkındalık yaratmak ve fırsatlardan yararlanmalarını sağlamak amacıyla ilgili bakanlık temsilcilerinin katılımı ile konferanslar düzenlenmektedir.

Bağlı olarak, başarı kriteriniz nedir? Bu kriterin gerçekleşmesi için bir süre hedefiniz var mı?

Temel başarı kriterimiz iş birliği geliştirmek, network kurmak, sektörde iş gücü yaratmak ya da arttırmak için yürütülen çalışmalar odağında kurgulanmış durumda. Bunlar kritik öneme sahip.

Üyeleri için, sektör için değer yaratan STK büyür. Biz yarattığımız değerin seneler bazında artan eğilimde olması için çalışmalar yürütüyoruz. Üye sayımız da bunlara paralel olarak artıyor.

Hedefte hangi yabancı yazılım ve bilişim firmaları var. İzmir'i neden tercih edecekler sizce?

YABİSAK'ın üyelerinin deneyim ve bilgi birikimini, İzmir'de İZKA, Türkiye genelinde ISPAT'ın gücünü bu alana kanalize etmek için çalışıyoruz. Ülkemiz ve diğer ülkelerin vergi oranlarını, çalışan maliyetlerini, enerji maliyetlerini, teşvik sistemini dikkate aldığımızda Türkiye'nin parlayan bir yıldız olduğunu görürüz. Burada dünyaya kıyasla dörtte bir fiyata mühendislik ekibi kurulabiliyor; özellikle yazılım ve bilişim sektörü gider kalemlerini düşündüğümüzde bu avantaj yatırımcı için büyük bir fırsat yaratmaktadır.

Özellikle pandemi döneminde gördük ki; böyle bir kümelenmenin İzmir'de olması çok daha önem kazanıyor. İnsanlar yaşanacak bölge ve şehir arıyor. Evinden de çalışsa dışarı çıktığında yaşadığını hissedeceği yerde olmak istiyor. İzmir'de yerli ve yabancı firmaların yaşayacağı yatırım ortamını oluşturmak; ekosistemi geliştirmek cezbedici unsurlar olacaktır.

Zaman içinde İzmir'e bir beyin göçü bekliyor musunuz?

İzmir, hem rekabet hem de iş birliği içinde olan firmalar, sofistike tedarikçiler, kaliteli yabancı sermaye yatırımları, bilim parkları, geniş akademik topluluk, meslek odaları, kalkınma ajansı gibi kurumların bulunması gibi çok önemli avantajlara sahip olması sayesinde, özellikle yüksek teknoloji grubunda üretim yapan firmalar için son derece doğru bir yerdir. Kentin sahip olduğu zengin bilgi ve teknoloji birikimi, büyük çapta üretim yapan ve farklı bilgi parçalarını bir araya getirerek katma değeri yüksek ürünler üreten firmalar açısından bölgeyi cazip kılmaktadır. Gelen her yeni firma ile kentin bilgi havuzu daha da genişledikçe, buradaki endüstriyel faaliyet çeşidi de çoğalacaktır. Bu faaliyetlerin artması paralelinde iş bulma imkanı artacağı için zaten kalifiye iş gücünde yerleşik olan İzmir ve Ege Bölgesi'nde yaşama isteğini daha da tetikleyecek ve buraya doğru beyin göçünü hızlandıracaktır. Bu nedenlerden dolayı, İzmir'de bilgisayar yazılımı üretiminin kümelenmesinin sağlanması gerek bölgesel, gerekse de ulusal sürdürülebilir büyüme ve kalkınma politikaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Ecole 42, İstanbul ve Kocaeli'den sonra İzmir projesini de başlatıyor. Hedefleri Türkiye'de 500 bin yazılımcı yetiştirmek. İzmir'in teknoloji üssü olması için hangi kuruluşlarla sinerji yaratacaksınız?

Bu bir Türkiye projesidir ve bu alanda herkesin birbirine ihtiyacı var. Hepimizin birbirimizden öğrenecekleri var. Amacımız yalnızca bu bölgeyi değil, ülkemizi bu anlamda geliştirebilmek; bu ekosistemi yaratabilmek. Bu yüzden rekabet içinde değil, iş birliği içinde hareket etmeliyiz. Yalnız Türkiye değil, dünya çapındaki kümelenmelerle de birlikte çalışarak uluslararası büyümeyi hedefliyoruz. Ecole 42 projesine çok önem veriyoruz ve bu projenin bir paydaşıyız. En önemli konulardan biri uygun yerin bulunması. Ulaşımın kolay sağlanacağı, yeterli büyüklüğe sahip alanın bulunması halinde kurulumu için çalışmalara hızla, el birliği ile başlayacağız.

Bir de yetiştirilen bu gençlerin istihdam edilmesi sorunu nasıl aşılacak, yetişen gençleri yine gelişmiş ülkelere yolcu edecek miyiz?

Yatırımcı için, yetişmiş insan gücünün varlığı olmazsa olmazdır. İzmir'in bu gücü yetiştirme potansiyeli vardır. Yetiştirme potansiyeli olmayan alanlarda da İzmir'e gelecek yüzbinlerce yetişmiş insan bulunuyor. Bilgi ve becerileri yeterli olmayabilir ancak şirket içinde yetiştirilecek seviyede çok sayıda mezun bulunuyor.

Burada YABİSAK'a çok iş düşüyor. Hedeflerimizin başında İzmir'e yerli ve yabancı sektör firmalarını çekmek ve ekosistemi geliştirmek yer alırken; üniversitelerle iş birliği yaparak sektörün ihtiyaçları doğrultusunda eğitim programlarının geliştirilmesi, öğrencilerin okurken aynı zamanda sektör tecrübesi kazanmasına yönelik programların İzmir üniversitelerinde uygulanmaya başlanması gibi çalışmaları hızla hayata geçirmeyi planlıyoruz. Bu ortamı sağlayıp, gençlere burada iş imkanı sunulduğunda başka ülkelere gitmek gibi bir arayışları olmayacaktır.

Sektörden firmalar ve sektörü destekleyen kuruluşlar YABİSAK üyeleri arasında yer alıyor

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yazılım şirketi İzmir İnovasyon Ve Teknoloji A.Ş., Zerodensity Yazılım A.Ş., Emakina Bilg. Yazılım İnş. Tur. A.Ş., Broadangle Yazılım A.Ş., Atölye 15 Yazılım ve Tasarım A.Ş., IAS Yazılım Geliştirme ve Servis A.Ş., Ticadata Yazılım San. Tic. A.Ş., Janoschka Aegean Silindir Sanayi ve Ticaret A.Ş., ESBAŞ - Ege Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş., Siskon Endüstriyel Otomasyon Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Sistem Global Ege Denetim A.Ş., Çukur & Partners Avukatlık Bürosu, BİM Grup Holding A.Ş., Ayşatur Turizm Araç Kiralama Dış Tic. Paz. LTD.

YABİSAK 22 kurucu üye ile çıktığı yolculukta bugün 45 üyeye ulaştı

Hugo Boss Tekstil Sanayi Ltd., Rgbkod Arttırılmış ve Sanal Gerçeklik Teknolojileri A.Ş., Omegadata Yazılım Eğitim ve Dan. İth. İhr. Tic. Ltd. Şti., Aconplus Yazılım ve Yönetim Danışmanlığı A.Ş., Bilgitürk Bilgisayar Teknolojileri San. Tic. A.Ş., Netone Bilişim Teknik Servis ve Yazılım Ltd. Şti., Depauli Systems ve Yazılım Ltd. Şti., Alimoğlu Mermer Granit San. Tic. A.Ş, Cevher Dijital Çözümler A.Ş., İzüret Yazılım ve Mühendislik San. Tic. A.Ş., Niso Yazılım Teknolojileri A.Ş., Kalybeai Yazılım Bilişim Ve Teknoloji A.Ş., Amatis Bilgi Teknolojileri A.Ş., İzmir Bilim ve Teknoloji Park A.Ş., Peoployed Yazılım ve Danışmanlık Ltd. Şti., Ad Bilişim Teknoloji Yatırım Aracılık Gıda İhracat San. ve Tic. A.Ş., 90 Piksel Bilgisayar Bilişim Elekt. Taş. Tur. Tic. Ltd. Şti., Orient Denetim Danışmanlık ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş., Panates Bilgi Teknolojileri A.Ş., Depark - Dokuz Eylül Teknoloji Geliştirme A.Ş., Bsnco Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ltd. Şti.

36. Uluslararası İzmir Festivali başlıyor

İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı (İKSEV), 36. Uluslararası İzmir Festivali'ni 2 Haziran - 11 Temmuz 2023 tarihleri arasında düzenliyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığı ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin katkıları, Eczacıbaşı Topluluğu'nun ana sponsorluğu, TEKFEN Vakfı, İzmir İtalya Konsolosluğu, Institut français Türkiye- İzmir, İzmir Goethe Enstitüsü, Polonya İstanbul Başkonsolosluğu ve İzmir Fahri Konsolosluğu ile Portekiz Büyükelçiliği ve İzmir Fahri Konsolosluğu işbirliği ile düzenlenen 36. Uluslararası İzmir Festivali'nin programında on etkinlik yer alıyor.

Antik Tiyatroda Buluşma:
Tekfen Filarmoni Orkestrası
4 Haziran 2023, Pazar

Tekfen Filarmoni daimi şefleri Aziz Shokhakimov yönetiminde Efes Büyük Tiyatro'da genç kemancılarımız arasında ayrıcalıklı bir yere sahip olan Veriko Tchumburidze solist olarak katılacağı bir konser verecek. Saat 21.00'de başlayacak konserde Hasan Uçarsu'nun "Portreler" adlı orkestra süiti, Çaykovski'nin "Re Majör Keman Konçertosu" ve Zoltan Kodaly'nin "Galanta Dansları" seslendirilecektir.

Hatay Akademi Orkestrası
Tarihi İzmir Agora'da
7 Haziran 2023, Çarşamba

Büyük felaketin ardından "Hatay'da hayatı yeniden örmeyi" misyon edinen Orkestra, kurucu şefleri Ali Uğur yönetiminde 7 Haziran 2023 Çarşamba günü saat 21.00 de Festival'in en unutulmaz konserlerinden birini verecek. Repertuvarlarında Batı klasik müzik eserleri, Türkiye klasik müzik bestecilerinin eserleri, dünyanın farklı halklarının ve dillerinin etnik müzikleri, farklı dillerde halk şarkıları, Hatay türküleri ile farklı yöre türküleri bulunan Hatay Akademi Orkestrası, dayanışmanın ve kardeşliğin en güzel örneklerinden birini sergileyecek.

La Cantiga de la Serena
13 Haziran 2023, Salı

Akdeniz havzasının kadim müziğini yeniden ele alıp işlemeyi ilke edinen, İtalya'nın Salento Bölgesi çıkışlı üçlü La Cantiga de la Serena, benzersiz bir repertuvarla 36. Uluslararası İzmir Festivali'ne katılıyor. 13 Haziran 2023 Salı günü tarihi İzmir Agorası'nda konser verecek Üçlü, halk şarkılarının (cantiga), Sefarad romanslarının ve Provence, Endülüs ve Portekiz'in müzik mirasından büyüleyici melodilerin ve ilahilerin bir arada harmanlandığı rafine bir repertuvar sunacak.

“Sürgünün Göz Yaşları”

L’achéron

15 Haziran 2023, Perşembe

Zıt iki dünyanın müzikal buluşması: L’achéron ve “Sürgünün Göz Yaşları” 36. Uluslararası İzmir Festivali 15 Haziran 2023 Perşembe günü AASSM Büyük Salonda L’achéron’u konuk edecek. Adını Yunan mitolojisinden alan, geleneksel, çağdaş, bilgisayar destekli müzik, dans, tiyatro gibi farklı disiplinlerden sanatçılarla çalışan Topluluk, müziğin özünü bozmadan dinleyenlere ulaştırmayı amaçlamaktadır.

“Sting ile vokal müziği”

Singer Pur

20 Haziran 2023, Salı

Uluslararası düzeyde başarılı vokal altılısı Singer Pur, 20 Haziran 2023 Salı günü Çeşme Kalesi’nde konser verecek. Akapella şarkı söylemeyi hayatlarının odak noktası haline getiren Singer Pur, zekice, şiirsel dokunaklı sözleriyle şarkılarının büyüsüne kapıldıkları Sting’in şarkılarıyla tematik olarak ilişkili, ancak vokal müziğin genelinde stilistik olarak en çeşitli parçalardan oluşan bir repertuvar sunacak.

Viyana Oda Senfoni ile klasikten çağdaşa

22 Haziran 2023 Perşembe

Klasiklerden 19. yüzyıl eserlerine ve çağdaş bestelere dek uzanan geniş bir müzikal repertuara sahip Wiener Kammersymphonie, 22 Haziran 2023 Perşembe gecesi Celsus Kütüphanesinde konser verecek. Schubert, Korngold, Webern ve Haydn’ın eserlerini yorumlayacak olan Luis Morais, Estelle Demetria Weber, Giorgia Veneziano, Sergio Mastro, Damian Saul Posse Robles’ten kurulu topluluk yumuşak tınılarıyla benzersiz bir konser sunacak.

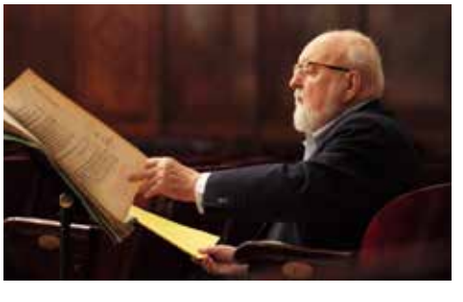

Penderecki Trio

6 Temmuz 2023 Perşembe

En büyük çağdaş bestecilerden Krzysztof Penderecki, doğumunun 90. yıldönümünde özel bir konserle anılacak. 6 Temmuz 2023 Perşembe günü Celsus Kütüphanesinde, gerçekleştirilecek konserde, Penderecki Trio, bestecinin “Papa 2. John Paul anısına Chaconne”nun Avrupa ve Asya prömiyerini yapacak, bestecinin “Çello ve piyano için 1. Sonat”ı da konserde seslendirilecek. Penderecki’nin arzusuyla bir araya gelen ve bestecinin adını taşıyan üçlü konserde ayrıca Chopin’in “piyano ve çello için sol minör sonatını ve Wieniawski’nin “Piyano Trio”sunu da çalacaklar.

Gitarın efsane ismi:

Pedro Jóia

8 Temmuz 2023 Cumartesi

Çeşme Kalesi, uzun yıllar unutulmayacak bir konsere 8 Temmuz 2023 Cumartesi akşamı ev sahipliği yapacak. Portekiz Gitarın efsane ismi Pedro Jóia, bu konserinde gitarıyla geleneksel Portekiz müziğinin son yüzyılına yolculuk edecek, Portekizli bestecilerin müziğini de gitarıyla çok kişisel bir şekilde yorumlayacak.

Dünya Prömiyeri ile kapanış

Allaturca Impro Piano

11 Temmuz 2023 Salı

Cumhuriyet’in 100. Yılına adanmış iki yeni bestenin dünya prömiyeri ile başlayan 36. Uluslararası İzmir Festivali, 11 Temmuz 2023 Salı akşamı AASSM Büyük Salonda “Allaturca Impro Piano” İkilisinin “Makam Müziğinde Çeşitlemeler” özel projesinin dünya prömiyeri ile sona erecektir. Değerli piyanistler Cemile Cabbar ve Nihat Demirkol’un “Fasıldan konçertoya… Peşrev, medhal, saz semaisi, longa, sirto ve Azerbaycan mahnıları”na yer verdikleri özel proje, biribirinden çok farklı 2 piyano tavrını, biribirini tamamlayan 2 ayrı klavyede, “2 solist”in birlikteliğine dönüştürmektedir.

BİLETLER BİLETİX’DE

Festivali bilet fiyatları 400 ve 200 lira olarak belirlenmiş. Tüm konserler için sınırlı sayıda ve belirli kategoride öğretmen, öğrenci, emekli ve 60 yaş üstü biletleri 100 liradır.

İBB’DEN ULAŞIM DESTEĞİ

İzmir Büyükşehir Belediyesi Çeşme Kalesi ve Celsus Kütüphanesi’ndeki konserler için ücretsiz ulaşım desteği verecek. Otobüsler konser günleri saat 18.00 ve 18.30 arasında DEÜ. Sabancı Kültür Merkezi’nin Mithatpaşa Caddesi tarafındaki kapısı önünden doldukça hareket edecek.

Almula İdil Kılıç

Geçtiğimiz aylarda İKSEV Merkez Sergi Salonu'nda çini eserlerini sergileyen Almula İdil Kılıç, bu sayıda kültür sanat sayfalarımızın konuğu oldu.

Türklerde Orta Asya'ya kadar uzanan bir tarihe sahip olan çini, Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar gelişerek ilerlemiş, Selçuklu ve Osmanlı döneminde en güzide örneklerini dünya mirasına kazandırmıştır.
Toprağın çok yüksek ısıda pişirilmesiyle oluşan, çanak, çömlek, çini gibi nesneleri ifade eden bu kavram, Hititlerden Lidya'ya, Bizans'tan Selçuklu'ya Anadolu'da kök salmış pek çok uygarlıktan izler taşıyor ve toplumların yeme alışkanlıklarından sanata bakışlarına kadar bilgiler veren önemli işleve sahip. Konya Çatalhöyük'te, Diyarbakır Çayönü Höyük'te, Burdur Hacılar'da, Alacahöyük'te bulunan seramik parçalar, MÖ 6 binlere tarihleniyor ve en eski özgün eserler olarak değerlendiriliyor.

Neolitik çağ ile başlayan pişmiş toprak eşya üretimi, sadece günlük kap ve kullanım eşyası ile sınırlı kalmamış, Anadolu insanı kutsal inançlarının sembolleri tanrıça heykellerini de kilden üretmiş. Bu naif biçimler çamurun sanatla buluşmasının da ilk adımları olarak değerlendirilebilir. Bugün dünyanın dört bir yanındaki müzelerde hayranlıkla izlediğimiz insanın yaratıcı gücünü gözlerimiz önüne seren seramikler, pek çok sanatçıyı peşinden sürüklemeye devam ediyor. Bu kısa bilgiden sonra gelin sanatçımızın yaşamına bir göz atalım...

Almula İdil Kılıç, yaşama 1970 yılında Osmaniye'de merhaba demiş. İlk, orta ve lise öğrenimini de Osmaniye'de tamamlamış. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü'nde yüksek öğrenimini tamamlayan sanatçımız, üniversite yıllarında halkoyunlarına gönül vermiş.
"Türk dünyasında yolculuk yapmak

isterseniz öncelikle halk oyunlarını öğrenmelisiniz" diyen sanatçımız,
Anadolu halk oyunlarının ardından Azerbaycan Kültür Derneği ve Kırım Kültür Derneği'nde Azerbaycan ve Kırım halk oyunlarını öğrenmiş ve sahnelemiş. Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışmalarını sürdüren Modern Dans Topluluğu'nda halkla ilişkiler sorumlusu olarak görev yapmış.

2008 yılında çini sanatı ile tanışan Almula İdil Kılıç, çini çalışmalarına Feriha Esmer ve Çiğdem Değirmenci ile başlamış, Kerim Keçecigil ve Nazlı Pınar Yerin'den dersler almış.

"Seramik aslında insanlık tarihi ile birlikte gelişmiş. Önce kullanacakları toprak kapları sırlamalarıyla başlamış... Sonrasında ise toplumların refah seviyesi yükseldikçe süslemeye doğru ilerlemiş. Binaların dış cephelerinde, sarayların, camilerin duvarlarında görülmeye başlanmış" diyerek gelişimi özetleyen Almula İdil Kılıç, 2009 ve 2010 yıllarında iki karma sergiye katılmış.
Klasik çini çalışmalarının yanı sıra Türk Dünyası'nın çeşitli bölgelerinden geleneksel giysi, resim ve desenlerini çiniye aktaran sanatçı, ilk kişisel sergisi olan "Altay'dan Tuna'ya, Baykal'dan Ural'a" adlı Çini ve Seramik Boyama Sergisi'ni 5 Nisan 2012'de açtı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Tataristan'ın Elabuga şehrinde 1-6 Ağustos 2012 tarihleri arasında düzenlenen "Uluslararası Spasskaya El Sanatları Fuarı'na" Türkiye'yi temsilen katılan sanatçımız, Eylül 2013'te Eskişehir'de düzenlenen "Türk Dünyası Kültür Başkenti" etkinliklerine "Altay'dan Tuna'ya, Baykal'dan Ural'a" sergisi ile katıldı. Aynı koleksiyonu Ocak 2014'te "Uluslararası Kültürel Hazineler Armonisi Festivali" kapsamında Ankara Nazım Hikmet Kültür Merkezinde bir kez daha sergiledi.

Altay'dan Tuna'ya, Baykal'dan Ural'a koleksiyonunda klasik çinilerin yanı sıra Türk dünyasından farkı çizgiler yer alıyor. Almula İdil Kılıç koleksiyon ile ilgili şunları söylüyor; "Çini üzerindeki her bir çiçeğin, yaprağın, desenin ayrı bir hikayesi vardır. İçine çeker ve büyüler sizi. Örneğin, üç dairenin birbirine teğet durduğu basit bir desen görürsünüz. Adına "Çintemani"

Almula İdil Kılıç, "Turkuvaz, dünyaya isim salmış Türk mavisi olarak geçen bir renk. Türkistan'daki Ahmet Yesevi Türbesi'ndeki turkuvaz çinilerle, Sivas Gök Medrese'deki çinilerin turkuvaz tonlarının birbirine çok yakındır" diyor.

demişler ve “güç, kuvvet, iktidar” olarak anlam yüklemişler. İnanılmaz derinlikte bir sanat dalıdır. Çini yapanlar bilir, boyadığınızda gördüğünüz renk mat ve soluktur. Bunun için ‘ateşte açan çiçekler’ diye tanımlanmış. Fırından çıkan tabakta bambaşka bir renk cümbüşü karşılar sizi. O tabağı siz değil de başkası boyamış zannedersiniz. Her tabak bir başka bahçeye götürür sizi...”

Nisan 2015’te Çanakkale Belediyesinin katkıları ile gerçekleşen dünya sanatçılarının 1000 eserinin yer aldığı “Barış Petekleri” sergisine çini sanatını temsilen katılan Almula İdil Kılıç, Ekim 2016’da “15. Uluslararası Ekim Geçidi” karma sergisine katıldı.

Turgutreis Limanı’nda bir standta görüp büyülendiği denizcilerin “Türk Kafası” olarak da bildiği Türk Düğümü’nün ilham verdiği koleksiyon, sanatçıyı önce kavuklara oradan da Osmanlı kalyonlarına doğru yolculuğa çıkarmış.

“Türk Düğümü ve Osmanlı Kalyonları” isimli 80’in üzerinde çalışmadan oluşan son koleksiyonu Temmuz 2017 tarihinde İstanbul Deniz Müzesinde, Ocak 2018’de Ankara M. Rahmi KOÇ Müzesi’nde, Ağustos 2018’de Bodrum Belediyesi Hakan Aykan Kültür ve Sanat Merkezi’nde sergilendi.

3 Mart 2018 tarihinde “İlişkilerin Akılcılığı, Sanatın Kalıcılığı, Kadın Sanatçılar Sergisi’ne” katıldı.

“Kadınlar çini sanatının her zaman içinde olmuşlardır. İznik’te, Kütahya’da hem Osmanlı Sarayı hem de halk için yapılan çinilerde kadınların emekleri vardır. Eli kalem tutan herkes çini yapabilir yeter ki istesin. Hobi kursları içinde çini kursu özel bir yere sahiptir. Bu sanata gönül veren çok sayıda insan var” diyerek kadınların bu sanat dalında becerilerinin yüksek olduğunu kaydeden sanatçının
Temmuz 2021’de “İdil’ce Çini Sergisi” isimli koleksiyonu Ankara’da sanat severler ile buluştu.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü çini sanatçısı olan Almula İdil Kılıç, 2012-2021 tarihleri arasında Ankara Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kurslarında çini öğretmeni olarak da görev yaptı.

“İran ve Türk minyatürlerinin, hat, tezhip eserleri gibi kadim el sanatlarımızın dünyada ilgi görmeye devam ettiğini kaydeden sanatçımız, “Çininin en önemli merkezlerinden biri olan İznik’te yapılan eserler bugün dünyanın ünlü müzelerinde sergileniyor.
Öğrencilerin büyük çoğunluğu 3-4 yıl devam ederek bu sanatın inceliklerini öğrenmeye devam ediyorlar. Çini sanatı belki de bugüne kadar gördüğü ilginin en üst seviyesini yaşıyor” diyor.

New York’ta Ekim 2022’de gerçekleşen The Anatolian Artist Festival‘e Türk çini sanatını temsilen katılan sanatçı, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi işbirliği ile Kasım 2022’de hazırlanan “Kırmızı Çini Sergisi’ne davetli olarak katıldı.
Türkay Tuna ve Ural Kağan adında iki çocuğu bulunan Almuda İdil Kılıç, seramiklerini üretmeye, Türk çini sanatının ülkemizde ve dünyada daha görünür olması için çabalarını sürdürüyor.

UYGUN KREDİ ,MUHTEŞEM FIRSAT !

İZKA İNŞAAT'tan **0,69** **faiz oranıyla** muhteşem fırsat !

1+1, 2+1, 3+1 daire seçenekleri MERKEZ YAŞAM KONAK'ta

SAĞLAM ZEMİN, RADYE TEMEL,DEMİR DONATILI KAZIK TEMEL SİSTEMİ.

444 3 893

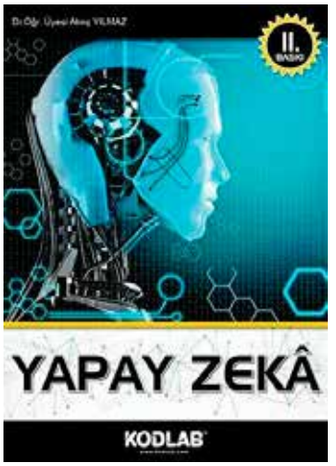

ŞOK DOKTRİNİ
FELAKET KAPİTALİZMİNİN YÜKSELİŞİ

Naomi Klein
Çeviren: Selim Özgül
Agora Kitaplığı

"No Logo" adlı kitabıyla bütün dünyada adından söz ettiren Naomi Klein'a göre, küresel çaptaki serbest piyasanın zafere demokratik araçlarla ulaştığı düşüncesi bir safsatadan ibarettir. Üstelik, 'şok terapisi' doktrinine uygun şokların uygulanmasının hemen ardından, toplumların hızla büyük çokuluslu şirketlerin çıkarları doğrultusunda sil baştan düzenlenmesini gerektiren felaket kapitalizmi macerası aslında hiç de 11 Eylül 2001'le başlamamıştır. Friedman'ın ve Chicago Okulu iktisadının görüşleri doğrultusunda, ekonomik politikalar ve 'şok ve dehşet' salan savaşlar ile 1950'lerde CIA'in finanse ettiği üstü örtülü elektroşok ve duyusal yoksunlaştırma deneyleri arasında doğrudan bir bağ vardır ve bu bağ günümüzde Guantanamo Körfezi'ndeki 'hukuk-dışı' hapishanelere kadar devam ettirilmiştir.

Naomi Klein'ın bu kitabı, dünyanın manzarasını değiştiren olaylarda şok doktrini yönteminin nasıl uygulandığını ve yeni kapitalizm modelinin dünya halkları adına nasıl bir yıkım ve yoksulluğa yol açtığını gösteren eşsiz bir kaynaktır.

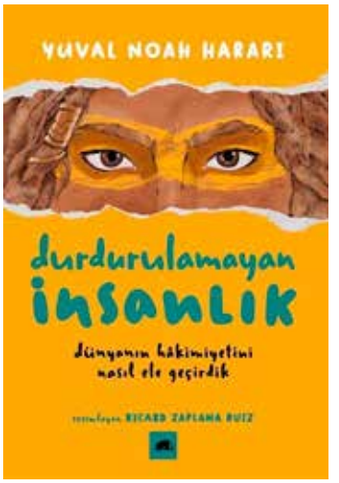

YAPAY ZEKA

Atınç Yılmaz
Kodlab Yayın Dağıtım

Yapay zeka günümüz teknolojisinde gerek uygulama alanları gerek ise düşünebilen cihazlar oluşturabilmek açısından oldukça önemli bir bilim dalıdır. İnsan gibi karar verebilen modeller üretebilme düşüncesi insanlar için çok eskiye dayanan bir durumdur. Zaman içerisinde değişik düşünce yapıları ile insan beynini modelleme fikri uygulamaya konulmuştur. Yapay zeka, insan beynini, düşünce yapısını, öğrenme, karar verme gibi yeteneklerini taklit ederek makineler üzerinde modellemeyi sağlamaktadır. Yapay zeka mantığı üzerinde birçok farklı kavramlardan söz edilebilinmektedir. Zeka, klasik mantık, sezgisellik, algoritma, optimizasyon, öğrenme gibi kavramlar bunlara örnek olabilmektedir. Yapay zekanın ne olduğunu ortaya koymak için öncelikle bu kavramların ne olduğunun ortaya konması gerekmektedir. Daha sonrasında ise yapay zekanın temeli anlaşılabilir hale gelir. Bunun nedeni yapay zekanın temelinin insan beynini taklit etmesidir.

Bu kitapta hem teorik hem de uygulama olarak yapay zeka ve yöntemleri incelenmektedir.

DURDURULAMAYAN İNSANLIK

Yuval Noah Hariri
Kolektif Kitap

Biz kimiz?
Bu günlere nasıl geldik?
Ve karşımıza çıkan tüm engelleri aşmamızı sağlayan şey nedir?

Afrika savanlarından Grönland buzullarına kadar tüm dünyaya biz insanlar hükmediyoruz. Peki bu büyük ve gizemli gücü nasıl elde ettik? Durdurulamayan İnsanlık hayaletlerden ruhlara, hükümetlerden şirketlere, tuhaf ve gizemli şeyler hakkında hikâyeler yazmak için bu gücü nasıl kullandığımızı anlatıyor.

Afrika'dan yola çıkan insanların izini sürerek ateş sayesinde midemizin nasıl küçüldüğünü, futbol denilen oyunun bize insanlıkla ilgili neler anlattığını ve paranın neden gelmiş geçmiş en başarılı peri masalı olduğunu keşfedeceksiniz. Cücelerle, dev yılanlarla, bulutların üstündeki Yüce Aslan Ruhuyla bezeli, insanlığın kökenlerinin daha önce hiç duymadığınız bu masalsı ama gerçek hikâyesi 9'dan 99'a herkese hitap ediyor. Tüm dünyada satış rekorları kıran Sapiens kitabının yazarı Yuval Noah Harari, genç okurlar için kaleme aldığı bu sürükleyici ve renkli kitapta, kendine özgü tarzını yepyeni bir kitleyle buluşturuyor.

GELMEZ YOLA GİDİYORUZ

M. Salim Kadıbeşegil
Cinius

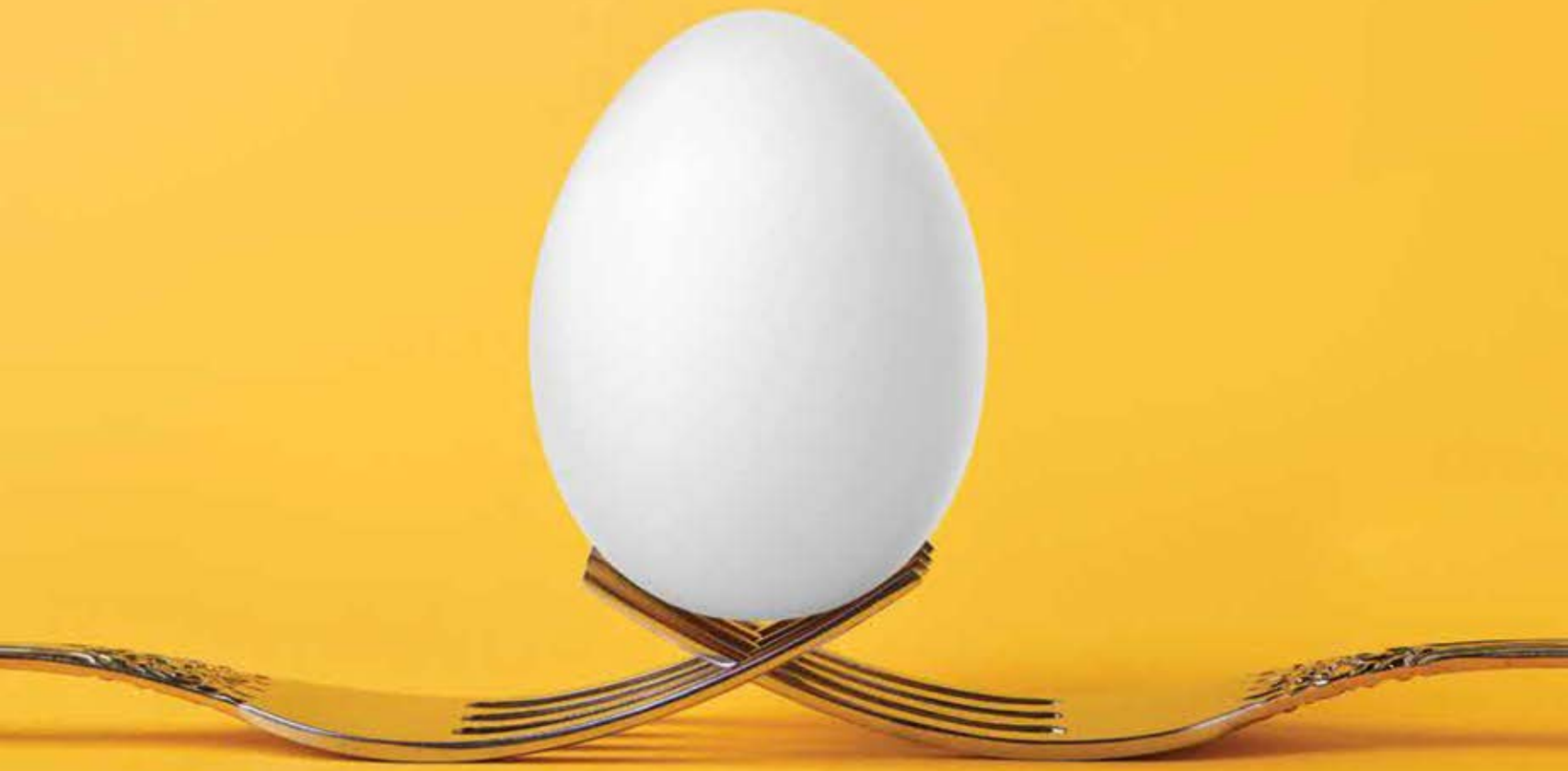
İnsanlık 20. yüzyılda misafir olduğu bu gezegeni "yaşanmaz" kılmak için elinden geleni yaptı. İnsan olmanın temel kurgusu olan "aklı" kullanmayı beceremedi. Önce kestirmeden gitti ve ahlâkı tüketti. Böyle olunca sadece kendi geleceğini değil çocuklarının da geleceğini tüketti. Yani "fosil kafalı karar vericiler" ne ektilerse onu biçiyorlar! Tarihte krallıklar, imparatorluklar da bu anlayışın sonunda kendilerini tükettiler ve yok oldular. Sıra, "ulus devletlerde"! Bu yüzyılın sonunu görmeleri pek mümkün değil.

İşte bu kitap "sonrasına" odaklanıyor. Yeni bir "yaşam sözleşmesi" öneriyor. Bu sözleşme nasıl bir yaşam kalitesi vaat ediyor? Tarihteki örneklerden yola çıkarak soysal, ekonomik ve çevresel kurgu içinde hangi kültürde buluşmak bizi bu yeni yaşam sözleşmesine taşıyabilir? Dijitalizasyon oyun kurucu mu olacak akıl hocası mı?

İklim krizinin kapının önünde değil evin içinde olduğu bir dünyada yaşam kalitesi ve refahı nerede bulacağız? Ya da Aşık Veysel'in dediği gibi "Gelmez yola mı gidiyoruz?"

Provi

Günün Proteini

www.proviyumurta.com.tr

PROMAR
GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

UZMAR®

İLERİCİ MÜHENDİSLİK

KUSURSUZ UYGULAMA

WWW.UZMAR.COM